

Επίσημη Εφημερίδα C 151

της Ευρωπαϊκής Ένωσης

51ο έτος

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

17 Ιουνίου 2008

Ανακοίνωση αριθ.	Περιεχόμενα	Σελίδα
	III Προπαρασκευαστικές πράξεις	
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ		
441η σύνοδος ολομέλειας της 16ης και 17ης Ιανουαρίου 2008		
2008/C 151/01	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πράσινη Βίβλος για τις λιανικές χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες στην ενιαία αγορά» COM(2007) 226 τελικό	1
2008/C 151/02	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την κατάργηση της οδηγίας 84/539/ΕΟΚ του Συμβουλίου για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τα ηλεκτρολογικά μηχανήματα που χρησιμοποιούνται στην κτηνιατρική» COM(2007) 465 τελικό — 2007/0168 (COD)	11
2008/C 151/03	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις συσκευές αερίου» (Κωδικοποιημένη έκδοση) COM(2007) 633 τελικό — 2007/0225 (COD)	12
2008/C 151/04	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την τοποθέτηση διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης στα δίκυκλα και τρίκυκλα μηχανοκίνητα οχήματα» (Κωδικοποιημένη έκδοση) COM(2007) 768 τελικό — 2007/0270 (COD)	12
2008/C 151/05	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με Μια νέα στρατηγική σχετικά με την υγεία των ζώων για την Ευρωπαϊκή Ένωση (2007-2013), σύμφωνα με την οποία «η πρόληψη είναι καλύτερη από τη θεραπεία» COM(2007) 539 τελικό	13
2008/C 151/06	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση κοινών κανόνων όσον αφορά τους όρους που πρέπει να πληρούνται για την άσκηση του επαγγέλματος οδικού μεταφορέα COM(2007) 263 τελικό — 2007/0098 (COD)	16
2008/C 151/07	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Οι θαλάσσιες αρτηρίες και η ενσωμάτωσή τους στην αλυσίδα της επιμελητείας» (Διερευνητική γνωμοδότηση)	20

2008/C 151/08	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την κατάργηση της οδηγίας 87/372/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με τις ζώνες συχνότητας που θα διατεθούν για τη συντονισμένη εγκατάσταση πανευρωπαϊκών ψηφιακών κυψελωτών δημόσιων επίγειων κινητών επικοινωνιών στην Κοινότητα» COM(2007) 367 τελικό — 2007/0126 (COD)	25
2008/C 151/09	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την «Ανακοίνωση της Επιτροπής — προς έναν ευρωπαϊκό χάρτη δικαιωμάτων των καταναλωτών ενέργειας» COM(2007) 386 τελικό	27
2008/C 151/10	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το ελάχιστο επίπεδο εκπαίδευσης των ναυτικών (Αναδιатύπωση) COM(2007) 610 τελικό — 2007/0219 (COD)	35
2008/C 151/11	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τους κανόνες και τα πρότυπα ασφαλείας για τα επιβατηγά πλοία» (Αναδιатύπωση) COM(2007) 737 τελικό — 2007/0257 (COD)	35
2008/C 151/12	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Λευκή Βίβλος για τον αθλητισμό» COM(2007) 391 τελικό	36
2008/C 151/13	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής «Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη» με θέμα: «Βελτίωση της ποιότητας της κατάρτισης των εκπαιδευτικών» COM(2007) 392 τελικό	41
2008/C 151/14	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών Για την προαγωγή της πλήρους συμμετοχής των νέων στην εκπαίδευση, την απασχόληση και την κοινωνία» COM(2007) 498 τελικό	45
2008/C 151/15	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα: «Πρόταση Κανονισμού του Συμβουλίου για την επέκταση των διατάξεων του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. [...] στους υπηκόους τρίτων χωρών που δεν καλύπτονται ήδη από τις εν λόγω διατάξεις μόνον λόγω της ιθαγένειάς τους» COM(2007) 439 τελικό — 2007/0152 (CNS)	50

III

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

441Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ 16ΗΣ ΚΑΙ 17ΗΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2008

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πράσινη Βίβλος για τις Λιανικές χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες στην ενιαία αγορά»

COM(2007) 226 τελικό

(2008/C 151/01)

Στις 30 Απριλίου 2007, και σύμφωνα με το άρθρο 262 της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την:

«Πράσινη Βίβλο για τις λιανικές χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες στην ενιαία αγορά»

Το ειδικευμένο τμήμα «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση» στο οποίο ανατέθηκαν οι προπαρασκευαστικές εργασίες για το θέμα, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 3 Δεκεμβρίου 2007, με εισηγητή τον κ. IOZIA και εισηγήτρια την κα MADER-SAUSSAYE.

Κατά την 441η σύνοδο ολομέλειάς της, της 16ης και 17ης Ιανουαρίου 2008 (συνεδρίαση της 16ης Ιανουαρίου 2008) η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 129 ψήφους υπέρ, 1 κατά και 1 αποχή, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή συμφωνεί με το στόχο της ν Πράσινης Βίβλου, δηλαδή να αναπτυχθεί μια ενιαία αγορά λιανικών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και να αρθούν όλοι οι τεχνητοί και αδικαιολόγητοι φραγμοί που εμποδίζουν τους ευρωπαίους πολίτες να επωφεληθούν άμεσα και πλήρως των πλεονεκτημάτων που προσφέρει η αγορά από απόψεως κόστους και ποιότητας της προσφοράς. Η ΕΟΚΕ κρίνει ότι η Πράσινη Βίβλος εξετάζει μόνο εν μέρει την κατάσταση που επικρατεί στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και προϊόντων, παραβλέποντας το θέμα της διανομής, που αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την ανάπτυξη ανταγωνισμού.

1.2 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί και επικροτεί το στόχο της Επιτροπής δηλαδή να προωθηθεί η προσφορά ποιοτικών και καινοτόμων προϊόντων με την ενθάρρυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας πολλών τραπεζικών και ασφαλιστικών προϊόντων τα οποία σήμερα υφίστανται τις αρνητικές συνέπειες εθνικών κανονιστικών ή φορολογικών περιορισμών οι οποίοι εμποδίζουν την κυκλοφορία αυτή.

1.3 Η γενική αρχή που διέπει την Πράσινη Βίβλο για τις λιανικές χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες στην ενιαία αγορά έγκειται στην προώθηση της ικανοποίησης των καταναλωτών. Η διάδοση και η χρήση αυτών των υπηρεσιών επεκτείνεται όλο και περισσότερο και, επομένως, οι πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται στον τομέα αυτό είναι γενικού ενδιαφέροντος. Η περαιτέρω ολοκλήρωση των λιανικών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών θα περιορίσει, ενδεχομένως, το κόστος χάρη στην συνακόλουθη ανάπτυξη του ανταγωνισμού. Πλεονεκτήματα για τους καταναλωτές θα προκύψουν εάν το ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό σύστημα επιτύχει να παραμείνει ανταγωνιστικό τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό της Ένωσης.

1.4 Η ΕΟΚΕ, μολονότι συμφερίζεται την άποψη ότι θα πρέπει να περιοριστεί ο κατακερματισμός της λιανικής αγοράς, υπογραμμίζει ότι γενικά οι αγορές λιανικών υπηρεσιών είναι αναπόφευκτα πιο κατατεμαχισμένες από τις χονδρικές αγορές.

1.5 Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι η λογική της αγοράς προσανατολίζεται σε άλλα πρότυπα. Η παγκόσμια αγορά συγκροτείται μέσω διασυνοριακών διαδικασιών ενοποίησης. Οι πολυεθνικές τράπεζες και οι ασφαλιστικές εταιρείες προωθούν τα στρατηγικά τους σχέδια εξαγορών ενισχύοντας την κινητικότητα της προσφοράς. Εντούτοις, οι διασυνοριακές διαδικασίες ενοποίησης έχουν ή ενδέχεται να έχουν εξαιρετικά αρνητικές συνέπειες για την απασχόληση. Έπειτα από τέτοιου είδους δυνητικές εξαγορές εξαγγέλλονται περικοπές δεκάδων χιλιάδων θέσεων απασχόλησης, έστω και εάν στην πράξη οι περικοπές αυτές δεν πραγματοποιούνται πάντα. Ο κίνδυνος αυτός έχει ήδη επισημανθεί από την ΕΟΚΕ, η οποία πρότεινε κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση της εν λόγω επείγουσας κοινωνικής ανάγκης διαμέσου σχεδίων επαγγελματικής επιμόρφωσης και επανεκπαίδευσης και μηχανισμών απορρόφησης των κοινωνικών κραδασμών⁽¹⁾, μέτρα τα οποία έχουν ήδη εφαρμοστεί στο πλαίσιο πολυάριθμων συλλογικών συμβάσεων του ευρωπαϊκού τραπεζικού τομέα.

1.6 Η ΕΟΚΕ θεωρεί επιτακτική ανάγκη την ανάληψη όλων των πρωτοβουλιών που ενδείκνυται για τη μεγιστοποίηση της ενημέρωσης και της ευαισθητοποίησης των καταναλωτών. Η ουσιαστική και πλήρης ενημέρωση των καταναλωτών είναι κεφαλαιώδους σημασίας για την προστασία τους, λαμβανομένου πάντοτε υπόψη του γεγονότος ότι τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα και οι υπηρεσίες δεν μπορούν να συγκριθούν με άλλου είδους προϊόντα και υπηρεσίες. Οι καταναλωτές πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους ποιοτικές κυρίως πληροφορίες παρά ποσότητα πληροφοριών.

⁽¹⁾ EE C 309 της 16.12.2006, σ. 26.

1.7 Η ΕΟΚΕ είναι της γνώμης ότι πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ ενημέρωσης και παροχής συμβουλών. Η πρώτη αποτελεί υποχρέωση έναντι των καταναλωτών, οι οποίοι πρέπει να ενημερώνονται, και πρέπει να είναι ανάλογη του επιπέδου ικανοτήτων και των «χαρακτηριστικών κινδύνων» κάθε πελάτη, ο οποίος πρέπει να προειδοποιείται ως προς τους κινδύνους που αναλαμβάνει· η δεύτερη αποτελεί υπηρεσία επαγγελματικού χαρακτήρα, η οποία πρέπει να παρέχεται μετά από σχετική αίτηση και ενδέχεται να συνεπάγεται την ανάληψη ευθύνης και εκ μέρους του παρέχοντος την συμβουλή. Η οδηγία για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων (MIFID) προσδιορίζει το πλαίσιο και τα όρια της παροχής πληροφοριών και συμβουλών καθώς και των συναλλαγών που ενδέχεται να δημιουργήσουν σύγκρουση συμφερόντων.

1.8 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι το ζήτημα πρέπει απαραίτητα να αντιμετωπιστεί με την υιοθέτηση σαφούς νομοθεσίας στον τομέα, η οποία να αντιτάσσεται στις τρέχουσες πρακτικές από τις οποίες ενίοτε συνεπάγονται ή υποθέτουν σύγκρουση συμφερόντων καθώς και στις πρακτικές παροχής κινήτρων για την πώληση προϊόντων και στα συστήματα πριμοδότησης για το προσωπικό πωλήσεων, τα οποία έχουν υιοθετηθεί από το διανεμητικό εμπόριο και συνδέονται με στόχους που σχετίζονται με την πώληση συγκεκριμένων προϊόντων. Η ΕΟΚΕ συνιστά να ανοίξει ειδικός διάλογος μεταξύ των επιχειρήσεων, των καταναλωτών, και των εργαζομένων του κλάδου ο οποίος θα μπορούσε να αποτελέσει το πρώτο βήμα για την ικανοποίηση της πρωταρχικής απαίτησης των καταναλωτών, η οποία συνδέεται άμεσα με την εμπιστοσύνη όσον αφορά την διαφάνεια της συμπεριφοράς των τραπεζικών και ασφαλιστικών οργανισμών.

1.9 Η ΕΟΚΕ συνιστά στους τραπεζικούς και ασφαλιστικούς οργανισμούς να αναπτύξουν ειδικά προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης για το προσωπικό τους. Όσο πιο καταρτισμένος είναι ο φορέας παροχής υπηρεσιών τόσο πιο αποτελεσματικά προστατεύεται ο καταναλωτής. Με την επιφύλαξη της αυτονομίας των ενδιαφερομένων μερών, τα προγράμματα αυτά θα μπορούσαν να συζητηθούν στο πλαίσιο του κοινωνικού διαλόγου μεταξύ της UNI-Euroρα Finance, της συνδικαλιστικής ομοσπονδίας του κλάδου, και των ευρωπαϊκών οργανισμών που αντιπροσωπεύουν τις τράπεζες και τις ασφαλιστικές εταιρείες.

1.10 Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει ότι η Επιτροπή διάκειται ευνοϊκότερα από ό,τι κατά το παρελθόν έναντι της υιοθέτησης ενός καθεστώτος σε προαιρετική βάση, γνωστού ως «28ο καθεστώς». Παράλληλα με την υιοθέτηση ενός ευρωπαϊκού προαιρετικού καθεστώτος, θα ήταν εξίσου επιθυμητή και η υιοθέτηση ενός ευρωπαϊκού δεοντολογικού κώδικα, ο οποίος να θεσπιστεί αυτοτελώς από τους φορείς του κλάδου, να συζητηθεί με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής και τις αντιπροσωπευτικές ενώσεις των χρηστών και των εργαζομένων του τομέα, και να έχει την αποδοχή τους, να αναφέρεται δε συγκεκριμένα στη σχέση εταιρείας-πελάτη στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

1.11 Η ΕΟΚΕ συμμαρτίζεται τις ανησυχίες που διατυπώθηκαν σχετικά με τη διαφάνεια των τραπεζικών όρων. Η παρατηρούμενη ανισότητα και οι δυσκολίες σύγκρισης των τιμών οφείλονται συχνά στην ποικιλομορφία των τιμών και των τύπων των τιμολογίων, ενώ συχνά απουσιάζουν και οι προϋποθέσεις που απαιτούνται για τις εφαρμοζόμενες χρεώσεις.

1.12 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την αρμόδια Επιτροπή για την προστασία των καταναλωτών, κα Meglena Kuneva, η οποία έθεσε τους ακόλουθους τρεις βασικούς στόχους για τη στρατηγική στον τομέα της πολιτικής καταναλωτών κατά την περίοδο 2007-2013:

— να ενδυναμωθούν οι καταναλωτές

— να ενισχυθεί η οικονομική και μη οικονομική ευημερία των καταναλωτών της Ευρώπης

— να προστατεύονται αποτελεσματικά οι καταναλωτές.

Η ΕΟΚΕ πρόκειται να εκδώσει ειδική γνωμοδότηση σχετικά με το θέμα αυτό. Η Επιτροπή πρότεινε στο Συμβούλιο, τον Μάιο 2007, οδηγία για τους καταναλωτές και την πίστωση.

1.13 Η ΕΟΚΕ συμμαρτίζεται την ιδέα ότι η κινητικότητα των πελατών αποτελεί σημαντικό παράγοντα ανάπτυξης του τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, τόσο από πλευράς ποιότητας όσο και από πλευράς απόδοσης. Η ΕΟΚΕ θεωρεί, ωστόσο, ότι δεν πρέπει να τίθενται υπερβολικά αισιόδοξοι στόχοι όσον αφορά την κινητικότητα των καταναλωτών στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

1.14 Στον χρηματοπιστωτικό τομέα οι σχέσεις εμπιστοσύνης είναι ιδιαίτερα σημαντικές δεδομένου ότι το μεγαλύτερο τμήμα των προϊόντων είναι ειδικού χαρακτήρα και συνεπάγεται την ανάληψη μακροχρόνιων δεσμεύσεων μεταξύ πωλητή και αγοραστή. Υπάρχουν πολλοί λόγοι που μπορούν να εξηγήσουν γιατί οι καταναλωτές θεωρούν πιο δύσκολο να αναπτύξουν σχέσεις εμπιστοσύνης με διάμεσους οι οποίοι δεν είναι άμεσα παρόντες στη χώρα τους.

1.15 Οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες γίνονται αντιληπτές μέσω της περιγραφής που παρέχεται στα ενημερωτικά φυλλάδια και στους συμβατικούς όρους: συνεπώς, δεν μπορεί να υποτιμηθεί το γλωσσικό και πολιτισμικό πρόβλημα. Εν προκειμένω, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι δεν θα ήταν ούτε ρεαλιστικό ούτε ορθό να επιβληθεί στους διάμεσους να συντάσσουν ενημερωτικά φυλλάδια και συμβατικούς όρους σε όλες τις γλώσσες της Ένωσης. Επομένως, το πρόβλημα των γλωσσικών φραγμών φαίνεται ότι θα παραμείνει ανεπίλυτο μεσοπρόθεσμα και ότι θα συνεχίσει να αποτελεί σημαντικό εμπόδιο στη διασυννοριακή κινητικότητα των καταναλωτών.

1.16 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με τη σκοπιμότητα προσεκτικής εξέτασης της νομιμότητας των φραγμών στην κινητικότητα των καταναλωτών που υπάρχουν σε ορισμένες χώρες, όπως τα υψηλά συμπληρωματικά τέλη για το κλείσιμο ενός λογαριασμού, οι ελλείψεις πληροφορίες και οι όροι των συμβάσεων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών οι οποίοι συχνά τείνουν να δυσχεραίνουν την αλλαγή προϊόντος ή φορέα παροχής υπηρεσιών. Εντούτοις, η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει, επίσης, ότι υπάρχουν τεχνικοί και κανονιστικοί περιορισμοί, όπως και περιορισμοί φορολογικής και νομικής φύσεως, που συχνά είναι δύσκολο να ξεπεραστούν ώστε να εφαρμοστούν οι όροι που θα επιτρέψουν την κινητικότητα των καταναλωτών στα επίπεδα που αναφέρει η Επιτροπή. Εξάλλου, υπάρχει ο κίνδυνος η απλούστευση των διατάξεων για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες να οδηγήσει σε μείωση του επιπέδου προστασίας των καταναλωτών. Η άρση των φραγμών δεν θα πρέπει να επιφέρει αύξηση των τιμών των προϊόντων, αλλά ούτε υποβάθμιση των υφιστάμενων προστατευτικών διατάξεων.

1.17 Η δυσκολία εναρμόνισης του πλαισίου της προστασίας, που εμφανίστηκε, για παράδειγμα, κατά τη διαδικασία αναθεώρησης της οδηγίας για την καταναλωτική πίστη, μπορεί να δώσει στους καταναλωτές την εντύπωση ότι το κράτος στο οποίο αγοράζεται η υπηρεσία καθορίζει σε σημαντικό βαθμό και το παρεχόμενο επίπεδο προστασίας.

1.18 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει ότι μόνον οι καταναλωτές που διαθέτουν τις κατάλληλες χρηματοπιστωτικές γνώσεις είναι σε θέση να κατανοήσουν πόσο σύνθετη μπορεί να είναι η ικανοποίηση χρηματοπιστωτικών αναγκών και, κατά συνέπεια, να εκτιμήσουν την προστιθέμενη αξία της παροχής συμβουλών στον εν λόγω τομέα από αρμόδιο και ανεξάρτητο φορέα. Κρίνεται, επίσης, απαραίτητο να δοθεί ξεχωριστή έμφαση στους καταναλωτές που δεν είναι (τόσο καλά) εξοικειωμένοι με τις νέες τεχνολογίες.

1.19 Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι είναι μείζονος σημασίας να περιοριστεί η απόσταση μεταξύ χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων και πελατών και θεωρεί ότι εφόσον ορισμένες δημοκρατικές χώρες με καθεστώς οικονομίας της αγοράς κατάφεραν να καθιερώσουν ορισμένα ελάχιστα δικαιώματα των καταναλωτών — όπως το νόμιμο δικαίωμα της κατοχής τραπεζικού λογαριασμού του οποίου απολαύουν οι μόνιμοι κάτοικοί τους που πληρούν τα απαιτούμενα εχέγγυα εντιμότητας, δικαίωμα το οποίο απορρέει από την ιδιότητα του υπηκόου των εν λόγω χωρών — τότε οι ορθές πρακτικές αυτές, εναρμονιζόμενες με τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές, μπορούν προφανώς να αποβούν ένα είδος κοινής κληρονομιάς της Ένωσης ⁽²⁾.

1.20 Η ΕΟΚΕ έκρινε σκόπιμο να διοργανώσει, στο πλαίσιο της παρούσας γνωμοδότησης, ακρόαση των οργανώσεων των επιχειρήσεων, των καταναλωτών και των εργαζομένων. Οι θέσεις που διατύπωσαν οι οργανώσεις αυτές συνοψίζονται στο παρόν έγγραφο. Η ΕΟΚΕ συμμερίζεται τις δικαιολογημένες ανησυχίες των καταναλωτών σχετικά με την ανάγκη βελτίωσης των συνθηκών προκειμένου η ενιαία αγορά να ανοίξει πραγματικά στις λιανικές χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες και να αρθούν τα τεχνητά εμπόδια που έχουν τεθεί στο μεταξύ. Χάρη στην Πράσινη Βίβλο, άνοιξε ένας σημαντικός διάλογος. Από την άλλη πλευρά, τόσο οι αντικειμενικοί προβληματισμοί του επιχειρηματικού κόσμου όσο και τα αιτήματα των εργαζομένων πρέπει να εξεταστούν με τη δέουσα προσοχή, ώστε να βελτιωθεί η συνεργασία των διαφόρων οικονομικών και κοινωνικών παραγόντων. Κρίνεται, εντούτοις, απαραίτητο, πριν από την υιοθέτηση οποιασδήποτε ρύθμισης, να ανοίξει διάλογος στο πλαίσιο ειδικού φόρουμ μεταξύ των εκπροσώπων των προαναφερθέντων κύκλων συμφερόντων, οι απόψεις των οποίων είναι σκόπιμο να συμβιβαστούν.

2. Εισαγωγή

2.1 Η Επιτροπή με την Πράσινη Βίβλο της χαράζει την πολιτική που προτίθεται να ακολουθήσει στον τομέα των λιανικών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών οι οποίες ορίζονται λεπτομερώς ως «οι λογαριασμοί όψεως, οι πληρωμές, τα προσωπικά δάνεια, η ενυπόθηκη πίστη, οι αποταμιεύσεις, οι συντάξεις, οι επενδύσεις και τα ασφαλιστικά προϊόντα, παρεχόμενα σε ιδιώτες πελάτες, στους οποίους περιλαμβάνονται οι ιδιώτες επενδυτές».

2.2 Έχοντας ως σκοπό να επωφεληθούν οι πολίτες της ΕΕ των πλεονεκτημάτων της ενιαίας αγοράς και λαμβανομένων υπόψη των εμποδίων που υφίστανται ακόμη και της ελλιπούς ανάπτυξης της διασυνοριακής δραστηριότητας, η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι διαφορές στο πλαίσιο των κανονιστικών ρυθμίσεων, καθώς και στις φορολογικές πολιτικές, σε συνδυασμό με τον κατακερματισμό της αγοράς, θέτουν φραγμούς στην είσοδο στην αγορά.

2.3 Η Επιτροπή προτείνει να μειώσει τις τιμές και αυτών των υπηρεσιών στηριζόμενη στις δυνάμεις της αγοράς και στην ισότητα των όρων ανταγωνισμού και δεσμεύεται να λάβει τις κατάλληλες πρωτοβουλίες σε περίπτωση μη τήρησης της κοινοτικής νομοθεσίας. Η Επιτροπή στην Πράσινη Βίβλο επιφυλάσσεται να υιοθετήσει ακόμη και νομοθετικά μέτρα εάν αυτό καταστεί απαραίτητο.

2.4 Η Επιτροπή προτίθεται να προωθήσει την προσφορά ποιοτικών και καινοτόμων προϊόντων, ενθαρρύνοντας την ελεύθερη κυκλοφορία πολλών τραπεζικών και ασφαλιστικών προϊόντων τα οποία υφίστανται σήμερα τις αρνητικές συνέπειες εθνικών κανονιστικών ή φορολογικών περιορισμών οι οποίοι εμποδίζουν την κυκλοφορία αυτή.

2.5 Όσον αφορά το ρυθμιστικό πλαίσιο, η Επιτροπή εγκαινιάζει τη συζήτηση για το «28^ο καθεστώς» (αίροντας προφανώς όλες τις προηγούμενες επιφυλάξεις της).

⁽²⁾ ΕΕ C 309 της 16.12.2006, σ. 26.

3. Παρατηρήσεις

3.1 Στην παρούσα γνωμοδότηση, η ΕΟΚΕ δεν προτίθεται να δώσει απαντήσεις στα μεμονωμένα ερωτήματα της Πράσινης Βίβλου, αλλά να προβεί σε συνολική αξιολόγηση των σημαντικότερων θεμάτων που εξετάζονται σ' αυτή.

3.2 Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι είναι σκόπιμο να γίνεται διάκριση μεταξύ χρηματοπιστωτικών προϊόντων και υπηρεσιών. Τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα αγοράζονται και αποκτούν «ιδιοκτήτη» (π.χ.: τίτλοι, κεφάλαια, ασφαλίσεις), ο δε κίνδυνος βαρύνει τον αγοραστή. Στην περίπτωση του τραπεζικών υπηρεσιών υπάρχει καρπωτής και όχι ιδιοκτήτης (π.χ.: προσωπικά δάνεια, ενυπόθηκη και εμπορική πίστη, κλπ.) και ο κίνδυνος βαρύνει τον πωλητή των εν λόγω υπηρεσιών. Η ΕΟΚΕ είναι της γνώμης ότι η Πράσινη Βίβλος εξετάζει μόνον εν μέρει την κατάσταση που επικρατεί στον τομέα των υπηρεσιών και των χρηματοπιστωτικών προϊόντων, παραβλέποντας το θέμα της διανομής, που αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την ανάπτυξη ανταγωνισμού. Τα διάφορα δίκτυα διανομής και οι διάφοροι τύποι προσφορών παρουσιάζουν χαρακτηριστικά που επηρεάζουν σημαντικά τις τιμές (βλ., π.χ., τις προσφορές ασφαλίσεων αστικής ευθύνης αυτοκινήτων μέσω τηλεφώνου ή του Διαδικτύου), καθώς και την αξιοπιστία και το πεδίο αρμοδιότητας των βασικών φορέων (χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, πολυκαταστήματα, χρηματιστηριακές εταιρείες, ταχυδρομικά καταστήματα, κλπ.). Η ΕΟΚΕ θεωρεί αναγκαία τη διεύρυνση του σχετικού προβληματισμού ώστε να ληφθούν υπόψη και τα μη παραδοσιακά δίκτυα διανομής, καθώς και οι σχέσεις μεταξύ προϊόντων και συστημάτων διανομής.

3.2.1 Για να καταστεί δυνατή η ανάλυση της διάστασης «καταναλωτές» των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών είναι απαραίτητο να γίνει ένας διαχωρισμός των υπηρεσιών και, στη συνέχεια, να εξεταστεί η λειτουργία των σημείων παροχής λιανικών τραπεζικών υπηρεσιών — δηλ. του συστήματος διανομής — μέσω των οποίων ο καταναλωτής μπορεί να έχει πρόσβαση στις διάφορες υπηρεσίες, καθώς και ο βαθμός ανταγωνιστικότητας του συστήματος λιανικής πώλησης. Οι προσωπικές χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες διαχωρίζονται κατά τρόπο φυσικό σε τρεις ομάδες: τις λιανικές τραπεζικές υπηρεσίες, τα ατομικά ασφαλιστικά και αποταμιευτικά προϊόντα, και τα επενδυτικά προϊόντα.

3.2.2 Λιανικές τραπεζικές υπηρεσίες ⁽³⁾

3.2.2.1 Στο παρελθόν, για να έχει ο πελάτης πρόσβαση σε κάθε τύπο λιανικών τραπεζικών υπηρεσιών έπρεπε να έρθει σε επαφή με έναν τραπεζικό υπάλληλο σε ένα από τα τραπεζικά υποκαταστήματα, αφού πρώτα εξακριβωνόταν η ταυτότητά του και η καλή του πίστη. Στις περισσότερες χώρες λειτουργούν πολυάριθμες ανταγωνιστικές τράπεζες. Από πρακτική άποψη, είναι πιο εύκολο για μια ξένη τράπεζα που επιθυμεί να εισέλθει σε μια εθνική αγορά να αγοράσει μια ήδη υπάρχουσα τράπεζα αντί να δημιουργήσει εξ αρχής ένα νέο δίκτυο, διαδικασία η οποία είναι χρονοβόρα και μπορεί να οδηγήσει σε περαιτέρω αύξηση του ανταγωνισμού (βλ. την εξαγορά της Abbey National από την Santander, της ABN Amro από την Fortis, την RBOS και Santander κλπ.). Στην ουσία, οι επιλογές των καταναλωτών εξαρτώνται από την ανταγωνιστικότητα που επικρατεί στις εθνικές αγορές εφόσον οι καταναλωτές είναι υποχρεωμένοι να επιλέξουν μια από τις τράπεζες που είναι παρούσες στην αγορά της χώρας τους.

3.2.2.2 Ένας τομέας που αναπτύσσεται σήμερα είναι οι τραπεζικές συναλλαγές μέσω του διαδικτύου. Προβλέπεται, ωστόσο, ότι ο τύπος αυτών των συναλλαγών θα παραμείνει, κατά πάσα πιθανότητα, υπόθεση εθνική διότι το σήμα πρέπει να είναι γνωστό και να χαίρει της εμπιστοσύνης των καταναλωτών, η δε τράπεζα θα πρέπει να εξαρτάται από τις εθνικές ρυθμίσεις για την επιβεβαίωση της ταυτότητας και της καλής πίστης των πελατών της.

⁽³⁾ Τρέχοντες λογαριασμοί και βιβλία επιταγών· λογαριασμοί ταμειοτηρίου· λογαριασμοί δανείου ή/και πιστώσεις· πάγιες εντολές· αυτόματη χρέωση λογαριασμών· (διεθνής) μεταφορά χρημάτων· χρεωστικές κάρτες· πιστωτικές κάρτες· διεθνής πρόσβαση σε αυτόματες ταμειακές μηχανές.

3.2.2.3 Η παροχή τραπεζικών υπηρεσιών μέσω του διαδικτύου και του τηλεφώνου εξασφαλίζεται σε καθημερινή βάση όλο το 24ωρο, πράγμα που αποτελεί τεράστια πρόοδο σε σχέση με την εποχή κατά την οποία η πρόσβαση σ' αυτές εξαρτάτο από τις ώρες λειτουργίας των υποκαταστημάτων.

3.2.2.4 Μολονότι ο ανταγωνισμός μεταξύ των τραπεζών για την προσέλκυση πελατών που αναζητούν όλο των φάσμα των υπηρεσιών περιορίζεται αναγκαστικά στις τράπεζες που μπορούν να καλύψουν όλες αυτές τις ανάγκες, παρατηρείται, επίσης, το φαινόμενο της επιλεκτικής προσέγγισης πελατών, ιδιαίτερα στον τομέα των πιστωτικών καρτών, τακτική την οποία ακολουθούν, π.χ., οι τράπεζες American Express και MBNA. Οι υπηρεσίες αυτές προσφέρονται μέσω δικτύων άμεσων πωλήσεων και είναι διαθέσιμες σε ολόκληρη την ΕΕ. Στους πελάτες πιστωτικών καρτών προσφέρεται, κατά συνέπεια, πρόσβαση στις αυτόματες ταμειακές μηχανές και επέκταση της καταναλωτικής πίστης τους. Με τον τρόπο αυτό, οι καταναλωτές μπορούν να επωφεληθούν από τον ανταγωνισμό που αναπτύσσεται μεταξύ εθνικών και διεθνών τραπεζών. Ταυτόχρονα όμως, εγκυμονεί ο κίνδυνος έτσι να αυξηθεί ακόμη περισσότερο το χρέος των ιδιωτών.

3.2.2.5 Οι τράπεζες παροχής λιανικών τραπεζικών υπηρεσιών δεν περιορίζονται, από την πλευρά τους, στην παροχή λιανικών τραπεζικών υπηρεσιών. Ακολουθούν πλέον μια στρατηγική που ορίζεται ως «τραπεζασφάλεια», προσφέροντας προϊόντα και υπηρεσίες σε όλο το φάσμα των χρηματοπιστωτικών προϊόντων και υπηρεσιών. Τα υποκαταστήματά τους και τα στοιχεία των πελατών τους παρέχουν μια ικανότητα διάθεσης σε μια δέσμη πελατεία η οποία αποτελεί τεράστια αξία. Οι τράπεζες έχουν την τάση να παρουσιάζουν όλα τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα και τις υπηρεσίες που προσφέρουν στους πελάτες τους με το εμπορικό σήμα τους. Όμως, τα συγκεκριμένα αυτά προϊόντα δεν είναι απαραίτητα τα καλύτερα από άποψη τιμής και αξίας.

3.2.3 Ατομικά ασφαλιστικά προϊόντα (4)

3.2.3.1 Οι επιλογές των καταναλωτών όσον αφορά τα ατομικά ασφαλιστικά προϊόντα εξαρτώνται από τις δυνατότητες και την έκταση του ανεξάρτητου συστήματος διανομής, τη λειτουργία του οποίου διασφαλίζουν διάμεσοι, όπως χρηματιστές και ανεξάρτητοι χρηματοοικονομικοί σύμβουλοι. Κατά κανόνα, οι χρηματοπιστωτικοί διάμεσοι παρέχουν στους πελάτες τους τις καλύτερες δυνατές συμβουλές υπό τις δεδομένες συνθήκες και εξετάζουν όχι μόνον την τιμή, αλλά και την αξία των προϊόντων που προτείνουν.

3.2.3.2 Όπως συμβαίνει στον τραπεζικό τομέα, έτσι και οι επιχειρήσεις άμεσης πώλησης ασφαλίσεων επιλέγουν προσεκτικά τους πελάτες, αναζητώντας τους στις κατηγορίες με χαρακτηριστικά χαμηλού κινδύνου.

3.2.3.3 Η επιχειρηματική δραστηριότητα των επιχειρήσεων άμεσης πώλησης ασφαλίσεων και ο ρόλος των χρηματοπιστωτικών διαμέσων καλούνται σήμερα να αντιμετωπίσουν την πρόκληση των δικτυακών τόπων που παρέχουν επιγραμματικά συγκρίσεις ανταγωνιστικών προϊόντων, ιδιαίτερα στον τομέα των ασφαλίσεων αυτοκινήτων. Η κακή αυτή μορφή διαμεσολάβησης εστιάζει στην τιμή και έχει την τάση να υποβιβάζει όλα τα προϊόντα στην κατηγορία των βασικών προϊόντων.

3.2.3.4 Για να μπορούν οι καταναλωτές να έχουν στη διάθεσή τους τις καλύτερες δυνατές επιλογές στον τομέα των προσωπικών ασφαλίσεων, συμπεριλαμβανομένων των ασφαλίσεων αυτοκινήτων, θα πρέπει να υπάρχει μια εναλλακτική λύση πλην της διάθεσης με το σύστημα της «τραπεζασφάλειας». Αυτό προϋποθέτει να μην υφίστανται περιορισμοί που να θέτουν εμπόδια στον ανταγωνισμό κατά την ανάπτυξη ανεξάρτητων δικτύων χρηματοπιστωτικών διαμέσων ή κατά την διανομή των προϊόντων αυτών στο διαδίκτυο.

(4) Ασφαλίσεις κατοικίας (ακινήτων): ασφαλίσεις οικοσκευής και προσωπικών ειδών· ασφαλίσεις αυτοκινήτων· ασφαλίσεις ταξιδιού· ασφαλίσεις ζωής· ιατρικές ασφαλίσεις.

3.2.4 Αποταμιευτικά και επενδυτικά προϊόντα (5)

3.2.4.1 Τα αποταμιευτικά και τα επενδυτικά προϊόντα αποτελούν σημαντικό μερίδιο των τραπεζικών δραστηριοτήτων. Είναι, επίσης, το μερίδιο το οποίο παρέχει το ευρύτερο φάσμα ανταγωνιστικών προϊόντων και το οποίο διαθέτει το πλέον αναπτυγμένο σύστημα ανεξάρτητων διαμέσων. Οι παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν για τις προσωπικές ασφαλίσεις (βλ. σημείο 3.1.3.4) ισχύουν εξίσου και γι' αυτά τα προϊόντα όσον αφορά τις επιλογές των καταναλωτών. Οι σχετικές ρυθμίσεις απαιτούν από το προσωπικό των τραπεζών που έχει την ευθύνη της παροχής συμβουλών σε πελάτες σχετικά με αποταμιευτικά και επενδυτικά προϊόντα να εξηγούν, ως μέρος των συμβουλών που παρέχουν, ότι ως υπάλληλοι τραπεζής μπορούν να πωλούν αποκλειστικά προϊόντα με το σήμα της τραπεζάς τους και ότι τα προϊόντα που προτείνουν πιθανόν να μην είναι τα καλύτερα από την άποψη της τιμής και της αξίας.

3.2.4.2 Οι καταναλωτές επωφελούνται εκ των πραγμάτων από τα προγράμματα αποταμίευσης με κυβερνητική υποστήριξη στην χώρα τους. Για να μπορέσουν διεθνείς επιχειρήσεις να προτείνουν ανταγωνιστικά προϊόντα μέσα στο ίδιο πλαίσιο θα πρέπει ο όγκος της ζήτησης να είναι ελκυστικός και να υφίστανται ήδη δικτυα διανομή.

3.2.4.3 Τα ενυπόθηκα δάνεια αποτελούν ένα ουσιαστικό προϊόν για τους καταναλωτές. Οι πλέον αναπτυγμένες εθνικές αγορές χαρακτηρίζονται από την παρουσία πολλών επιχειρήσεων χορήγησης ενυπόθηκων δανείων επιπλέον των τραπεζών και από ένα ιδιαίτερα πολυσύνθετο δίκτυο ανεξάρτητων συμβούλων το οποίο υποστηρίζεται από ένα ολόκληρο σύστημα ενεργητικής εμπορικής προώθησης. Ο ανταγωνισμός που αναπτύχθηκε είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία μιας εξαιρετικά επινοητικής αγοράς με πλήθος προσφορών ποικίλων προϊόντων και ένα σημαντικό μέρος των πελατών αλλάζει φορέα χορήγησης ενυπόθηκων δανείων κάθε φορά που οι όροι και οι συνθήκες αλλάζουν. Όταν οι επιλογές είναι τόσο πολλές, οι πελάτες χρειάζονται την καλύτερη δυνατή καθοδήγηση από τους συμβούλους τους.

3.2.4.4 Οι προσωπικές συντάξεις, οι συλλογικές επενδύσεις, οι ομολογίες και οι μετοχές και τα χρηματιστηριακά προϊόντα είναι και αυτά περίπλοκα προϊόντα σχετικά με τα οποία ο καταναλωτής πρέπει να διασφαλίσει τις καλύτερες δυνατές συμβουλές, πράγμα που προϋποθέτει την πλήρη κατανόηση της θέσης του. Συνεπώς, ο καταναλωτής πρέπει να μπορεί να έχει πρόσβαση σε ικανούς συμβούλους και διαμέσους που, με τη σειρά τους, πρέπει να έχουν πρόσβαση σε ένα ευρύ φάσμα επιλογής προϊόντων. Όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, οι σύμβουλοι οι οποίοι εργάζονται σε τράπεζες οφείλουν να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί προκειμένου να παρέχουν τις καλύτερες δυνατές συμβουλές στους πελάτες τους.

3.2.5 Στόχος της Πράσινης Βίβλου είναι να διασφαλιστεί ότι οι πελάτες των λιανικών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών θα μπορούν να απολαύουν των οφελών της ενιαίας αγοράς. Το κύριο πρόβλημα, στην συγκεκριμένη περίπτωση, είναι το χάσμα που υφίσταται μεταξύ των τραπεζών παροχής λιανικών υπηρεσιών και τους υπόλοιπους τομείς του κλάδου. Οι τράπεζες κατέχουν ηγετική θέση στον τομέα της παροχής λιανικών υπηρεσιών, πράγμα που σημαίνει ότι η δύναμή τους στην αγορά είναι απaráμιλλη, δεδομένου ότι όλοι οι χρήστες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών είναι ήδη πελάτες τους. Η φύση των συμβουλών που παρέχει το προσωπικό των τραπεζών έχει

(5) Εγκεκριμένα από την κυβέρνηση προγράμματα αποταμίευσης μέσω φορολογικών κινήτρων, ενυπόθηκα δάνεια με σταθερό και κυμαινόμενο επιτόκιο, με σταθερούς και κυμαινόμενους όρους, με αποδέσμευση του ακινητοποιημένου κεφαλαίου. Equity release (ενυπόθηκες συμβάσεις): βασικές και συμπληρωματικές προσωπικές συντάξεις· συλλογικές επενδύσεις· μετοχές αμοιβαίου κεφαλαίου (sicav), αμοιβαία κεφάλαια, κλπ· ομολογίες και μετοχές χρηματιστηριακά προϊόντα, π.χ. διαπραγματεύσιμα αμοιβαία κεφάλαια, συμβάσεις επί διαφοράς- παράγωγα προϊόντα που επιτρέπουν στους επενδυτές να κερδοσκοπούν επί της τιμής του χρηματιστηρίου χωρίς να είναι κατ' ανάγκη ιδιοκτήτες, κλπ..

καθοριστική σημασία για την λειτουργία της εν λόγω αγοράς διότι στους τομείς των ατομικών ασφαλιστικών και αποταμιευτικών προϊόντων και των επενδυτικών προϊόντων υπάρχουν εναλλακτικά προϊόντα και εναλλακτικά συστήματα διάθεσης που οι πελάτες θα ήταν σκόπιμο να εξετάζουν για να είναι πλήρης η πρόσβαση τους στα υφιστάμενα στην αγορά προϊόντα.

3.2.6 Αντίστοιχα, καθοριστική σημασία για τη λειτουργία της αγοράς έχει και η παρουσία στην αγορά κατάλληλα καταρτισμένων ανεξάρτητων διάμεσων, καθώς και η εμφάνιση δικτύων διάθεσης βασικών προϊόντων στο διαδικτυο.

3.3 Σύνοψη και αποτελέσματα της δημόσιας ακρόασης.

3.3.1 Σε ακρόαση που διοργάνωσε η ΕΟΚΕ, τονίστηκαν ορισμένες σημαντικές πτυχές της επικινδυνότητας που είχαν θιγεί, εξάλλου, στις απαντήσεις που οι αντιπροσωπευτικές ενώσεις καταναλωτών, επιχειρηματιών και εργαζομένων στα έγγραφα που διαβίβασαν στην Επιτροπή.

3.3.2 Κατά τη συζήτηση που διεξήχθη καταδείχθηκε ότι υπάρχει σύγκλιση απόψεων όσον αφορά τους στόχους που προτείνει η Επιτροπή και εξετέθησαν οι δυσκολίες που προέκυψαν σε συγκεκριμένες περιπτώσεις. Η Πράσινη Βίβλος δεν διευκρινίζει με ποιόν τρόπο μπορούν να υπερβληθούν οι νομικοί και οι φορολογικοί περιορισμοί (όπως ο νόμος για την νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και ο νόμος για την χρηματοδότηση τρομοκρατικών δραστηριοτήτων που προϋποθέτουν, αμφοτέρω, να είναι ο πελάτης προσωπικά γνωστός στον χρηματοπιστωτικό οργανισμό [*know your customer*], για να ανοίξει λογαριασμό ή να προβεί σε συγκεκριμένες χρηματοοικονομικές συναλλαγές όπως επίσης και οι φραγμοί που τίθενται στην πλήρη ολοκλήρωση των αγορών, και υπογραμμίζει το αρνητικό γεγονός του κατακερματισμού των αγορών λιανικής, διατυπώνοντας εμμίσως την ελπίδα ότι θα θεσπιστούν στην επόμενη φάση διαδικασίες ενοποίησης των επιμέρους εθνικών αγορών και, κυρίως, της διασυνοριακής αγοράς.

3.3.3 Οι φορείς του κλάδου παρατηρούν ότι η απαίτηση της κινητικότητας υπερεκτιμάται και ζητούν να προσδιοριστεί κατά τρόπο προσεκτικό και διεξοδικό η πραγματική ζήτηση της αγοράς, θεωρώντας ότι οι υφιστάμενες ευρωπαϊκές ρυθμίσεις στο συγκεκριμένο τομέα πρέπει, κανονικά, να έχουν περιορίσει το ενδιαφέρον των καταναλωτών. Το αίτημα αναθεώρησης ολόκληρου του συστήματος αρίθμησης των ευρωπαϊκών λογαριασμών με σκοπό την δυνατότητα μεταφοράς του προσωπικού αριθμού φαίνεται υπερβολικό, καθώς τα πλεονεκτήματα είναι περιορισμένα έναντι του τεράστιου κόστους που θα προκύψει, το οποίο θα κληθεί να καλύψει το σύνολο των καταναλωτών.

3.3.4 Επίσης, έγινε αναφορά στην ανάγκη αξιολόγησης όλων των κατάλληλων μέτρων για την «βελτίωση της ρύθμισης» του τομέα. Η επιτροπή τραπεζών ζητά τον περιορισμό των υποχρεωτικών μέτρων για να καταστεί δυνατός ο αυθόρμητος προσανατολισμός της αγοράς στην ζήτηση και η επίτευξη μιας ισορροπίας στο πλαίσιο μιας αγοράς ολοένα πιο ευαίσθητοποιημένης στη ζήτηση και εξειδικευμένης.

3.3.5 Στον τομέα των ασφαλίσεων, η ζήτηση λιανικών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών είναι ακόμη περισσότερο προσανατολισμένη προς τις εθνικές αγορές απ' ό,τι στον τραπεζικό τομέα και ο βαθμός ικανοποίησης των πελατών είναι τέτοιος (83 %) ώστε δεν προβλέπεται διαρθρωτική αλλαγή της ζήτησης. Εξάλλου, διατυπώθηκαν ανησυχίες σχετικά με το γεγονός ότι πρόκειται να ληξουν σύντομα οι προθεσμίες σημαντικών ρυθμίσεων που αφορούν τις ασφαλιστικές εταιρείες, ιδιαίτερα στον τομέα των αντασφαλίσεων, όπως ο κανονισμός 358/2003, και με την πρόθεση της Επιτροπής να μην ανανεώσει τον κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορίες το 2010. Η μη ανανέωση του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες θα σημαίνει ότι θα παύσει να υφίσταται η νομική σαφήνεια που εγγυάται ο εν λόγω κανονισμός. Η θετική συνεργασία που εξασφαλίζεται σήμερα από τον κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορίες

ενδέχεται να εγκαταλειφθεί τότε από τους ασφαλιστές για λόγους σύνεσης, στερώντας από τους καταναλωτές και τους ασφαλιστές τα απτά οφέλη της συνεργασίας, ήτοι την κινητικότητα των καταναλωτών, τη συγκρισιμότητα των προϊόντων, την ασφαλιστικότητα και το άνοιγμα των αγορών στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και στους νεοεισερχόμενους.

3.3.6 Οι εκπρόσωποι των εργαζομένων του χρηματοπιστωτικού κλάδου διαπίστωσαν, από την πλευρά τους, ότι η Πράσινη Βίβλος δεν αναφέρεται καθόλου στον ρόλο των εργαζομένων και συνεπώς απαιτούν την προώθηση εξειδικευμένων προγραμμάτων κατάρτισης τα οποία να είναι σε θέση να καλύψουν την ολοένα αυξανόμενη ανάγκη ενημέρωσης και αποσαφήνισης όσον αφορά τις διάφορες επενδυτικές δυνατότητες που προτείνονται. Ταυτόχρονα, όμως, αναφέρθηκαν με έμφαση στις ιδιαίτερα επιθετικές εμπορικές πρακτικές και στα συστήματα πριμοδότησης και αξιολόγησης τα οποία συνδέονται με την επίτευξη συγκεκριμένων αποτελεσμάτων, εξαιτίας των οποίων, σε πολλές περιπτώσεις, σημειώθηκαν πωλήσεις ακατάλληλων προϊόντων τα οποία δεν ανταποκρίνονταν στις πραγματικές ανάγκες των καταναλωτών. Η πτυχή αυτή υπογραμμίστηκε και παράλληλα διατυπώθηκαν διάφορες σκέψεις σχετικά με την πολύ πρόσφατη οικονομική κρίση και με τις υπάρχουσες ελλείψεις οι οποίες οφείλονται στην απουσία ενός πραγματικού και ουσιαστικού ενιαίου συστήματος εποπτείας των αγορών, το οποίο να συνδέεται με τον ολοένα σημαντικότερο ρόλο που διαδραματίζουν τα αμοιβαία κεφάλαια κινδύνου (*hedge funds*) και τα επιχειρηματικά κεφάλαια (*private equities*), καθώς και με την ανάγκη προσεκτικής παρακολούθησης των επιχειρήσεων κατάταξης στις οποίες οι εκδίδοντες οργανισμοί αναθέτουν συχνά την αξιολόγηση των τίτλων τους, γεγονός που οδηγεί σαφώς σε σύγκρουση συμφερόντων.

3.3.7 Τέλος, οι εκπρόσωποι των καταναλωτών, ζήτησαν τη λήψη μέτρων με σκοπό τον ριζικό περιορισμό των επιβαρύνσεων και των δυσκολιών που τίθενται στην κινητικότητα των εθνικών και διασυνοριακών λογαριασμών, την παροχή εμπειριστωμένων και υπεύθυνων συμβουλών καθώς και πλήρους και κατανοήσιμης ενημέρωσης, την υιοθέτηση κοινών κανόνων στις διάφορες χώρες, αλλά φάνηκαν, επίσης, και ιδιαίτερα δύσπιστοι έναντι της πρότασης καθιέρωσης ενός προαιρετικού ενιαίου καθεστώτος (του λεγόμενου «28^{ου} καθεστώτος») και της εναρμόνισης των ισχυουσών νομοθεσιών οι οποίες, όπως είναι γνωστό, προβλέπουν διαφορετικά επίπεδα προστασίας στο εσωτερικό της ΕΕ.

3.3.8 Όλοι όσοι έλαβαν μέρος στην ακρόαση τόνισαν ότι είναι απαραίτητο να ενισχυθεί η συνεργασία των καταναλωτών και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και να αναγνωριστεί ότι ο κόσμος της εργασίας μπορεί να συμβάλει κατά τρόπο σαφή και συγκεκριμένο στην βελτίωση της μεταξύ τους σχέσης και στην μείωση της απόστασης που τους χωρίζει.

3.3.9 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι οι απόψεις που αντηλλάγησαν στο πλαίσιο της ακρόασης ήταν πολύ σημαντικές, μάλιστα δε τις συζητείται, και καταδεικνύουν ότι είναι επειγόντως απαραίτητο, μετά από την δημοσίευση των αποτελεσμάτων της δημόσιας διαβούλευσης, να ανοίξει ένας διάλογος μεταξύ πολλών φορέων ταυτόχρονα (του τύπου *multistakeholder*) με σκοπό την εξεύρεση ενός σημείου ισορροπίας μεταξύ των διάφορων φορέων, δηλώνει δε ήδη από τώρα ότι είναι διαθέσιμη να αναλάβει το ρόλο συντονιστή και εμψυχωτή του τύπου αυτού αντιπαράθεσης.

3.4 Η ενιαία αγορά

3.4.1 Η γενική αρχή που διέπει την Πράσινη Βίβλο για τις λιανικές χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες στην ενιαία αγορά είναι η βελτίωση της ευημερίας των καταναλωτών. Επειδή στην καθημερινή ζωή των καταναλωτών υπάρχουν πολυάριθμες ευκαιρίες επωφελούς χρήσης των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, η βελτίωση του τομέα των λιανικών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών είναι ουσιώδους σημασίας για την επίτευξη του γενικού στόχου.

3.4.2 Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θεσπίσει ένα πλαίσιο ρυθμίσεων και ελέγχου το οποίο, προωθώντας την ευρωστία των χρηματοπιστωτικών διαμέσων και την ελεύθερη εκ μέρους τους παροχή υπηρεσιών, επέτρεψε να πραγματοποιηθεί ένα σημαντικό βήμα προς την ενίσχυση του ανταγωνισμού στον χρηματοπιστωτικό τομέα.

3.4.3 Επιπλέον, η εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος και τα αποτελέσματα του Σχεδίου δράσης για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες προώθησαν σημαντικά την ανάπτυξη μιας ενιαίας αγοράς σε επίπεδο θεσμικής πελατείας και αγορών χονδρικής.

3.4.4 Αντίθετα, η αγορά λιανικής έχει παραμείνει, κατά την Επιτροπή, πολύ κατακερματισμένη με συνέπεια:

- η διασυννοριακή δραστηριότητα να είναι συνολικά περιορισμένη·
- οι τιμές για παρόμοιες υπηρεσίες να ποικίλλουν σημαντικά·
- οι καταναλωτές να έχουν στη διάθεσή τους περιορισμένο φάσμα επιλογών·
- το επίπεδο κέρδους των διαμέσων να ποικίλλει σημαντικά από τη μια χώρα στην άλλη.

3.4.5 Η ΕΟΚΕ, αν και συμμερίζεται την άποψη ότι θα πρέπει να περιοριστεί ο κατακερματισμός της λιανικής αγοράς, υπογραμμίζει ότι γενικά οι αγορές λιανικής είναι αναπόφευκτα πιο κατατετηγμένες από τις αγορές χονδρικής για εμφανείς λόγους που συνδέονται με τον κατακερματισμό και την ανομοιογένεια της ζήτησης προς την οποία στρέφονται και, κατά συνέπεια, οι αγορές λιανικής δεν μπορούν να κριθούν με τα ίδια κριτήρια που εφαρμόζονται στις αγορές χονδρικής.

3.4.6 Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι η λογική της αγοράς προσανατολίζεται σε άλλα πρότυπα. Η παγκόσμια αγορά συγκροτείται μέσω διασυννοριακών διαδικασιών ενοποίησης. Οι πολυεθνικές τράπεζες και ασφαλιστικές εταιρείες προωθούν το στρατηγικό σχέδιό τους στον τομέα των εξαγορών ενισχύοντας την κινητικότητα της προσφοράς. Η ευρωπαϊκή διάσταση μετατρέπεται για ορισμένους μεγάλους ομίλους σε εθνική τους διάσταση, οι όμοιοι δε αυτοί δεν ενδιαφέρονται να έχουν τη δυνατότητα να προσφέρουν τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους από κάποιο άλλο κράτος μέλος, αλλά επιδιώκουν κυρίως να αυξήσουν τον όγκο εργασιών τους και τις ευκαιρίες τους εισερχόμενοι απευθείας στις επιμέρους εθνικές αγορές και καθοδηγώντας τες, εν συνεχεία, εκ των έσω. Ο έντονος ανταγωνισμός που αναπτύχθηκε πρόσφατα για την απόκτηση μιας μεγάλης ολλανδικής τράπεζας επιβεβαιώνει το γεγονός αυτό.

3.4.7 Εντούτοις, οι διασυννοριακές διαδικασίες ενοποίησης έχουν ή ενδέχεται να έχουν εξαιρετικά αρνητικές συνέπειες για την απασχόληση. Έπειτα από τέτοιου είδους δυνητικές εξαγορές εξαγγέλλονται περικοπές δεκάδων χιλιάδων θέσεων εργασίες, αν και στην πράξη οι εξαγγελθείσες περικοπές αυτές δεν εφαρμόζονται πάντοτε. Ο κίνδυνος αυτός έχει ήδη επισημανθεί από την ΕΟΚΕ, η οποία πρότεινε κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση της εν λόγω επείγουσας κοινωνικής ανάγκης με τη βοήθεια σχεδίων επαγγελματικής επιμόρφωσης και επανεκπαίδευσης και μηχανισμών απορρόφησης των κοινωνικών κραδασμών⁽⁶⁾, τα οποία εξάλλου προβλέπονται στο πλαίσιο πολλών συλλογικών συμβάσεων του ευρωπαϊκού τραπεζικού τομέα. Έτσι επιτυγχάνεται εξοικονόμηση κόστους, αλλά δεν προκύπτουν σημαντικά πλεονεκτήματα για τους καταναλωτές, διότι οι επιχειρήσεις τείνουν να διαμορφώνουν το σύστημα τιμών τους βάσει της τοπικής αγοράς και τα αναμενόμενα οφέλη από την είσοδο νέων φορέων στην αγορά αργούν να γίνουν αισθητά.

3.4.8 Η οικονομική απόδοση που ενδέχεται να προκύψει από την ανάπτυξη της ενιαίας αγοράς είναι διαρθρωτικά χαμηλότερη των πλεονεκτημάτων που μπορεί να αποφέρει η άμεση είσοδος στις

εθνικές αγορές, από πλευράς τόσο οικονομικών κλίμακας όσο και κατάταξης. Εάν συμβεί κάτι τέτοιο, τότε συνάγεται ότι τα πιθανά οφέλη για το σύστημα των επιχειρήσεων εκλαμβάνονται ως δευτερεύοντα και αμελητέα. Το στοιχείο αυτό θα πρέπει να αποτελέσει εφελκυστήρα για την απτή ανάλυση των δυνητικών δράσεων προς ανάληψη.

3.4.9 Η ΕΟΚΕ συμμερίζεται ασφαλώς το στόχο που αφορά την άρση κάθε οργανικού και τεχνητού φραγμού ο οποίος παρεμποδίζει την ενιαία αγορά και προσβλέπει συνεπώς στη λήψη οποιουδήποτε ενδεδειγμένου μέτρου για την επίτευξη αυτού του στόχου· ωστόσο τονίζει ότι απαιτείται, επιπλέον, οι προς ανάληψη δράσεις να είναι πραγματικά στοχοθετημένες και να καταδεικνύεται σαφώς και προφανώς η σχέση κόστους/ωφέλειας.

4. Η ενημέρωση των καταναλωτών και η επαγγελματική επιμόρφωση των φορέων παροχής υπηρεσιών

4.1 Η ΕΟΚΕ θεωρεί επιτακτική ανάγκη την ανάληψη όλων των πρωτοβουλιών που ενδείκνυνται για τη μεγιστοποίηση της ενημέρωσης και της ευαισθητοποίησης των καταναλωτών, προκειμένου να τους εξασφαλιστεί η δυνατότητα να προβαίνουν στις επιλογές τους κατά τρόπο υπεύθυνο. Η ουσιαστική και πλήρης ενημέρωση των καταναλωτών είναι κεφαλαίωδους σημασίας για την προστασία τους, αλλά βεβαίως δεν πρέπει ποτέ να λησμονείται ότι τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα και οι υπηρεσίες δεν μπορούν να συγκριθούν με άλλο είδους προϊόντα και υπηρεσίες.

4.2 Η ΕΟΚΕ είναι της γνώμης ότι πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ ενημέρωσης και παροχής συμβουλών. Η πρώτη αποτελεί μια υποχρέωση έναντι των καταναλωτών, οι οποίοι πρέπει να ενημερώνονται, και πρέπει να είναι ανάλογη του επιπέδου ικανότητων και του 'προφίλ κινδύνου' κάθε πελάτη, ο οποίος πρέπει να προειδοποιείται ως προς τους κινδύνους που αναλαμβάνει· η δεύτερη αποτελεί υπηρεσία επαγγελματικού χαρακτήρα, η οποία πρέπει να παρέχεται μετά από σχετική αίτηση και ενδέχεται να συνεπάγεται επίσης την ανάληψη ευθύνης εκ μέρους του παρέχοντος την συμβουλή. Η διαφορά δεν είναι πάντοτε αρκούντως κατανοητή. Σε ορισμένες χώρες, οι υπηρεσίες αυτές παρέχονται από ανεξάρτητους επαγγελματίες, όπως στην περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου, σε άλλες από απασχολούμενους σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα οι οποίοι υπάρχει κίνδυνος να βρεθούν σε θέση πρόδηλης σύγκρουσης συμφερόντων δεδομένου ότι, αφενός, οφείλουν να πωλήσουν χρηματοπιστωτικά προϊόντα, τα οποία μάλιστα μπορεί να συνδέονται με την παροχή μόνους και με συστήματα πριμοδότησης, και, αφετέρου, να προστατεύσουν τον πελάτη τους ο οποίος έχει εμπιστοσύνη στην επαγγελματική τους ικανότητα.

4.3 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι το ζήτημα πρέπει απαραίτητα να αντιμετωπιστεί μέσω της υιοθέτησης σαφούς νομοθεσίας στον τομέα, η οποία να αντιτάσσεται στις τρέχουσες πρακτικές στο πλαίσιο των οποίων προκύπτει ενίοτε σύγκρουση συμφερόντων, καθώς και στις πρακτικές παροχής κινήτρων με σκοπό την πώληση προϊόντων και στα συστήματα πριμοδότησης για το προσωπικό πωλήσεων, τα οποία βασίζονται σε δάνεια των εμπορικών διανομέων και συνδέονται με στόχους που σχετίζονται με την πώληση συγκεκριμένων προϊόντων. Η ΕΟΚΕ συνιστά να ανοίξει ένας ειδικός διάλογος μεταξύ των επιχειρήσεων, των καταναλωτών και των εργαζομένων του κλάδου ο οποίος θα μπορούσε να αποτελέσει το πρώτο βήμα προς την ικανοποίηση της πρωταρχικής απαίτησης των καταναλωτών, η οποία έχει συνδέεται άμεσα με την εμπιστοσύνη στην διαφάνεια της συμπεριφοράς των τραπεζικών και ασφαλιστικών οργανισμών.

⁽⁶⁾ Ομοίως.

4.4 Για να είναι πραγματικά αποτελεσματική, η ενημέρωση των καταναλωτών πρέπει να συνεκτιμά τις πολιτισμικές διαφορές, το γεγονός ότι δεν υπάρχει μια και μοναδική συνταγή η οποία να μπορεί να θεωρηθεί η καλύτερη όλων, εν ολίγοις οι απαιτήσεις ενημέρωσης πρέπει να ρυθμίζονται σύμφωνα με τις διάφορες εθνικές πραγματικότητες. Θα μπορούσε, π.χ., να υιοθετηθεί ένα κοινό ευρωπαϊκό σύστημα κανόνων ελάχιστης προστασίας όπως αυτό που ετοιμάζεται να προτείνει η Επιτροπή. Πρέπει, επίσης, να ληφθεί υπόψη ότι η οδηγία MiFID εισάγει την παροχή συμβουλών μεταξύ των επενδυτικών υπηρεσιών. Η υπηρεσία αυτή ωστόσο πρέπει να έχει εμπιστευτικό χαρακτήρα. Όσον αφορά την παροχή συμβουλών, η MiFID εγγυάται στον επενδυτή ένα πολύ υψηλό βαθμό προστασίας: ο παρέχων τις συμβουλές υποχρεούται να συλλέξει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες και να εξετάσει την καταλληλότητα των συστάσεων που παρέχει. Η δραστηριότητα παροχής συμβουλών είναι αναγκαίο να οριστεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε να διαχωρίζεται σαφώς από την δραστηριότητα παροχής συμβουλών γενικής φύσεως μέσω των δικτύων διανομής, το δε πεδίο εφαρμογής των πλέων αυστηρών υποχρεώσεων πρέπει να αποσαφηνιστεί.

4.5 Οι διάμεσοι υποχρεούνται να λαμβάνουν όλα τα εύλογα μέτρα για τον εντοπισμό των συγκρούσεων συμφερόντων και για την αντιμετώπισή τους κατά τρόπο που να μην βλάπτονται τα συμφέροντα των πελατών. Αν τα μέτρα που έχουν υιοθετηθεί για τη διαχείριση των συγκρούσεων συμφερόντων αποδειχθούν ανεπαρκή προκειμένου να εξασφαλιστεί, με εύλογη βεβαιότητα, ότι ο κίνδυνος να ζημιωθούν τα συμφέροντα των πελατών αποφεύχθηκε, οι φορείς αυτοί ενημερώνουν με σαφήνεια τους πελάτες τους σχετικά με τη γενική φύση και τις πηγές των συγκρούσεων συμφερόντων. Γενικά, οι επιχειρήσεις αυτές υποχρεούνται να υπηρετούν όσο το δυνατόν καλύτερα τα συμφέροντα του πελάτη.

4.6 Η ΕΟΚΕ συνιστά στους τραπεζικούς και ασφαλιστικούς οργανισμούς να αναπτύξουν κυρίως ειδικά προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης για τα μέλη του προσωπικού τους που έχουν την ευθύνη της προώθησης και της πώλησης χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και προϊόντων. Η επαφή μεταξύ των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και των καταναλωτών πραγματοποιείται μέσω των φορέων παροχής υπηρεσιών οι οποίοι θα πρέπει να προετοιμάζονται κατάλληλα ώστε να γνωρίζουν σε βάθος τα χαρακτηριστικά των χρηματοπιστωτικών προϊόντων και υπηρεσιών και να είναι, εν συνεχεία, σε θέση να συμβουλευθούν καλά τους πελάτες τους. Η περίπτωση της Κύπρου, που βασίζεται στο βρετανικό πρότυπο και προβλέπει την υποχρέωση προσδιορισμού του 'προφίλ κινδύνου' του πελάτη και την πλήρη και κατάλληλη ενημέρωσή του, έχει αποδείξει την αποτελεσματικότητά του. Το επίπεδο ικανοποίησης των καταναλωτών σε αυτό το περιβάλλον είναι πολύ υψηλό. Όσο πιο καταρτισμένοι είναι ο φορέας παροχής υπηρεσιών τόσο πιο αποτελεσματικά προστατεύεται ο καταναλωτής. Δίχως να αμφισβητείται η αυτονομία των διαφόρων μερών που συμμετέχουν στον κοινωνικό διάλογο, η Επιτροπή θα πρέπει, στο πλαίσιο του τομεακού κοινωνικού διαλόγου, να προωθήσει — π.χ. μέσω ενός κοινού σχεδίου στο οποίο θα συμμετάσχουν οι ευρωπαϊκές ενώσεις τραπεζών και ασφαλιστικών εταιρειών και η ευρωπαϊκή ομοσπονδία συνδικαλιστικών οργανώσεων του τομέα, Uni-Europe Finance — ένα ειδικό πρόγραμμα για την ανάπτυξη της επιμόρφωσης των φορέων που αναλαμβάνουν την πώληση χρηματοπιστωτικών προϊόντων και υπηρεσιών.

Τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα

4.7 Παρατηρείται όλο και συχνότερα η πώληση πανομοιότυπων χρηματοπιστωτικών προϊόντων με πολλαπλές διαφορετικές μορφές. Οι πελάτες προτρέπονται ενίοτε να αγοράζουν προϊόντα τα οποία δεν είναι ιδιαίτερα προσαρμοσμένα στις πραγματικές τους ανάγκες, ενώ ο κίνδυνος υπερχρέωσης — κυρίως στην περίπτωση της κατα-

ναλωτικής πίστης — προκαλεί διαρκώς αυξανόμενα προβλήματα στις οικογένειες, αλλά και στις εξειδικευμένες επιχειρήσεις. Στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, η χρηματοπιστωτικοποίηση της οικονομίας οδήγησε στις κρίση των στεγαστικών δανείων «sub-prime», δηλ. των δανείων υψηλού κινδύνου. Επρόκειτο για ένα φαινόμενο αλυσιδωτής κατάρρευσης, το οποίο είχε επιπτώσεις όχι μόνον στους ειδικευμένους οργανισμούς αλλά και στους μεγάλους επενδυτές που επένδυσαν χωρίς δισταγμό δισεκατομμύρια δολάρια για την αγορά μετοχών υψηλής απόδοσης, δεδομένου του κινδύνου που αναλάμβαναν. Η κρίση αυτή έπληξε όλες τις χρηματοπιστωτικές αγορές και κατέδειξε τα όρια των προτύπων εποπτείας, τα οποία αποδείχθηκαν ελλιπή, όπως συνέβη π.χ. στο Ηνωμένο Βασίλειο, στο οποίο πρέπει, αφενός, να αναθεωρηθούν τα εν λόγω πρότυπα και, αφετέρου, να ενισχυθεί το επίπεδο 3 της διαδικασίας Lamfalussy που έχει σχέση με τον συντονισμό των εθνικών ρυθμιστικών αρχών. Στην Ευρώπη, ο αντίκτυπος υπήρξε σχετικά περιορισμένος όσον αφορά την χρηματοπιστωτική αγορά, αν και ορισμένες χώρες που κάνουν χρήση παρεμφερών τραπεζικών τεχνικών — π.χ. με τη συνεχή αναχρηματοδότηση των ενυπόθηκων δανείων — αρχίζουν να αντιμετωπίζουν σοβαρές δυσκολίες λόγω της αύξησης των επιτοκίων. Το σημαντικότερο πρόβλημα υπήρξε η μείωση της αξίας του δολαρίου, η οποία εκτόξευσε το ευρώ σε επίπεδα ρεκόρ θέτοντας σε κίνδυνο την περιορισμένη οικονομική ανάκαμψη της Ευρώπης (βλ. τη γνωμοδότηση ECO/202 του εισηγητή κ. Derrigne).

4.8 Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει ότι η Επιτροπή είναι ευνοϊκότερη από ό,τι κατά το παρελθόν έναντι της υιοθέτησης ενός καθεστώτος σε προαιρετική βάση, που είναι γνωστό ως «28^ο καθεστώς». Εν προκειμένω, η ΕΟΚΕ παραπέμπει στις παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν ήδη στη γνωμοδότησή της με θέμα τη Λευκή Βίβλο σχετικά με την πολιτική για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες 2005-2010 (7).

4.9 Παράλληλα με ένα ευρωπαϊκό προαιρετικό καθεστώς, καλό θα ήταν να υιοθετηθεί και ένας ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας για να διαμορφωθεί αυτόνομα από τους φορείς παροχής υπηρεσιών, να συζητηθεί σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής και τις αντιπροσωπευτικές ενώσεις των χρηστών και των εργαζομένων του κλάδου, και να επικεντρωθεί ιδιαίτερα στη σχέση επιχείρησης/πελάτη στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, ανεξάρτητα από τις τυχόν προβλέψεις των υπό εξέταση οδηγιών.

4.10 Στις 18 Ιουλίου 2007, κατά τη διάρκεια παρέμβασης που πραγματοποίησε έπειτα από πρόσκληση του ειδικευμένου τμήματος INT, η αρμόδια Επίτροπος για την προστασία των καταναλωτών, κα Meglena Kuneva, έδωσε τους ακόλουθους τρεις βασικούς στόχους για τη στρατηγική στον τομέα της πολιτικής καταναλωτών κατά την περίοδο 2007-2013:

- να ενδυναμωθούν οι καταναλωτές·
- να ενισχυθεί η οικονομική και μη οικονομική ευημερία των καταναλωτών της Ευρώπης·
- να προστατεύονται αποτελεσματικά οι καταναλωτές.

Για την υλοποίηση των στόχων αυτών, η Επιτροπή πρότεινε στο Συμβούλιο, τον περασμένο Μάιο, μια οδηγία για τους καταναλωτές και την πίστωση, σχετικά με την οποία επιτεύχθηκε πολιτική συμφωνία.

4.10.1 Στην πρόταση οδηγίας καθορίζονται οι παράμετροι για μια πλήρη, κατανοητή και συγκρίσιμη ενημέρωση σχετικά με τις προσφορές πίστωσης· μια απολύτως εναρμονισμένη μέθοδος υπολογισμού του συνολικού ετήσιου επιτοκίου και ένα ενιαίο ευρωπαϊκό πρότυπο με προσυμβατικές πληροφορίες, ένα νέο δικαίωμα παρεχόμενο στους καταναλωτές προκειμένου να έχουν στη διάθεσή τους 14 ημέρες για να αποσυρθούν από μια πιστωτική σύμβαση και μια δυνατότητα εσπευσμένης εξόφλησης δανείου.

(7) EE C 309 της 16.12.2006, σ. 26.

4.10.2 Η Επιτροπή τόνισε, επιπλέον, την πρόθεσή της να ενισχύσει «την ικανότητα κατανόησης των χρηματοπιστωτικών μηχανισμών από τους καταναλωτές». Το πρώτο θέμα είναι η ενημέρωση, αλλά η απόκτηση χρηματοπιστωτικών γνώσεων εκ μέρους των καταναλωτών αποτελεί ένα άλλο στοιχείο προς ανάπτυξη που πρέπει να συνυπάρξει με τις απαιτήσεις ενημέρωσης χωρίς να τις υποκαταστήσει.

4.10.3 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει σθεναρά τους στόχους της Επιτροπής, κας Meglena KUNEVA και βρίσκεται στο στάδιο εκπόνησης σχετικής γνωμοδότησης για την αξιολόγηση των προτάσεων.

5. Ο λειτουργικός στόχος

5.1 Λειτουργικός στόχος της Πράσινης Βίβλου είναι η μείωση του κατακερματισμού της αγοράς λιανικών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών με την άρση των νομικών και οικονομικών φραγμών που τίθενται στην κινητικότητα των πελατών. Εν προκειμένω μπορεί να λεχθεί ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση, αφού έθεσε τους όρους για την κινητικότητα της προσφοράς, θέλει να συμπληρώσει το σχήμα προωθώντας την κινητικότητα της ζήτησης.

5.2 Η θέσπιση της νομοθεσίας που απαιτείται για την επίτευξη του στόχου αυτού έχει εγγενές κόστος και είναι πολυδάπανη εξαιτίας, επίσης, των προσαρμογών που απαιτεί από τους διάφορους φορείς, ειδικότερα από τους διάμεσους. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με τη θέση να αναληφθούν πρωτοβουλίες μόνον στις περιπτώσεις όπου τα οφέλη για τους πολίτες θα είναι σημαντικά και οι πιθανότητες επίτευξης τους υψηλές. Παράλληλα, επικροτεί τη βούληση να διασφαλιστεί η παρακολούθηση των συνεπειών των πρωτοβουλιών που θα υιοθετηθούν, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν τα αποτελέσματα τους ανταποκρίνονται στις προσδοκίες, και ενδεχομένως να καταργηθούν οι δράσεις που δεν είναι αποτελεσματικές. Ένα πρόβλημα που πρέπει εντούτοις να επισημανθεί είναι ότι το κόστος των προς κατάργηση πρωτοβουλιών μπορεί να αποδειχθεί εξαιρετικά υψηλό και να καταλήξει να βαρύνει, όπως η εμπειρία διδάσκει, τους καταναλωτές, επιτείνοντας τα προβλήματά τους αντί να τα μειώσει.

5.3 Για τον λόγο αυτό, η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι μια διαδικασία του τύπου «τροποποίηση της αρχικής κατάστασης — αξιολόγηση του αντίκτυπου — επαναφορά, ενδεχομένως, της αρχικής κατάστασης» μπορεί, σε πολλές περιπτώσεις, να παραμείνει δήλωση προθέσεων παρά σχέδιο δράσης πραγματικά υλοποιήσιμο. Πράγματι, στον χρηματοπιστωτικό τομέα, τα πολιτιστικά πρότυπα, οι σχέσεις εμπιστοσύνης και η συσσωρευθείσα εμπειρία διαδραματίζουν καθοριστικής σημασίας ρόλο στη διαμόρφωση των εμπορικών και ανταγωνιστικών δυναμικών. Το μεγαλύτερο μέρος των δράσεων επηρεάζουν και αυτά τα στοιχεία, μεταβάλλοντας τα διαρκώς, με συνέπεια να μην είναι δυνατή πλέον η επαναφορά στην αρχική κατάσταση μόνον με την απόσυρση των δράσεων που είχαν αρνητικά αποτελέσματα σύμφωνα με την αξιολόγηση του αντίκτυπου. Για τον λόγο αυτό, η ΕΟΚΕ ελπίζει ότι η Επιτροπή δεν θα επενδύσει υπερβολικές ελπίδες στη δυνατότητα επαναφοράς των αρχικών συνθηκών, εάν προκύψουν αρνητικά αποτελέσματα από τις δράσεις που έχουν αναληφθεί.

6. Η διασυνοριακή πρόσβαση σε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες.

6.1 Στην Πράσινη Βίβλο υποστηρίζεται ότι ο κατακερματισμός της αγοράς των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών μεσοπρόθεσμα δεν θα αλλάξει εάν δεν καταβληθούν προσπάθειες για τη μείωση των φραγμών που εμποδίζουν την κινητικότητα των καταναλωτών όπως: ανομοιογένεια των ρυθμιστικών κανόνων και της προστασίας των καταναλωτών, διαφορετικά φορολογικά καθεστώτα, κατακερματισμός και ασυμβατότητα των λειτουργικών υποδομών στις οποίες βασίζονται οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες.

6.2 Η ΕΟΚΕ συμμερίζεται την ιδέα ότι η κινητικότητα των πελατών είναι σημαντικός παράγοντας ανάπτυξης, τόσο από πλευράς ποιότητας όσο και από πλευράς απόδοσης του τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ωστόσο ότι δεν πρέπει να τίθενται υπερβολικά αισιόδοξα στόχοι όσον αφορά την διασυνοριακή πρόσβαση σε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες.

6.3 Η κινητικότητα των καταναλωτών μπορεί να εννοηθεί είτε γεωγραφικά (αγορά ενός προϊόντος μακριά από τον τόπο κατοικίας) είτε στο επίπεδο της αναπτυσσόμενης εμπορικής σχέσης (δυνατότητα εύκολης αλλαγής του φορέα παροχής των υπηρεσιών). Οι δύο τύποι κινητικότητας, αν και εννοιολογικά διαφορετικοί, είναι στενά συνδεδεμένοι μεταξύ τους.

6.4 Σε σχέση με τον τομέα των καταναλωτικών αγαθών, ο τομέας των υπηρεσιών μπορεί να προσφέρει, τουλάχιστον δυνητικά, μεγαλύτερη γεωγραφική κινητικότητα δεδομένου ότι μειώνεται ο περιορισμός που οφείλεται στην υλική διάσταση του αγαθού που ανταλλάσσεται. Για παράδειγμα η αγορά ενός αυτοκινήτου στο εξωτερικό θέτει σημαντικά προβλήματα μεταφοράς τα οποία δεν υπάρχουν όταν το αντικείμενο συναλλαγής είναι μια «άυλη» υπηρεσία η οποία ταξιδεύει στους «αυτοκινητόδρομους της τηλεματικής» και όχι στους αυτοκινητόδρομους της ασφάλτου.

6.5 Αντιθέτως, η κινητικότητα στο επίπεδο της αναπτυσσόμενης εμπορικής σχέσης συναντά εμπόδια, στον τομέα των υπηρεσιών, εξαιτίας του γεγονότος ότι ο χαρακτηρισμός των υπηρεσιών ως «άυλα προϊόντα» καθιστά δύσκολη την πλήρη αξιολόγηση και κατανόησή τους, με συνέπεια οι σχέσεις εμπιστοσύνης μεταξύ πωλητή και αγοραστή να αποκτούν ιδιαίτερη σημασία. Στον χρηματοπιστωτικό τομέα, οι σχέσεις εμπιστοσύνης είναι ιδιαίτερα σημαντικές δεδομένου ότι το μεγαλύτερο τμήμα των προϊόντων είναι ειδικού χαρακτήρα και συνεπάγεται την ανάληψη μακροχρόνιων δεσμεύσεων μεταξύ πωλητή και αγοραστή. Υπάρχουν πολλοί λόγοι που μπορούν να εξηγήσουν γιατί οι καταναλωτές θεωρούν πιο δύσκολο να αναπτύξουν σχέσεις εμπιστοσύνης με διάμεσους οι οποίοι δεν είναι άμεσα παρόντες στη χώρα τους.

6.6 Μια άλλη πτυχή που δεν πρέπει να υποτιμηθεί αφορά το μέσο με το οποίο ο καταναλωτής αντιλαμβάνεται το προϊόν. Στην περίπτωση των υλικών αγαθών το προϊόν γίνεται αντιληπτό με τις αισθήσεις οι οποίες, όπως είναι φανερό, δεν έχουν γλωσσικούς ή πολιτιστικούς φραγμούς. Αντιθέτως, οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες δεν είναι ούτε ορατές ούτε απτές, αλλά γίνονται αντιληπτές μόνον με την περιγραφή που περιλαμβάνουν τα ενημερωτικά φυλλάδια και οι όροι της εκάστοτε σύμβασης: δεν είναι συνεπώς δυνατό να υποτιμηθεί το γλωσσικό και πολιτιστικό πρόβλημα. Οι καταναλωτές μπορούν πράγματι να αγοράσουν υπηρεσίες στο εξωτερικό εάν γνωρίζουν καλά τη γλώσσα και τις κύριες χρηματοπιστωτικές πρακτικές της χώρας του διάμεσου. Για να ξεπεραστεί αυτό το εμπόδιο θα μπορούσε να επιβληθεί ένα είδος πολυγλωσσίας στην παραγωγή των ενημερωτικών φυλλάδια και των συμβατικών όρων. Εν προκειμένω, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι δεν θα ήταν ούτε ρεαλιστικό ούτε σωστό να επιβληθεί στους διάμεσους να συντάσσουν ενημερωτικά φυλλάδια και συμβατικούς όρους σε όλες τις γλώσσες της Ένωσης. Το κόστος παρόμοιων πρωτοβουλιών, που καθίστανται πολύπλοκες λόγω της συνεχούς εξέλιξης των προϊόντων, σε καμία περίπτωση δεν θα μπορούσε να αντισταθμιστεί από την αύξηση του όγκου των συναλλαγών. Στην Πράσινη Βίβλο επισημαίνεται ότι δεν αναμένεται υψηλή διασυνοριακή κινητικότητα των καταναλωτών στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Επομένως, το πρόβλημα των γλωσσικών φραγμών φαίνεται ότι θα παραμείνει ανεπίλυτο μεσοπρόθεσμα και ότι θα θέσει σημαντικά εμπόδια στη διασυνοριακή πρόσβαση στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες λιανικής.

6.7 Η Επιτροπή ανέθεσε σε μια ομάδα εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου να αξιολογήσει την υφιστάμενη κατάσταση όσον αφορά την κινητικότητα των καταναλωτών σε σχέση με τους τραπεζικούς λογαριασμούς. Στις 30 Μαΐου 2007, δημοσιεύθηκε μια ενδιαφέρουσα έκθεση στην οποία προβάλλονται σημαντικές αποκλίσεις σε πολυάριθμα σημεία. Οι ενώσεις καταναλωτών θεωρούν ότι αυτό αποτελεί πραγματικό πρόβλημα, ενώ οι εμπειρογνώμονες του τραπεζικού κλάδου δεν το εκλαμβάνουν ως πρόβλημα. Οι μεν δηλώνουν ότι οι πελάτες είναι πολύ ικανοποιημένοι και δεν αισθάνονται την παραμικρή ανάγκη να διευκολυνθεί η κινητικότητά τους, ενώ οι δε θεωρούν αναγκαίο να εξετασθούν με μεγάλη προσοχή οι στατιστικές αυτές διότι η ικανοποίηση των πελατών εξαρτάται από το επίπεδο των προσδοκιών τους και κρίνουν σημαντικό να παρασχεθεί στους καταναλωτές η δυνατότητα να αλλάζουν τράπεζα χωρίς παρεμπόδιση, οπότε ακόμη και οι ικανοποιημένοι καταναλωτές θα μπορούσαν να αλλάξουν τράπεζα εάν έβρισκαν καλύτερες προσφορές στην αγορά

6.8 Από τη μια πλευρά, ο τραπεζικός κλάδος υπογραμμίζει ότι οι καταναλωτές προσανατολίζονται ουσιαστικά στην εγχώρια αγορά, ενώ από την άλλη πλευρά οι ενώσεις καταναλωτών διαμαρτύρονται για έλλειψη διασυνοριακού ανταγωνισμού λόγω κωλυμάτων που παρεμποδίζουν την αλλαγή λογαριασμού και λόγω της έλλειψης διαφάνειας και της μη συγκρισιμότητας των προσφορών, σε συνδυασμό με την καχυποψία των καταναλωτών έναντι των ξένων επιχειρήσεων.

6.9 Στην έκθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων εξετάζονται οι δυσκολίες που παρουσιάζει σήμερα το άνοιγμα λογαριασμού, όπως τα νομικά και κανονιστικά κωλύματα, όπως, για μεν τις τράπεζες, η υποχρέωση προσωπικής αναγνώρισης του πελάτη που επιβάλλεται από τη νομοθεσία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, για δε τους καταναλωτές, η ελλιπής διαφάνεια των πληροφοριών σχετικά με τις προσφορές και την απαραίτητη τεκμηρίωση. Εξάλλου, οι καταναλωτές υποστηρίζουν ότι είναι πλέον απολύτως αναγκαίο να αναγνωριστεί το δικαίωμα ανοίγματος ενός βασικού τρεχούμενου λογαριασμού — όπως αναγνωρίζεται ήδη από τη νομοθεσία ορισμένων ευρωπαϊκών χωρών — δεδομένου ότι η συμμετοχή στην οικονομική και κοινωνική ζωή είναι αδύνατη χωρίς τρεχούμενο λογαριασμό. Όσον αφορά το θέμα αυτό, οι τράπεζες πρόβαλαν την ελευθερία σύναψης συμβάσεων ως θεμελιώδη αρχή της οικονομίας της αγοράς που διαφραγίζεται από το σύνταγμα πολλών χωρών.

6.10 Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι είναι μείζονος σημασίας να περιοριστεί η απόσταση μεταξύ χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων και πελατών και θεωρεί ότι εφόσον κάποιες δημοκρατικές χώρες με καθεστώς οικονομίας της αγοράς κατάφεραν να καθιερώσουν ορισμένα ελάχιστα δικαιώματα των καταναλωτών — όπως το νόμιμο δικαίωμα της κατοχής τραπεζικού λογαριασμού του οποίου απολαύουν οι μόνιμοι κάτοικοί τους που πληρούν τα απαιτούμενα εχέγγυα εντιμότητας, δικαίωμα το οποίο απορρέει από την ιδιότητα του υπηκόου των εν λόγω χωρών — τότε οι ορθές πρακτικές αυτές, εναρμονιζόμενες με τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές, μπορούν προφανώς να αποβούν ένα είδος κοινής κληρονομιάς της Ένωσης. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει συχνά επωφεληθεί από τις θετικές εμπειρίες των εθνικών νομοθεσιών προβαίνοντας στη διάδοσή τους σε όλα τα υπόλοιπα κράτη μέλη. Σε προηγούμενη γνωμοδότησή της, η ΕΟΚΕ είχε ζητήσει τη γενίκευση του εν λόγω δικαιώματος πρόσβασης (*).

7. Στόχοι και δράσεις που πρέπει να αναληφθούν

Χαμηλότερες τιμές και περισσότερες επιλογές για τους καταναλωτές

7.1 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η προώθηση όρων που επιτρέπουν μια μεγαλύτερη κινητικότητα των καταναλωτών μπορεί να διευκολύνει την επίτευξη ενός διπλού θετικού αποτελέσματος: συγκεκριμένα οφέλη για τους καταναλωτές, υπό τη μορφή μιας

ευρύτερης δυνατότητας επιλογής μεταξύ προϊόντων που ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους, και ανταγωνιστικότερες τιμές.

7.2 Για τον λόγο αυτό έχουν αναληφθεί πρωτοβουλίες στον τομέα των λιανικών τραπεζικών υπηρεσιών που αφορούν κυρίως τη δυνατότητα μεταφοράς των τραπεζικών λογαριασμών. Εξετάζεται επίσης η περίπτωση υποβολής πρότασης οδηγίας για την αύξηση της δυνατότητας μεταφοράς των δικαιωμάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης.

7.2.1 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι το ζήτημα της μεταφοράς του τραπεζικού λογαριασμού δεν πρέπει να συγχέεται με αυτό του ενιαίου ευρωπαϊκού αριθμού. Η υιοθέτηση ενός αριθμού ο οποίος να είναι ενιαίος σε όλη την Ευρώπη θα οδηγήσει ενδεχομένως σε κολοσσικές και εντελώς αδικαιολόγητες δαπάνες οι οποίες, εντέλει, θα βαρύνουν τους καταναλωτές. Η μεταφορά πρέπει να αφορά το σύνολο των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών που συνδέονται με έναν λογαριασμό — όπως οι πάγιες εντολές, η καταβολή τελών και οι λογαριασμοί αξιόγραφων — και σαφώς όχι την διατήρηση του αριθμού. Η εφαρμογή σε πανευρωπαϊκή κλίμακα του ενιαίου Χώρου Πληρωμών σε Ευρώ (SEPA) βασίζεται στον τρέχοντα αριθμό IBAN και στον εθνικό κωδικό αναγνώρισης (στην Ιταλία CIN), οι οποίοι πρέπει να διατηρηθούν ως έχουν. Οι τραπεζικοί οργανισμοί πρέπει να αναπτύξουν την μέγιστη δυνατή συνεργασία για να διασφαλιστεί η κινητικότητα των λογαριασμών και η δυνατότητα μεταφοράς των αντίστοιχων σχέσεων, μέσω, π.χ., κωδικών συμπεριφοράς ή διατραπεζικών συμφωνιών, πράγμα το οποίο ήδη συμβαίνει σε ορισμένες χώρες.

7.3 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με τη σκοπιμότητα προσεκτικής εξέτασης της νομιμότητας των φραγμών στην κινητικότητα των καταναλωτών, όπως τα συμπληρωματικά τέλη για το κλείσιμο ενός λογαριασμού, η παροχή ελλείπων πληροφοριών και οι διαρθρώσεις των συμβάσεων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών όπου προβάλλονται υπερβολικά οι περιορισμοί που τίθενται στην αλλαγή προϊόντος ή φορέα παροχής υπηρεσιών. Εντούτοις, η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει επίσης ότι υπάρχουν τεχνολογικοί και κανονιστικοί περιορισμοί, όπως και περιορισμοί φορολογικής και νομικής φύσεως, που συχνά είναι δύσκολο να ξεπεραστούν για να εφαρμοστούν οι όροι που θα επιτρέψουν την κινητικότητα των καταναλωτών στα επίπεδα που αναφέρει η Επιτροπή. Μια άλλη δυσκολία που έχει προκύψει οφείλεται στη συνύπαρξη του ευρώ με άλλα νομίσματα. Είναι ακόμη αρκετά τα κράτη μέλη που δεν έχουν ενταχθεί στη ζώνη του ευρώ και αυτό το πρόβλημα έρχεται να προστεθεί σε εκείνα που ήδη αναφέρθηκαν.

7.4 Πέραν τούτου, η προσπάθεια δημιουργίας ενιαίων όρων στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών παρεμποδίζεται και από φραγμούς που έχουν δημιουργήσει οι εθνικές αρχές επιδιώκοντας, δικαιολογημένα, να προστατεύσουν καλύτερα τους καταναλωτές. Η Επιτροπή δηλώνει ότι προτίθεται να αποφύγει τη θέση περιορισμών στην επιλογή οι οποίοι δεν θα είναι πλήρως αιτιολογημένοι. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι πρέπει να δοθεί μεγάλη προσοχή κατά την εξέταση του θέματος της εναρμόνισης του συστήματος προστασίας των καταναλωτών, δεδομένου ότι οι χώρες της ΕΕ δεν είναι πολιτιστικά και κοινωνικά ομοιογενείς, ώστε να δικαιολογείται μια έντονα παρεμβατική κεντρική προσέγγιση.

8. Τόνωση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών

8.1 Η ανταλλαγή χρηματοπιστωτικών συναλλαγών και υπηρεσιών είναι δυνατή όταν υπάρχει μια γερή βάση εμπιστοσύνης μεταξύ των συμβαλλομένων μερών. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι οι ευρωπαίοι καταναλωτές αντιμετωπίζουν με καχυποψία την προστασία και τις εγγυήσεις που θα μπορούσε να τους παράσχει η διασυνοριακή δραστηριότητα. Η κινητικότητα των καταναλωτών θα επιτευχθεί πλήρως όταν αυτοί θα έχουν πειστεί πραγματικά ότι η προστασία των συμφερόντων τους δεν εξαρτάται ούτε από τον τόπο όπου αγοράζουν τις υπηρεσίες, ούτε από το σύστημα διανομής που τους τις παρέχει.

(*) Ομοίως.

8.2 Η Επιτροπή πιστεύει ότι για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός πρέπει να αντιμετωπιστούν τα ακόλουθα θέματα: η προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών, η παροχή σαφούς και ασφαλούς ρυθμιστικού πλαισίου, η διασφάλιση της πρόσβασης των καταναλωτών στους κατάλληλους μηχανισμούς εξωδικαστικής επίλυσης της διαφοράς τους και η προώθηση της φερεγγυότητας των χρηματοπιστωτικών διαμέσεων.

8.3 Το θέμα της προστασίας των συμφερόντων των καταναλωτών είναι λεπτό διότι, όπως υπογραμμίστηκε προηγουμένως, δεν είναι εύκολο να καθοριστεί ένα ρυθμιστικό πλαίσιο που να είναι προσαρμοσμένο στα αιτήματα και στις απαιτήσεις κάθε κράτους μέλους: η δυσκολία εναρμόνισης του πλαισίου προστασίας, που κατέστη σαφής, για παράδειγμα, κατά τη διαδικασία αναθεώρησης της οδηγίας για την καταναλωτική πίστη, μπορεί να δώσει στους καταναλωτές την εντύπωση ότι το κράτος στο οποίο αγοράζεται η υπηρεσία καθορίζει και το παρεχόμενο επίπεδο προστασίας.

8.4 Όσον αφορά την ασφάλεια δικαίου του ρυθμιστικού πλαισίου εντός του οποίου συνάπτονται οι συμβάσεις, η Σύμβαση της Ρώμης του 1980 ορίζει ότι το εφαρμοστέο δικαιο της σύμβασης, είναι, κατ' αρχήν, εκείνο που επιλέγεται από τα συμβαλλόμενα μέρη. Μελετάται τροποποίηση της αρχής αυτής ώστε η σύμβαση να διέπεται από το δικαιο της χώρας στην οποία ο καταναλωτής έχει τη συνήθη διαμονή του, εφόσον ο φορέας παροχής υπηρεσιών ασκεί τις εμπορικές του δραστηριότητες στη χώρα αυτή. Πάντως, η εφαρμογή του δικαίου της χώρας διαμονής του καταναλωτή δεν πρόκειται να αυξήσει την προσφορά χρηματοπιστωτικών προϊόντων σε άλλα κράτη μέλη.

8.5 Ο σαφής ορισμός αυτής της αρχής θα συμβάλει, ασφαλώς, στην αύξηση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών στην έννομη προστασία, ακόμη και εάν το ζήτημα αυτό καλύπτει μόνον εν μέρει την έννοια της κινητικότητας των καταναλωτών που αναφέρεται στην Πράσινη Βίβλο. Πράγματι, η Επιτροπή θεωρεί ότι πρέπει να προωθηθεί και η διασυνοριακή κινητικότητα των καταναλωτών εφόσον δεν επαρκεί η κινητικότητα των χρηματοπιστωτικών διαμέσεων: η νέα αρχή θα μπορούσε να συμβάλει στη διευκόλυνση της θέσπισης ενός γενικού και ενιαίου κανόνα όταν είναι ο διάμεσος αυτός που απευθύνει εμπορική προσφορά στους καταναλωτές άλλων κρατών μελών, και όχι όταν είναι οι καταναλωτές αυτοί που αναζητούν φορείς παροχής υπηρεσιών σε άλλες χώρες.

9. Ενδυνάμωση των καταναλωτών

9.1 Στην Πράσινη Βίβλο επισημαίνεται ορθά ότι οι καταναλωτές εκφράζουν συχνά την επιθυμία ότι μια υπερβολικά μεγάλη επιλογή χρηματοπιστωτικών προϊόντων μπορεί να τους μεπιδέψει και να καταστήσει ακόμη δυσκολότερη την επιλογή προϊόντων κατάλληλα προσαρμοσμένων στις απαιτήσεις τους. Πράγματι, μόνον οι καλά ενημερωμένοι καταναλωτές και με καλή γνώση των χρηματοπιστωτικών θεμάτων θα μπορούν να χρησιμοποιούν προς ίδιον όφελος τη δυνατότητα της μεγαλύτερης διεθνούς κινητικότητας της ενιαίας αγοράς.

9.2 Στην Πράσινη Βίβλο τονίζεται ότι οι γνώσεις στα χρηματοπιστωτικά θέματα του μέσου καταναλωτή είναι λιγοστές και αποτελούν μεγάλο εμπόδιο στην πραγματοποίηση σωστών χρηματοπιστω-

τικών επιλογών. Σε τούτο προστίθεται και το γεγονός ότι είναι ευρέως διαδεδομένη η άποψη ότι η διαθέσιμη χρηματοπιστωτική ενημέρωση έχει την τάση να είναι των άκρων, ή πολύ απλή ή πολύ σύνθετη.

9.3 Τα προβλήματα αυτά θα μπορούσαν εν μέρει να ξεπεραστούν εάν οι καταναλωτές είχαν τη δυνατότητα να βασιστούν σε ανεξάρτητες υπηρεσίες παροχής συμβουλών που να τους βοηθούν να αποφασίζουν προς το συμφέρον τους, όπως συμβαίνει ήδη στην Κύπρο και το Ηνωμένο Βασίλειο κι όπως πρόκειται να συμβεί και στα υπόλοιπα κράτη μέλη όταν η οδηγία MIFID επεκταθεί σε αυτά, με βάση την οποία όμως οι υπηρεσίες αυτές δεν θα είναι υποχρεωτικές, αλλά μια εναλλακτική λύση στην παροχή συμβουλών απευθείας από τους διάμεσοι. Σήμερα, σε πολλές περιπτώσεις οι καταναλωτές αναζητούν την παροχή συμβουλών από τον ίδιο τον φορέα παροχής της χρηματοπιστωτικής υπηρεσίας: πιθανόν να ενεργούν με τον τρόπο αυτό είτε διότι έχουν επηρεαστεί από τη σχέση εμπιστοσύνης που αναπτύσσεται κατά την παροχή μιας χρηματοπιστωτικής υπηρεσίας είτε διότι οι συμβουλές που παρέχει ο πωλητής δεν έχουν εμφανές κόστος. Πρέπει, ωστόσο, να καταστεί συνείδηση ότι σε μια μη ανεξάρτητη υπηρεσία παροχής συμβουλών ενδέχεται να υπάρχει μια λανθάνουσα σύγκρουση συμφερόντων που εμποδίζει τον καταναλωτή να επωφεληθεί πλήρως από τη χρησιμότητα της εν λόγω υπηρεσίας.

9.4 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει ότι μόνον οι καταναλωτές που διαθέτουν τις κατάλληλες χρηματοπιστωτικές γνώσεις είναι σε θέση να κατανοήσουν πόσο σύνθετη μπορεί να είναι η ικανοποίηση χρηματοπιστωτικών αναγκών και, κατά συνέπεια, να εκτιμήσουν την προστιθέμενη αξία της παροχής συμβουλών στον εν λόγω τομέα από αρμόδιο, ανεξάρτητο φορέα. Συνεπώς, είναι απαραίτητη η διάδοση αυτού του χρηματοπιστωτικού πνεύματος, όπως επίσης και η ευαισθητοποίηση των αποταμιευτών προκειμένου να επιλέγουν κατά τρόπο υπεύθυνο. Οι ειδικοί ήδη μιλούν για τον «χρηματοπιστωτικό αναλφαριθμητισμό» που χαρακτηρίζει πολλά άτομα τα οποία, μην έχοντας γενική εποπτεία, δεν είναι σε θέση να λάβουν αυτόνομες αποφάσεις ως προς την προσωπική χρηματοπιστωτική τους ασφάλεια, με αποτέλεσμα το ενδεχόμενο οικονομικής ζημίας. Το σχολείο είναι εκείνο που θα μπορούσε να παράσχει υποστήριξη στις νέες γενιές έτσι ώστε να αποκτήσουν κάποιες βασικές χρηματοπιστωτικές γνώσεις για να μπορούν στο μέλλον να επιλέγουν λελογισμένα τις επενδύσεις τους, με την ευθύνη βεβαίως αρμόδιων φορέων των χρηματοπιστωτικών αγορών.

9.5 Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις διαφημίσεις, ιδιαίτερα σε αυτές που κυκλοφορούν στο Διαδίκτυο. Πολύ συχνά διαπιστώνεται μεγάλη ασυμμετρία μεταξύ των πραγματικών χαρακτηριστικών των χρηματοπιστωτικών προϊόντων και των υποσχέσεων απόδοσης καθώς επιδιώκεται η παραπλάνηση του καταναλωτή προκειμένου να επενδύσει σε συγκεκριμένα χρηματοπιστωτικά προϊόντα. Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι αυτά τα περιστατικά σπάνια ενδιαφέρουν τους παραδοσιακούς διάμεσοις όπως οι τράπεζες και οι ασφαλιστικές εταιρείες, οι οποίες είναι προσεκτικές στην σχέση τους με τον πελάτη και υπόκεινται, ούτως ή άλλως, σε αυστηρούς κανόνες και ελέγχους. Οι νέοι ανταγωνιστές δεν δρουν πάντα σε ένα πλαίσιο σαφών κανόνων και υπόκεινται σε περίπλοκα καθεστώτα ελέγχου. Όλα αυτά περιορίζουν τη δύναμη των καταναλωτών.

Βρυξέλλες, 16 Ιανουαρίου 2008.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την κατάργηση της οδηγίας 84/539/ΕΟΚ του Συμβουλίου για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τα ηλεκτρολογικά μηχανήματα που χρησιμοποιούνται στην κτηνιατρική»

COM(2007) 465 τελικό — 2007/0168 (COD)

(2008/C 151/02)

Στις 26 Σεπτεμβρίου 2007, και σύμφωνα με το άρθρο 95 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την

Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την κατάργηση της οδηγίας 84/539/ΕΟΚ του Συμβουλίου για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τα ηλεκτρολογικά μηχανήματα που χρησιμοποιούνται στην κτηνιατρική

Το ειδικευμένο τμήμα «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 3 Δεκεμβρίου 2007, με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. SALVATORE.

Κατά την 441η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 16ης Ιανουαρίου 2008), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 151 ψήφους υπέρ, και 1 αποχή την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την πρόταση που προβλέπει την κατάργηση της οδηγίας 84/539/ΕΟΚ σχετικά με τα ηλεκτρολογικά μηχανήματα που χρησιμοποιούνται στην κτηνιατρική. Η εξεταζόμενη οδηγία φαίνεται ότι έχει αντικατασταθεί εδώ και καιρό από άλλους ισχύοντες κοινοτικούς κανόνες και δεν θεωρείται πλέον απαραίτητη ούτε στην εγχώρια αγορά ούτε στο εμπόριο με τις τρίτες χώρες.

1.2 Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι η συγκεκριμένη απόφαση σχετικά με την κατάργηση της οδηγίας 84/539/ΕΟΚ εγκρίθηκε από τα κράτη μέλη και την βιομηχανία μετά από ευρείες διαβουλεύσεις.

1.3 Η ΕΟΚΕ ζητά από την Επιτροπή να αναλάβει τη δέσμευση ότι θα πραγματοποιήσει ελέγχους που θα εξασφαλίσουν την κατάργηση των εν λόγω διατάξεων σε εθνικό επίπεδο, προκειμένου να αποφευχθεί η δημιουργία νέων τεχνικών εμποδίων που δύνανται να εξουδετερώσουν τα επιθυμητά πλεονεκτήματα.

2. Ιστορικό

2.1 Η Επιτροπή στην ανακοίνωση που εξέδωσε στις 16 Μαρτίου 2005 [COM(2005) 97 τελικό] αναφέρει ότι είναι αναγκαίο να απλοποιηθούν οι εθνικές και ευρωπαϊκές νομοθεσίες, εφόσον η παρέμβαση αυτή συνεπάγεται την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και την εξάλειψη των περιττών δαπανών.

2.2 Αυτή η προσέγγιση ενισχύθηκε το 2006 από το έγγραφο εργασίας «Πρώτη έκθεση προόδου που αφορά τη στρατηγική για την απλοποίηση του ρυθμιστικού περιβάλλοντος» [COM(2006) 690 τελικό], που επισήμανε τις πρωτοβουλίες που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε απλούστευση κατά την περίοδο 2006-2009. Μεταξύ των 43 πρωτοβουλιών που επιλέγησαν, συμπεριλαμβάνεται και η οδηγία 84/539/ΕΟΚ για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τα ηλεκτρολογικά μηχανήματα που χρησιμοποιούνται στην ιατρική και την κτηνιατρική.

2.3 Η Επιτροπή Εσωτερικής Αγοράς και Προστασίας των Καταναλωτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, που ήδη εξέτασε το ζήτημα, αποφάσισε να υποστηρίξει την απόφαση της Επιτροπής, χωρίς να θέσει κανέναν περιορισμό.

3. Η πρόταση της Επιτροπής

3.1 Η διαβούλευση με τους ενδιαφερόμενους φορείς (βιομηχανίες και κράτη μέλη) οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η εν λόγω οδηγία (84/539/ΕΟΚ) δε χρησιμοποιείται πλέον, διότι οι στόχοι της και οι απαραίτητες εγγυήσεις που αφορούν την υγεία και την ασφάλεια επιτεύχθηκαν από υφιστάμενα κοινοτικά νομοθετήματα, και συγκεκριμένα από την οδηγία 93/42/ΕΟΚ που αφορά τα ιατρικά βοηθήματα (για ανθρώπινη χρήση) και την οδηγία σχετικά με τα μηχανήματα και την ηλεκτρομαγνητική συμβατότητα.

3.2 Η ΕΟΚΕ επισημαίνει, ότι η συγκεκριμένη νομοθεσία δεν θεωρείται πια απαραίτητη για την εγχώρια αγορά ή για το εμπόριο με τις τρίτες χώρες. Με βάση την αρχή «παράλληλων μορφών», προτείνει συνεπώς την κατάργηση της οδηγίας 84/539/ΕΟΚ από τις 31 Δεκεμβρίου 2008. Μετά από την ημερομηνία αυτή δεν θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί πλέον ούτε και η σήμανση συμμόρφωσης που αναφέρεται στο παράρτημα III.

3.3 Η Επιτροπή καλεί όλα τα κράτη μέλη να θεοπίσουν τις αναγκαίες διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία έως τις 31 Δεκεμβρίου 2008.

4. Παρατηρήσεις

4.1 Η ΕΟΚΕ εγκρίνει την πρόταση που προβλέπει την κατάργηση της οδηγίας 84/539/ΕΟΚ επειδή συμφωνεί με τους λόγους που προβάλλονται.

4.2 Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι στο βουλγαρικό, δανικό, ιταλικό, ρουμανικό και σουηδικό κείμενο ο τίτλος της πρότασης οδηγίας περιέχει τις λέξεις «ιατρική για ανθρώπους» που θα πρέπει να απαλειφθούν.

4.3 Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να πραγματοποιήσει τους απαραίτητους ελέγχους έτσι ώστε να μην εξαλειφθούν τα πλεονεκτήματα που θα προκύψουν από αυτή την απόφαση, σχετικά με τον ηλεκτροϊατρικό εξοπλισμό που χρησιμοποιείται στην κτηνιατρική, λόγω των νέων κανόνων που σε εθνικό επίπεδο θα μπορούσαν να αποτελέσουν ανατιολόγητα εμπόδια στο εμπόριο.

Βρυξέλλες, 16 Ιανουαρίου 2008.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις συσκευές αερίου» (Κωδικοποιημένη έκδοση)

COM(2007) 633 τελικό — 2007/0225 (COD)

(2008/C 151/03)

Στις 22 Νοεμβρίου 2007, και σύμφωνα με το άρθρο 95 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο απεφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα

«Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις συσκευές αερίου» (Κωδικοποιημένη έκδοση)

Επειδή θεωρεί ότι η πρόταση είναι απολύτως ικανοποιητική και δεν χρήζει περαιτέρω σχολίων εκ μέρους της, η ΕΟΚΕ, κατά τη 441η σύνοδο ολομέλειάς της, της 16ης και 17ης Ιανουαρίου 2008 (συνεδρίαση της 16ης Ιανουαρίου), απεφάσισε, με 125 ψήφους υπέρ, και μία αποχή, να εκδώσει θετική γνωμοδότηση για το προτεινόμενο κείμενο.

Βρυξέλλες, 16 Ιανουαρίου 2008.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την τοποθέτηση διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης στα δίκυκλα και τρίκυκλα μηχανοκίνητα οχήματα» (Κωδικοποιημένη έκδοση)

COM(2007) 768 τελικό — 2007/0270 (COD)

(2008/C 151/04)

Στις 19 Δεκεμβρίου 2007, και σύμφωνα με το άρθρο 95 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο απεφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα

«Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την τοποθέτηση διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης στα δίκυκλα και τρίκυκλα μηχανοκίνητα οχήματα» (Κωδικοποιημένη έκδοση)

Επειδή θεωρεί ότι η πρόταση είναι απολύτως ικανοποιητική και δεν χρήζει περαιτέρω σχολίων εκ μέρους της, η ΕΟΚΕ, κατά τη 441^η σύνοδο ολομέλειάς της, της 16^{ης} και 17^{ης} 2008 (συνεδρίαση της 16^{ης} Ιανουαρίου), απεφάσισε, με 127 ψήφους υπέρ, και μία αποχή, να εκδώσει θετική γνωμοδότηση για το προτεινόμενο κείμενο.

Βρυξέλλες, 16 Ιανουαρίου 2008.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με Μια νέα στρατηγική σχετικά με την υγεία των ζώων για την Ευρωπαϊκή Ένωση (2007-2013), σύμφωνα με την οποία «η πρόληψη είναι καλύτερη από τη θεραπεία»

COM(2007) 539 τελικό

(2008/C 151/05)

Στις 19 Σεπτεμβρίου 2007, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, για την

«Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με: Μια νέα στρατηγική σχετικά με την υγεία των ζώων για την Ευρωπαϊκή Ένωση (2007-2013), σύμφωνα με την οποία “η πρόληψη είναι καλύτερη από τη θεραπεία”»

Στις 25 Σεπτεμβρίου 2007, το Προεδρείο της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ανέθεσε την προετοιμασία των σχετικών εργασιών στο ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου, περιβάλλον».

Κατά την 441η σύνοδο ολομέλειάς της, που πραγματοποιήθηκε στις 16 και 17 Ιανουαρίου 2008, (συνεδρίαση της 16ης Ιανουαρίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή λόγω του επειγόντος χαρακτήρα του θέματος, όρισε ως γενικό εισηγητή τον κ. Leif E. Nielsen και υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 108 ψήφους υπέρ και 2 αποχές.

1. Συμπέρασμα

1.1 Οι σοβαρές μεταδοτικές ασθένειες των ζώων συνεπάγονται αυξημένους κινδύνους για τα ζώα και τους ανθρώπους και η ΕΕ οφείλει να αυξήσει τις προσπάθειες της για την πρόληψη, επιτήρηση και καταπολέμησή. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την πρόταση της Επιτροπής για τη χάραξη στρατηγικής και αναγνωρίζει τη διεξοδική εργασία της. Εντωμεταξύ, πρέπει να δοθεί απόλυτη προτεραιότητα στην ανάπτυξη δράσεων υπέρ των αναπτυσσόμενων χωρών και στην κατάρτιση δεικτών, έχοντας υπόψη τη μεγάλη τους σημασία.

1.2 Πρέπει να αναμένεται ότι οι κανόνες της Ε.Ε. θα επηρεάσουν και τον υπόλοιπο κόσμο και η ΕΚ πρέπει να επιδιώξει να καταστεί μέλος του Παγκόσμιου Οργανισμού για την Υγεία των Ζώων (ΟΙΕ). Η Επιτροπή οφείλει να συμβάλει ώστε οι σχετικές τρίτες χώρες κατανοήσουν πλήρως τη νέα νομοθεσία της ΕΕ και οφείλει ως φορέας της προτεινόμενης στρατηγικής εξαγωγών να αξιοποιήσει την εμπειρογνομοσύνη και τους πόρους στα κράτη μέλη όσον αφορά την άρση των κρίσεων.

1.3 Ο κτηνιατρικός συνοριακός έλεγχος πρέπει να βασίζεται σε συνολική αξιολόγηση του συγκεκριμένου κινδύνου. Ο έλεγχος πρέπει να περιλαμβάνει δειγματοληψίες, κυρίως καθόλο το μήκος των συνόρων, για να περιορισθούν τα κίνητρα του παράνομου εμπορίου.

1.4 Ανεξάρτητα της προσοχής που πρέπει να δοθεί στην εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς θα πρέπει να υπάρχει δυνατότητα οριοθέτησης των ζωνών και των κατηγοριών με τη μορφή εναρμονισμένων κριτηρίων και απαιτήσεων για τεστ και/ή κανόνων απομόνωσης (καραντίνα) σύμφωνα με τον κώδικα του ΟΙΕ.

1.5 Η διαχείριση αποτελεί βασικό παράγοντα για την προστασία από τις μεταδοτικές ασθένειες και την ορθή μεταχείριση των ζώων, και γι' αυτό πρέπει να δοθεί προσοχή στις απαιτήσεις στην κατάρτιση και την παροχή συμβουλών.

1.6 Είναι σκόπιμο να εξεταστεί η επιβολή περιορισμών στις μεταφορές ζώωντων ζώων προκειμένου να μειωθούν οι κίνδυνοι εξάπλωσης μεταδοτικών ασθενειών.

1.7 Το κτηνιατρικό ταμείο και η οικονομική ευθύνη της ΕΕ πρέπει να διατηρηθούν και για να αποφευχθεί η στρέβλωση του ανταγωνισμού πρέπει να εισαχθούν σταθερά και εναρμονισμένα πλαίσια σχετικά με την εθνική συγχρηματοδότηση. Τα εμπλεκόμενα μέρη πρέπει να συμμετέχουν στη διαμόρφωση του χρηματοδοτικού συστήματος και της χρησιμοποίησης του μέσω της συμβουλευτικής επιτροπής για την υγεία των ζώων.

1.8 Όσον αφορά την αποδοχή του εμβολιασμού από τον πληθυσμό, ο εμβολιασμός πρέπει να πραγματοποιείται, μεταξύ άλλων, για την καταπολέμηση ασθένειας, εφόσον θα αντικαθιστά ή συμπληρώνει τη σφαγή υγιών ζώων. Όπως τονίζεται από την Επιτροπή, ο εμβολιασμός πρέπει να πραγματοποιείται έχοντας υπόψη ορισμένα επακριβώς καθορισμένα κριτήρια και τη συγκεκριμένη κατάσταση.

1.9 Η διάδοση γνώσεων είναι καθοριστικής σημασίας τόσο για την εφαρμογή της έρευνας στην παραγωγή, στην παροχή συμβουλών και στον έλεγχο, όσον αφορά το αναφερόμενο σχέδιο δράσης της Επιτροπής στον τομέα της έρευνας πρέπει να εστιαστεί επίσης στην πρόληψη.

2. Περίληψη της ανακοίνωσης της Επιτροπής

2.1 Η πολιτική της ΕΕ περιέχεται σε περισσότερες από 300 οδηγίες, οι οποίες εγκρίθηκαν κυρίως την περίοδο 1988-1995 λόγω συγκεκριμένων ασθενειών. Η εκδήλωση σοβαρών μεταδοτικών ζωνοσών μειώθηκε, ωστόσο εμφανίστηκαν συγχρόνως νέες, όπως π.χ. ο αφθώδης πυρετός, ο καταρροϊκός πυρετός του προβάτου και η γρίπη των πτηνών που δημιούργησαν νέους σοβαρούς κινδύνους. Επιπλέον αυξήθηκαν σημαντικά οι συναλλαγές με αποτέλεσμα την αύξηση του κινδύνου για μεταδοτικές ασθένειες.

2.2 Συγχρόνως η επιστημονική και τεχνολογική εξέλιξη καθώς και τα θεσμικά πλαίσια επέτρεψαν την υιοθέτηση νέας στρατηγικής, πιο ορθολογιστικής και φιλόδοξης, της οποίας η εφαρμογή προτάθηκε για την περίοδο 2007- 2013, με σλόγκαν «η πρόληψη είναι

καλύτερη από τη θεραπεία». Ο στόχος είναι η επίτευξη ενός υψηλού επιπέδου προστασίας της δημόσιας υγείας και των τροφίμων, η μείωση της εκδήλωσης ασθενειών, η διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας εμπορευμάτων και η πρόληψη στα κοπάδια. Η στρατηγική αυτή περιλαμβάνει τη χορήγηση προτεραιότητας στους κανόνες της ΕΕ, κοινό πλαίσιο για την υγεία των ζώων, μέτρα πρόληψης, επιτήρηση και ετοιμότητα και τέλος συμμετοχή της επιστήμης, της καινοτομίας και της έρευνας. Τα συγκεκριμένα μέτρα θα εκπονηθούν στο πλαίσιο εταιρικής σχέσης με τη μορφή συμβουλευτικής επιτροπής για την υγεία των ζώων στην οποία θα συμμετέχουν εκπρόσωποι του τομέα, των καταναλωτών και των κυβερνήσεων, η οποία θα πληροφορεί για το κατάλληλο/αποδεκτό επίπεδο προστασίας, το βέλτιστο τρόπο για την εκπόνηση μέτρων, κ.λπ..

2.3 Η ιεράρχηση των προτεραιοτήτων συνίσταται στην κατηγοριοποίηση των βιολογικών και χημικών κινδύνων και θα συνοδεύεται από την αξιολόγηση και την διαχείριση των κινδύνων, τον καθορισμό ενός «αποδεκτού επιπέδου κινδύνου» και την σαφή κατανομή ευθυνών για τα διάφορα μέτρα. Η κατηγοριοποίηση θα χρησιμεύσει εξάλλου ως βάση για τον καθορισμό των αναγκών με πόρους καθώς και για την κατανομή των ευθυνών και των δαπανών.

2.4 Το «πλαίσιο» για την υγεία των ζώων προτείνεται να διαμορφωθεί από ένα σύνολο διατάξεων που θα χαρακτηρίζεται από υψηλές προδιαγραφές και κοινές αρχές. Η νομοθεσία της ΕΕ βασίζεται, κυρίως, στις συστάσεις/προδιαγραφές του Κώδικα Τροφίμων (Codex alimentarius) και του Παγκόσμιου Οργανισμού για την Υγεία των Ζώων (ΟΙΕ) και ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις της συμφωνίας του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) για την εφαρμογή μέτρων υγειονομικής και φυτοϋγειονομικής προστασίας (συμφωνία ΥΦΠ)· πάντως, σύμφωνα με την Επιτροπή, πρέπει οι διατάξεις της ΕΕ να προσεγγίσουν περισσότερο τις εν λόγω προδιαγραφές. Η ΕΕ θα μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις να εισάγει ή να διατηρεί υψηλότερου επιπέδου απαιτήσεις, υπό την προϋπόθεση ότι διαθέτουν επαρκή επιστημονική βάση και η Επιτροπή θα προωθεί πιο δραστήρια τις προδιαγραφές της ΕΕ στον Κώδικα Τροφίμων/και της ΥΦΠ. Η στρατηγική προβλέπει τη βελτίωση της πληροφόρησης που παρέχεται στους εμπορικούς εταίρους της ΕΕ, όσον αφορά τις εισαγωγές της, καθώς και την ενίσχυση της διαπραγματευτικής ισχύος της για θέματα που συνδέονται με τις εξαγωγές.

2.5 Η πρόληψη, η επιτήρηση και η ετοιμότητα για την αντιμετώπιση κρίσεων περιλαμβάνει μέτρα για τις εκμεταλλεύσεις, την ηλεκτρονική αναγνώριση καθώς και το συνδυασμό διαφόρων στοιχείων του συστήματος ιχνηλασιμότητας ζώων των ζώων. Η βελτίωση της βιοασφάλειας στα σύνορα πρέπει να βελτιωθεί και η ΕΕ πρέπει να προσφέρει τεχνική βοήθεια σε ορισμένες τρίτες χώρες προκειμένου να καταπολεμηθούν οι εξωτικές ασθένειες. Οι καταστάσεις κρίσης θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ταχέως και αποτελεσματικά πράγμα που απαιτεί την ιεράρχηση των προτεραιοτήτων όσον αφορά την επιτήρηση, τον καθορισμό δεικτών, τη συγκέντρωση στοιχείων, τη δικτύωση των εμπλεκόμενων μερών, την πραγματοποίηση αναλύσεων κινδύνου, την πληροφόρηση των δημόσιων αρχών καθώς και την κατάρτιση των ενδιαφερομένων.

2.6 Οι τομείς της επιστήμης, της καινοτομίας και της έρευνας πρέπει να ενισχυθούν μέσω δικτύου στο οποίο θα συμμετέχουν υπηρεσίες της ΕΕ και εθνικοί οργανισμοί. Η Επιτροπή πρέπει να επεξεργασθεί πρόγραμμα δράσης για την κάλυψη των ελλείψεων των σημερινών μέσων επιτήρησης, διάγνωσης, εμβολιασμού και μεταχείρισης, καθώς και την χορήγηση των απαραίτητων οικονομικών πόρων μέσω συμπράξεων δημοσίου και ιδιωτών. Επιπλέον προβλέπεται η οικονομική ενίσχυση των ερευνητικών προγραμμάτων των τρίτων χωρών μέσω διεθνούς συνεργασίας, κυρίως όσον αφορά τις εξωτικές ασθένειες, μεγάλης σημασίας ή τις ζωνοσώους, οι οποίες έχουν σημαντικές συνέπειες στις σχετικές χώρες.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1 Οι σοβαρές μεταδοτικές ασθένειες των ζώων συνεπάγονται αυξημένους κινδύνους σε παγκόσμιο επίπεδο για τα ζώα και τους ανθρώπους λόγω της συνεχιζόμενης αύξησης του πληθυσμού και της ζωικής παραγωγής, της αύξησης του εμπορίου και των διεθνών συναλλαγών, επίσης, η κλιματική αλλαγή συνεπάγεται αλλαγές στη γεωγραφική διάδοση. Οι ζωνοσώοι και οι λοιπές ασθένειες μεταδίδονται και επανεμφανίζονται και ο κίνδυνος πανδημίας, π.χ. στην περίπτωση της γρίπης των πτηνών αυξάνεται διαρκώς. Η ΕΕ οφείλει συνεπώς να θέσει επικεφαλής των προτεραιοτήτων της την πρόληψη και την καταπολέμηση τόσο στην επικράτεια της όσο και σε διεθνές επίπεδο και ιδίως στις αναπτυσσόμενες χώρες.

3.2 Η ΕΟΚΕ, ως εκπρόσωπος της κοινωνίας των πολιτών, θεωρεί ότι είναι απαραίτητο να εφαρμοσθεί η καλύτερη δυνατή στρατηγική στον τομέα αυτό για να αντιμετωπιστεί ο κίνδυνος σοβαρών οικονομικών και κοινωνικών συνεπειών και προτείνει να συμβάλει δραστήρια για το σκοπό αυτό, στο μέτρο του δυνατού. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την εμπεριστατωμένη εργασία της Επιτροπής και μπορεί κυρίως να συμμετάσχει στην προτεινόμενη στρατηγική, η οποία έγινε, γενικότερα, αποδεκτή από τα εμπλεκόμενα μέρη. Η προσέγγιση που βασίζεται στη σύμπραξη είναι σε μεγάλο βαθμό αποφασιστικής σημασίας για την επίτευξη ικανοποιητικών και βιώσιμων αποτελεσμάτων στον κτηνιατρικό τομέα, όπου οι ευθύνες κατανέμονται κατ' ανάγκη μεταξύ ορισμένων παραγόντων. Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι το πρότυπο αυτό θα μπορούσε να ισχύσει και για άλλους τομείς, όπου είναι σκόπιμη η συμμετοχή τμημάτων της κοινωνίας των πολιτών.

3.3 Τα κυριότερα στοιχεία της στρατηγικής αυτής, δηλαδή οι στόχοι και οι επιδιώξεις, η αξιολόγηση του κινδύνου ως βασικού μέσου, η έμφαση στην επικοινωνία γενικά και στην επικοινωνία σχετικά με τους κινδύνους ειδικότερα, καθώς και η ενίσχυση των ελέγχων στα σύνορα είναι αποφασιστικής σημασίας για να εμποδιστεί η εμφάνιση και η μετάδοση ασθενειών των ζώων. Η επικοινωνία που απευθύνεται σε συγκεκριμένες ομάδες στόχους είναι ουσιαστικής σημασίας, ιδίως σε περιπτώσεις κρίσεων· πράγματι εσφαλμένη αντίληψη των κινδύνων επηρεάζει τους επαγγελματίες του τομέα, τις αρμόδιες αρχές ελέγχου και το πολιτικό σύστημα με συνέπεια την αποφυγή των σχετικών προϊόντων και την υιοθέτηση αδικαιολόγητων ή υπερβολικών μέτρων. Π.χ. οι συνθήκες της αγοράς δεν πρέπει να επηρεασθούν αρνητικά, εξαιτίας της αδικαιολόγητης ανασφάλειας σχετικά με το κρέας από εμβολιασμένα ζώα.

3.4 Εντωμεταξύ, η τήρηση των κανόνων της ΕΕ στον εν λόγω τομέα προϋποθέτει ότι τα θεσμικά της όργανα και τα κράτη μέλη τηρούν τις δικές τους αποφάσεις και προθεσμίες όσον αφορά την υποβολή, την έγκριση και την εφαρμογή των συγκεκριμένων διατάξεων, πράγμα που δεν συμβαίνει πάντοτε.

4. Παρατηρήσεις για κάθε τομέα δράσης

Ιεράρχηση των προτεραιοτήτων

4.1 Η ιεράρχηση των προτεραιοτήτων παρέμβασης της ΕΕ είναι καθοριστικής σημασίας για μια στρατηγική που βασίζεται στην αξιολόγηση των κινδύνων, δίνει έμφαση σε κάθε ασθένεια που απειλεί την ανθρώπινη υγεία και μπορεί να έχει οικονομικές συνέπειες. Ο προσδιορισμός αποδεκτού επιπέδου κινδύνου και αυστηρών τεχνικών και επιστημονικών απαιτήσεων αποτελεί σημαντική πρόκληση για την εταιρική σχέση. Η εφαρμογή της αρχής της προφύλαξης για τις νέες απειλές και τις απειλές των οποίων η περιγραφή δεν είναι ακόμη πλήρης είναι σημαντική και απαραίτητη για την ανάληψη ταχείας δράσης, ωστόσο είναι εξίσου σημαντικό να προβλεφθεί διαδικασία εξόδου, στην περίπτωση που παύει η απειλή ή όταν δικαιολογείται βάσει νέων επιστημονικών γνώσεων.

4.2 Οι δείκτες μέτρησης, η αξιολόγηση και η ιεράρχηση των προτεραιοτήτων θα πρέπει να είναι σαφείς, κατανοητοί, λειτουργικοί και μετρήσιμοι και πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, κατά το δυνατόν, από την αρχή της διαδικασίας, λόγω της θεμελιώδους σημασίας τους. Γι' αυτό η ανάπτυξη των εν λόγω δεικτών αποτελεί μια από τις βασικές προτεραιότητες της συσταθείσας εταιρικής σχέσης. Απλοί και αξιόπιστοι δείκτες αποτελεσμάτων θα διευκολύνουν εξάλλου τη μέτρηση της προόδου που έχει σημειωθεί προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι που επιδιώκονται στο πλαίσιο της στρατηγικής.

Ενιαίο ρυθμιστικό πλαίσιο

4.3 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει πλήρως την πρόταση της Επιτροπής για τη δημιουργία ενός κοινού ρυθμιστικού πλαισίου με πιο σαφείς και ανοικτούς κανόνες με τους οποίους θα καθορίζονται κοινές αρχές και απαιτήσεις. Έχοντας υπόψη την αυξανόμενη σημασία της ΕΚ είναι επίσης σκόπιμο να επιδιωχθεί η εναρμόνιση των κανόνων με τα διεθνή πρότυπα, και να ασκηθεί η μεγαλύτερη δυνατή επιρροή στους μελλοντικούς κανόνες του ΟΙΕ, σε σχέση με την εφαρμογή της αρχής της προφύλαξης. Όπως τονίζεται από την Επιτροπή, η ΕΕ πρέπει μακροπρόθεσμα να καταστεί μέλος του ΟΙΕ, προκειμένου να ενισχυθεί η συνοχή με τα πρότυπα, τις κατευθυντήριες γραμμές και τους άλλους κανόνες του ΟΙΕ. Επιπλέον, πρέπει να αναμένεται ότι η κοινοτική νομοθεσία θα επηρεάσει και τον υπόλοιπο κόσμο, πράγμα που θα συμβάλει στην αύξηση του επιπέδου υγείας και στην καταπόληση των άσκοπων περιορισμών του ανταγωνισμού. Συγχρόνως, η ΕΕ πρέπει να βοηθήσει περιορισμένες αναπτυσσόμενες χώρες και τις σχετικές τρίτες χώρες να κατανοήσουν πλήρως τη νέα κοινοτική νομοθεσία.

4.4 Η διεύρυνση της ΕΕ και η εσωτερική αγορά είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση των κινδύνων εξάπλωσης των ασθενειών. Ο Οργανισμός Επισιτισμού και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO) εδώ και πολλά χρόνια προειδοποίησε για την αύξηση των κινδύνων που συνεπάγονται οι μεταφορές ζώων λόγω των μεγάλων αποστάσεων, για τις νέες διαδρομές μεταφοράς σε τρίτες χώρες, για την αύξηση των επαφών με ασταθείς χώρες καθώς και για τη συγκέντρωση της κτηνοτροφίας σε ορισμένες περιφέρειες της ΕΕ. Η Επιτροπή, στην ανακοίνωση της, θεωρεί ευκαταίω να επιτευχθεί ισορροπία όσον αφορά τη μεταφορά ζώων ώστε η ελεύθερη κυκλοφορία να λαμβάνεται υπόψη σε σχέση, αφενός με τον κίνδυνο εμφάνισης και εξάπλωσης των ασθενειών, και αφετέρου με την ορθή μεταχείριση των ζώων κατά τη μεταφορά. Έχοντας υπόψη τον κίνδυνο μετάδοσης και την ορθή μεταχείριση των ζώων, η ΕΟΚΕ φρονεί ότι πρέπει να περιορισθούν οι μεταφορές ζώων ζώων.

4.5 Η χρηματοδότηση αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο στη νομοθεσία της ΕΕ και η διατήρηση της κοινής ευθύνης για την χρηματοδότηση της κτηνιατρικής πολιτικής είναι σημαντική. Πρέπει επομένως να διατηρηθεί το κτηνιατρικό ταμείο και η οικονομική ευθύνη της ΕΕ. Εάν υπάρχουν υποψίες ή διαπιστώνεται η εκδήλωση ασθένειας η ειδοποίηση θα πρέπει να είναι άμεση και δεν θα πρέπει να καθυστερήσει λόγω αβεβαιότητας όσον αφορά την επιστροφή των άμεσων ή έμμεσων εξόδων. Η πρόθεση για ένα αποτελεσματικό και υπεύθυνο σύστημα αποζημίωσης δημιουργεί πολλά ερωτηματικά, είναι δε απαραίτητο να καταρτισθούν πιο συγκεκριμένες προτάσεις ως βάση αξιολόγησης, ιδίως όσον αφορά ένα εναρμονισμένο χρηματοδοτικό πρότυπο.

4.6 Προκειμένου να αποφευχθεί στρέβλωση του ανταγωνισμού πρέπει να εξακολουθήσει η εθνική συγχρηματοδότηση μέσα από ένα σταθερό και εναρμονισμένο πλαίσιο για συγχρηματοδότηση από τον κλάδο. Η κατανομή των εξόδων με βάση ομοιόμορφες αρχές των κρατών μελών προϋποθέτει τόσο τον καθορισμό των εξόδων όσο και την κατανομή των ευθυνών καθώς και την μεταξύ τους σχέση.

Στα ανωτέρω προστίθεται το θέμα της συμμετοχής των ενδιαφερομένων φορέων με τη μορφή είτε διαβουλεύσεων, είτε κοινής απόφασης, όπως και της χρήσης πόρων με σκοπό την πρόληψη και την καταπολέμηση. Οι επιχειρήσεις του τομέα θα πρέπει οπωσδήποτε, όπως μέχρι τώρα να διαθέτουν μέρος των εξόδων για την πρόληψη και την καταπολέμηση των ασθενειών και γι' αυτό θα πρέπει να συμμετέχουν στη συμβουλευτική επιτροπή για την υγεία των ζώων, μεταξύ άλλων, για το θέμα της χρηματοδότησης.

4.7 Η πρόταση για την εισαγωγή «μη ρυθμιστικών μέσων» συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, την απαίτηση για τον καθορισμό μέτρων πρόληψης καθώς και τις μορφές συλλογικής ευθύνης και ασφαλιστικές ρυθμίσεις που θα παρέχουν κίνητρα για την καλύτερη διαχείριση των κινδύνων και τον περιορισμό των οικονομικών συνεπειών. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι είναι αναγκαίο να μελετηθεί το εν λόγω θέμα, ωστόσο φρονεί ότι δεν είναι δυνατόν να σχολιασθεί η πρόταση λόγω του περιορισμένου χαρακτήρα των πληροφοριών.

4.8 Η δυνατότητα περιφερειοποίησης είναι σημαντική για την καταπολέμηση των ασθενειών, μολονότι η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς αποτελεί για τον κτηνιατρικό τομέα, ουσιαστική προϋπόθεση. Έτσι, ένα ή περισσότερα κράτη μέλη πρέπει να μπορούν να εξαλείψουν μια ασθένεια και να τεθούν στη συνέχεια υπό ειδικό καθεστώς μέσω εναρμονισμένων κριτηρίων και απαιτήσεων για τεστ και/ή ρυθμίσεις σχετικά με απομόνωση (καραντίν) σύμφωνα με τον κώδικα του ΟΙΕ για την οριοθέτηση ζωνών και κατηγοριών, εφόσον οι περιορισμοί έχουν επιστημονική βάση και δεν είναι δυσανάλογοι σε σχέση με τον κίνδυνο λόγω της ασθένειας.

4.9 Μέχρι σήμερα, οι σοβαρές κρίσεις στις εξαγωγές αντιμετωπίστηκαν από το αρμόδιο κράτος μέλος και την εμπλεκόμενη τρίτη χώρα. Στις περιπτώσεις αυτές χρειάζεται ταχεία και αποτελεσματική λύση και για το λόγο αυτό είναι απαραίτητο να διατηρηθεί η δυνατότητα ανάληψης ατομικής δράσης. Σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής θα μπορούν ομάδες τοπικού επιπέδου, που θα αποτελούνται από μέλη των αντιπροσωπειών της Επιτροπής, πρεσβειών και εθνικών οργανισμών να συμβάλλουν στην ενίσχυση του ρόλου της ΕΕ όσον αφορά τις διαπραγματεύσεις για τις απαιτήσεις των εξαγωγών. Ακόμη και εάν η Επιτροπή επιτύχει, μεταξύ άλλων, ως ενδιαμέσος της προτεινόμενης στρατηγικής εξαγωγών να κατανοηθεί καλύτερα η κοινοτική πολιτική, ώστε να υπάρχουν στην πράξη λιγότερες περιπτώσεις αμφιβολίας, πρέπει να συνάγεται από το λεπτομερές σχέδιο δράσης ότι η Επιτροπή θα κάνει χρήση της εμπειρογνομοσύνης και των πόρων που διαθέτουν τα κράτη μέλη.

Πρόληψη, επιτήρηση και ετοιμότητα κρίσεων

4.10 Όλες οι εμπειρίες δείχνουν ότι η διαχείριση αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες για την προστασία από τις μεταδοτικές ασθένειες και την ορθή μεταχείριση των ζώων, στις μελλοντικές επίσης διατάξεις θα πρέπει να προβλέπονται απαιτήσεις σχετικά με την κατάρτιση και την παροχή συμβουλών. Οι βασικοί κανόνες για την βιοασφάλεια σε κάθε γεωργική εκμετάλλευση θα πρέπει να εφαρμόζονται μέσω της νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένων και των απαιτήσεων για την κατασκευή νέων εγκαταστάσεων παραγωγής, με τις επακόλουθες συνέπειες όσον αφορά τις αποζημιώσεις σε περίπτωση εκδήλωσης ασθένειας. Αντίθετα, θα πρέπει να εισαχθούν συμπληρωματικά κριτήρια και ειδικοί κανόνες με τη μορφή κατευθυντήριων γραμμών για τους διάφορους τρόπους παραγωγής και να αναληφθούν δράσεις ενημέρωσης από τις αρχές και τον κλάδο. Εξάλλου, για το θέμα των ζώων συντροφιάς πρέπει να αναληφθεί στοχοθετημένη δράση, προκειμένου να γίνει αντιληπτό ότι είναι ανάγκη να λαμβάνονται μέτρα προστασίας. Πρέπει, επιπλέον, να καταγραφούν και να ισχύουν και γι' αυτά οι κανόνες που διέπουν τις μετακινήσεις των ζώων και την ένταξη τους σε κοπάδι.

4.11 Σχετικά με την καθιέρωση αποτελεσματικών κτηνιατρικών ελέγχων στα σύνορα από τα κράτη μέλη θα πρέπει να πραγματοποιηθεί συνολική αξιολόγηση του συγκεκριμένου κινδύνου όσον αφορά την εκδήλωση ασθένειας και τις πιθανές συνέπειες της, και στον έλεγχο πρέπει να περιλαμβάνονται δειγματοληψίες καθόλο το μήκος των συνόρων για να περιοριστούν τα κίνητρα του παράνομου εμπορίου. Είναι επίσης σκόπιμο να καθιερωθεί στενότερη συνεργασία μεταξύ κτηνιατρικών και τελωνειακών αρχών, και να γίνει πιο ευέλικτο το σύστημα τελωνειακού ελέγχου προς όφελος μιας προσέγγισης που θα βασίζεται περισσότερο στον κίνδυνο ώστε να είναι δυνατή η ταχεία αντίδραση σε περίπτωση νέων κινδύνων.

4.12 Ο εμβολιασμός πρέπει να πραγματοποιείται, μεταξύ άλλων, προκειμένου να γίνεται αποδεκτός από τον πληθυσμό για την καταπολέμηση ασθένειας, εφόσον θα αντικαθιστά ή συμπληρώνει τη σφαγή υγιών ζώων. Όπως τονίζεται από την Επιτροπή, ο εμβολιασμός πρέπει να πραγματοποιείται ανάλογα με τη συγκεκριμένη

κατάσταση και να βασίζεται σε αναγνωρισμένες αρχές και παράγοντες, όπως στη διαθεσιμότητα και την αποτελεσματικότητα του εμβολίου, σε αξιόπιστα τεστ, σε διεθνείς κατευθυντήριες γραμμές και πιθανούς εμπορικούς φραγμούς, στη σχέση αποτελεσματικότητας/κόστους καθώς και στους πιθανούς κινδύνους λόγω της χρήσης του εμβολίου. Επιπλέον είναι ανάγκη να συνεχισθούν οι προσπάθειες στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης.

Επιστήμη κλπ.

4.13 Η επιστήμη, η καινοτομία και η έρευνα έχουν ουσιαστική σημασία για να επιτευχθούν οι στόχοι της στρατηγικής. Αυτό προϋποθέτει ότι η έρευνα θα έχει εφαρμογές αφενός, στην παραγωγή, την παροχή συμβουλών και τον έλεγχο και αφετέρου θα αυξήσει τις δυνατότητες μεταβίβασης γνώσεων. Αυτό ισχύει επίσης και για το σχέδιο δράσης της Επιτροπής σχετικά με την έρευνα.

Βρυξέλλες, 16 Ιανουαρίου 2008.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση κοινών κανόνων όσον αφορά τους όρους που πρέπει να πληρούνται για την άσκηση του επαγγέλματος οδικού μεταφορέα

COM(2007) 263 τελικό — 2007/0098 (COD)

(2008/C 151/06)

Στις 16 Ιουλίου 2007, το Συμβούλιο αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 71 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, να ζητήσει γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για τη

πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση κοινών κανόνων όσον αφορά τους όρους που πρέπει να πληρούνται για την άσκηση του επαγγέλματος οδικού μεταφορέα

Το ειδικευμένο τμήμα «Μεταφορές, ενέργεια, υποδομές, κοινωνία των πληροφοριών», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότηση του στις 18 Δεκεμβρίου 2007 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. BARBADILLO.

Κατά τη 441η σύνοδο ολομέλειας, της 16ης και 17ης Ιανουαρίου 2008 (συνεδρίαση της 16ης Ιανουαρίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η ΕΟΚΕ υποδέχεται με ικανοποίηση την επιλογή της Επιτροπής να ρυθμίσει την πρόσβαση στο επάγγελμα του οδικού μεταφορέα με κανονισμό, αποφεύγοντας τη ρυθμιστική διασπορά κατά τη μεταφορά στο δίκαιο των κρατών μελών. Η υιοθέτηση του κανονισμού αυτού θα επιφέρει κατάργηση της οδηγίας 96/26/ΕΚ.

1.2 Η ΕΟΚΕ υποδέχεται θετικά την παρούσα πρόταση, διότι θα εναρμονίσει τους κανόνες πρόσβασης στο επάγγελμα του οδικού μεταφορέα και στην αγορά οδικών μεταφορών, τόσο επιβατών όσο και εμπορευμάτων, συμβάλλοντας στην υλοποίηση των στόχων της στρατηγικής της Λισαβώνας με σαφέστερους και απλούστερους κανόνες που μπορούν να ελεγχθούν καλύτερα και διαμορφώνοντας έτσι πιο θεμιτούς όρους ανταγωνισμού.

1.3 Εκσυγχρονίζοντας τους κανόνες πρόσβασης στο επάγγελμα του οδικού μεταφορέα με την καθιέρωση ηλεκτρονικών μητρώων, ο νέος κανονισμός εγγράφεται στο πλαίσιο του «Προγράμματος δράσης για τη μείωση του διοικητικού φόρτου στην Ευρωπαϊκή Ένωση».

1.4 Καθιερώνεται η λειτουργία του «διαχειριστή μεταφορών», ήτοι του προσώπου που διευθύνει πραγματικά και σε μόνιμη βάση την επιχείρηση και από το οποίο απαιτείται υψηλότερο επίπεδο κατάρτισης, και καθορίζεται αυστηρότερο πλαίσιο για τους δεσμούς του προσώπου αυτού με την επιχείρηση. Η ΕΟΚΕ επιθυμεί να καταργηθεί η πρακτική της μίσθωσης τίτλων από επιχειρήσεις των οποίων ο ιδιοκτήτης είναι φυσικό πρόσωπο και δεν κατέχει τίτλο επαγγελματικής επάρκειας ο ίδιος.

1.5 Η ΕΟΚΕ θεωρεί απαραίτητο να συμπεριληφθεί στον κανονισμό ο κατάλογος των κατηγοριών, των τύπων και των βαθμών σοβαρότητας των παραβάσεων, καθώς και η συχνότητα των παραβάσεων ήσσονος σημασίας, που οδηγούν σε απώλεια της χρησιμοθησίας που απαιτείται από τον διαχειριστή μεταφορών, όταν διαπράττονται στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων μεταφοράς που διευθύνει.

1.6 Σε σχέση με το κέντρο εκμετάλλευσης που απαιτείται από το άρθρο 5, στοιχείο γ) της πρότασης κανονισμού, η ΕΟΚΕ ζητεί να διευκρινιστούν τα χαρακτηριστικά του για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις.

1.7 Η ΕΟΚΕ εφιστά την προσοχή στον όρο της διάθεσης αρκετών θέσεων για τη στάθμευση των οχημάτων, ως τρόπο πιστοποίησης της μόνιμης εγκατάστασης της επιχείρησης σε συγκεκριμένο κράτος, διότι ενδέχεται να συνιστά αυστηρότερη απαίτηση, ιδίως για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, και καλεί τις τοπικές αρχές να διευκολύνουν τη διάθεση στάθμευσης και/ή να διαχειρίζονται κοινές θέσεις στάθμευσης σε συνεργασία με τις εν λόγω επιχειρήσεις.

1.8 Όσον αφορά την περίπτωση των μικροεπαγγελματιών, η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι θα πρέπει να σχεδιαστεί ένα σύστημα που να τους επιτρέπει να αποδεικνύουν τη χρηματοπιστωτική τους ικανότητα χωρίς να χρειάζεται να καταφύγουν στην επιλογή της τραπεζικής εγγύησης, διότι αυτό θα συνεπαγόταν υψηλό κόστος για τις επιχειρήσεις που δεν είναι υποχρεωμένες να τηρούν απλουστευμένη λογιστική στο συγκεκριμένο κράτος.

1.9 Η ΕΟΚΕ θεωρεί θετική την υποχρεωτική εκπαίδευση 140 ωρών πριν από την εξέταση για την πιστοποίηση της επαγγελματικής επάρκειας, όπως και τη διαπίστευση των κέντρων κατάρτισης από τα κράτη μέλη, διότι θα οδηγήσουν σε βελτίωση της επαγγελματικής επάρκειας των διαχειριστών.

1.10 Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να δημιουργήσει ένα κοινό καθεστώς κυρώσεων για όλα τα κράτη μέλη, το οποίο θα εφαρμόζεται στις περιπτώσεις παράβασης των διατάξεων του κανονισμού.

1.11 Η ΕΟΚΕ υποδέχεται με ικανοποίηση τη δημιουργία διασυνδεδεμένων εθνικών ηλεκτρονικών μητρώων επιχειρήσεων, ως τρόπο βελτίωσης της διοικητικής συνεργασίας και της πραγματικής επιτήρησης των επιχειρήσεων που αναπτύσσουν δραστηριότητα σε διάφορα κράτη μέλη.

2. Εισαγωγή

2.1 Στόχος της πρότασης κανονισμού είναι ο εκσυγχρονισμός των ισχυόντων κανόνων για την πρόσβαση στο επάγγελμα του οδικού μεταφορέα, προκειμένου να εξασφαλιστεί πιο ομοιογενής και αποτελεσματική εφαρμογή τους στα κράτη μέλη, μέσω της θέσπισης ελάχιστων προϋποθέσεων χρησιμοθησίας, χρηματοπιστωτικής ικανότητας και επαγγελματικής επάρκειας για την πρόσβαση σ' αυτό το επάγγελμα.

2.2 Επί του παρόντος, η πρόσβαση στο επάγγελμα του οδικού μεταφορέα ρυθμίζεται από την οδηγία 96/26/EK του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 1996, η οποία θεσπίζει τους όρους χρησιμοθησίας, χρηματοπιστωτικής ικανότητας και επαγγελματικής επάρκειας, τους οποίους οι επιχειρήσεις πρέπει να πληρούν ως ελάχιστη προϋπόθεση για να τους επιτραπεί να ασκούν το επάγγελμα του οδικού μεταφορέα, δηλαδή να μεταφέρουν εμπορεύματα ή επιβάτες σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο. Οι όροι αυτοί είναι οι μόνες κοινές απαιτήσεις που επιβάλλονται στις επιχειρήσεις για να τους επιτραπεί να ασκούν τις δραστηριότητές τους, ιδίως στην κοινοτική αγορά οδικών μεταφορών. Η οδηγία καθιερώνει, επίσης, την αμοιβαία

αναγνώριση ορισμένων εγγράφων που απαιτούνται για την απόκτηση αυτών των αδειών.

2.3 Όμως, η οδηγία εφαρμόζεται με πολύ διαφορετικό τρόπο στα διάφορα κράτη μέλη και αυτές οι διαφορές στην εφαρμογή της δημιουργούν στρεβλώσεις στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς οδικών μεταφορών εμπορευμάτων, βλάπτοντας τον θεμιτό ανταγωνισμό. Γι' αυτόν τον λόγο, η προτεινόμενη τροποποίηση γίνεται μέσω ενός κανονισμού.

2.4 Οι κυριότερες καινοτομίες που θα εισαγάγει ο κανονισμός είναι οι ακόλουθες.

2.4.1 Όσον αφορά το υπεύθυνο προσωπικό των επιχειρήσεων, θεσπίζεται η έννοια του «διαχειριστή μεταφορών», ο οποίος πρέπει να διευθύνει μόνιμα και πραγματικά τις δραστηριότητες οδικών μεταφορών της επιχείρησης και να έχει προσδιοριστεί σαφώς και γνωστοποιηθεί στις αρμόδιες αρχές. Δημιουργείται, συνεπώς, ένα αυστηρότερο πλαίσιο για τους δεσμούς του διαχειριστή μεταφορών με την επιχείρηση. Για την πιστοποίηση της επαγγελματικής επάρκειας, καθιερώνονται ελάχιστη υποχρεωτική εκπαίδευση 140 ωρών πριν από την εξέταση στην οποία πρέπει να υποβάλλονται όλοι οι υποψήφιοι διαχειριστές και διαπίστευση των εκπαιδευτικών και των εξεταστικών κέντρων.

2.4.2 Επειδή θεωρείται ότι εναπόκειται στο κράτος μέλος εγκατάστασης να μεριμνά ώστε οι επιχειρήσεις να πληρούν συνεχώς τους όρους που προβλέπει ο παρών κανονισμός, απαιτείται να έχουν οι επιχειρήσεις σταθερή και πραγματική εγκατάσταση σε αυτό το κράτος.

2.4.3 Δημιουργούνται νέοι, συγκρίσιμοι χρηματοοικονομικοί δείκτες για τη μέτρηση της χρηματοπιστωτικής ικανότητας των επιχειρήσεων, οι οποίοι εξάγονται από τους ετήσιους λογαριασμούς της επιχείρησης βάσει μιας μεθόδου που της επιτρέπει να ανταποκριθεί στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της, και καταργείται η σημερινή μέθοδος που βασίζεται στο ελάχιστο κεφάλαιο και το αποθεματικό. Επιπροσθέτως, καθιερώνεται η δυνατότητα των επιχειρήσεων που το επιθυμούν να αποδεικνύουν την χρηματοπιστωτική τους ικανότητα με τραπεζική εγγύηση.

2.4.4 Όσον αφορά τις υποχρεώσεις χρησιμοθησίας, χρηματοπιστωτικής ικανότητας και επαγγελματικής επάρκειας, οι αρχές υποχρεούνται να επαληθεύουν ότι πληρούνται και, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, οφείλουν να ειδοποιούν σχετικά τον μεταφορέα και, αν αυτός δεν τακτοποιήσει την κατάσταση, να του επιβάλλουν διοικητικές κυρώσεις, οι οποίες μπορούν να κυμαίνονται από την ανάκληση της άδειας του μεταφορέα μέχρι τον αποκλεισμό του διαχειριστή μεταφορών.

2.4.5 Για να διευκολύνει την ελεύθερη εγκατάσταση των επιχειρήσεων, το κράτος μέλος εγκατάστασης θα πρέπει να αναγνωρίζει ως επαρκή απόδειξη ένα ενιαίο υπόδειγμα βεβαίωσης που θα εκδίδεται με βάση τις διατάξεις του κοινοτικού κανονισμού.

2.4.6 Ενθαρρύνεται μια πιο οργανωμένη διοικητική συνεργασία των κρατών μελών, με στόχο την αποτελεσματικότερη επιτήρηση των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε διάφορα κράτη μέλη. Γι' αυτό, δημιουργούνται διασυνδεδεμένα σε ευρωπαϊκό επίπεδο ηλεκτρονικά μητρώα επιχειρήσεων, τα οποία θα διευκολύνουν την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών. Για να αποβεί αποτελεσματική αυτή η ανταλλαγή, πρέπει να δημιουργηθούν εθνικά κέντρα επαφής και να προσδιορισθούν συγκεκριμένες κοινές διαδικασίες όσον αφορά τις προθεσμίες και τη φύση των πληροφοριών που πρέπει να διαβιβάζονται.

2.4.7 Εξουσιοδοτείται η Επιτροπή να καταρτίσει κατάλογο των κατηγοριών, των τύπων και των βαθμών σοβαρότητας των παραβάσεων που οδηγούν σε απώλεια της απαιτούμενης χρηστούτητας των μεταφορών· να προσαρμόσει στην τεχνική πρόοδο το παράρτημα παρόντος κανονισμού που αφορά τις γνώσεις που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την αναγνώριση της επαγγελματικής επάρκειας από τα κράτη μέλη, καθώς και το παράρτημα που αφορά το υπόδειγμα πιστοποιητικού επαγγελματικής επάρκειας· και να καταρτίσει κατάλογο των μέγιστων παραβάσεων που συνεπάγονται την αναστολή ισχύος ή την ανάκληση της άδειας άσκησης επαγγέλματος ή την κήρυξη ακαταλληλότητας. Τα μέτρα αυτά πρέπει να θεσπιστούν σύμφωνα με την κανονιστική διαδικασία με έλεγχο, που προβλέπεται στο άρθρο 5α της απόφασης 1999/468/ΕΚ.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1 Ο προτεινόμενος κανονισμός θα συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής της Λισσαβώνας, επειδή θα δημιουργήσει πιο θεμιτούς όρους ανταγωνισμού μέσα στον κλάδο και θα εισαγάγει μεγαλύτερη διαφάνεια για τους πελάτες των οδικών μεταφορών. Δεδομένου του πρωτεύοντος ρόλου που έχουν οι οδικές μεταφορές στα συστήματα παραγωγής και διανομής της βιομηχανίας και στην κινητικότητα των προσώπων, η ανταγωνιστικότητα της Ένωσης θα ενισχυθεί.

3.2 Η ΕΟΚΕ υποδέχεται θετικά το γεγονός ότι η Επιτροπή εφαρμόζει έμπρακτα τη δέσμευση, που είχε αναλάβει στο πλαίσιο του προγράμματος «Βελτίωση της νομοθεσίας», να απλουστεύσει και να ενημερώσει το κοινοτικό κεκτημένο, καθιστώντας έτσι την εφαρμογή της νομοθεσίας πιο εναρμονισμένη, πιο απλή, πιο ελέγξιμη και πιο αποτελεσματική.

3.3 Με την καθιέρωση ηλεκτρονικών μητρώων, ο νέος κανονισμός εντάσσεται στη φιλοσοφία του «Προγράμματος δράσης για τη μείωση του διοικητικού φόρτου στην Ευρωπαϊκή Ένωση».

3.4 Η ΕΟΚΕ υποδέχεται με ενδιαφέρον την επιλογή της Επιτροπής να ρυθμίσει την πρόσβαση στο επάγγελμα του οδικού μεταφορέα με κανονισμό και όχι με οδηγία, πράγμα που σημαίνει άμεση εφαρμογή του περιεχομένου από τα κράτη και αποφυγή ενός ακόμη μεγαλύτερου βαθμού διακριτικής ευχέρειάς τους.

3.5 Στον νέο κανονισμό θεσπίζεται η νέα ενιαία γενική έννοια του «επαγγέλματος του οδικού μεταφορέα», η οποία περιλαμβάνει τόσο το επάγγελμα του οδικού μεταφορέα επιβατών όσο και το επάγγελμα του οδικού μεταφορέα εμπορευμάτων.

3.6 Η πρόσβαση στο επάγγελμα περιστρέφεται γύρω από τη νέα λειτουργία του «διαχειριστή μεταφορών», ο οποίος είναι το πρόσωπο που εκπλήρωνε μέχρι σήμερα την απαίτηση της επαγγελματικής επάρκειας παρέχοντας στην εγκεκριμένη επιχείρηση το πιστοποιητικό του, και καθορίζεται αυστηρότερο πλαίσιο για τους δεσμούς του προσώπου αυτού με την επιχείρηση.

3.7 Θεωρείται απαραίτητο να διευκρινιστούν ορισμένες ασάφειες σε σχέση με τη λειτουργία του διαχειριστή μεταφορών και, συγκεκριμένα, σε σχέση με το αντικείμενο της δραστηριότητάς του και με τη δυνατότητά του να δανείζει την επαγγελματική του επάρκεια σε περισσότερες από μία επιχειρήσεις ταυτοχρόνως, προκειμένου να αποφευχθεί η μίσθωση τίτλων που υπάρχει σήμερα. Θα ήταν σκόπιμο, για το μέλλον, να αναπτυχθεί περισσότερο η κατάρτιση επιχειρηματιών με αυτόνομη δυνατότητα πρόσβασης στο επάγγελμα, η οποία θα επιφέρει βελτίωση των επαγγελματικών προσόντων και μεγαλύτερη αυτονομία όσον αφορά τη διαχείριση.

3.8 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η Επιτροπή θα έπρεπε να προσδιορίσει και να εναρμονίσει εντός του ίδιου του κανονισμού τον κατάλογο

των κατηγοριών, των τύπων και των βαθμών σοβαρότητας των παραβάσεων και τη συχνότητα των επανεπιλημμένων παραβάσεων ήσσονος σημασίας που οδηγούν στην απώλεια της χρηστούτητας των διαχειριστών και, κατά συνέπεια, στην απώλεια της χρηστούτητας των ίδιων των επιχειρήσεων.

3.9 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ενδεδειγμένη τη θέσπιση της υποχρεωτικής παρακολούθησης μαθημάτων ως απαραίτητης προϋπόθεσης για να μπορεί κανείς να παρουσιαστεί στις εξετάσεις επαγγελματικής επάρκειας, διότι εξασφαλίζεται υψηλότερη κατάρτιση των υποψηφίων· το ίδιο πιστεύει και για την απαραίτητη διαπίστευση των εκπαιδευτικών κέντρων.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1 Η ΕΟΚΕ θεωρεί θετική την καθιέρωση της λειτουργίας του «διαχειριστή μεταφορών», όρος που δηλώνει τα πρόσωπα που δανείζαν μέχρι σήμερα την επαγγελματική τους επάρκεια στις επιχειρήσεις για να αποκτήσουν άδεια άσκησης του επαγγέλματος του μεταφορέα.

4.2 Η ΕΟΚΕ ζητεί από την Επιτροπή να διευκρινίσει αν θα υπάρχει μία ενιαία «άδεια άσκησης του επαγγέλματος του οδικού μεταφορέα» ή αν η φράση αυτή χρησιμοποιείται απλώς ως ορισμός για τον κανονισμό και θα συνεχίσουν να υπάρχουν δύο χωριστές άδειες για τη μεταφορά επιβατών και για τη μεταφορά εμπορευμάτων.

4.3 Κρίνεται ενδεδειγμένο το γεγονός ότι ο κανονισμός εφαρμόζεται τόσο σε όλες τις εγκατεστημένες στην Κοινότητα επιχειρήσεις που ασκούν το επάγγελμα του οδικού μεταφορέα όσο και σε όλες εκείνες που επιθυμούν να το ασκήσουν.

4.4 Η ΕΟΚΕ εφιστά την προσοχή στον αποκλεισμό από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού –ενώ προηγουμένως υπάγονταν στη δικαιοδοσία του κράτους– των επιχειρήσεων που εκτελούν αποκλειστικά ορισμένες οδικές μεταφορών επιβατών για μη εμπορικούς σκοπούς, των οποίων η κύρια δραστηριότητα δεν είναι οι οδικές μεταφορές επιβατών και την οδήγηση των χρησιμοποιούμενων οχημάτων αναλαμβάνουν οι ίδιοι οι υπάλληλοί τους· αυτό επειδή η γνώση της νομοθεσίας των οδικών μεταφορών και η οργάνωση των υπηρεσιών είναι απαραίτητη για την καλή διεξαγωγή της δραστηριότητάς.

4.5 Θα πρέπει να θεσπιστεί στον κανονισμό, ως νέα απαίτηση επιπροσθέτως των ήδη γνωστών για την άσκηση του επαγγέλματος του οδικού μεταφορέα, να είναι οι επιχειρήσεις πραγματικά και μόνιμα εγκατεστημένες σε ένα κράτος μέλος, προκειμένου να αποφευχθούν οι επιχειρήσεις «γραμματοκιβώτια».

4.6 Δεν φαίνεται να συμφωνεί πολύ με την πρόθεση της εναρμόνισης το γεγονός ότι ο κανονισμός δεν απαγορεύει στα κράτη μέλη να αποφασίσουν να επιβάλουν πρόσθετους όρους, τους οποίους πρέπει να πληρούν οι επιχειρήσεις για να λάβουν άδεια άσκησης του επαγγέλματος του οδικού μεταφορέα, όσον αφορά την απαίτηση της χρηστούτητας, που ρυθμίζεται από το άρθρο 6 της πρότασης κανονισμού.

4.7 Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να διευκρινίσει πώς θα πρέπει ο διαχειριστής μεταφορών να διευθύνει πραγματικά και μόνιμα τις μεταφορικές δραστηριότητες μιας επιχείρησης και ταυτόχρονα να του επιτρέπεται να διευθύνει έως τέσσερις επιχειρήσεις με μέγιστο συνολικό στόλο δώδεκα οχημάτων. Με το μέτρο αυτό δύσκολα θα επιτευχθεί η κατάργηση της σημερινής πρακτικής της μίσθωσης τίτλων.

4.8 Η ΕΟΚΕ θεωρεί πιο ενδεδειγμένο να συμπεριληφθεί στον κανονισμό ο κατάλογος των κατηγοριών, των τύπων και των βαθμών σοβαρότητας των παραβάσεων, καθώς και η συχνότητα των παραβάσεων ήσσονος σημασίας πέραν της οποίας ο διαχειριστής μεταφορών παύει να ικανοποιεί την απαίτηση χρησιμότητας, και να μην αφηθεί η ρύθμιση αυτού του θέματος για αργότερα.

4.9 Η ΕΟΚΕ είναι υπέρ της υποχρέωσης να είναι η επιχείρηση πραγματικά και σταθερά εγκατεστημένη στο έδαφος του κράτους μέλους που της χορηγεί την άδεια άσκησης επαγγέλματος, όπως προβλέπεται στο άρθρο 5, στοιχείο α), όπου απαιτείται από την επιχείρηση να διαθέτει, σε αυτό το κράτος μέλος, εγκατάσταση με χώρους όπου φυλάσσει τα έγγραφά της. Εφιστά, ωστόσο, την προσοχή στην απαίτηση να διαθέτει η επιχείρηση, στο δεδομένο κράτος μέλος αρκετές θέσεις στάθμευσης για τη στάθμευση των οχημάτων της, επειδή αυτή η απαίτηση είναι ιδιαίτερα επαχθής για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Το πρόβλημα των θέσεων στάθμευσης θα μπορούσε να επιλυθεί με την παρέμβαση των τοπικών αρχών και τη διάθεση επαρκών θέσεων στάθμευσης εκ μέρους τους και/ή με τη συνεργασία με τις εν λόγω επιχειρήσεις για τη διαχείριση κοινών θέσεων στάθμευσης.

4.10 Η ΕΟΚΕ βλέπει κάποια αντίφαση ανάμεσα στη διάταξη του κανονισμού που προβλέπει ότι κράτη μέλη καθορίζουν τους όρους για τη χρησιμότητα μιας επιχείρησης και στη διάταξη που λέει ταυτόχρονα ότι τα κράτη χορηγούν άδεια σε μια επιχείρηση εάν πληροί μια σειρά προϋποθέσεων που προβλέπονται από τον κανονισμό.

4.11 Η ΕΟΚΕ αδυνατεί να κατανοήσει γιατί θεωρείται ως όρος, σε σχέση με την απαίτηση χρηματοπιστωτικής ικανότητας, το να μπορεί μια επιχείρηση να αντιμετωπίσει συνεχώς τις πραγματικές και τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις της κατά τη διάρκεια της ετήσιας λογιστικής χρήσης και θεωρεί πιο επιτυχημένη την προηγούμενη απαίτηση του ελάχιστου κεφαλαίου και αποθεματικού. Τώρα επιδιώκεται να βασίζεται η απαίτηση στο κυκλοφορούν ενεργητικό της επιχείρησης και στον δείκτη ρευστότητάς της, ο οποίος στις 31 Δεκεμβρίου πρέπει να είναι ίσος ή μεγαλύτερος του 80 %.

4.12 Όσον αφορά την περίπτωση των μικροεπαγγελματιών, η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι θα πρέπει να σχεδιαστεί ένα σύστημα που να τους επιτρέπει να αποδεικνύουν τη χρηματοπιστωτική τους ικανότητα χωρίς να χρειάζεται να καταφύγουν στην επιλογή της τραπεζικής εγγύησης, διότι αυτό θα συνεπαγόταν υψηλό κόστος για τις επιχειρήσεις που δεν είναι υποχρεωμένες να τηρούν απλουστευμένη λογιστική στο συγκεκριμένο κράτος.

4.13 Εν πάση περιπτώσει, σκοπός της απαίτησης της χρηματοπιστωτικής ικανότητας πρέπει να είναι να παρέχουν οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις κάποια εγγύηση στην αγορά και όχι να εξασφαλίζεται η

προστασία των προμηθευτών και των πιστωτών, διότι τότε θα στρεβλωνόταν η έννοια του κινδύνου, που είναι εγγενής σε κάθε επιχειρηματική δραστηριότητα.

4.14 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την καινοτομία της υποχρεωτικής εκπαίδευσης 140 ωρών πριν από την εξέταση για την πιστοποίηση της επαγγελματικής επάρκειας, όπως και με τη διαπίστευση από τα κράτη μέλη των οργανισμών που μπορούν να παρέχουν αυτήν την εκπαίδευση, διότι θα οδηγήσουν σε υψηλότερο επίπεδο κατάρτισης των επιχειρηματιών του κλάδου.

4.15 Όσον αφορά την υποχρέωση των αρμόδιων αρχών να ελέγχουν ανά πενταετία (προηγούμενως τουλάχιστον ανά πενταετία) κατά πόσον οι επιχειρήσεις εξακολουθούν να πληρούν καθεμιά από τις απαιτήσεις για την πρόσβαση στο επάγγελμα, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι πρόκειται για υπερβολικά μεγάλο διάστημα. Ωστόσο, θεωρεί θετικό το γεγονός ότι, ως συμπλήρωμα των τακτικών ελέγχων, προβλέπονται και έλεγχοι των επιχειρήσεων που έχουν χαρακτηριστεί ότι παρουσιάζουν επικινδυνότητα.

4.16 Η ΕΟΚΕ θεωρεί θετική τη διάταξη που προβλέπει πως όταν μια επιχείρηση κινδυνεύει να παύσει να πληροί μία από τις απαιτήσεις για την πρόσβαση στο επάγγελμα, τάσσεται στην επιχείρηση αυτή διορία, κατά μέγιστο όριο έξι μηνών (προηγούμενως ενός έτους), προκειμένου να τακτοποιήσει την κατάσταση της.

4.17 Η ΕΟΚΕ επικροτεί τη δημιουργία σε κάθε κράτος μέλος εθνικού ηλεκτρονικού μητρώου των επιχειρήσεων οδικών μεταφορών, τη λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για τη διασύνδεση αυτών των μητρώων σε επίπεδο Κοινότητας το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2010 και τη ρύθμιση της διοικητικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών. Συμφωνεί, επίσης, με τη ρύθμιση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων που καταγράφονται στο μητρώο ή που πρόκειται να διαβιβασθούν σε τρίτους.

4.18 Η ΕΟΚΕ θεωρεί θετική την καθιέρωση ενός συστήματος αναγνώρισης τίτλων για εκείνες τις επιχειρήσεις άδεια άσκησης επαγγέλματος που διέθεταν πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού.

4.19 Είναι απαραίτητο να θεσπιστεί κοινό για όλα τα κράτη καθιεστώσ κυρώσεων για τις παραβάσεις των διατάξεων του κανονισμού και να είναι οι κυρώσεις που θα θεσπιστούν κατ' αυτόν τον τρόπο αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές.

4.20 Η ΕΟΚΕ σημειώνει με ενδιαφέρον το γεγονός ότι η Επιτροπή θα συντάσσει ανά διετία, με βάση τις εθνικές εκδόσεις, έκθεση σχετικά με την άσκηση του επαγγέλματος του οδικού μεταφορέα, την οποία θα διαβιβάζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

Βρυξέλλες, 16 Ιανουαρίου 2008.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Οι θαλάσσιες αρτηρίες και η ενσωμάτωσή τους στην αλυσίδα της επιμελητείας» (Διερευνητική γνωμοδότηση)

(2008/C 151/07)

Με την επιστολή της 4ης Ιουλίου 2007, η πορτογαλική Προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ κάλεσε την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 262 της ΣΕΚ, να καταρτίσει διερευνητική γνωμοδότηση για το θέμα

«Οι θαλάσσιες αρτηρίες και η ενσωμάτωσή τους στην αλυσίδα της επιμελητείας»

Το ειδικευμένο τμήμα Μεταφορές, Ενέργεια, Υποδομές, Κοινωνία των Πληροφοριών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΟΚΕ, υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση στις 18 Δεκεμβρίου 2007 μετά από εισηγητική έκθεση του κ. Simons.

Κατά την 441η σύνοδο της ολομέλειάς της, στις 16 και 17 Ιανουαρίου 2008 (συνεδρίαση της 16ης Ιανουαρίου 2008), η ΕΟΚΕ υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Συμπεράσματα

1.1 Η ακτοπλοία μπορεί να διαδραματίσει πρωτεύοντα ρόλο στην περαιτέρω ανάπτυξη της συντροφικότητας και της αλυσίδας επιμελητείας. Βεβαίως, πρέπει ταυτόχρονα να συνεκτιμηθούν όλα τα μέσα μεταφοράς. Στο πλαίσιο της συντροφικότητας, οι ακτοπλοϊκές μεταφορές μπορούν να χρησιμοποιούνται και για μεγαλύτερες αποστάσεις.

1.2 Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει ότι υποστηρίζει απόλυτα τα μέτρα για την περαιτέρω ανάπτυξη και προαγωγή της ακτοπλοίας. Όμως, έχει να υποβάλει ορισμένα ερωτήματα και σχόλια σε σχέση με την πραγματική επίδραση των μέτρων αυτών.

1.3 Στο σημείο αυτό πρέπει να διευκρινιστεί ο ορισμός της έννοιας των θαλάσσιων αρτηριών. Η ΕΟΚΕ είναι της άποψης ότι ο εν λόγω ορισμός δεν μπορεί να εφαρμόζεται μόνο για τις νέες επιδοτούμενες υπηρεσίες, αλλά για όλες τις αποτελεσματικές ακτοπλοϊκές μεταφορές. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η Επιτροπή προβαίνει στη διευκρίνιση του ορισμού αυτού στο έγγραφο εργασίας που εκπόνησε και που φέρει τον τίτλο «Οι θαλάσσιες μεταφορές μικρών αποστάσεων» σε συνδυασμό με την ανακοίνωση για το θεματολόγιο της ΕΕ για τις εμπορευματικές μεταφορές, της 18/10/2007, κυρίως σε ό,τι αφορά τη συμπερίληψη των υφιστάμενων υπηρεσιών στον ορισμό⁽¹⁾.

1.4 Η συγκέντρωση των φορτίων σε περιορισμένο αριθμό επιλεγμένων λιμένων θα έχει επιπτώσεις στην αποτελεσματικότητα της παροχής υπηρεσιών και θα προξενήσει αναμφίβολα συνωστισμό στους λιμένες αυτούς και στον περίγυρό τους⁽²⁾. Μια τέτοια επιλογή δεν προάγει την αιφρότητα ανάπτυξης των μεταφορών

1.5 Η ανάπτυξη πρόσθετης λιμενικής δυναμικότητας και η βελτίωση των διασυνδέσεων με την ενδοχώρα με τη χρήση άλλων μέσων μεταφοράς πρέπει να αποτελέσει στοιχείο προτεραιότητας των θαλάσσιων αρτηριών και επίκεντρο των μέτρων στήριξης. Έτσι θα στηριχθεί ταυτόχρονα και η πολιτική προαγωγής της συντροφικότητας.

1.6 Τα μέτρα για τη στήριξη των θαλάσσιων μεταφορών μικρών αποστάσεων πρέπει να εστιαστούν και στις υποδομές, ιδιαίτερα στην επέκταση των λιμένων και των διασυνδέσεων με την ενδοχώρα, χωρίς να διγούν τα υφιστάμενα μέτρα στήριξης για τις υπηρεσίες, τις λειτουργικές δαπάνες και την προώθηση του κλάδου.

1.7 Η αποφυγή του αθέμιτου ανταγωνισμού είναι ένα λεπτό θέμα το οποίο, λόγω της ιδιαίτερης δομής που έχει η ακτοπλοϊκή αγορά, πρέπει να αντιμετωπιστεί με πάρα πολύ μεγάλη προσοχή. Σκοπός πρέπει να είναι η μεταστροφή της ροής των μεταφερόμενων εμπορευμάτων από το οδικό στο θαλάσσιο δίκτυο και όχι η μετατόπιση των θαλάσσιων μεταφορών από μια επιχείρηση σε μια άλλη.

1.8 Η Επιτροπή επιθυμεί να χρησιμοποιήσει ποιοτικά πρότυπα ως μέρος των κριτηρίων για την αξιολόγηση σχεδίων που αφορούν στις θαλάσσιες αρτηρίες. Ανάλογα από την εκάστοτε υπηρεσία, τα κριτήρια αυτά πρέπει να συμπεριλαμβάνουν τα εξής: Συχνότητα, παράδοση η οποία προσαρμόζεται στην παραγωγική διαδικασία, αξιοπιστία, συντροφικότητα των υπηρεσιών σε συμφωνία με τον ορισμό της Επιτροπής, δηλαδή και τα ίδια τα πλεονεκτήματα του εκάστοτε μέσου μεταφοράς, οι διασυνδέσεις με την ενδοχώρα, η αποδοτικότητα των λιμένων και των κόμβων μεταφοράς, η ηλεκτρονική επιμελητεία, η ύπαρξη βέλτιστων διοικητικών διαδικασιών κλπ.

1.9 Στην ενδιάμεση ανασκόπηση του προγράμματος για την προώθηση των θαλάσσιων μεταφορών μικρών αποστάσεων, η Επιτροπή δηλώνει ότι θα εξεταστεί η δυνατότητα «ποιοτικής επισημάνσης» για την περίπτωση των θαλάσσιων αρτηριών. Όπως αναφέρεται στη γνωμοδότηση σχετικά με την επιμελητεία, η ΕΟΚΕ είναι της άποψης ότι αυτό δεν πρέπει να οδηγήσει σε αύξηση της γραφειοκρατίας και να επιβαρύνει με άσκοπες δαπάνες τον κλάδο.

1.10 Η απλούστευση και ο περιορισμός των διοικητικών διατυπώσεων είναι άλλη μια προτεραιότητα της ακτοπλοίας. Οι τελωνειακές διατυπώσεις για τις ενδοευρωπαϊκές μεταφορές εμπορευμάτων δεν πρέπει να είναι περισσότερο περίπλοκες από αυτές που ισχύουν για τις οδικές μεταφορές. Η απλούστευση των τελωνειακών διατυπώσεων πρέπει να γίνει με γνώμονα το φορτίο και το μεταφορέα.

1.11 Πρέπει να επέλθουν βελτιώσεις και σε άλλα, προβληματικά τμήματα της αλυσίδας επιμελητείας. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει απόλυτα το έργο που επιτελείται στο χώρο αυτό με την πρωτοβουλία της Επιτροπής να προβεί στη δημιουργία του «Συστήματος εφοδιαστικής εμπορευμάτων».

1.12 Στο χώρο της ακτοπλοίας αλλά και των υπηρεσιών επιμελητείας υπάρχει ανάγκη υψηλά καταρτισμένου προσωπικού. Έτσι, πρέπει να δοθεί περισσότερη προσοχή στη στελέχωση, την εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση.

⁽¹⁾ Το θεματολόγιο της ΕΕ για τις εμπορευματικές μεταφορές [COM(2007) 606] Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής για τις θαλάσσιες μεταφορές μικρών αποστάσεων, 18-10-07.

⁽²⁾ TEN/258 «Κοινή ευρωπαϊκή λιμενική πολιτική» ΕΕ C 168, 20.07.2007, σελ. 57-62

1.13 Στα πλαίσια της προσπάθειας για τη μεταστροφή των μεταφορών εμπορευμάτων από το οδικό δίκτυο στο θαλάσσιο, μπορούν να προκύψουν σημαντικά οφέλη για το περιβάλλον αλλά και για την Κοινότητα. Πρέπει να δοθούν κίνητρα για τον περαιτέρω περιορισμό των ρύπων που εκπέμπουν τα πλοία. Επί του σημείου αυτού, η ΕΟΚΕ ελπίζει ότι θα επιτευχθούν διεθνείς συμφωνίες.

2. Εισαγωγή

2.1 Η ανάπτυξη των θαλάσσιων αρτηριών στην Ευρώπη εντάχθηκε το 2004 στα 30 σχέδια προτεραιότητας που σχετίζονται με την ανάπτυξη του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών. Στο άρθρο 12α, της απόφασης 884/2004/ΕΚ⁽³⁾, το οποίο αναφέρεται στις κατευθυντήριες γραμμές για την ανάπτυξη ενός διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών, αναφέρονται τα βασικά στοιχεία που ισχύουν για τις θαλάσσιες μεταφορές μικρών αποστάσεων. Συγκεκριμένα, αναφέρεται ότι το διευρωπαϊκό δίκτυο θαλάσσιων αρτηριών επιδιώκει τη συγκέντρωση της ροής εμπορευμάτων σε θαλάσσιους διαδρόμους επιμεληθείας, έτσι ώστε να δημιουργηθούν βιώσιμες, ρυθμισμένες και τακτικές θαλάσσιες διασυνδέσεις ή να βελτιωθούν οι υφιστάμενες, προκειμένου να αποφευχθεί το ενδεχόμενο συμφόρησης και/ή να βελτιωθεί η προσπελασιμότητα νησιωτικών και απομακρυσμένων περιοχών και κρατών. Όταν το κυρίαρχο στοιχείο είναι η μεταφορά εμπορευμάτων στις θαλάσσιες αρτηρίες, δεν πρέπει να αποκλείεται η συνδυασμένη μεταφορά προσώπων και εμπορευμάτων.

2.2 Στην περίπτωση που οι δαπάνες για τις θαλάσσιες αρτηρίες έχουν σχέση με εγκαταστάσεις και υποδομές, υπάρχει δυνατότητα προσφυγής στα ταμεία για τα διευρωπαϊκά δίκτυα. Το πρόγραμμα Marco Polo⁽⁴⁾ προσφέρει ενισχύσεις για δαπάνες παροχής υπηρεσιών και λειτουργίας.

2.3 Τα σχέδια κοινού ενδιαφέροντος στο διευρωπαϊκό δίκτυο θαλάσσιων αρτηριών υποβάλλονται από τουλάχιστον δύο κράτη μέλη. Καλύπτονται οι εγκαταστάσεις και οι υποδομές, υπό την προϋπόθεση συμμετοχής δύο λιμένων που βρίσκονται σε δύο διαφορετικά κράτη μέλη. Τα προτεινόμενα σχέδια υλοποιούνται γενικά μέσω συνεργασιών του ιδιωτικού με το δημόσιο τομέα κατόπιν προκήρυξης διαγωνισμού υποβολής προσφορών εκ μέρους των ενδιαφερομένων κρατών μελών και επιδιώκουν τη σύσταση κοινοπραξιών στις οποίες συμμετέχουν τουλάχιστον δύο λιμένες και ναυτιλιακές εταιρείες.

2.4 Στην απόφαση 884/2004/ΕΚ (Παράρτημα II) αναφέρονται τα έργα κοινού ενδιαφέροντος που προσδιορίστηκαν σύμφωνα με το άρθρο 12α και αφορούν τις ακόλουθες θαλάσσιες αρτηρίες:

- Θαλάσσια αρτηρία της Βαλτικής θάλασσας (που συνδέει τα κράτη μέλη της Βαλτικής θάλασσας με τα κράτη μέλη της κεντρικής και δυτικής Ευρώπης, συμπεριλαμβανομένης της οδού μέσω της διώρυγας Βόρεια Θάλασσα/Βαλτική) (2010)·
- Θαλάσσια αρτηρία της δυτικής Ευρώπης (που οδηγεί από την Πορτογαλία και την Ισπανία, μέσω του Ατλαντικού τόξου, στη Βόρεια Θάλασσα και τη Θάλασσα της Ιρλανδίας) (2010)·
- Θαλάσσια αρτηρία της νοτιοανατολικής Ευρώπης (που συνδέει την Αδριατική θάλασσα με το Ιόνιο πέλαγος και την ανατολική Μεσόγειο, ώστε να συμπεριλαμβάνεται η Κύπρος) (2010)⁽⁵⁾·

⁽³⁾ Απόφαση αριθ. 884/2004/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τροποποίηση της απόφασης αριθ. 1692/96/ΕΚ περί των κοινοτικών προανατολισμών για την ανάπτυξη του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών.

⁽⁴⁾ Κανονισμός 1382/2003 (Πρόγραμμα Marco Polo) L196, 02.08.2003 και COM(2004) 478 τελικό της 14.07.04 (Marco Polo II)

⁽⁵⁾ Πρέπει να επισημανθεί ότι υπάρχουν ήδη ακτοπλοϊκές διασυνδέσεις μεταξύ Τουρκίας και Ιταλίας, Ιταλίας και Ισπανίας, οι οποίες έχουν δημιουργηθεί από ιδιωτικές επιχειρήσεις.

— Θαλάσσια αρτηρία της νοτιοδυτικής Ευρώπης (δυτική Μεσόγειος), που συνδέει την Ισπανία, τη Γαλλία, την Ιταλία μαζί με τη Μάλτα, και έχει διασύνδεση με τη θαλάσσια αρτηρία της νοτιοανατολικής Ευρώπης⁽⁶⁾ (2010).

— Η ΕΟΚΕ, λαμβάνοντας υπόψη τη διεύρυνση της Ένωσης, επισημαίνει ότι πρέπει να αναπτυχθούν θαλάσσιες αρτηρίες και στον Εύξεινο Πόντο, χωρίς να αποκλεισθούν οι υπηρεσίες που προσφέρονται με πλοία κατάλληλα για ποτάμιες μεταφορές στο Δούναβη.

2.5 Η Επιτροπή θα αξιολογήσει τα σχέδια με βάση τα κριτήρια που αναφέρονται στο άρθρο 12α των κατευθυντήριων γραμμών για το διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών και με βάση τα ακόλουθα σημεία:

— Συνεισφορά στην προσπάθεια για την μεταστροφή των μεταφορών και στη συνοχή: Ένα ορισμένο ποσοστό των οδικών μεταφορών σε ένα συγκεκριμένο διάδρομο πρέπει να μεταστραφεί προς τις θαλάσσιες αρτηρίες και να συμβάλει στην κοινωνική και οικονομική συνοχή των εμπλεκόμενων χωρών.

— Ποιοτικές πτυχές: στα σχέδια πρέπει να ορίζονται σαφή ποιοτικά κριτήρια για πέντε στοιχεία: λιμενικές υπηρεσίες, διασυνδέσεις με την ενδοχώρα, συστήματα πληροφόρησης και παρακολούθησης, ακτοπλοϊκές υπηρεσίες και ενσωμάτωση στο δίκτυο των ΔΔ.

— Βιωσιμότητα και αξιοπιστία των σχεδίων τόσο σε ό,τι αφορά στις ίδιες τις υπηρεσίες και τις διασυνδέσεις με την ενδοχώρα. Η κατάσταση πρέπει να είναι σαφής σε ό,τι έχει σχέση με την συμμετοχή επιχειρηματικών κεφαλαίων και τις δημόσιες ενισχύσεις (εθνικές, περιφερειακές, ΕΕ).

— Αντίκτυπος επί του ανταγωνισμού: Πρέπει να αποφεύγεται η παραποίηση του ανταγωνισμού με την χορήγηση κρατικών ενισχύσεων. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίον πρέπει να διερευνάται ο αντίκτυπος ενός σχεδίου επί των υφιστάμενων υπηρεσιών και λιμένων.

2.6 Οι προδιαγραφές για την πρόσκληση υποβολής σχεδίων για τη δημιουργία θαλάσσιων αρτηριών καθορίζονται σε οδηγό της Επιτροπής που εκδόθηκε στις 28 Φεβρουαρίου 2005.

2.7 Στο μεσοδιάστημα, έχει δημοσιευθεί πρόσκληση για τα ακόλουθα σχέδια θαλάσσιων αρτηριών:

- Θαλάσσια αρτηρία της περιοχής της Βαλτικής: **Γερμανία/Φινλανδία και Θάλασσα της Βαλτικής**
- Θαλάσσια αρτηρία μεταξύ Ισπανίας και Γαλλίας στον άξονα Ατλαντικός — Μάγχη — Βόρεια Θάλασσα
- Θαλάσσιες αρτηρίες στην περιοχή της Βόρειας Θάλασσας.

Παράλληλα, υπάρχουν άλλα σχέδια τα οποία μελετώνται και συζητούνται σε «ομάδες ειδικών καθηκόντων».

2.8 Στα μέσα του 2006 εκδόθηκε ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος για την προώθηση της ακτοπλοΐας⁽⁷⁾.

2.9 Επίσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όρισε το Σεπτέμβριο του 2007 τον Πορτογάλο Luis Valente de Oliveira συντονιστή των θαλάσσιων αρτηριών.

⁽⁶⁾ Συμπεριλαμβανομένου του Ευξείνου Πόντου.

⁽⁷⁾ COM(2006) 380 τελικό, 13/07/06

2.10 Τον Οκτώβριο του 2007, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατέθεσε στο πλαίσιο του θεματολογίου εμπορευματικών μεταφορών το έγγραφο εργασίας «Θαλάσσιες μεταφορές μικρής αποστάσεως»⁽⁸⁾.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1 Η ΕΟΚΕ έχει εκφράσει επανειλημμένα την υποστήριξη της προς μέτρα τα οποία αποσκοπούν στην ανάπτυξη της ακτοπλοΐας, η οποία διαθέτει σημαντικό δυναμικό και αποτελεί μια καλή εναλλακτική για άλλα, λιγότερο φιλικά προς το περιβάλλον, μέσα μεταφοράς. Όντως, οι θαλάσσιες μεταφορές μπορούν να συμβάλουν στη μείωση του κυκλοφοριακού συνωστισμού, των ατυχημάτων, της ηχορύπανσης και της ατμοσφαιρικής ρύπανσης⁽⁹⁾. Παράλληλα, μπορεί εύκολα να ενταχθούν στο σύστημα της συντροφικότητας και τις αλυσίδες επιμελητείας και προσφέρουν δυνατότητες για την βελτίωση της προσπελασιμότητας νησιωτικών και απομακρυσμένων περιοχών.

3.2 Για τους λόγους αυτούς, η πρωτοβουλία των θαλάσσιων αρτηριών αξίζει απόλυτης υποστήριξης. Παρόλα αυτά, όπως αναφέρεται στην υποσημείωση 8 της προαναφερθείσας γνωμοδότησης, η έννοια των θαλάσσιων αρτηριών δημιουργεί ορισμένα ερωτηματικά και προξενεί ορισμένα σχόλια τα οποία θα εξεταστούν στη συνέχεια.

4. Η έννοια των θαλάσσιων αρτηριών

4.1 Γύρω από την έννοια των θαλάσσιων αρτηριών επικρατεί μια δικαιολογημένη σύγχυση. Στην πράξη υπάρχουν σήμερα πολλές αποτελεσματικές και ποιοτικές ακτοπλοϊκές διασυνδέσεις με τις οποίες παρέχονται ικανοποιητικές πολυτροπικές υπηρεσίες, μειώνεται ο συνωστισμός στο οδικό δίκτυο και εξυπηρετούνται οι νησιωτικές και απομακρυσμένες περιοχές.

4.2 Όπως αναφέρεται στην ενδιάμεση έκθεση για το πρόγραμμα προώθησης της ακτοπλοΐας, αυτό το μέσο μεταφοράς είναι καλύτερα σε θέση να παρακολουθήσει την ταχεία ανάπτυξη των οδικών μεταφορών⁽¹⁰⁾. Μεταξύ 1995 και 2004, η αποδοτικότητα της ακτοπλοΐας σε μιλιομετρικούς τόνους αυξήθηκε στην Ε.Ε. κατά 32 %, έναντι 35 % στην περίπτωση των οδικών μεταφορών. Στην Ε.Ε. των 25, το μερίδιο της ακτοπλοΐας είναι 39 %, έναντι 44 % για τις οδικές μεταφορές. Στην Ε.Ε. των 15, τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 42 % και 44 %.

4.3 Αυτές οι καλές επιδόσεις της ακτοπλοΐας οφείλονται σε μεγάλο βαθμό σε υψηλές επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν από εφοπλιστές για την αγορά πλοίων και από άλλους που επένδυσαν στα διατροφικά συστήματα, τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και την πώληση υπηρεσιών επιμελητείας, στο έργο των εθνικών «Κομβικών σημείων θαλάσσιων μεταφορών μικρών αποστάσεων» σχετικά με τις ελλείψεις, τη συμβολή των κέντρων για την προαγωγή της ακτοπλοΐας και τη συνεργασία του κλάδου με τους ευρωπαϊκούς θεσμούς.

4.4 Αυτή η επιτυχημένη πορεία δεν είναι δυνατόν να υπονομευθεί με την απόφαση να μη θεωρούνται ως θαλάσσιες αρτηρίες οι υφιστάμενες διασυνδέσεις που είναι δημιουργήματα του ιδιωτικού τομέα και να ισχύει ο χαρακτηρισμός αυτός αποκλειστικά για επιδοτούμενες υπηρεσίες. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το

γεγονός ότι η Επιτροπή διασαφηνίζει τον ορισμό της έννοιας θαλάσσιες αρτηρίες στο έγγραφο εργασίας της 18ης Οκτωβρίου 2007, που προστίθεται στην ανακοίνωση για το «Θεματολόγιο για τις εμπορευματικές μεταφορές» της ίδιας ημερομηνίας, συμπεριλαμβανοντας σε αυτόν και τις υφιστάμενες υπηρεσίες⁽¹¹⁾.

5. Επιλογή λιμένων

5.1 Υπάρχει μεγάλη διαφορά μεταξύ ενός αυτοκινητόδρομου του οδικού δικτύου και μιας θαλάσσιες αρτηρίας. Οι αυτοκινητόδρομοι για την μεταφορά εμπορευμάτων με φορτηγό αυτοκίνητο διασυνδέουν δύο σημεία σε μια όσο το δυνατόν ευθύτερη γραμμή. Στην περίπτωση όμως των θαλάσσιων μεταφορών, το φορτίο το οποίο μεταφέρεται προέρχεται από ή προορίζεται για ένα σημείο της ενδοχώρας μέσω διαφόρων λιμένων που ανταγωνίζονται οι μεν τους δε. Στην περίπτωση αυτή, οι περισσότερο ανταγωνιστικοί και αποτελεσματικοί λιμένες για ένα συγκεκριμένο είδος εμπορίου θα συμπεριληφθούν στα διάφορα σχέδια διαδρομών των εφοπλιστικών εταιρειών.

5.2 Όμως, η συγκέντρωση του φορτίου σε έναν περιορισμένο αριθμό επιλεγμένων λιμένων θα έχει αρνητικές επιδράσεις στην αποτελεσματικότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών⁽¹²⁾ και θα οδηγήσει αναμφίβολα σε συνωστισμό σε αυτούς τους λιμένες και στην περιμέτρο τους. Αυτό βεβαίως δεν προάγει την αειφόρο ανάπτυξη των μεταφορών.

5.3 Επιπλέον, η συμπεριληψη ορισμένων λιμένων στις θαλάσσιες αρτηρίες και ο αποκλεισμός άλλων θα οδηγούσε σε στρεβλώσεις του ανταγωνισμού για την προσφορά λιμένων. Η επιλογή λιμένων πρέπει να αφυέει ανοικτή με τρόπο που να επιτρέπει και σε άλλους να βελτιώνουν διαρκώς την αποτελεσματικότητά τους, έτσι ώστε να μπορέσουν να ξελιχθούν σε ενδιάμεσους σταθμούς θαλάσσιων αρτηριών.

6. Συντροφικότητα

6.1 Η ακτοπλοΐα μπορεί να διαδραματίσει πολύ σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του συστήματος της συντροφικότητας, ιδιαιτέρως για μεγαλύτερες αποστάσεις. Όπως αναφέρεται στη γνωμοδότηση για την εφοδιαστική εμπορευμάτων, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι πρέπει να ληφθούν όλα τα μέσα μεταφοράς⁽¹³⁾. Εδώ οι λιμένες λειτουργούν ως πολυτροπικοί κόμβοι διακίνησης εμπορευμάτων. Στο χώρο αυτό αναπτύσσονται διάφορα προγράμματα⁽¹⁴⁾.

6.2 Πρέπει να περιοριστούν οι δυσχέρειες που υφίστανται στην αλυσίδα επιμελητείας. Η Επιτροπή διερευνά τις ελλείψεις στο χώρο της εφοδιαστικής εμπορευμάτων, όπου πρέπει και να δοθεί προσοχή στις ελλείψεις που υπάρχουν από διοικητική και λειτουργική άποψη καθώς και από άποψη υποδομών.

6.3 Στο χώρο της ακτοπλοΐας αλλά και των υπηρεσιών επιμελητείας υπάρχει ανάγκη υψηλά καταρτισμένου προσωπικού. Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει τη σύσταση που κάνει στη γνωμοδότηση για την εφοδιαστική εμπορευμάτων, ότι πρέπει να δοθεί περισσότερη προσοχή στη στελέχωση, την εκπαίδευση και την (επαγγελματική) κατάρτιση.

⁽¹¹⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής για το Θεματολόγιο της Ε.Ε. για τις εμπορευματικές μεταφορές 18.10.07/ έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής για τις θαλάσσιες μεταφορές μικρών αποστάσεων.

⁽¹²⁾ TEN/258 «Κοινή ευρωπαϊκή λιμενική πολιτική» ΕΕ C 168, 20.07.2007, σ. 57-62

⁽¹³⁾ TEN/262 Η εφοδιαστική εμπορευμάτων στην Ευρώπη ΕΕ C 168, 20.7.2007, σ. 63

⁽¹⁴⁾ Πρόγραμμα Co-modalité navires rapides BGV-HSC et les Autoroutes de la mer à grande vitesse (www.bgv.eu)

⁽⁸⁾ Βλ. υποσημείωση 1

⁽⁹⁾ TEN Σύνομη ενδιάμεση αξιολόγηση, 25 Απριλίου 2007, ΕΕ C 168, 20.7.2007, σ. 68

⁽¹⁰⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής COM(2006) 380 τελικό, 13.07.06

7. Επενδύσεις σε λιμένες και διασυνδέσεις με την ενδοχώρα

7.1 Τα προβλήματα συνωστισμού που παρατηρούνται σήμερα σε πολλούς ευρωπαϊκούς λιμένες είναι ήδη γνωστά. Το γεγονός αυτό υπογραμμίζει την ανάγκη να συμπεριληφθούν περισσότεροι λιμένες στην ίδια κατηγορία, προκειμένου να εξελιχθούν σε ακτοπολικούς σταθμούς.

7.2 Η ανάπτυξη και η επέκταση λιμένων και διασυνδέσεων με την ενδοχώρα δυσχεραίνεται, καθυστερεί πολλές φορές και/ή παρεμποδίζεται από τους περιορισμούς και τις ερμηνείες της ισχύουσας νομοθεσίας και των περιβαλλοντικών απαιτήσεων. Σε σχέση με το σημείο αυτό, στην ετήσια έκθεση του ESPO για την περίοδο 2006/2007 γίνεται αναφορά σε διάστημα 2 έως 11 ετών. ⁽¹⁵⁾

7.3 Όπως επισημάνθηκε επανειλημμένα από τον κλάδο κατά τη διάρκεια του γύρου διαβουλεύσεων για μια νέα ευρωπαϊκή λιμενική πολιτική και για την πράσινη βίβλο «Μια μελλοντική θαλάσσια πολιτική», πρέπει επειγόντως να δοθεί η απαραίτητη προσοχή στο πρόβλημα αυτό. ⁽¹⁶⁾ Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι η Επιτροπή προσφέρει την προσοχή που χρειάζεται στο θέμα αυτό στην ανακοίνωση για μια ευρωπαϊκή λιμενική πολιτική, που εξέδωσε στις 18-10-2007. ⁽¹⁷⁾

7.4 Γι' αυτό και είναι σαφές ότι τα μέτρα στήριξης για τις θαλάσσιες αρτηρίες πρέπει και σε αυτή την περίπτωση να είναι προσανατολισμένα στις υποδομές και ιδιαιτέρως στην επέκταση λιμένων και διασυνδέσεων με την ενδοχώρα. Η μέθοδος αυτή ταυριάζει επίσης απόλυτα με την έννοια της «συντροπικότητας» που προτείνεται από την Επιτροπή στην ενδιάμεση αξιολόγηση της Λευκής Βίβλου για τις μεταφορές ⁽¹⁸⁾ και στην ανακοίνωση για την εφοδιαστική εμπορευμάτων ⁽¹⁹⁾.

7.5 Αυτό βεβαίως δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει να συνεχίσουν να ισχύουν τα υφιστάμενα μέτρα στήριξης για την παροχή υπηρεσιών, τις λειτουργικές δαπάνες και τις δράσεις προώθησης.

8. Διατάραξη του ανταγωνισμού

8.1 Όπως αναφέρθηκε στο σημείο 2.5, η Επιτροπή δηλώνει η ίδια ότι οι κρατικές ενισχύσεις δεν πρέπει να στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό με υφιστάμενες υπηρεσίες. Έτσι, πρέπει να εξεταστεί προσεκτικά -εκτός άλλων, με γνώμονα το κοινό συμφέρον- ο αντικτυπος των επιδοτούμενων αρτηριών επί του ανταγωνισμού για το ενδεχόμενο στρεβλώσεων.

8.2 Αυτό όμως δεν είναι απλό. Όπως αναφέρεται και στο σημείο 5.1, η ακτοπλοία εξυπηρετεί την ενδοχώρα των λιμένων που χρησιμοποιεί. Η ενδοχώρα μπορεί να καλύπτει μια μεγάλη περιοχή στην οποία μπορεί να υπάρχει πρόσβαση και από άλλους λιμένες.

⁽¹⁵⁾ EE C 168, 20.07.2007, σ. 57-62 ESPO ετήσια έκθεση 2006/2007 — ITMMA/ Πανεπιστήμιο Αμβέρσας

⁽¹⁶⁾ Πράσινη Βίβλος «Προς μια μελλοντική θαλάσσια πολιτική για την Ένωση», COM(2006) 275 τελικό, 7/06/06

⁽¹⁷⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής για την ευρωπαϊκή λιμενική πολιτική 18.10.07

⁽¹⁸⁾ Η Ευρώπη σε συνεχή κίνηση — Βιώσιμη κινητικότητα στην ήπειρό μας, COM(2006) 314 τελικό, 22/06/06

⁽¹⁹⁾ Η εφοδιαστική εμπορευμάτων στην Ευρώπη — κλειδί για τη βιώσιμη κινητικότητα, COM(2006) 336 τελικό, 28/06/06

8.3 Κατά συνέπεια, η ανάλυση δεν πρέπει να επικεντρώνεται σε ένα συγκεκριμένο λιμένα αλλά να εξετάζει το σύνολο της αγοράς, έτσι ώστε να αποφευχθεί το ενδεχόμενο να υπάρξει μετατόπιση των φορτίων από μια ακτοπλοϊκή υπηρεσία σε μια άλλη ή σε έναν άλλο λιμένα.

8.4 Όπως αναφέρεται στο τρίτο εδάφιο του σημείου 2.5, εκείνοι που υποβάλλουν αίτηση για την έγκριση ενός νέου σχεδίου θαλάσσιων αρτηριών οφείλουν να αποδεικνύουν τη βιωσιμότητα και την αξιοπιστία αυτού. Και σε αυτή την περίπτωση, πρέπει να υπάρχει μέριμνα για την αποφυγή ενδεχόμενης στρέβλωσης του ανταγωνισμού.

8.5 Συνεπώς, η διαφάνεια στη χορήγηση ενισχύσεων είναι ένα στοιχείο που έχει καθοριστική σημασία. Επιπλέον, στην περίπτωση που προκύψει τεχνητή μετατόπιση φορτίων από μια ακτοπλοϊκή υπηρεσία σε μια άλλη ή σε άλλο λιμένα, πρέπει να επιφέρονται άμεσες διορθώσεις.

8.6 Σκοπός των ενισχύσεων για τις θαλάσσιες αρτηρίες είναι η διευκόλυνση της μετάβασης από τις οδικές στις θαλάσσιες μεταφορές. Η περίπτωση του ECO-bonus που προτείνεται στην Ιταλία ⁽²⁰⁾, με βάση το οποίο θα χορηγούνται ενισχύσεις στους σιδηροδρόμους σε περίπτωση που οικειοποιηθούν την ιδέα αυτή, είναι ένα καλό παράδειγμα ενισχύσεων που δεν στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό.

9. Ποιοτικά πρότυπα

9.1 Όπως αναφέρεται στο σημείο 2.5, η Επιτροπή θα χρησιμοποιήσει ποιοτικά κριτήρια για την αξιολόγηση σχεδίων για τη δημιουργία θαλάσσιων αρτηριών. Ανάλογα με την εκάστοτε υπηρεσία, τα κριτήρια αυτά μπορεί να είναι τα ακόλουθα: Συχνότητα, παράδοση η οποία προσαρμόζεται στην παραγωγική διαδικασία, αξιοπιστία, συντροπικότητα των υπηρεσιών σε συμφωνία με τον ορισμό της Επιτροπής, δηλαδή και τα ίδια τα πλεονεκτήματα του εκάστοτε μέσου μεταφοράς, οι διασυνδέσεις με την ενδοχώρα, η αποδοτικότητα των λιμένων και των κόμβων μεταφοράς, η ηλεκτρονική επιμελητεία, η ύπαρξη βέλτιστων διοικητικών διαδικασιών κλπ.

9.2 Στην ενδιάμεση ανασκόπηση του προγράμματος για την προώθηση των θαλάσσιων μεταφορών μικρών αποστάσεων, ⁽²¹⁾ η Επιτροπή προβλέπει να μελετηθεί τη δυνατότητα «ποιοτικής επισημάνσης» για τις θαλάσσιες αρτηρίες. Όπως αναφέρεται στη γνωμοδότηση εφοδιαστικής, η ΕΟΚΕ είναι της άποψης ότι αυτό δεν πρέπει να οδηγήσει σε αύξηση της γραφειοκρατίας και σε άσκοπες επιβαρύνσεις του κλάδου ⁽²²⁾.

10. Διοικητικές διατυπώσεις

10.1 Στην προαναφερθείσα Πράσινη Βίβλο για τη μελλοντική θαλάσσια πολιτική της Ε.Ε. αλλά και στην ενδιάμεση ανασκόπηση της Λευκής Βίβλου για την αειφορία των μεταφορών, η Επιτροπή παραπέμπει σε έναν «Κοινό θαλάσσιο χώρο», δηλαδή σε ένα ευρωπαϊκό θαλάσσιο χώρο χωρίς σύνορα, ονομασία που χρησιμοποιήθηκε αργότερα από την Επιτροπή. Προφανώς, ο στόχος ήταν η απλούστευση των διοικητικών διατυπώσεων για τις θαλάσσιες μεταφορές μικρών αποστάσεων, έτσι ώστε να εναρμονιστούν με αυτές που ισχύουν για τις χερσαίες μεταφορές.

⁽²⁰⁾ Aiuto di Stato N 496/2003 — Italia

⁽²¹⁾ Ενδιάμεση ανασκόπηση του προγράμματος για την προώθηση των θαλάσσιων μεταφορών μικρών αποστάσεων COM(2006) 380 τελικό, 13/07/06

⁽²²⁾ TEN/262 γνωμοδότηση για την εφοδιαστική εμπορευμάτων

10.2 Στις γνωμοδοτήσεις που εξέδωσε για την προαναφερθείσα πράσινη βίβλο καθώς και για την κοινή λιμενική πολιτική, η ΕΟΚΕ έχει λάβει συγκεκριμένη θέση για τον κοινό θαλάσσιο χώρο ⁽²³⁾:

Η ΕΟΚΕ αντιλαμβάνεται ότι η έννοια του «κοινού ευρωπαϊκού θαλάσσιου», με τη νέα ονομασία που αναφέρεται στο σημείο 10.1, παραπέμπει απλώς σε έναν εικονικό θαλάσσιο χώρο, στο εσωτερικό του οποίου οι ενδοκοινοτικές θαλάσσιες υπηρεσίες υπόκεινται σε απλοποιημένες διοικητικές και τελωνειακές διατυπώσεις, δηλαδή σε ανάλογο καθεστώς με αυτό που ισχύει για τις μεταφορές με φορτηγά οχήματα, ή για τις σιδηροδρομικές μεταφορές και την εσωτερική ναυσιπλοία στην εσωτερική αγορά. Εάν αυτό είναι το όραμα της Επιτροπής και μπορεί να το δηλώσει με σαφήνεια, η ΕΟΚΕ μπορεί να το υποστηρίξει, υπό τον όρο ότι στα διεθνή ύδατα «ανοιχτή θάλασσα», τηρούνται η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS) και οι συμβάσεις του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (ΔΝΟ), που περιλαμβάνουν την ελευθερία ναυσιπλοίας και το δικαίωμα αβλαβούς διέλευσης εντός της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης (ΑΟΖ).

10.3 Η απλούστευση των τελωνειακών διατυπώσεων έχει ζητηθεί επανειλημμένα από τον κλάδο και τα εθνικά σημεία επαφής για την προώθηση της ακτοπλοίας. Σε σχέση με αυτό, η Επιτροπή εξέδωσε το 2002 έγγραφο με πρόθεση να ενθαρρύνει την απλούστευση των τελωνειακών διατυπώσεων για τις θαλάσσιες μεταφορές μικρών αποστάσεων. ⁽²⁴⁾

10.4 Η εφαρμογή της άποψης αυτής δεν λύνει ωστόσο όλα τα προβλήματα. Ένα βασικό ζήτημα είναι η εκχώρηση του καθεστώτος τακτικής υπηρεσίας «εγκεκριμένης διαδρομής» σε ένα συγκεκριμένο πλοίο αλλά και μια συγκεκριμένη εταιρεία (μεταφορέα). Στην περίπτωση που πρέπει να χρησιμοποιηθεί άλλο πλοίο, αυτό πρέπει να δηλωθεί εκ νέου. Στην περίπτωση που ένα πλοίο το οποίο μεταφέρει φορτίο σε μια ενδοκοινοτική διαδρομή προσδέσει σε λιμένα που δεν ανήκει στην Ε.Ε. παύει να ισχύει η απλοποιημένη διαδικασία για το ενδοκοινοτικό φορτίο του (μολυσμένο πλοίο).

10.5 Μια λύση θα ήταν να βασιστεί αυτή η απλοποιημένη διαδικασία στην εμπλεκόμενη εταιρία (μεταφορέα) και στο φορτίο. Στην περίπτωση αυτή, μπορεί για όλα τα ενδοκοινοτικά φορτία/εμπορεύματα να εφαρμόζεται μια απλοποιημένη διαδικασία η οποία πρέπει να είναι όμοια με αυτήν που εφαρμόζεται στις οδικές μεταφορές.

10.6 Πρέπει να εξεταστεί το θέμα της πολυτροπικής ευθύνης. Όπως έχει ήδη δηλωθεί από το Φόρουμ του Ναυτιλιακού Τομέα (MIF), η ναυτιλία και οι συναφείς κλάδοι υποστηρίζουν ένα διεθνές καθεστώς το οποίο συζητείται από την Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για το Διεθνές Εμπορικό Δίκαιο (UNCITRAL). Η ΕΟΚΕ συνιστά την ταχεία επίτευξη συμφωνίας.

Βρυξέλλες, 16 Ιανουαρίου 2008.

10.7 Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι τα μέτρα για την ασφάλεια (προστασία) δεν πρέπει να φέρουν το ναυτιλιακό κλάδο σε μειονεκτική θέση έναντι αυτού των χερσαίων μεταφορών.

11. Περιβάλλον

11.1 Η ναυσιπλοία εξακολουθεί να είναι ένα από τα περισσότερο φιλικά προς το περιβάλλον μέσα μεταφοράς. Με την εξαίρεση του διοξειδίου του θείου, οι επιδόσεις της ναυτιλίας σε ό,τι αφορά στις εκπομπές ρύπων σε τόνους ανά χιλιόμετρο/μίλι είναι καλύτερες από αυτές των άλλων μέσων μεταφοράς. Παρόλα αυτά, πρέπει να ληφθούν μέτρα για την συνεχή βελτίωση της κατάστασης. Σε σχέση με αυτά, έχει κινηθεί μια διαδικασία στους κόλπους του ΔΝΟ (Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού) για την αναθεώρηση του σχετικού παραρτήματος VI της σύμβασης MARPOL. Η διαδικασία αυτή πρέπει να υποστηριχθεί πλήρως, προκειμένου να βρεθεί λύση παγκοσμίου εμβέλειας.

11.2 Στις συζητήσεις που πραγματοποιούνται στον ΔΝΟ, θα εξεταστεί το ενδεχόμενο επέκτασης των SECAS ⁽²⁵⁾ σύμφωνα με ένα χαμηλότερο όριο εκπομπών. Η ακτοπλοία είναι ιδιαίτερα εύαλωτη στο χώρο αυτό επειδή εκ των πραγμάτων εκτελεί συχνές διαδρομές σε παράκτιες περιοχές. Συνεπώς, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στο σημείο αυτό για να αποφευχθεί το ενδεχόμενο να αποβούν ανώφελες όλες οι προσπάθειες (για την προώθηση των θαλάσσιων μεταφορών μικρών αποστάσεων).

11.3 Και σε ό,τι αφορά στις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) σε τόνους ανά χιλιόμετρο/μίλι, μπορεί να λεχθεί ότι η ναυσιπλοία καταλαμβάνει μίαν αρκετά καλή θέση. Ανεξάρτητες πηγές ⁽²⁶⁾ εκτιμούν ότι η ναυσιπλοία ευθύνεται μόνο για 1,75-2 % των παγκόσμιων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Και σε αυτή την περίπτωση μελετώνται μέτρα για τη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων της ναυσιπλοίας.

11.4 Η ΕΟΚΕ συνιστά τη συνέχεια της έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης σε συνδυασμό με τη χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων για τον περιορισμό των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από τη ναυτιλία, μαζί με τη βελτίωση των καυσίμων.

11.5 Παράλληλα με το θέμα των εκπομπών, πρέπει όμως να δοθεί προσοχή και τους ελέγχους για τη ρύπανση του θαλάσσιου περιβάλλοντος από την αύξηση της ακτοπλοίας.

11.6 Βασικός στόχος των θαλάσσιων αρτηριών είναι η μεταστροφή των μεταφορικών ροών από το οδικό στο θαλάσσιο δίκτυο. Αυτό θα ασκήσει θετικές επιδράσεις στο χώρο του περιβάλλοντος και θα αποφέρει άμεσα οφέλη για την κοινότητα σε ό,τι αφορά στον συνωστισμό, την ηχορύπανση και τα τροχαία. Αυτό πρέπει να ληφθεί υπόψη χωρίς να λησμονηθεί ότι χρειάζεται να συνεχιστούν οι προσπάθειες για την πρόοδο σε ό,τι έχει σχέση με τις εκπομπές ρύπων από τη ναυσιπλοία.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

⁽²³⁾ Γνωμοδότηση για την Κοινή ευρωπαϊκή λιμενική πολιτική — ΕΕ C 168, 20.07.2007, σ.σ. 57-62 — Γνωμοδότηση Προς μια θαλάσσια πολιτική για την Ένωση — ΕΕ C 168, 20.7.2007, σ. 57

⁽²⁴⁾ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής — Οδηγός για τα τελωνειακά καθεστώτα που εφαρμόζονται στις θαλάσσιες μεταφορές μικρών αποστάσεων SEC(2002) 632, 29/05/02

⁽²⁵⁾ Σημεία ελέγχου εκπομπών διοξειδίου του θείου.

⁽²⁶⁾ Stern Review on the economics of climate change HB Οκτώβριος 2006

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την κατάργηση της οδηγίας 87/372/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με τις ζώνες συχρότητας που θα διατεθούν για τη συντονισμένη εγκατάσταση πανευρωπαϊκών ψηφιακών κυψελωτών δημόσιων επίγειων κινητών επικοινωνιών στην Κοινότητα»

COM(2007) 367 τελικό — 2007/0126 (COD)

(2008/C 151/08)

Στις 31 Αυγούστου 2007, το Συμβούλιο αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 95 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, να ζητήσει γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την κατάργηση της οδηγίας 87/372/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με τις ζώνες συχρότητας που θα διατεθούν για τη συντονισμένη εγκατάσταση πανευρωπαϊκών ψηφιακών κυψελωτών δημόσιων επίγειων κινητών επικοινωνιών στην Κοινότητα»

Στις 25 Σεπτεμβρίου 2007, το Προεδρείο της ΕΟΚΕ ανέθεσε τις σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες στο ειδικευμένο τμήμα «Μεταφορές, ενέργεια, υποδομές, κοινωνία των πληροφοριών».

Λόγω του επείγοντος χαρακτήρα των εργασιών, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, κατά την 441^η σύνοδο ολομελείας της, που πραγματοποιήθηκε στις 16 και 17 Ιανουαρίου 2008 (συνεδρίαση της 16^{ης} Ιανουαρίου 2008), όρισε γενικό εισηγητή τον κ. Hernandez Bataller και υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Συμπεράσματα

1.1 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την πρόταση της Επιτροπής, επειδή θα προωθήσει την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα, θα αυξήσει τον ανταγωνισμό στην αγορά των τηλεπικοινωνιών και θα διευρύνει τις δυνατότητες επιλογής των καταναλωτών.

2. Εισαγωγή

2.1 Σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας 87/372/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 25ης Ιουνίου 1987 ⁽¹⁾, η οποία συμπληρώθηκε με τη σύσταση 87/371/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 25ης Ιουνίου 1987 ⁽²⁾ και το ψήφισμα του Συμβουλίου της 14ης Δεκεμβρίου 1990 ⁽³⁾, οι ζώνες συχρότητας 890-915 και 935-960 MHz (που είναι γνωστές ως «ζώνη των 900 MHz») προορίζονταν και έπρεπε να διατεθούν αποκλειστικά στην πανευρωπαϊκή δημόσια υπηρεσία κυψελωτών ψηφιακών κινητών επικοινωνιών, η οποία παρέχεται σε κάθε κράτος μέλος σύμφωνα με κοινή προδιαγραφή.

2.2 Οι εξελίξεις στην αγορά συνέτειναν στη γενική υποστήριξη της κατάργησης της διάθεσης της ζώνης των 900 MHz αποκλειστικά στο GSM (Παγκόσμιο Σύστημα Κινητών Επικοινωνιών), ούτως ώστε να μπορέσουν να αναπτυχθούν σε αυτές τις ζώνες συχρότητας νέες, διαφορετικές ψηφιακές τεχνολογίες με δυνατότητες παροχής καινοτόμων υπηρεσιών.

2.3 Η απόφαση αριθ. 676/2002/ΕΚ ⁽⁴⁾ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με ένα κανονιστικό πλαίσιο για την πολιτική του ραδιοφάσματος στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, θέσπισε ένα νομικό πλαίσιο για τη διασφάλιση της εναρμονισμένης διαθεσιμότητας και της αποτελεσματικής χρήσης του ραδιοφάσματος, όποτε αυτό είναι απαραίτητο για την

εφαρμογή των κοινοτικών πολιτικών σε τομείς όπως οι τηλεπικοινωνίες, οι μεταφορές, οι ραδιοηλεκτρονικές μεταδόσεις και η έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη (E&TA).

Η ΕΟΚΕ είχε υποστηρίξει τη σχετική πρόταση ⁽⁵⁾, θεωρώντας ότι η απόφαση αυτή θα διασφάλιζε μια ορθολογική, δίκαιη, αποτελεσματική και οικονομική χρήση των συχνοτήτων για όλες τις υπηρεσίες ραδιοεπικοινωνιών.

2.4 Η εν λόγω απόφαση αποσκοπούσε:

- στη σύσταση κανονιστικής επιτροπής με την ονομασία Επιτροπή Ραδιοφάσματος (RSC), με ικανότητα ταχείας ανταπόκρισης στις τεχνολογικές και κανονιστικές εξελίξεις στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, η οποία θα επιτρέπει τη δέουσα διαβούλευση με όλες τις ενδιαφερόμενες ομάδες χρηστών του ραδιοφάσματος. Η RSC συμβουλεύει την Επιτροπή όταν δίνει εντολές στην Ευρωπαϊκή Συνδιάσκεψη των Διοικήσεων Ταχυδρομείων και Τηλεπικοινωνιών (CEPT) και εκδίδει κανονιστική γνωμοδότηση για τα τεχνικά μέτρα εφαρμογής που αφορούν την εναρμόνιση των όρων διαθεσιμότητας και την εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής·
- στη θέσπιση νομοθετικού πλαισίου για την εναρμόνιση του φάσματος, όποτε αυτό είναι απαραίτητο·
- στη διασφάλιση της συντονισμένης και έγκαιρης πληροφόρησης σχετικά με τη χρήση και τη διαθεσιμότητα του ραδιοφάσματος στην Κοινότητα·
- στη διαμόρφωση κατάλληλων κοινοτικών και ευρωπαϊκών θέσεων για τις διεθνείς διαπραγματεύσεις ⁽⁶⁾ σχετικά με το ραδιοφάσμα, όταν διακυβούνται ζητήματα που εμπίπτουν στις κοινοτικές πολιτικές.

⁽¹⁾ Οδηγία 87/372/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 25ης Ιουνίου 1987 σχετικά με τις ζώνες συχρότητας που θα διατεθούν για τη συντονισμένη εγκατάσταση πανευρωπαϊκών ψηφιακών κυψελωτών δημόσιων επίγειων επικοινωνιών στην Κοινότητα, ΕΕ L 196 της 17.7.1987, σ. 85.

⁽²⁾ Σύσταση 87/371/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 25ης Ιουνίου 1987 που αφορά τη συντονισμένη εγκατάσταση πανευρωπαϊκών ψηφιακών κυψελωτών δημόσιων επίγειων κινητών επικοινωνιών στην Κοινότητα, ΕΕ L 196 της 17.7.1987, σ. 81.

⁽³⁾ Ψήφισμα του Συμβουλίου της 14ης Δεκεμβρίου 1990 σχετικά με το τελικό στάδιο εφαρμογής της συντονισμένης εγκατάστασης στην Κοινότητα πανευρωπαϊκών ψηφιακών κυψελωτών δημοσίων χειρσίων κινητών επικοινωνιών (GSM), ΕΕ C 329 της 31.12.1990, σ. 25.

⁽⁴⁾ ΕΕ L 108 της 24.4.2002, σ. 1.

⁽⁵⁾ ΕΕ L 123 της 25.4.2001.

⁽⁶⁾ Ιστορικά, ο συντονισμός του ραδιοφάσματος μεταξύ των χωρών γίνεται στο πλαίσιο της Διεθνούς Ένωσης Τηλεπικοινωνιών (ITU), ενός εξειδικευμένου οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών. Στις Παγκόσμιες Διασκέψεις για τις Ραδιοεπικοινωνίες (WRC) της ITU, 186 χώρες συναντιούνται ανά διετία για να λάβουν μέτρα για την επίτευξη διεθνούς εναρμόνισης. Στην Ευρώπη, 43 χώρες –μεταξύ των οποίων και τα κράτη μέλη– συντονίζουν τη χρήση του ραδιοφάσματος στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Συνδιάσκεψης των Διοικήσεων Ταχυδρομείων και Τηλεπικοινωνιών (CEPT) και της υποεπιτροπής της, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ραδιοεπικοινωνιών (ERC).

2.5 Η απόφαση αυτή επιτρέπει στην Επιτροπή να λαμβάνει τεχνικά μέτρα εφαρμογής, προκειμένου να εξασφαλίσει εναρμονισμένους όρους διαθεσιμότητας και αποτελεσματικής χρήσης της ζώνης του φάσματος ραδιοσυχνότητας. Έτσι, όποτε απαιτείται εναρμόνιση για την επίτευξη ασφάλειας δικαίου και για την εφαρμογή των κοινοτικών πολιτικών, η Επιτροπή δίνει στη CEPT εντολή να αναπτύξει τεχνικά κριτήρια σε επίπεδο ΕΕ, με βάση τα οποία η RSC μπορεί να εκπονήσει και να υιοθετήσει μέτρα για την εναρμονισμένη χρήση του ραδιοφάσματος.

3. Η πρόταση οδηγίας

3.1 Προκειμένου να καταργηθεί η αποκλειστική χρήση της ζώνης των 900 MHz από το GSM στα κράτη μέλη της ΕΕ, η οποία θεσπίστηκε με την οδηγία 87/372/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με τις ζώνες συχνότητας που διατίθενται για τη συντονισμένη εγκατάσταση πανευρωπαϊκών ψηφιακών κυψελωτών δημόσιων επίγειων κινητών επικοινωνιών στην Κοινότητα, η εν λόγω οδηγία πρέπει να καταργηθεί με την υιοθέτηση ειδικής οδηγίας για τον σκοπό αυτό από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

3.2 Αυτό είναι απαραίτητο, τόσο επειδή θα συμβάλει στην επιτυχία της πρωτοβουλίας *i2010 — Ευρωπαϊκή κοινωνία της πληροφορίας για την ανάπτυξη και την απασχόληση* (?) όσο και επειδή, με τη χρήση της ζώνης των 900 MHz και από άλλες τεχνολογίες, θα εντείνει τον ανταγωνισμό, παρέχοντας στους χρήστες τη μεγαλύτερη δυνατή ελευθερία επιλογής υπηρεσιών και τεχνολογιών.

3.3 Σύμφωνα με τις διατάξεις της απόφασης αριθ. 676/2002/ΕΚ, η Επιτροπή έδωσε στη CEPT εντολή να εκπονήσει λιγότερο περιοριστικούς τεχνικούς όρους. Η CEPT εφάρμοσε αυτή την εντολή και εκπόνησε τους τεχνικούς όρους με βάση την αρχή της συνυπαρξης και της πλήρους συμβατότητας στη ζώνη των 900 MHz του UMTS (Παγκόσμιου Συστήματος Κινητών Τηλεπικοινωνιών) και του GSM. Μελλοντικά μπορούν να δοθούν στη CEPT και άλλες εντολές, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμβατότητα και άλλων τεχνολογιών με το GSM και να επιτευχθεί έτσι περαιτέρω άνοιγμα αυτής της ζώνης συχνότητας.

4. Γενικές παρατηρήσεις

4.1 Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόταση οδηγίας της Επιτροπής και τη θεωρεί νομοθετικά ενδεδειγμένη. Η πρόταση εγγράφεται στο πρόγραμμα για τον εκσυγχρονισμό και την απλούστευση του κοινοτικού κεκτημένου, το οποίο η ΕΟΚΕ έχει υποστηρίξει στις γνωμοδοτήσεις της.

4.1.1 Ευρεία νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου έχει θεσπίσει ότι οι δεσμευτικές πράξεις του θεσμικού δικαίου μπορούν να τροποποιηθούν ή να καταργηθούν μόνο με μεταγενέστερες πράξεις του ίδιου τύπου. Έτσι, είναι πλήρως δικαιολογημένη η ανάγκη να υιοθετηθεί ειδική οδηγία για την κατάργηση της οδηγίας 87/372/ΕΟΚ.

4.2 Το νομικό πλαίσιο της πρότασης φαίνεται ότι επίσης δικαιολογεί την υιοθέτησή της, για διάφορους λόγους.

4.3 Οι εξελίξεις στην αγορά του κλάδου των τηλεπικοινωνιών συνηγορούν υπέρ της εισαγωγής νέων ψηφιακών τεχνολογιών, που θα συνυπάρχουν με το σύστημα GSM στη χρήση της ζώνης των 900 MHz και θα παρέχουν το όφελος της ευρύτερης διάδοσης της χρήσης υπηρεσιών μετάδοσης φωνής, δεδομένων και πολυμέσων σε αγροτικές ή αραιοκατοικημένες περιοχές με χαμηλότερο κόστος.

4.4 Η ΕΟΚΕ επικροτεί το γεγονός ότι η χρήση αυτής της τεχνολογίας θα έχει χαμηλότερο περιβαλλοντικό κόστος, επειδή χρειάζεται λιγότερους σταθμούς βάσης.

4.5 Αυτές οι νέες τεχνολογίες, όπως το UMTS, έχουν δημιουργήσει επίσης μια πανευρωπαϊκή αγορά για τις συναφείς υπηρεσίες.

4.6 Αξίζει, εξάλλου, να υπογραμμιστεί η φροντίδα που έδειξε η Επιτροπή: η πρόταση της συνοδεύεται και από άλλα μέτρα, όπως τα σχέδια εκπόνησης τεχνικών μέτρων εναρμόνισης, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνέχιση της χρήσης της ζώνης των 900 MHz από τις υπηρεσίες GSM, ή η χρήση των διαδικασιών επιτροπολογίας που προβλέπονται στην απόφαση για το ραδιοφάσμα, για την ταχεία ανταπόκριση στις τεχνικές εξελίξεις και την έγκριση νέας εναρμονιστικής νομοθεσίας σε επίπεδο ΕΕ.

4.7 Τόσο η απαραίτητη κατάργηση της προαναφερθείσας οδηγίας όσο και η μελλοντική καθιέρωση των νέων όρων για τη χρήση του ραδιοφάσματος στα κράτη μέλη συνάδουν με την αρχή της επικουρικότητας, αφού περιορίζονται στον ειδικό στόχο της εξασφάλισης της ικανοποιητικής χρήσης της ζώνης των 900 MHz και δεν θίγουν τις εθνικές εξουσίες λήψης αποφάσεων όσον αφορά την επιπρόσθετη χρήση αυτής της ζώνης και από άλλες υπηρεσίες ή την εκχώρηση των δικαιωμάτων χρήσης του ραδιοφάσματος από τα κράτη μέλη.

4.8 Τα μέτρα που προτείνει ή προβλέπει η Επιτροπή είναι ουδέτερα ως προς τις τεχνολογίες και τις υπηρεσίες που θα χρησιμοποιούνται στο ραδιοφάσμα και επιτρέπουν έτσι μια πιο ευέλικτη και αποτελεσματική χρήση του.

4.9 Η διαχείριση του ραδιοφάσματος πρέπει να διέπεται από τις γενικές αρχές της ουδετερότητας ως προς τις χρησιμοποιούμενες τεχνολογίες και υπηρεσίες, της ευελιξίας και της διαφάνειας, να διασφαλίζει την πολιτιστική και γλωσσική πολυμορφία, την ελευθερία έκφρασης και τον πλουραλισμό στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και να αντανakλά τις τεχνικές, κοινωνικές, πολιτιστικές και πολιτικές ανάγκες όλων των κρατών μελών.

4.10 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι η αποτελεσματική χρήση του ραδιοφάσματος έχει καθοριστική σημασία για την εξασφάλιση της δυνατότητας πρόσβασης των διάφορων δυναμικών φορέων παροχής υπηρεσιών και αποτελεί, κατά συνέπεια, βασικό παράγοντα για την οικονομική μεγέθυνση, την παραγωγικότητα και την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής βιομηχανίας σύμφωνα με τη στρατηγική της Λισσαβώνας, διευρύνοντας ταυτόχρονα τις δυνατότητες επιλογής των καταναλωτών.

4.11 Η πρόταση μπορεί να είναι επωφελής για τους ευρωπαίους πολίτες, μεταξύ άλλων επειδή θα περιορίσει τα εμπόδια στη χρήση προηγμένων τεχνολογιών κινητών επικοινωνιών και θα γεφυρώσει το γεωγραφικό ψηφιακό χάσμα, θα προωθήσει την κοινωνική και την εδαφική συνοχή, θα βελτιώσει την ποιότητα και θα μειώσει το κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών, θα περιορίσει τον αριθμό των αναγκαίων σταθμών βάσης χάρη στη μεγαλύτερη χρήση χαμηλότερων συχνοτήτων με το συνακόλουθο περιβαλλοντικό όφελος, θα εξασφαλίσει τη συνεχή προστασία της υγείας από τις ηλεκτρομαγνητικές ακτινοβολίες κλπ.

4.12 Η ΕΟΚΕ πιστεύει, ωστόσο, ότι τα μέτρα που προβλέπει η Επιτροπή στο κοινοτικό επίπεδο θα μπορούσαν να συμπληρωθούν με μια σειρά μέτρων διαφορετικού τύπου και εμβέλειας.

(?) COM(2005) 229 τελικό.

4.12.1 Πρώτον, από τη γενική σκοπιά της νομοθετικής πολιτικής, όταν υιοθετηθεί η προτεινόμενη νομοθεσία, θα πρέπει να διατεθούν δημοσιονομικές πιστώσεις σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής COM(2006) 129, για να διευκολυνθεί, εάν συντρέχει περίπτωση, η δημιουργία των απαραίτητων υποδομών στα κράτη μέλη που δεν διαθέτουν κατάλληλο δίκτυο σταθμών βάσης. Αυτό, ωστόσο, θα πρέπει να γίνει με την επιφύλαξη ότι θα υπάρξει ειδική μέριμνα για την προστασία του περιβάλλοντος, ώστε τα μέτρα αυτά να μην συνεπάγονται περιβαλλοντικό κόστος.

4.12.2 Δεύτερον, θα πρέπει να προσαρμοστεί η ισχύουσα κοινωνική νομοθεσία για τις δημόσιες συμβάσεις και τις συμβάσεις παραχώρησης, έτσι ώστε να διασφαλίζεται ότι κάθε σύμβαση παραχώρησης που συνάπτεται από τα κράτη μέλη για τη χρήση του ραδιοφάσματος πληροί τους όρους της διαφάνειας, της αμεροληψίας και της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος.

4.12.3 Τρίτον, οι αποφάσεις επιτροπολογίας, που συμπληρώνουν τη νομική πτυχή της πανευρωπαϊκής χρήσης του ραδιοφάσματος, πρέπει να περιλαμβάνουν ειδικές διατάξεις, οι οποίες να

διασφαλίζουν τη γενική εφαρμογή της ισχύουσας κοινοτικής νομοθεσίας για την «ηλεκτρονική προσβασιμότητα» και, ειδικότερα, την πλήρη άσκηση του δικαιώματος των αναπήρων, των ηλικιωμένων και των πολιτών με περιορισμένη ή με ανύπαρκτη ψηφιακή κατάρτιση να συμμετάσχουν στην κοινωνία της πληροφορίας, αν θέλουμε να εκμεταλλευθούμε δεόντως την πρόοδο που έχει συντελεσθεί στον τομέα των ψηφιακών τεχνολογιών, σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής COM(2007) 694.

4.12.4 Για τον σκοπό αυτό, θα μπορούσε να μελετηθεί μια σειρά κινήτρων –τα οποία θα προσδιοριστούν σε εύθετο χρόνο– προκειμένου να ενθαρρυνθούν ο κλάδος των τηλεπικοινωνιών και οι αρχές των κρατών μελών, ιδίως στο περιφερειακό και το τοπικό επίπεδο, να συμβάλουν στη γενική πρόσβαση των πολιτών σε κάθε τεχνολογική πρόοδο.

4.13 Οι νέοι τεχνικοί όροι είναι δυνατόν να εκπονηθούν χωρίς καμία άλλη περιττή δημοσιονομική ή διοικητική επιβάρυνση σε κοινοτικό, εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο.

Βρυξέλλες, 16 Ιανουαρίου 2008.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την «Ανακοίνωση της Επιτροπής — προς έναν ευρωπαϊκό χάρτη δικαιωμάτων των καταναλωτών ενέργειας»

COM(2007) 386 τελικό

(2008/C 151/09)

Στις 5 Ιουλίου 2007, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την

Ανακοίνωση της Επιτροπής — προς έναν ευρωπαϊκό χάρτη δικαιωμάτων των καταναλωτών ενέργειας

Το Προεδρείο της ΕΟΚΕ, στις 25 Σεπτεμβρίου 2007, ανέθεσε στο ειδικευμένο τμήμα «Μεταφορές, ενέργεια, υποδομές, κοινωνία των πληροφοριών» να προετοιμάσει τις σχετικές εργασίες.

Λόγω του επείγοντα χαρακτήρα των εργασιών, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή όρισε, κατά την 441^η σύνοδο ολομέλειάς της, συνεδρίαση της 17^{ης} Ιανουαρίου 2008, τον κ. ΙΟΖΙΑ γενικό εισηγητή και υιοθέτησε με 127 ψήφους υπέρ, μία ψήφο κατά και 3 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Σύνοψη των παρατηρήσεων και συστάσεων της ΕΟΚΕ

1.1 Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, επικροτεί την πρωτοβουλία της Επιτροπής για τον ευρωπαϊκό χάρτη δικαιωμάτων των καταναλωτών ενέργειας.

1.2 Η ΕΟΚΕ θεωρεί τον Χάρτη ένα πρώτο βήμα για την ενίσχυση και την αποτελεσματικότητα των δικαιωμάτων των καταναλωτών, τα οποία δεν μπορούν να εξασφαλιστούν εάν αφηθούν μόνο στους μηχανισμούς της αγοράς, όπως σωστά επισημαίνει η Επιτροπή.

1.3 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι πρέπει να αποφευχθεί ει δυνατό η εκπόνηση μη δεσμευτικών πράξεων. Η ΕΟΚΕ, συμφωνώντας με το

ψηφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, θεωρεί απαραίτητο να υπάρχει μια υποχρεωτική νομική μορφή για να εξασφαλιστούν τα δικαιώματα των πολιτών και θεωρεί επίσης ότι τα μέτρα ενδοτικού δικαίου (μη υποχρεωτικοί κανόνες) δεν πληρούν τους στόχους. Στην περίπτωση των δικαιωμάτων των ταξιδιωτών η Επιτροπή θεώρησε απαραίτητο να εκδώσει κανονισμό, τον ΕΚ αριθ. 261/2004 της 11^{ης} Φεβρουαρίου, είναι συνεπώς απορίας άξιο γιατί τα δικαιώματα των καταναλωτών ενέργειας πρέπει αντιθέτως να υπάρχουν σε ένα έγγραφο χωρίς δεσμευτική αξία.

1.4 Η ΕΟΚΕ συνιστά στην Επιτροπή να προχωρήσει άμεσα στη μελέτη, πέραν των προτεινόμενων τροποποιήσεων των υπό έγκριση

οδηγιών, για τη συμπεριληψη του Χάρτη σε έναν κανονισμό των δικαιωμάτων των ευρωπαίων καταναλωτών ενέργειας.

1.5 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι τα δικαιώματα που θεσπίζουν οι οδηγίες πρέπει να εφαρμόζονται σε όλους τους τελικούς χρήστες, ιδιαίτερα στους ιδιώτες και στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Η οδηγία «ηλεκτρική ενέργεια» 2003/54 παρέχει στα κράτη μέλη το δικαίωμα επιλογής να διασφαλίζουν στις μικρές επιχειρήσεις (με λιγότερους από 50 απασχολούμενους και συνολικό ισολογισμό όχι πάνω από 10 εκατομμύρια ευρώ) την καθολική υπηρεσία, δηλαδή το δικαίωμα να προμηθεύονται ηλεκτρική ενέργεια συγκεκριμένης ποιότητας σε λογικές, εύκολα και άμεσα συγκρίσιμες και διαφανείς τιμές.

1.6 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι αυτή η διακριτική μεταχείριση δεν είναι καθόλου δικαιολογημένη και ότι το δικαίωμα στην καθολική υπηρεσία πρέπει να αναγνωριστεί τουλάχιστον στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις σε ολόκληρη την Ένωση. Για την επίτευξη τούτου, δεδομένου ότι η τρίτη δέσμη ενεργειακών μέτρων, που τώρα εξετάζεται από την ΕΟΚΕ, τροποποιεί την οδηγία «ηλεκτρική ενέργεια» 2003/54, συνιστά στην Επιτροπή να τροποποιήσει το άρθρο 2 προς αυτή την κατεύθυνση, ή να συμπεριλάβει τους μη οικιακούς πελάτες στους αποδέκτες του Χάρτη Δικαιωμάτων.

1.7 Η ΕΟΚΕ κρίνει απαραίτητο ότι με τον όρο «καταναλωτής» να εννοείται ο τελικός καταναλωτής, ο πελάτης της επιχείρησης διανομής. Η αλλαγή της ορολογίας μεταξύ της ανακοίνωσης «Μια ενεργειακή πολιτική για την Ευρώπη» όπου γίνεται μάλιστα αναφορά του ενεργειακού χάρτη των πελατών και του υπό εξέταση Χάρτη δικαιωμάτων των καταναλωτών ενέργειας, είναι ασαφής και μη κατανοητή. Το συμφέρον της μικρής και μεσαίας επιχείρησης, της εμπορικής εκμετάλλευσης να έχει την εγγύηση ότι υπάρχει σταθερή προμήθεια ενέργειας για τις παραγωγικές δραστηριότητες, χρήζει επίσης προσοχής ιδιαίτερα στις περιοχές της σύγκλισης και της συνοχής.

1.8 Η διασφάλιση της καθολικής υπηρεσίας, με την επέκτασή της στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, ο σεβασμός των υποχρεώσεων της δημόσιας υπηρεσίας, η προστασία των οικονομικά αδυνέστερων κοινωνικών στρωμάτων, με κίνδυνο «ενεργειακής πείνας», η οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, η συμβατική ελευθερία, το δικαίωμα στην ενημέρωση, στην έγκαιρη σύνδεση, στις σαφείς συμβάσεις, στις λογικές τιμές, που να είναι συγκρίσιμες και διαφανείς μεταξύ των διαφόρων προμηθευτών, η διασφάλιση συνεχούς προμήθειας, η γνώση των πηγών ενέργειας που χρησιμοποιούνται, είναι αγαθά απόλυτης σημασίας και δικαίως η Επιτροπή επεσήμανε ότι, εάν δεν υπάρχει ρύθμιση της αγοράς, δεν μπορεί να επιτευχθεί υψηλό επίπεδο κοινωνικής, περιβαλλοντικής και οικονομικής «επίγνωσης». Η ΕΟΚΕ στηρίζει θερμά όλες τις πρωτοβουλίες που με απλότητα και αποτελεσματικότητα βγαίνουν προς αυτή την κατεύθυνση, καλεί δε την Επιτροπή να χρησιμοποιήσει όλα τα κατάλληλα μέσα.

1.9 Η ΕΟΚΕ συνιστά να ληφθεί υπόψη η δυνατότητα ένταξης στο πλαίσιο της τρίτης δέσμης ενεργειακών μέτρων περαιτέρω τροποποιήσεων στο παράρτημα Α της οδηγίας «ηλεκτρική ενέργεια», πέραν των τριών που προβλέπονται ήδη.

1.10 Η ΕΟΚΕ είχε ήδη προτείνει από το 2001 την μετατροπή της «Ευρωπαϊκής Ομάδας Ρυθμιστικών Αρχών για την Ηλεκτρική Ενέργεια και το Φυσικό Αέριο» (ERGEG) σε Οργανισμό. Εκφράζει την ικανοποίησή της που τώρα η Επιτροπή εφαρμόζει την πρόταση στο πλαίσιο της «τρίτης δέσμης ενεργειακών μέτρων» και εύχεται μεταξύ των καθηκόντων του μελλοντικού Οργανισμού να συμπεριλαμβάνεται και ο έλεγχος της ορθής εφαρμογής των δικαιωμάτων

των καταναλωτών, ιδιαίτερα δε η προστασία των εύλωτων καταναλωτών. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τη συμμετοχή των ενώσεων των καταναλωτών, των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, της βιομηχανίας του κλάδου και των συνδικαλιστικών οργανώσεων, προκειμένου να αξιοποιηθεί η συνεργασία και η από κοινού ευθύνη, όπως έχει ήδη επιτευχθεί στον τομέα των μεταφορών. Μια ευρωπαϊκή ομάδα διαβούλευσης, η οποία θα δώσει στον Οργανισμό εξουσίες παρέμβασης και ρύθμισης των σχέσεων μεταξύ παραγωγών και τελικών χρηστών, μπορεί να βοηθήσει σημαντικά στην επίτευξη των στόχων. Οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές θα πρέπει, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους, να επιτηρούν την αγορά.

1.11 Η ΕΟΚΕ επικροτεί τις προτάσεις της Επιτροπής που περιλαμβάνονται στο παράρτημα της ανακοίνωσης και οι οποίες, εάν εφαρμοστούν αποτελεσματικά, θα ενισχύσουν τα δικαιώματα των καταναλωτών. Επισημαίνει κυρίως ότι πρέπει να διασφαλιστούν αποτελεσματικά τα δικαιώματα της δημόσιας υπηρεσίας και της καθολικής υπηρεσίας, με τον προσδιορισμό του προμηθευτή της έσχατης ανάγκης, ο οποίος μπορεί να αντικαταστήσει τον προμηθευτή εμπιστοσύνης σε περίπτωση που σημειωθεί κρίση στον εφοδιασμό ενέργειας.

1.12 Κοινοί κανόνες στην εσωτερική αγορά όσον αφορά τις συμβάσεις: διαφάνεια, όροι εκτέλεσης και σαφής και μη δαπανηρή διαχείριση των διαφορών, ομοιόμορφες αποζημιώσεις ώστε να ευνοηθεί η διασυνοριακή κινητικότητα των καταναλωτών και άνοιγμα της ευρωπαϊκής αγοράς ακόμη και στους τελικούς καταναλωτές.

1.13 Λογικές, διαφανείς και συγκρίσιμες τιμές. Λογαριασμοί κατανοητοί, πλήρεις που να περιλαμβάνουν χρήσιμες πληροφορίες για τον καταναλωτή σε ό,τι αφορά τις πηγές ενέργειας που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, τις εκπομπές CO₂ και άλλων αερίων του φαινομένου του θερμοκηπίου, συστάσεις για την εξοικονόμηση ενέργειας που να συνάδουν με τις κοινοτικές πολιτικές.

1.14 Η ελευθερία επιλογής του προμηθευτή, η γρήγορη και ανέξοδη αλλαγή του, ο προσδιορισμός ενός ορίου ελάχιστης διάρκειας των συμβάσεων, είναι δικαιώματα που συνδέονται με την πλήρη υλοποίηση της αγοράς.

1.15 Πληροφορίες. Αξιοπίστετες, πλήρεις, κατανοητές για τις προϋποθέσεις σύνδεσης, χρήσης, για τα τιμολόγια και τις τιμές και για τις τροποποιήσεις τους.

1.16 Όσον αφορά τις καταγγελίες, πρέπει να ακολουθηθεί η κατεύθυνση προς τις εξωδικαστικές επιλύσεις των διαφορών, με την εφαρμογή των συστάσεων της Επιτροπής 98/257 και 2001/310.

1.17 Πρέπει να ενισχυθεί και να καταστεί αποτελεσματικό το δικαίωμα εκπροσώπησης μέσω των ενώσεων των καταναλωτών. Μια ομάδα διαβούλευσης στα πλαίσια του υπό ίδρυση Οργανισμού, θα μπορούσε να αποτελέσει την έδρα συνάντησης όλων των ενδιαφερόμενων μερών για την εξεύρεση των πλέον κατάλληλων λύσεων σε ό,τι αφορά την εξασφάλιση των δικαιωμάτων των καταναλωτών.

1.18 Η ενεργειακή πείνα σημαίνει αποκλεισμό από μια αξιοπρεπή διαβίωση. Πρέπει να καταστεί ενιαίος ο ορισμός του υπεύθυνου καταναλωτή καθώς και τα μέτρα που θα ληφθούν υπέρ του, με την αποφυγή της διακοπής της σύνδεσης μέσω της εξασφάλισης μιας βασικής προμήθειας, ακόμη και με την προμήθεια δωρεάν ενέργειας. Πρέπει να διαφυλάσσεται πάντα η αρχή της υπευθυνότητας.

1.19 Οι αθέμιτες εμπορικές πρακτικές πρέπει να καταπολεμηθούν αποτελεσματικά, με την αναθεώρηση των διατάξεων του παραρτήματος 1 της οδηγίας 2005/29/EK της 11^{ης} Μαΐου 2005. Άλλες αθέμιτες πρακτικές θα μπορούσαν να εντοπιστούν μέσω της ρυθμιστικής οδού και όχι με την τροποποίηση της οδηγίας.

1.20 Η ΕΟΚΕ προτείνει να ληφθούν υπόψη, πέραν των εννέα θεμάτων που επικαλείται η Επιτροπή, και θέματα που υπάρχουν σε ορισμένους χάρτες δικαιωμάτων που έχουν ήδη υπογραφεί από εταιρείες διανομής και από ενώσεις καταναλωτών, όπως συμβαίνει για παράδειγμα σε ορισμένα κράτη μέλη της Ένωσης: το δικαίωμα του καταναλωτή για τη χρονική διάρκεια της σύμβασης, το δικαίωμα συμμετοχής και εκπροσώπησης, το δικαίωμα στην ποιότητα και στην ασφάλεια, το δικαίωμα στο καλύτερο τιμολόγιο που να ανταποκρίνεται στο προφίλ του καταναλωτή, το δικαίωμα αποζημίωσης και το δικαίωμα σε μια ταχεία συναινετική διαδικασία επίλυσης των διαφορών.

2. Εισαγωγή. Το έγγραφο της Επιτροπής

2.1 Η Επιτροπή είχε δηλώσει στις 10 Ιανουαρίου 2007 ⁽¹⁾, ⁽²⁾ την πρόθεση να καταρτίσει έναν Χάρτη των δικαιωμάτων των «πελατών» των επιχειρήσεων διανομής φυσικού αερίου και ενέργειας, που ελήφθη υπόψη από το εαρινό Συμβούλιο της 8ης και 9ης Μαρτίου 2007, στα συμπεράσματα του οποίου προτείνεται «μεγαλύτερη προστασία του καταναλωτή, π.χ. μέσω της κατάρτισης ενός Χάρτη για τους Καταναλωτές Ενέργειας».

2.2 Αναγνωρίζοντας ότι οι μηχανισμοί της αγοράς από μόνοι τους δεν μπορούν να διασφαλίσουν πλήρως τα πραγματικά συμφέροντα των καταναλωτών η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι υφιστάμενες οδηγίες προβλέπουν υποχρεώσεις παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας και εγγυώνται τα δικαιώματα του καταναλωτή αναγγέλλονται δράσεις που θα εστιαστούν την παρακολούθηση της εφαρμογής και του πραγματικού σεβασμού των δικαιωμάτων των καταναλωτών σε εθνικό επίπεδο, όπως και στην ενίσχυση, ή στην επέκταση, ορισμένων από τα δικαιώματα αυτά.

2.3 Η ολοκλήρωση της απελευθέρωσης της ευρωπαϊκής αγοράς ενέργειας και φυσικού αερίου την 1^η Ιουλίου 2007 είναι η κατάλληλη ευκαιρία για την πραγματοποίηση μιας ευρείας ενημερωτικής εκστρατείας των πολιτών, με τη συμμετοχή των οργανώσεων των καταναλωτών, για τα οφέλη που θα προκύψουν από τη δυνατότητα επιλογής προμηθευτή και για το ότι θα εξακολουθήσουν να προστατεύονται πλήρως τα δικαιώματά τους.

2.4 **Η ενέργεια είναι ουσιαστικής σημασίας για κάθε ευρωπαίο.** Η βελτιωμένη της προστασίας και η ενίσχυση των συμφερόντων των καταναλωτών παράλληλα με τα επιχειρηματικά συμφέροντα αποτελεί προϋπόθεση για μια εύρυθμα λειτουργούσα εσωτερική αγορά.

2.5 **Η κείμενη ευρωπαϊκή νομοθεσία ήδη απαιτεί την τήρηση των υποχρεώσεων παροχής δημόσιας υπηρεσίας**, οι οποίες αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση της νομοθεσίας για τον τομέα της ενέργειας. Η προτεραιότητα της αειφόρου ανάπτυξης, η προστασία του περιβάλλοντος, των καταναλωτών και των κοινωνικών ευάλωτων ομάδων, δηλαδή, οι υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας αποτελούν αναγκαίο συμπλήρωμα του ανταγωνισμού. «Οι καλώς στοχοθετημένες υποχρεώσεις καθολικής και δημόσιας υπηρεσίας για τους καταναλωτές ενέργειας οφείλουν να παραμείνουν στον πυρήνα της διαδικασίας ανοίγματος της αγοράς».

⁽¹⁾ Μια ενεργειακή πολιτική για την Ευρώπη COM(2007)1

⁽²⁾ Προοπτικές για την εσωτερική αγορά αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας COM (2006) 841

2.6 **Η Ευρωπαϊκή Ένωση χρειάζεται να προχωρήσει περισσότερο στην αντιμετώπιση της «ενεργειακής πενίας».** Οι αυξανόμενες τιμές των καυσίμων στις διεθνείς αγορές, θα επηρεάσουν τις τιμές ενέργειας, δημιουργώντας ολοένα και περισσότερα προβλήματα στα ασθενέστερα στρώματα της ευρωπαϊκής κοινωνίας. Το θέμα αυτό δεν έχει αντιμετωπιστεί επαρκώς από τα κράτη μέλη, εκ των οποίων μόνον πέντε διαθέτουν τιμολόγια για οικονομικά ευάλωτους χρήστες. Ο μελλοντικός χάρτης θα πρέπει να προσφέρει οδηγίες για τον καλύτερο τρόπο αποδοτικής αντιμετώπισης των αναγκών των ευάλωτων καταναλωτών.

2.7 **Οι βασικοί στόχοι.** Έχουν συζητηθεί οι τέσσερις στόχοι που έχει ήδη προτείνει η Επιτροπή ⁽³⁾:

- συνδρομή στη δημιουργία μηχανισμών που θα βοηθούν τους πλέον ευάλωτους πολίτες της ΕΕ για την αντιμετώπιση των αυξήσεων των ενεργειακών τιμών,
- αύξηση του ελάχιστου επιπέδου πληροφοριών που διατίθενται στους πολίτες ώστε να τους βοηθούν να επιλέγουν μεταξύ των προμηθευτών και των δυνατοτήτων προμήθειας,
- μείωση της γραφειοκρατίας, όταν οι καταναλωτές αλλάζουν προμηθευτή
- προστασία των καταναλωτών από τις αθέμιτες πρακτικές πώλησης.

2.8 Ο μελλοντικός ευρωπαϊκός χάρτης δικαιωμάτων των καταναλωτών ενέργειας δεν θα είναι ένα δεσμευτικό νομικό κείμενο, θα πρέπει δε να περιλαμβάνει:

- α) Την κείμενη κοινοτική νομοθεσία που παραχωρεί δικαιώματα στους καταναλωτές και επιβάλλει υποχρεώσεις στις εταιρείες παροχής ενέργειας.
- β) Δυνητικά στοιχεία που θα πρέπει να συνεκτιμηθούν από τις αρχές των κρατών μελών (κυβερνήσεις ή κανονιστικές αρχές) κατά την υλοποίηση και εφαρμογή της νομοθεσίας.
- γ) Δυνητικά στοιχεία τα οποία μπορεί να συμπληρώνουν υφιστάμενα δικαιώματα και τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιότητας των κρατών μελών.
- δ) Δυνητικά στοιχεία τα οποία μπορούν να συμπληρώνουν υφιστάμενα δικαιώματα και τα οποία μπορεί να επιτευχθούν μέσω απορύθμισης — από ιδιώτες εμπλεκόμενους παράγοντες, δηλ. τον κλάδο και εκπροσώπους των καταναλωτών.

2.9 Ορίζονται εννέα δυνητικά στοιχεία που θα αποτελέσουν τα επιχειρήματα του Χάρτη:

- Σύνδεση
- Συμβάσεις
- Τιμές, τιμολόγια και παρακολούθηση
- Ελεύθερη επιλογή του προμηθευτή
- Πληροφορίες
- Καταγγελίες
- Εκπροσώπηση
- Κοινωνικά μέτρα
- Αθέμιτες εμπορικές πρακτικές

2.10 Σύμφωνα με την αρχή του «επιμερισμού της ευθύνης», όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη: η Κοινότητα, τα κράτη μέλη, η βιομηχανία ενέργειας, εκπροσωπούμενη από όλους τους κοινωνικούς εταίρους, καθώς και οι εκπρόσωποι των καταναλωτών, οφείλουν να συνδράμουν στην επιτυχία της ευρωπαϊκής ενεργειακής πολιτικής προς όφελος των πολιτών.

⁽³⁾ Μια ενεργειακή πολιτική για την Ευρώπη COM(2007)1 σελ.10

2.11 Στο παράρτημα, για κάθε δυνητικό στοιχείο αναφέρονται οι κανόνες που ισχύουν σήμερα και οι πρωτοβουλίες που θα μπορούσαν να λάβουν η Επιτροπή, τα κράτη μέλη, καθώς και οι ενδεχόμενες συμφωνίες μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών ή οι κώδικες από κοινού ρύθμισης.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1 Η ΕΟΚΕ προτίθεται να εξετάσει: το νομικό πλαίσιο, τους δικαιούχους του Χάρτη, την αποτελεσματικότητα και την αναλογικότητα της πρότασης της Επιτροπής και τη σκοπιμότητα άλλων δυνατών μέσων, τον ρόλο του Οργανισμού και των εθνικών ρυθμιστικών αρχών, άλλες προτάσεις ή πρωτοβουλίες γενικού ή ειδικού χαρακτήρα.

Το νομικό πλαίσιο

3.2 Στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο άρθρο 38, σχετικά με την προστασία των καταναλωτών, ορίζεται ότι: «Οι πολιτικές της Ένωσης διασφαλίζουν υψηλό επίπεδο προστασίας του καταναλωτή». Στο άρθρο αυτό επαναλαμβάνονται τα όσα ορίζονται στο άρθρο 153 της Συνθήκης σύμφωνα με το οποίο η Κοινότητα, αναλαμβάνει να διασφαλίσει υψηλό επίπεδο προστασίας του καταναλωτή καθώς και την προώθηση του δικαιωμάτων τους για ενημέρωση και την οργάνωσή τους για την υπεράσπιση των συμφερόντων τους. Εξάλλου, οι απαιτήσεις προστασίας του καταναλωτή λαμβάνονται υπόψη κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή άλλων κοινοτικών πολιτικών και δραστηριοτήτων.

3.2.1 Με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ, όπου διατυπώνεται εκ νέου το παλιό άρθρο 129 Α των Συνθηκών και προστίθεται στη σημερινή διατύπωση του άρθρου 153, η κοινοτική αρμοδιότητα σε ό,τι αφορά την προστασία των καταναλωτών θεσπίζεται οριστικά⁽⁴⁾.

3.2.2 Η ΕΟΚΕ επικροτεί την επιλογή της Επιτροπής να ενισχύσει τα δικαιώματα των καταναλωτών και να συγκεντρώσει τόσο τα μέτρα που προβλέπονται σήμερα από την κοινοτική νομοθεσία⁽⁵⁾, όσο και τις προτάσεις των μελλοντικών πρωτοβουλιών που πρέπει να αναληφθούν στα διάφορα στάδια σε έναν Χάρτη δικαιωμάτων των καταναλωτών.

⁽⁴⁾ Η Συνθήκη του Άμστερνταμ της 4^{ης} Οκτωβρίου 1997, αναθεωρεί το προηγούμενο κείμενο το οποίο εκχωρούσε στην Επιτροπή μόνον αρμοδιότητες συντονισμού και ότι απέμεινε σε σχέση με τις αρμοδιότητες των κρατών μελών, σχετικά με την προστασία των καταναλωτών.

⁽⁵⁾ Παράρτημα Α της οδηγίας «ηλεκτρική ενέργεια» και της οδηγίας «φυσικό αέριο».

Η οδηγία του Συμβουλίου 93/13/ΕΟΚ της 5^{ης} Απριλίου 1993 σχετικά με τις καταχρηστικές ρητρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές

Άρθρο 3, σημεία 3, 5 και 6 της οδηγίας «ηλεκτρική ενέργεια»

Άρθρο 3, σημείο 3 της οδηγίας «φυσικό αέριο»

Άρθρο 13, σημεία 1 και 2 της οδηγίας 2006/32/ΕΚ της 4^{ης} Απριλίου 2006 για την ενεργειακή απόδοση

Σύσταση της Επιτροπής 98/257/CE σχετικά με τις αρχές που διέπουν τα αρμόδια όργανα για την εξώδικη επίλυση των διαφορών κατανάλωσης

Σύσταση της Επιτροπής 2001/310/CE περί αρχών για τα εξωδικαστικά όργανα συναντιτικής επίλυσης καταναλωτικών διαφορών

Οδηγία 98/27/ΕΚ της 19^{ης} Μαΐου 1998 των αγωγών παραλείψεως στον τομέα της προστασίας των συμφερόντων των καταναλωτών

Οδηγία 2005/29/ΕΚ της 11^{ης} Μαΐου 2005 για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές.

3.2.2.1 Επισημαίνει ωστόσο ότι οι διάφορες μορφές προστασίας των καταναλωτών που έχουν υιοθετηθεί τα επί μέρους κράτη μέλη, δεν συνηγορούν στα να θεωρηθούν σήμερα οι διατάξεις των ισχυουσών οδηγιών ως κεκτημένα δικαιώματα και καθολικά αναγνωρισμένα. Η δηλωμένη μη δεσμευτική φύση του Χάρτη, αλλά που περιέχει ορισμένες υποχρεωτικές διατάξεις για ορισμένα θέματα, με επιλογή της αυτορύθμισης και της «ηθικής υποχρέωσης» των κρατών μελών και των προμηθευτών, ενδέχεται να δημιουργήσει σύγχυση.

3.2.2.2 Στο ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 4ης Σεπτεμβρίου 2007 σχετικά με τις θεσμικές και νομικές επιπτώσεις της χρήσης μη δεσμευτικών νομικών πράξεων (soft law), στην αιτιολογική σκέψη X αναφέρεται: «στους τομείς στους οποίους η Επιτροπή έχει νομοθετική αρμοδιότητα αλλά δεν φαίνεται να υπάρχει πολιτική βούληση για τη θέσπιση νομοθεσίας, η χρήση μη δεσμευτικής νομοθεσίας εγκυμονεί τον κίνδυνο να παρακάμπνεται τα κατ' ουσίαν αρμόδια νομοθετικά όργανα, να παραγκωνίζονται οι αρχές της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, σύμφωνα με το άρθρο 6 της Συνθήκης ΕΕ, καθώς και οι αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, σύμφωνα με το άρθρο 5 της Συνθήκης ΕΚ, και μπορεί να οδηγήσει την Επιτροπή σε υπέρβαση των αρμοδιοτήτων της».

3.2.2.3 Στο σημείο 1 του ψηφίσματος, που υπέβαλε ο ευρωβουλευτής Manuel Medina Ortega⁽⁶⁾, το Κοινοβούλιο «εκτιμά ότι, στους κόλπους της Κοινότητας, οι μη δεσμευτικοί κανόνες δικαίου συνιστούν συχνότατα αμφιλεγόμενο και αναποτελεσματικό μηχανισμό, ο οποίος είναι ενδεχομένως επίσημος για την κοινοτική νομοθεσία και τη θεσμική ισορροπία και πρέπει να χρησιμοποιείται με προσοχή, ακόμη και στις περιπτώσεις που προβλέπει η Συνθήκη» και ειδικότερα στο σημείο 8 «καλεί την Επιτροπή να εξετάσει προσεκτικά τις επιπτώσεις των μη δεσμευτικών κανόνων στους καταναλωτές και τα πιθανά ένδικα μέσα που διαθέτουν προτού προτείνει οποιαδήποτε μέτρα που σχετίζονται με μη δεσμευτικές νομοθετικές πράξεις».

3.2.3 Η ΕΟΚΕ προτείνει να υπάρχει διάκριση μεταξύ των «δικαιωμάτων», συγκρουόμενων και απαιτητών και άλλων μορφών προστασίας, με τη σαφή διάκριση στον μελλοντικό Χάρτη των υφιστάμενων δικαιωμάτων από τις άλλες προτεινόμενες πρωτοβουλίες που θα ληφθούν ή μπορεί να ληφθούν σε όλα τα επίπεδα, και οι οποίες θεωρούνται ευκαταίεστές αλλά όχι δεσμευτικές.

3.2.3.1 Η ΕΟΚΕ διερωτάται μήπως, στο φώς της μέχρις τούδε εμπειρίας, την οποία η ίδια η Επιτροπή θεωρεί μη ικανοποιητική και με βάση τις εξουσίες που έχουν εκχωρηθεί στην Επιτροπή από τις Συνθήκες πρέπει να καθοριστούν νέοι κανόνες, σαφείς και λίγιοι, για την ενίσχυση της προστασίας των καταναλωτών, ιδιαίτερως των δε των πλέον ευάλωτων. Εν προκειμένω, η αρχή της επικουρικότητας όπως προβλέπεται στο άρθρο 5 Συνθήκης, στην οποία έχει γίνει επανειλημμένα άνευ λόγου αναφορά κατά κοινοτικών πρωτοβουλιών, θα πρέπει να προβληθεί προκειμένου να ληφθούν ευνοϊκές αποφάσεις για τους καταναλωτές, λόγω απουσίας αποτελεσματικών εθνικών νόμων.

Ποιοι είναι οι καταναλωτές;

3.3 Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει την αβεβαιότητα του νομικού πλαισίου αναφοράς όσον αφορά τον προσδιορισμό των παραληπτών του Χάρτη και των συναφών δικαιωμάτων στο πλαίσιο των διαφόρων ευρωπαϊκών ρυθμίσεων. Στην ανακοίνωση «Μία ενεργειακή πολιτική για την Ευρώπη»⁽⁷⁾ αναφέρεται: «Η Επιτροπή θα εκπονήσει ένα χάρτη καταναλωτών ενέργειας».

⁽⁶⁾ Ψήφισμα P6_TA(2007)0366 της 4^{ης} Σεπτεμβρίου 2007

⁽⁷⁾ Βλέπε ανωτέρω σημείο 3.1.7.

3.3.1 Η οδηγία 2003/54/EK της 26^{ης} Ιουνίου 2003, στο άρθρο 2 παράγραφο 7 δίνει τους ορισμούς: «πελάτες»: οι πελάτες χονδρικής και οι τελικοί πελάτες ηλεκτρικής ενέργειας: «τελικοί πελάτες»: οι πελάτες που αγοράζουν ηλεκτρική ενέργεια για δική τους χρήση: «οικιακοί πελάτες»: οι πελάτες που αγοράζουν ηλεκτρική ενέργεια για δική τους οικιακή κατανάλωση: «μη οικιακοί πελάτες»: τα πρόσωπα τα οποία αγοράζουν ηλεκτρική ενέργεια που δεν προορίζεται για τη δική τους οικιακή χρήση, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγών και των πελατών χονδρικής.

3.3.2 Στην οδηγία 2005/29/EK της 11^{ης} Μαΐου 2005, για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές στην εσωτερική αγορά, την οποία επικαλείται η Επιτροπή ως νομική πηγή αναφοράς για το τμήμα του Χάρτη που αφορά το δικαίωμα του καταναλωτή να έχει ισότιμες και διαφανείς σχέσεις με τον προμηθευτή του, στο άρθρο 2 παράγραφος α) ορίζει τον «καταναλωτή» ως κάθε φυσικό πρόσωπο το οποίο, όσον αφορά τις εμπορικές πρακτικές που καλύπτει η παρούσα οδηγία, ενεργεί για λόγους οι οποίοι δεν εμπίπτουν στην εμπορική, επιχειρηματική, βιοτεχνική ή ελευθέρια επαγγελματική του δραστηριότητα.

3.3.3 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι τα δικαιώματα που θεσπίζουν οι οδηγίες πρέπει να εφαρμόζονται σε όλους τους τελικούς χρήστες, ιδιαίτερα στους ιδιώτες και στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Η οδηγία «ηλεκτρική ενέργεια» 2003/54 παρέχει στα κράτη μέλη το δικαίωμα επιλογής να διασφαλίζουν στις μικρές επιχειρήσεις (με λιγότερους από 50 απασχολούμενους και συνολικό ισολογισμό όχι πάνω από 10 εκατομμύρια ευρώ) την καθολική υπηρεσία, δηλαδή το δικαίωμα να προμηθεύονται ηλεκτρική ενέργεια συγκεκριμένης ποιότητας σε λογικές, εύκολα και άμεσα συγκρίσιμες και διαφανείς τιμές.

3.3.4 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι αυτή η διακριτική μεταχείριση δεν είναι καθόλου δικαιολογημένη και ότι το δικαίωμα στην καθολική υπηρεσία πρέπει να αναγνωριστεί τουλάχιστον στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις σε ολόκληρη την Ένωση. Για την επίτευξη τούτου, δεδομένου ότι η τρίτη δέσμη ενεργειακών μέτρων, που τώρα εξετάζεται από την ΕΟΚΕ, τροποποιεί την οδηγία «ηλεκτρική ενέργεια» 2003/54, συνιστά στην Επιτροπή να τροποποιήσει το άρθρο 2 προς αυτή την κατεύθυνση, ή να συμπεριλάβει τους μη οικιακούς πελάτες στους αποδέκτες του Χάρτη των δικαιωμάτων.

3.3.5 Η ΕΟΚΕ κρίνει απαραίτητο ότι με τον όρο «καταναλωτής» να εννοείται ο τελικός καταναλωτής, ο πελάτης της επιχείρησης διανομής. Η αλλαγή της ορολογίας μεταξύ της ανακοίνωσης «Μια ενεργειακή πολιτική για την Ευρώπη» όπου γίνεται μάλιστα αναφορά του ενεργειακού χάρτη των πελατών και του υπό εξέταση Χάρτη δικαιωμάτων των καταναλωτών ενέργειας, είναι ασαφής και μη κατανοητή. Το συμφέρον της μικρής και μεσαίας επιχείρησης, της εμπορικής εκμετάλλευσης να έχει την εγγύηση ότι υπάρχει σταθερή προμήθεια ενέργειας για τις παραγωγικές δραστηριότητες, χρήζει επίσης προσοχής ιδιαίτερα στις περιοχές της σύγκλισης και της συνοχής.

Η αποτελεσματικότητα και η αναλογικότητα της πρότασης

3.4 Η ΕΟΚΕ θεωρεί σημαντική την πρόταση έκδοσης ενός Χάρτη δικαιωμάτων των καταναλωτών ενέργειας, για το αποτέλεσμα που μπορεί να έχει στην κοινή γνώμη, εφόσον θα ανοίξει η συζήτηση αμέσως μετά το πραγματικό άνοιγμα της εσωτερικής αγοράς, με την αύξηση της επίγνωσης όλων των χρηστών της αγοράς ενέργειας. Το μέσο αυτό μπορεί να φαίνεται μεν ασθενές εφόσον, σε αντίθεση με ό,τι συνέβη στις μεταφορές, όπου ο Χάρτης των δικαιωμάτων των ταξιδιωτών, περιέχει σαφείς αναφορές στα δικαιώματα καθώς και

σαφείς αναφορές στις οφειλόμενες αποζημιώσεις, σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής ο Χάρτης δεν θα έχει δεσμευτική αξία, εκτός των σημείων που υπάρχουν ήδη σε προηγούμενες οδηγίες. Πρόκειται περισσότερο για μια σύνοψη παρά για ενίσχυση. Η προσμονή που προκάλεσαν οι δηλώσεις των επιτρόπων Piebalgs και Kuneva με την ευκαιρία της παρουσίασης του υπό εξέταση εγγράφου ενδέχεται να είναι μάταιη.

3.4.1 «Οι καταναλωτές της ΕΕ μας ζητούν να δώσουμε μια ευρωπαϊκή απάντηση στις ενεργειακές και περιβαλλοντικές προκλήσεις» δήλωσε ο Andris Piebalgs, αρμόδιος επίτροπος για την ενέργεια. «Πέρα από την εξασφάλιση σταθερού, ασφαλούς και ανταγωνιστικού ενεργειακού εφοδιασμού, οι ευρωπαίοι πολίτες προσδοκούν ότι η ΕΕ θα μεριμνήσει για την προστασία των δικαιωμάτων τους ως καταναλωτών στις ελευθερωμένες αγορές που παρέχουν ευρεία επιλογή προμηθευτών. Σε αυτές ακριβώς τις περιπτώσεις καθίσταται σημαντικός ο Χάρτης των καταναλωτών ενέργειας».

3.4.2 «Η ελευθέρωση αυτής της αγοράς αποτελεί ταυτόχρονα πρόκληση και σκοπιμότητα για τους ευρωπαίους καταναλωτές» δήλωσε η κα Meglena Kuneva, επίτροπος αρμόδια για την προστασία των καταναλωτών. «Μόνον όταν θα έχουμε πετύχει να δημιουργήσουμε μια διαφανή και αποτελεσματική αγορά στην οποία θα διασφαλίζονται πλήρως τα δικαιώματα των καταναλωτών και οι ενημερωμένοι καταναλωτές θα χρησιμοποιούν τις γνώσεις τους για να αντλούν οφέλη από τις διαθέσιμες προσφορές, θα μπορούμε να πούμε με βεβαιότητα ότι έχει επιτευχθεί ο στόχος μας».

3.4.3 Η ΕΟΚΕ, συμφωνώντας με το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, θεωρεί απαραίτητο να υπάρχει μια υποχρεωτική νομική μορφή για να εξασφαλιστούν τα δικαιώματα των πολιτών και θεωρεί επίσης και ότι τα μέτρα ενδοτικού δικαίου (μη υποχρεωτικοί κανόνες) δεν πληρούν τους στόχους. Στην περίπτωση των δικαιωμάτων των ταξιδιωτών η Επιτροπή θεώρησε απαραίτητο να εκδώσει κανονισμό, τον ΕΚ αριθ. 261/2004 της 11^{ης} Φεβρουαρίου, είναι απορίας άξιο γιατί τα δικαιώματα των καταναλωτών ενέργειας πρέπει αντιθέτως να υπάρχουν σε ένα έγγραφο χωρίς δεσμευτική αξία. Εκδίδεται ένας Χάρτης διότι τα δικαιώματα που έχουν θεσπιστεί μέχρι σήμερα δεν γίνονται σεβαστά στην πράξη, οι εθνικές νομοθεσίες μεταφοράς, εκτός μερικών αξιόπαινων εξαιρέσεων, είναι ελλιπείς, η Επιτροπή έχει την εξουσία και την ευθύνη να παρέμβει αλλά προτιμά ένα μη δεσμευτικό μέσο παρόλο που έχει επίγνωση ότι η αγορά από μόνη της δεν είναι σε θέση να δώσει κατάλληλες και επαρκείς απαντήσεις.

3.4.4 Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η ανακοίνωση της Επιτροπής (*) για την εφαρμογή του κανονισμού που αφορά τα δικαιώματα των ταξιδιωτών, όπου αναφέρεται: «Είναι γεγονός ότι, μετά από περισσότερα από δύο χρόνια εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 261/2004, έχει σημειωθεί μεγάλη πρόοδος αλλά χρειάζεται ουσιαστική βελτίωση, εφόσον επιθυμείται πιο συνεπής εφαρμογή των κανόνων από τις αεροπορικές εταιρείες και πιο συνεπής επιβολή των κανόνων από τα κράτη μέλη. Σε αντίθεση με το παρελθόν, οι επιβάτες που παραμένουν στους αερολιμένες λόγω καθυστέρησης έχουν συγκεκριμένα δικαιώματα αλλά πολύ συχνά βρίσκονται σε αδύναμη θέση ως προς τις αεροπορικές εταιρείες». Είναι σαφές ότι παρά την ύπαρξη των δεσμευτικών υποχρεώσεων, οι αεροπορικές εταιρείες δεν συμμορφώνονται με τις διατάξεις της οδηγίας. Γιατί να το κάνουν οι επιχειρήσεις προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου με την ύπαρξη ενός μη δεσμευτικού Χάρτη;

(*) 04/04/2007 COM(2007)0168 τελικό

3.4.5 Με βάση τις εμπειρίες του παρελθόντος σε αυτόν τον τομέα και σε άλλους τομείς της οικονομικής ζωής, η ΕΟΚΕ κρίνει σκόπιμο να ληφθούν νομικά μέτρα με τα οποία να διασφαλίζονται πλήρως τα δικαιώματα των καταναλωτών. Η αναλογικότητας μιας πρότασης βασίζεται στην αντιστοιχία με τους προς επίτευξη στόχους και στην αναγκαιότητα ρυθμιστικών πράξεων. Στην περίπτωση αυτή, η Επιτροπή επιλέγει διαφορετική προσέγγιση αν και είναι αρμόδια να παρέμβει με ρυθμιστικά μέτρα. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η επιλογή του μέσου είναι αντικειμενικά ακατάλληλη για την επίτευξη των αναγγελθέντων στόχων. Ο Χάρτης μπορεί να είναι μόνο ένα πρώτο βήμα, αλλά το καθήκον του ευρωπαϊκού νομοθέτη είναι να προχωρήσει προς την πραγματική ενίσχυση των δικαιωμάτων.

3.4.6 Η διασφάλιση της καθολικής υπηρεσίας, με την επέκτασή της στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, ο σεβασμός των υποχρεώσεων της δημόσιας υπηρεσίας, η προστασία των οικονομικά ασθενέστερων κοινωνικών στρωμάτων, με κίνδυνο «ενεργειακής πείνας», η οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, η συμβατική ελευθερία, το δικαίωμα στην ενημέρωση, στην έγκαιρη σύνδεση, στις σαφείς συμβάσεις, στις λογικές τιμές, που να είναι συγκρίσιμες και διαφανείς μεταξύ των διαφόρων προμηθευτών, η διασφάλιση συνεχούς προμήθειας, η γνώση των πηγών ενέργειας που χρησιμοποιούνται, είναι αγαθά απόλυτης σημασίας και δικαίως η Επιτροπή επεσήμανε ότι, εάν δεν υπάρχει ρύθμιση της αγοράς, δεν μπορεί να επιτευχθεί υψηλό επίπεδο κοινωνικής, περιβαλλοντικής και οικονομικής «επίγνωσης». Η ΕΟΚΕ στηρίζει θερμά όλες τις πρωτοβουλίες που με απλότητα και αποτελεσματικότητα βαίνουν προς αυτή την κατεύθυνση, καλεί δε την Επιτροπή να χρησιμοποιήσει όλα τα κατάλληλα μέσα.

Ο ρόλος του Οργανισμού και των Εθνικών Ρυθμιστικών Αρχών

3.5 Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόταση κανονισμού, που περιλαμβάνεται στην Τρίτη δέσμη ενεργειακών μέτρων, με τον οποίο συγκροτείται ένας Οργανισμός Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας.⁽⁹⁾ Στη γνωμοδότησή της, της 17^{ης} Οκτωβρίου 2001 για τη δεύτερη δέσμη των ενεργειακών μέτρων⁽¹⁰⁾ η ΕΟΚΕ «καλούσε την Επιτροπή, στο μέλλον, και λαμβανομένης υπόψη της εμπειρίας που θα αποκτηθεί από τη λειτουργία του, να εξετάσει το ενδεχόμενο μετατροπής του εν λόγω Συμβουλίου (ERGEG) σε Ευρωπαϊκή Υπηρεσία ή παρόμοιο οργανισμό που θα είναι αρμόδιος για θέματα που άπτονται της διεθνούς μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου». Αποτελεί ικανοποίηση για την ΕΟΚΕ το ότι είχε τόσο νωρίς προτείνει τη δημιουργία του Οργανισμού.

3.5.1 Στην ανακοίνωση της Επιτροπής: «Προοπτικές για την εσωτερική αγορά αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας»⁽¹¹⁾, προαναγγέλλεται η ενίσχυση των οδηγιών που αφορούν τις εξουσίες των εθνικών ρυθμιστικών αρχών. Στο σημείο 2.2.1, η Επιτροπή θεωρεί ότι «οι ρυθμιστικές αρχές χρειάζονται ισχυρές εκ των προτέρων εξουσίες στους εξής τομείς:... vii) προστασία του καταναλωτή, συμπεριλαμβανομένων τυχόν ελέγχων των τιμών τελικού χρήστη». Δυστυχώς στο κείμενο της τρίτης δέσμης των ενεργειακών μέτρων δεν υπάρχει καμιά αναφορά για την «ενίσχυση» αυτή! Ενισχύονται πράγματι ορισμένες εξουσίες των ρυθμιστικών αρχών στο νέο κεφάλαιο VII α) της νέας οδηγίας «ηλεκτρική ενέργεια» και ζητείται από τη ρυθμιστική αρχή «να διασφαλίσει παροχή καθολικής και δημόσιας υπηρεσίας υψηλής ποιότητας στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας (και του φυσικού αερίου), με στόχο την προστασία των ευάλωτων καταναλωτών, καθώς και την αποτελεσματικότητα των μέτρων για την προστασία των καταναλωτών που αναφέρονται στο παράρτημα Α», οι υποχρεώσεις αυτές όμως προβλέπονταν για όλες σχεδόν τις ρυθμιστικές αρχές.

3.5.2 Η Επιτροπή προτείνει επίσης, στη νέα οδηγία «ηλεκτρική ενέργεια», την τροποποίηση του παραρτήματος Α, στο οποίο προστίθενται τρία εδάφια, το πρώτο αφορά το δικαίωμα πρόσβασης στα στοιχεία κατανάλωσης, το δεύτερο το δικαίωμα να γνωρίζει ο καταναλωτής τη μηνιαία κατανάλωση και το σχετικό κόστος, το τρίτο το δικαίωμα να αλλάξει προμηθευτή ανά πάσα στιγμή. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόταση, αλλά έχοντας την ευκαιρία να προτείνει ευρύτερες πρωτοβουλίες, διερωτάται γιατί η Επιτροπή δεν χρησιμοποίησε το βασικό μέσο αναθεώρησης της οδηγίας για να ενισχύσει όπως ευελπιστεί τα δικαιώματα των καταναλωτών;

3.5.2.1 Η πρόταση της Επιτροπής για την τροποποίηση του άρθρου 3, στο οποίο προτείνει να προστεθεί νέο σημείο 10, το οποίο αναθέτει στη διαδικασία της επιτροπολογίας ορισμένα τμήματα της ρύθμισης, θα μπορούσε να αποτελέσει το πλέον κατάλληλο μέσο για την ενίσχυση των δικαιωμάτων των καταναλωτών, εφόσον πράγματι οι αποφάσεις των επιτροπών, για τα θέματα που τους έχουν ζητηθούν, γίνονται αμέσως λειτουργικές. Η ΕΟΚΕ προτείνει στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα να εγκρίνουν αυτό το σημείο της πρότασης της Επιτροπής.

3.5.2.2 Το παράρτημα στην ανακοίνωση για έναν μελλοντικό ευρωπαϊκό χάρτη δικαιωμάτων των καταναλωτών ενέργειας, προσδιορίζει, πέρα από τα υφιστάμενα δικαιώματα (δύσκολα απαιτητά) και μερικές μελλοντικές υποθέσεις νέων δικαιωμάτων. Η εισαγωγή των προτάσεων αυτών στο παράρτημα Α θα συμβάλει στο να καταστούν υποχρεωτικές και στη συνέχεια να προετοιμάσουν το έδαφος για την έκδοση ενός ειδικού κανονισμού προστασίας των δικαιωμάτων των τελικών καταναλωτών.

3.5.3 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι στα καθήκοντα του μελλοντικού Ευρωπαϊκού Οργανισμού θα πρέπει να υπάγεται το καθήκον του ελέγχου της τήρησης των δικαιωμάτων των καταναλωτών. Εν προκειμένω θα πρέπει να προβλέπεται η συμμετοχή των ενώσεων των καταναλωτών, των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, της βιομηχανίας του κλάδου και των συνδικαλιστικών οργανώσεων, ώστε να αξιοποιηθεί η συνεργασία και η από κοινού ευθύνη, όπως έχει ήδη γίνει στον τομέα των μεταφορών. Θα πρέπει επίσης να προβλέπεται μια ευρωπαϊκή ομάδα διαβούλευσης που να αναθέτει στον Οργανισμό εξουσίες παρέμβασης και ρύθμισης των σχέσεων των παραγωγών με τους τελικούς χρήστες.

3.5.3.1 Ο Οργανισμός, στο πλαίσιο του θεσμικού σχήματος θα πρέπει να έχει δεσμευτικές εξουσίες, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του. Θα απαρτίζεται από εκπροσώπους των εθνικών ρυθμιστικών αρχών και θα έχει τεχνικές επιτροπές με τη συμμετοχή όλων των εθνικών ρυθμιστικών αρχών. Η ΕΟΚΕ επιθυμεί να ενταχθεί στις αρμοδιότητές της, με βάση τις συμβουλές της ομάδας διαβούλευσης⁽¹²⁾ και η προστασία των καταναλωτών. Τούτο θα συμβάλει στην αποτελεσματικότερη παρέμβαση για την υλοποίηση των στόχων που προτείνει η Επιτροπή με τον Χάρτη των Δικαιωμάτων. Η ΕΟΚΕ υπογράμμισε ήδη από το 2001 την ανάγκη «οι αρχές αυτές να λειτουργούν με πιο διαφανή και δημοκρατικό τρόπο, επιτρέποντας τη συμμετοχή διαφόρων ενδιαφερόμενων παραγόντων των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου (καταναλωτών, εργαζομένων και επιχειρήσεων) στη διαδικασία λήψης αποφάσεων».

3.5.3.2 Από την άλλη πλευρά η εθνική ρυθμιστική αρχή θα μπορεί να συνεργάζεται ενεργά στη χάραξη μιας στρατηγικής γενικευμένης προστασίας και θα έχει μεγαλύτερη δύναμη στην εφαρμογή των διατάξεων που προβλέπονται στον κανονισμό.

⁽⁹⁾ 19/09/2007 COM(2007)0530 τελικό

⁽¹⁰⁾ EE C 36/10 dell'8/02/2002 (εισηγητής Hernandez Battaller)

⁽¹¹⁾ 10/01/2007 COM(2006)841 τελικό

⁽¹²⁾ Όπως ανωτέρω σημείο 6.7.4.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1 Στη γνωμοδότησή της για την οδηγία «ηλεκτρική ενέργεια» του 2001 ⁽¹³⁾, η ΕΟΚΕ θεωρούσε ότι η επίτευξη των βασικών στόχων της δημόσιας υπηρεσίας θα πρέπει να συνοδεύεται από την υιοθέτηση διατάξεων προκειμένου να διασφαλιστεί ένα υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών, με ειδικά μέτρα για τους πιο ευάλωτους, όπως για παράδειγμα τη λήψη κοινωνικών μέτρων για τις ευάλωτες ομάδες, προκειμένου να μπορέσουν να επωφεληθούν από την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου σε δίκαιες τιμές. Δυστυχώς η εμπειρία στο πεδίο αυτή δεν ήταν θετική.

4.2 «Οι διασυνοριακές ροές ηλεκτρικής ενέργειας στην Ευρώπη σημειώνουν μέτρια αύξηση με την πάροδο των ετών, από τότε που άνοιξε η αγορά. Ωστόσο, κατά μέσον όρο ποσοστό μόλις 10 % της αναλωμένης στην ΕΕ ηλεκτρικής ενέργειας αποτελεί αντικείμενο διασυνοριακής ανταλλαγής μεταξύ κρατών μελών.» ⁽¹⁴⁾

4.3 «Η γενική διακοπή ρεύματος στην Ιταλία το 2003 και στην UCTE ⁽¹⁵⁾ το 2006 έδειξαν το πόσο δαπανηρό μπορεί να είναι τυχόν επεισόδιο στο ευρωπαϊκό δίκτυο μεταφοράς. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό για την αύξηση του εμπορίου, αυτή να συνοδεύεται από μια πιο συντονισμένη λειτουργία του δικτύου και την κατασκευή νέας υποδομής, συμπεριλαμβανομένης της αναβάθμισης υφισταμένων γραμμών, κατασκευής νέων γραμμών και επενδύσεων στις λοιπές συνιστώσες του δικτύου, όπου χρειάζονται. Η ευρωπαϊκή αγορά βασίζεται όλο και περισσότερο σε περιφερειακή αντίληψη. Αυτό αναπτύχθηκε πρώτα κατά φυσικό τρόπο, ως επακόλουθο της φυσικής πραγματικότητας του δικτύου. Με τη θέσπιση των ζωνών (περιφερειών) στις τροποποιημένες κατευθυντήριες γραμμές διαχείρισης της συμφόρησης και με την ανάπτυξη των περιφερειακών πρωτοβουλιών ηλεκτρισμού εκ μέρους του ERGEG, η περιφερειακή προσέγγιση έλαβε επίσημη υπόσταση. ⁽¹⁶⁾»

4.4 Οι τελικοί καταναλωτές έχουν ιδιαίτερο συμφέρον στο να έχουν σταθερή προμήθεια ενέργειας. Ο ολοένα και σημαντικότερος ρόλος των περιφερειών στον τομέα της ενέργειας θα πρέπει να έχει οφέλη για τη διανομή και για την πραγματοποίηση στενότερων σχέσεων ιδιαίτερα στις διασυνοριακές περιοχές, οι οποίες θα πρέπει να συμβάλουν σημαντικά στην αύξηση του εμπορίου και των ροών, μειώνοντας τον κίνδυνο συμφόρησης.

4.5 Τα μέτρα προστασίας του τελικού καταναλωτή θα πρέπει να προβλέπουν το δικαίωμα να ενημερώνεται τακτικά για την ποσότητα της ανταλλασόμενης ενέργειας, την γεωγραφική προέλευση και την πηγή της, για τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου ανά Κwh, για τις κοινοτικές και μη συμφωνίες συνεργασίας. Είναι γνωστό για παράδειγμα ότι οι χώρες που έχουν αποφασίσει να μην χρησιμοποιούν πυρηνική ενέργεια, αγοράζουν ενέργεια που παράγεται σε πυρηνικούς σταθμούς. Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να δίνονται στον καταναλωτή, ο οποίος θα μπορούσε να αποφασίσει να αλλάξει προμηθευτή εάν δεν εγκρίνει το ενεργειακό μείγμα της προμηθευτικής εταιρείας, ενώ σήμερα δεν έχει ιδέα των επιλογών παραγωγής.

4.6 **Σύνδεση.** Εξασφάλιση της καθολικής υπηρεσίας, συνέχεια του εφοδιασμού, συγκεκριμένοι χρόνοι σύνδεσης του χρήστη. Αυτά τα δικαιώματα ισχύουν σήμερα αλλά δύσκολα γίνονται σεβαστά. Θα πρέπει να προβλεφθεί, ο προσδιορισμός του προμηθευτή της έσοχτης ανάγκης, ο οποίος να εξασφαλίζει την παροχή της υπηρεσίας σε περίπτωση αδυναμίας του προμηθευτή.

⁽¹³⁾ Όπως ανωτέρω σημεία 6.4.2., 6.4.3.

⁽¹⁴⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής 15.5.2007 COM(2007) 250 τελικό.- Έκθεση σχετικά με την αποκτηθείσα πείρα κατά την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1228/2003 «Κανονισμός για τις διασυνοριακές ανταλλαγές ηλεκτρικής ενέργειας»

⁽¹⁵⁾ "Union for the Co-ordination of Transmission of Electricity" (UCTE) Ένωση για το συντονισμό της μεταφοράς ηλεκτρισμού.

⁽¹⁶⁾ COM(2007) 250 τελικό.

4.7 **Σύμβαση.** Διαφάνεια, όροι εκτέλεσης, υποχρεώσεις, αποζημιώσεις, δικαιοσύνη, απουσία καταχρηστικών ρητρών ή ρητρών περιοριστικής αποζημίωσης, αυτά είναι αναγνωρισμένα δικαιώματα που στην θεωρία κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να εντάξει στην εθνική του νομοθεσία με τη μεταφορά των οδηγιών. Η αλήθεια όμως είναι πολύ διαφορετική. Η Επιτροπή έχει περιλάβει στην τρίτη δέση τροποποιήσεις του παραρτήματος Α, που αυξάνουν τις υποχρεώσεις των επιχειρήσεων, αλλά κινδυνεύουν να παραμείνουν νεκρό γράμμα, εφόσον δεν συνοδεύονται από ένα αποτελεσματικό σύστημα επιβολής κυρώσεων ούτε σε ευρωπαϊκό επίπεδο ούτε και σε εθνικό, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων. Συγκεκριμένα για το θέμα αυτό ενδείκνυται η ύπαρξη ενιαίων κανόνων σε ολόκληρη την Ένωση, που να εξασφαλίζονται με κανονισμό, όπως στην περίπτωση των δικαιωμάτων των ταξιδιωτών.

4.8 **Τιμές, τιμολόγια και παρακολούθηση.** Διαφάνεια, ορθολογισμός, συγκρισιμότητα, πολλαπλές μέθοδοι πληρωμής, διάδοση των ευφώνων μετρητών, τιμολόγια σαφή και κατανοητά και να αντικατοπτρίζουν την πραγματική κατανάλωση. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ιδιαίτερα σημαντικό στους λογαριασμούς ενέργειας να αναφέρονται σαφώς οι συνιστώσες του κόστους της παραγωγής ενέργειας (αγορά καυσίμων, διανομή, συντήρηση, αποσβέσεις, φόροι και ειδικά τέλη, προσωπικό, γενικά έξοδα), οι πηγές (ορυκτά, υδροηλεκτρικά εργοστάσια, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, πυρηνική ενέργεια, συνδυασμένη παραγωγή ενέργειας), οι εκπομπές CO₂, η εξοικονόμηση ενέργειας που πραγματοποιείται, συγκρίσεις με προηγούμενη κατανάλωση και με τον μέσο όρο κατανάλωσης άλλων χρηστών με τα ίδια χαρακτηριστικά. Μέσα απ' αυτό το ενημερωτικό μέσο, ο καταναλωτής καλείται να υιοθετήσει μια συμπεριφορά με στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας. Ο λογαριασμός είναι το μέσο επικοινωνίας (και θα πρέπει να είναι μηνιαίος σύμφωνα με την πρόσφατη πρόταση της Επιτροπής) μεταξύ εταιρείας διανομής και καταναλωτή όπου να κυκλοφορούν πολλά θετικά μηνύματα που να αξιοποιούν τις ευρωπαϊκές πολιτικές.

4.9 **Ελεύθερη επιλογή του προμηθευτή.** Δυνατότητα αλλαγής του προμηθευτή ανά πάσα στιγμή του έτους και δωρεάν χωρίς μείωση των δικαιωμάτων του καταναλωτή. Πρέπει να προβλέπεται μια εγγύηση εκτέλεσης για την αλλαγή σε συγκεκριμένη προθεσμία. Μερικές φορές συνάπτονται συμβάσεις με μια ελάχιστη διάρκεια. Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι εάν εφαρμοστεί η ρήτρα αυτή, πρέπει να προβλέπεται ένα ανώτατο όριο ελάχιστης διάρκειας των συμβάσεων, ώστε να μην ακυρώνεται το δικαίωμα επιλογής του προμηθευτή με ελάχιστες διάρκειες υπερβολικά μεγάλες και με σημαντικές κυρώσεις.

4.10 **Πληροφορίες.** Ακριβείς, πλήρεις και κατανοητές πληροφορίες για τους όρους σύνδεσης, χρήσης, για τα τιμολόγια και τις τιμές και για τις αλλαγές τους. Διάδοση των δικαιωμάτων των καταναλωτών όσον αφορά τις χρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας και τους όρους με τους οποίους διασφαλίζεται η καθολική υπηρεσία, ιδιαίτερα η ποιότητα και η συνέχεια του εφοδιασμού ηλεκτρισμού ή φυσικού αερίου, οι αποζημιώσεις σε περίπτωση μη τήρησης των δικαιωμάτων αυτών, οι όροι πρόσβασης σε μορφές επίλυσης των διαφορών δωρεάν ή με ελάχιστο κόστος ώστε να απολαμβάνουν του ίδιου δικαιώματος όλοι οι πολίτες. Κάθε προμηθευτής θα πρέπει να ανακοινώνει ετησίως, ή στην περίπτωση νέου προμηθευτή, τον κατάλογο των φορέων που λειτουργούν στην περιοχή. Οι προμηθευτικές εταιρείες θα πρέπει να ανακοινώνουν στους πελάτες τους ακόμη και τα οικονομικά, φορολογικά και κανονιστικά μέτρα που αποσκοπούν στην υποστήριξη πρωτοβουλιών βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και να προβαίνουν σε συγκεκριμένες συστάσεις όσον αφορά την εξοικονόμηση ηλεκτρικού ρεύματος και φυσικού αερίου

4.11 Καταγγελίες. Η επιτροπος Bonino το 1998 τάχθηκε ενεργά υπέρ των δικαιωμάτων των καταναλωτών και η Επιτροπή εξέδωσε μια σύσταση ⁽¹⁷⁾ σχετικά με τις αρχές που διέπουν τα αρμόδια όργανα για την εξώδικη επίλυση των διαφορών καταναλωσης και στη συνέχεια, το 2001 ⁽¹⁸⁾, η σύσταση ενσωματώθηκε σε μια άλλη σύσταση προκειμένου να επεκταθεί το πεδίο εφαρμογής της. Στο πλαίσιο των δικαιωμάτων των καταναλωτών ενέργειας, οι καταγγελίες θα πρέπει πρωτίστως να προσανατολίζονται στη διαδικασία εξωδικαστικής επίλυσης, η οποία μπορεί να προστατεύσει αποτελεσματικά, με πολύ χαμηλό κόστος και σε μικρό χρονικό διάστημα τον καταναλωτή, προκειμένου να εξασφαλιστεί η αμεροληψία του οργανισμού, η αποτελεσματικότητα της διαδικασίας, η δημοσιότητα και η διαφάνεια. Η φύση της διαφοράς για την προμήθεια ενέργειας δεν συνιστά λόγο για τη σπατάλη χρόνου και εξόδων για την προσφυγή σε δικαστική επίλυση.

4.12 Εκπροσώπηση. Το δικαίωμα εκπροσώπησης των ενώσεων των καταναλωτών αν και αναγνωρίζεται από την ευρωπαϊκή νομοθεσία συναντά δυσκολίες εφαρμογής στην πράξη. Η έλλειψη ενός κοινοτικού νομικού πλαισίου για τις συλλογικές δράσεις, ακόμη και όσον αφορά τις διασυνοριακές υπηρεσίες ή οικονομικές δραστηριότητες, περιορίζει στη συνέχεια αυτό το δικαίωμα προσαγωγής απαγορευτικών πράξεων ενώπιον των δικαστικών αρχών. Η σύσταση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού μπορεί να αποτελέσει την ευκαιρία να δοθεί μια ολοκληρωμένη μορφή στο δικαίωμα αυτό και στη δυνατότητα συγκρότησης μιας μόνιμης ομάδας διαβούλευσης όλων των ενδιαφερόμενων μερών, όπως συμβαίνει με την εφαρμογή της οδηγίας «αυτοκίνητα», στον τομέα των μεταφορών, με εκπροσώπους των κοινωνικών εταίρων και των καταναλωτών οι οποίοι καλούνται να συνδράμουν τα κοινοτικά όργανα στην ανάλυση των προτάσεων. Στα κράτη μέλη, θα μπορούσε να συσταθεί μια ανάλογη ομάδα διαβούλευσης με την εθνική ρυθμιστική αρχή.

4.13 Κοινωνικά μέτρα. Η ΕΟΚΕ είναι ιδιαίτερα ευαίσθητη στα προβλήματα της ενεργειακής πείνας, και θεωρεί ότι πρέπει να αποκλειστεί το ενδεχόμενο διακοπής της προμήθειας σε περίπτωση καθυστέρησης. Σε πρόσφατη γνωμοδότησή της, η ΕΟΚΕ υποστήριξε ότι ⁽¹⁹⁾: «Μία ευρωπαϊκή ενεργειακή πολιτική πρέπει να είναι βιώσιμη για όλα τα κοινωνικά στρώματα και να μην οδηγεί σε φαινόμενα άνισης μεταχείρισης των καταναλωτών εκ μέρους των φορέων παροχής ενέργειας». Η ΕΟΚΕ δεν συμφωνεί με την δωρεάν διανομή ενέργειας, διότι δεν οδηγεί σε ενάρτη συμπεριφορά στον τομέα εξοικονόμησης ενέργειας, αλλά θεωρεί ότι το πρόβλημα θα πρέπει να επωμιστεί η γενική φορολογία. Η σύμβαση για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας θα πρέπει να περιέχει την παραχώρηση ενός αποθέματος ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου σε τιμή κόστους, προκειμένου να ικανοποιούνται οι ανάγκες των εύλωτων καταναλωτών, στους οποίους θα παρέχεται ενέργεια σε επαρκή ποσότητα και σε τιμές προσιτές γι αυτούς. Η αρχή της υπευθυνότητας πρέπει πάντα να διασφαλίζεται. Σε κάθε περίπτωση ο ορισμός του εύλωτου καταναλωτή και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν υπέρ του πρέπει να είναι ομοιόμορφα σε ολόκληρη την Ένωση για

να μην υπάρξει καμιά διάκριση και για να αποφευχθούν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού.

4.14 Αθέμιτες εμπορικές πρακτικές. Ο καταναλωτής προστατεύεται από αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, που περιέχουν παραπλανητικές πληροφορίες, που παραλείπουν σημαντικές πληροφορίες που απαιτούνται για τη λήψη μιας σωστής απόφασης, που δημιουργούν εμπόδια και εφαρμόζουν αδικαιολόγητες χρεώσεις σε περίπτωση αλλαγής του προμηθευτή, για να αποθαρρύνουν τον καταναλωτή. Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι πρέπει να ενισχυθεί το δικαίωμα του καταναλωτή έναντι αυτών των πρακτικών. Η οδηγία 2005/29/ΕΚ της 11^{ης} Μαΐου 2005, στο άρθρο 3 παράγραφος 5, αναφέρεται πράγματι στο παράρτημα 1 όπου υπάρχει κατάλογος των πρακτικών που θεωρούνται αθέμιτες, αλλά προστίθεται ότι ο κατάλογος αυτός μπορεί να τροποποιηθεί μόνο μέσω μιας αναθεώρησης της οδηγίας. Επειδή ο χρόνος ενημέρωσης του καταλόγου αυτού φαίνεται δυσανάλογα μακρύς, η μορφή του κανονισμού που να περιλαμβάνει τα μέτρα προστασίας των καταναλωτών ενέργειας ενδέχεται να είναι η κατάλληλη λύση προκειμένου να ενσωματωθούν τα ειδικά δικαιώματα των καταναλωτών ενέργειας κατά των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών.

5. Ανταλλαγή καλών πρακτικών.

5.1 Η ΕΟΚΕ συνιστά στην Επιτροπή να εξετάσει ορισμένους χάρτες δικαιωμάτων των καταναλωτών που έχουν υπογραφεί στα κράτη μέλη μεταξύ οργανώσεων καταναλωτών και προμηθευτών ενέργειας, όπου τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται στους πελάτες είναι ευρύτερα από αυτά που προτείνονται στον Χάρτη. Για παράδειγμα, στην Ιταλία, μεταξύ της ADOC, μιας οργάνωσης των καταναλωτών και της La220 s.p.a. εταιρείας χονδρικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας, που από χρόνια ασχολείται με την εταιρική κοινωνική ευθύνη, έχει υπογραφεί ένας χάρτης δικαιωμάτων των καταναλωτών πολύ ευρύτερος από αυτός που προτείνει η Επιτροπή. Για παράδειγμα λαμβάνεται υπόψη το δικαίωμα του καταναλωτή για τη χρονική διάρκεια της σύμβασης, το δικαίωμα συμμετοχής και εκπροσώπησης, το δικαίωμα στην ποιότητα και στην ασφάλεια, το δικαίωμα σε καλύτερες τιμές, το δικαίωμα αποζημίωσης και το δικαίωμα προσφυγής σε μια ταχεία συναινετική διαδικασία επίλυσης των διαφορών. Η συνεχής σύγκριση εξασφαλίζεται με ανά εξαμηνιο ελέγχους εφαρμογής του χάρτη, που δεσμεύει την επιχείρηση διότι εντάσσεται στις συμβάσεις που υπογράφει με τους πελάτες της.

5.2 Κατά τη διαχείριση των διαφορών ορισμένες εθνικές ρυθμιστικές αρχές έχουν παρέμβει ορίζοντας ένα σύστημα υποχρεώσεων, ελέγχων και επιβολής κυρώσεων για τη ρύθμιση της συνέχειας της υπηρεσίας διανομής ενέργειας ⁽²⁰⁾. Στην περίπτωση φαινομένων υπερτάσεων, διακοπών ή μικρών διακοπών του ηλεκτρικού ρεύματος είναι γεγονός ότι δεν πληρούνται οι υποχρεώσεις που απορρέουν από την σύμβαση παροχής ηλεκτρικής ενέργειας και στην περίπτωση αυτή ο προμηθευτής πρέπει να αποζημιώσει τον καταναλωτή, εκτός εάν αποδείξει ότι η διακοπή δεν οφείλεται σε αυτόν ⁽²¹⁾.

Βρυξέλλες, 17 Ιανουαρίου 2008.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

⁽¹⁷⁾ 98/257/CE del 30 marzo 1998

⁽¹⁸⁾ 2001/310/CE del 4 aprile 2001

⁽¹⁹⁾ EΟΚΕ1243/2007. Σχέδιο δράσης για την ενεργειακή απόδοση (ειρηγ. Iozia.) δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί.

⁽²⁰⁾ Αρχή για την ενέργεια και το φυσικό αέριο, Delibera 202/99

⁽²¹⁾ Summa 188/ Απρίλιος 2003 avv. Giulio Disegni pag. 22

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το ελάχιστο επίπεδο εκπαίδευσης των ναυτικών (Αναδιατύπωση)

COM(2007) 610 τελικό — 2007/0219 (COD)

(2008/C 151/10)

Στις 14 Νοεμβρίου 2007, και σύμφωνα με το άρθρο 80, παράγραφος 2 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα

Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το ελάχιστο επίπεδο εκπαίδευσης των ναυτικών (Αναδιατύπωση)

Επειδή θεωρεί ότι η πρόταση είναι απολύτως ικανοποιητική και δεν χρήζει περαιτέρω σχολίων εκ μέρους της, η ΕΟΚΕ, κατά την 441^η σύνοδο ολομέλειάς της, της 16^{ης} και 17^{ης} Ιανουαρίου 2008 (συνεδρίαση της 16^{ης} Ιανουαρίου), αποφάσισε, με 132 ψήφους υπέρ, 1 ψήφο κατά και 1 αποχή, να εκδώσει θετική γνωμοδότηση για το προτεινόμενο κείμενο.

Βρυξέλλες, 16 Ιανουαρίου 2008.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τους κανόνες και τα πρότυπα ασφαλείας για τα επιβατηγά πλοία» (Αναδιατύπωση)

COM(2007) 737 τελικό — 2007/0257 (COD)

(2008/C 151/11)

Στις 18 Δεκεμβρίου 2007, και σύμφωνα με το άρθρο 80, παράγραφος 2 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα

«Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τους κανόνες και τα πρότυπα ασφαλείας για τα επιβατηγά πλοία» (Αναδιατύπωση)

Επειδή θεωρεί ότι η πρόταση είναι απολύτως ικανοποιητική και δεν χρήζει περαιτέρω σχολίων εκ μέρους της, η ΕΟΚΕ, κατά τη 441^η σύνοδο ολομέλειάς της, της 16^{ης} και 17^{ης} Ιανουαρίου 2008 (συνεδρίαση της 16^{ης} Ιανουαρίου 2008), αποφάσισε, με 131 ψήφους υπέρ, και 2 αποχές, να εκδώσει θετική γνωμοδότηση για το προτεινόμενο κείμενο.

Βρυξέλλες, 16 Ιανουαρίου 2008.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Λευκή Βίβλος για τον αθλητισμό»

COM(2007) 391 τελικό

(2008/C 151/12)

Στις 11 Ιουλίου 2007, και σύμφωνα με το Άρθρο 262 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα

«Λευκή Βίβλος για τον αθλητισμό»

Το ειδικευμένο τμήμα «Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή του στις 19 Δεκεμβρίου 2007 με βάση εισηγητική έκθεση της κ. Erika Koller.

Κατά τη 441^η σύνοδο ολομέλειας, της 16^{ης} και 17^{ης} Ιανουαρίου 2008 (συνεδρίαση της 16^{ης} Ιανουαρίου 2008), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 125 ψήφους υπέρ, 1 κατά και 2 αποχές.

Στις 11 Ιουλίου 2007, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε τη Λευκή Βίβλο για τον αθλητισμό, η οποία περιλαμβάνει μια πρώτη σφαιρική ανάλυση της κατάστασης του ευρωπαϊκού αθλητισμού και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει καθώς και ένα συγκεκριμένο σχέδιο δράσης.

1. Συστάσεις και προτάσεις

1.1 Η ΕΟΚΕ προτείνει να καθορίζουν τα κράτη μέλη τις κοινωνικές προτεραιότητες επιλέγοντας μεταξύ των δραστηριοτήτων που περιγράφονται σε γενικές γραμμές στη Λευκή Βίβλο και στο σχέδιο δράσης που περιλαμβάνεται σε αυτήν· ο εν λόγω καθορισμός θα πρέπει να πραγματοποιείται σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, η οποία ελπίζεται ότι θα τεθεί σε ισχύ το 2009, δεδομένου ότι το Άρθρο 149 της Συνθήκης επικεντρώνεται πρωτίστως στο ρόλο του αθλητισμού σε σχέση με την εκπαίδευση και τη νεολαία.

1.2 Το μέλλον της Ευρώπης εξαρτάται από την υγεία και την παραγωγικότητα των κατοίκων της. Η ΕΟΚΕ εκφράζει τη βαθιά ανησυχία της για το γεγονός ότι οι ασθένειες που οφείλονται στο υπερβολικό βάρος και στον καθιστικό τρόπο ζωής, και οι οποίες προσβάλλουν το σύνολο του πληθυσμού, αρχίζουν πλέον να αποτελούν πρόβλημα και για τους νέους.

1.3 Η ΕΟΚΕ συνιστά, κατά το σχεδιασμό νέων προγραμμάτων για την προαγωγή της σωματικής άσκησης ενόψει της βελτίωσης της υγείας, να συνεκτιμάται τόσο η κοινοτική όσο και η πολυτομεακή διάσταση. Μια κοινή προσέγγιση εκ μέρους διαφόρων υπηρεσιών σε κοινοτικό επίπεδο θα μπορούσε να ασκήσει θετική επίδραση στα διάσπαρτα μέτρα που εφαρμόζονται από κυβερνητικές δομές σε εθνικό επίπεδο.

1.4 Η ΕΟΚΕ εφιστά την προσοχή στη σημασία της εφαρμογής μέτρων τα οποία είναι, αφενός, αναγκαία και, αφετέρου, σύμφωνα προς την αρχή της επικουρικότητας. Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να συνεχίσει να διαδραματίζει ισχυρό ρόλο συντονίζοντας και εμπνέοντας το έργο που απαιτείται να επιτελεσθεί στον εν λόγω τομέα.

1.5 Η υποχρεωτική φυσική αγωγή στην πρωτοβάθμια και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση θα πρέπει να αυξηθεί σε τουλάχιστον τρεις ώρες την εβδομάδα. Η ΕΟΚΕ συνιστά να προσφέρονται ευκαιρίες άθλησης και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και να καταστούν τα μαθήματα φυσικής αγωγής υποχρεωτικό σκέλος των

προγραμμάτων διδασκαλίας. Η φυσική αγωγή τόσο στην πρωτοβάθμια όσο και στην περαιτέρω εκπαίδευση θα πρέπει να είναι κατάλληλη ώστε να συμπεριλαμβάνει όλα τα παιδιά και τους νέους, καθώς και τα παιδιά και τους νέους με αναπηρίες, είτε αυτή γίνεται ατομικά, είτε είναι κοινή για όλους. Επιπλέον, πρέπει να δοθεί ξεχωριστή προσοχή στις συνθήκες των σχολικών μαθημάτων φυσικής αγωγής και ιδίως στην κατάσταση των διαθέσιμων εγκαταστάσεων υγιεινής που χρησιμοποιούνται μετά το μάθημα, οι οποίες συχνά δίνουν μια αποκρουστική εικόνα και δεν παρέχουν στους νέους κανένα κίνητρο για άθληση.

1.6 Οι κοινωνικοί εταίροι, σε όλα τα επίπεδα, θα πρέπει να παροτρυνθούν να προάγουν έναν υγιή τρόπο ζωής. Για τους δε εργοδότες θα πρέπει να δημιουργηθούν κίνητρα, προκειμένου να λάβουν μέτρα για την προώθηση της υγείας στην επιχείρηση, συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων φυσικής άσκησης.

1.7 Η ΕΟΚΕ προτείνει τη σύσταση ομάδας εργασίας επί του θέματος, με στόχο την αξιολόγηση των εμπειριών των κρατών μελών και τη διερεύνηση εναλλακτικών δυνατοτήτων.

1.8 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι θα ήταν χρήσιμο να αναληφθούν ενημερωτικές εκστρατείες σχετικά με τις νέες ευκαιρίες που υφίστανται για την υποβολή αίτησης χρηματοδότησης, δεδομένου ότι μέχρι στιγμής τα προγράμματα παρείχαν περιορισμένες δυνατότητες άθλησης. Η ΕΟΚΕ συνιστά οι πρωτοβουλίες ευαισθητοποίησης να αποτελέσουν τμήμα μιας σφαιρικής ολοκληρωμένης στρατηγικής. Τα μέτρα ενημερωτικού χαρακτήρα δεν θα πρέπει να απευθύνονται αποκλειστικά στους νέους, αλλά να βασίζονται στη συνειδητοποίηση του γεγονότος ότι ο αθλητισμός είναι ωφέλιμος για όλες τις ηλικιακές ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρίες.

1.9 Η ΕΟΚΕ προτείνει να προβλεφθεί συγκεκριμένο κονδύλιο στο πλαίσιο των Διαρθρωτικών Ταμείων, το οποίο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία ενδεδειγμένων αθλητικών, ψυχαγωγικών, συλλογικών και πολυλειτουργικών εγκαταστάσεων. Εφιστά, ωστόσο, την προσοχή στο γεγονός ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές τείνουν συχνότερα να αναθέτουν την ανέγερση τεράστιων αθλητικών εγκαταστάσεων αντί να προωθούν την κατασκευή αθλητικών κέντρων και άλλων υποδομών για την άθληση των πολιτών. Επομένως, οι πόροι των διαρθρωτικών ταμείων θα πρέπει να χρησιμοποιούνται κατά προτεραιότητα για την δημιουργία παρόμοιων υποδομών.

1.10 Η ΕΟΚΕ επικριμάζει την πρόταση για την εκ νέου διοργάνωση του φόρουμ για τον αθλητισμό, δεδομένου ότι το φόρουμ αυτό μπορεί να χρησιμεύσει ως πολύτιμο βήμα διαλόγου μεταξύ όλων των βασικών παραγόντων και να προωθήσει συγκεκριμένα μέτρα για την εξασφάλιση βελτιώσεων όσον αφορά την άδληση.

1.11 Η ΕΟΚΕ θα ήταν ιδιαίτερα ευτυχής εάν είχε τη δυνατότητα να συμμετάσχει στο φόρουμ για τον αθλητισμό ως παρατηρητής, με στόχο την άμεση προβολή των απόψεων της κοινωνίας των πολιτών.

1.12 Η ΕΟΚΕ συνιστά να επεκταθούν οι δραστηριότητες της ομάδας εργασίας για τη χρηματοδότηση του αθλητισμού τόσο στην επανεξέταση των εθνικών κανόνων που διέπουν τη φορολογία και την κοινωνική ασφάλιση στον τομέα του αθλητισμού, όσο και στη συλλογή των βέλτιστων πρακτικών.

1.13 Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι απαιτείται να καταπολεμηθεί η εγκληματικότητα κατά τη διάρκεια μείζονος σημασίας διεθνών αθλητικών εκδηλώσεων και να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην προστασία των γυναικών και των παιδιών.

1.14 Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, οι επικεφαλής/διευθυντές αθλητικών οργανώσεων, οι οποίες λαμβάνουν άμεση ή έμμεση κοινοτική ενίσχυση, συμμετέχουν σε αγώνες με επαγγελματικές ομάδες ή αθλητές και έχουν ετήσιο προϋπολογισμό που υπερβαίνει τα 5 (πέντε) εκατομμύρια ευρώ, οφείλουν να καταθέτουν σε ετήσια βάση στοιχεία που να αποδεικνύουν την προέλευση των εισοδημάτων και των περιουσιακών τους στοιχείων, όπως απαιτείται από τον κάτοχο δημοσίων αξιωμάτων ή πολιτικών θέσεων.

1.15 Ο κοινωνικός διάλογος θα πρέπει να διευρυνθεί κατά τρόπο ώστε να συμπεριληφθούν σε αυτόν, πέρα από τους επαγγελματίες αθλητές, και γυμναστήρια και μη κερδοσκοπικές οργανώσεις και θα πρέπει να συμπεριλάβει και τις ακόλουθες δραστηριότητες: εκπαιδευτές και προπονητές αθλημάτων, αθλητικούς επιστήμονες, αθλητίατρος, φυσιοθεραπευτές, χειρομαλάκτες (masseurs) κτλ. Επιπλέον θα πρέπει να συμπεριληφθούν και οι επαγγελματικές εκείνες κατηγορίες, οι οποίες αποκτούν σημαντικά εισοδήματα στον τομέα του αθλητισμού, με την ιδιότητα του προπονητή, του διαχειριστή, του διοργανωτή, του πράκτορα, του προωθητή, του εμπόρου κτλ. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρυνθούν για την εδραίωση του κοινωνικού διαλόγου σε όλους τους τομείς του αθλητισμού.

2. Ιστορικό και στόχοι της Λευκής Βίβλου

2.1 Ο αθλητισμός συνδέεται με διάφορες πτυχές της κοινωνίας: με την εκπαίδευση, τον πολιτισμό, την οικονομική δραστηριότητα και τον ελεύθερο ανταγωνισμό, την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και των εμπορευμάτων, τα ανθρώπινα δικαιώματα και την υγειονομική περιθαλψη. Εκτός από την οικονομική σημασία του, υπάρχουν σαφώς πολλοί άλλοι λόγοι που καθιστούν τον αθλητισμό εξαιρετικά σημαντικό για την κοινωνία.

2.2 Κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών, τα αθλητικά σωματεία γνώρισαν μεγάλες αλλαγές: απέκτησαν λιγότερο εθνικό και ερασιτεχνικό (εθελοντικό) χαρακτήρα, ενώ πολλά από αυτά λειτουργούν πλέον με τη μορφή επιχειρήσεων και υπόκεινται συνεπώς στους κανόνες της ενιαίας αγοράς.

2.3 Η ΕΕ δεν διαθέτει ακόμη άμεση νομική αρμοδιότητα επί αθλητικών θεμάτων. Τα έννομα αποτελέσματα στον τομέα του

αθλητισμού παράγονται είτε από το ευρωπαϊκό παράγωγο δικαίο (π.χ. από τη νομολογία) είτε από την άμεση εφαρμογή της πρωτογενούς νομοθεσίας που ισχύει και για τον αθλητισμό.

2.4 Πριν από τη δημοσίευση της Λευκής Βίβλου δεν υπήρχε καμία στρατηγική για τον αθλητισμό στο επίπεδο της ΕΕ, αλλά τα αθλητικά θέματα καλύπτονταν πάντοτε από μια πληθώρα ευρωπαϊκών πολιτικών. Η Συνθήκη του Άμστερνταμ του 1997 περιελάμβανε ήδη μια αναφορά στον αθλητισμό και, εν συνεχεία, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανήγγειλε μέτρα για την ενίσχυση του κοινωνικού και εκπαιδευτικού του ρόλου στην έκθεση του Ελσίνκι για τον αθλητισμό, το 1999. Στο σύνολο των εγγράφων αυτών προβάλλεται η κοινωνική, η κοινωνιακή και η εκπαιδευτική αξία του αθλητισμού.

2.5 Η Δήλωση της Νίκαιας, το 2000, αφορούσε επίσης τον αθλητισμό και στη Διακυβερνητική Διάσκεψη του 2004 αποφασίστηκε να περιληφθεί ο αθλητισμός στη Συνθήκη της ΕΕ.

2.6 Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει επίσης υιοθετήσει δύο εκθέσεις για θέματα σχετικά με τον αθλητισμό⁽¹⁾: επιπλέον, ένα σημαντικό έγγραφο για τον ευρωπαϊκό αθλητισμό εκπονήθηκε ανεξάρτητα από την Επιτροπή και συνίσταται στην Ανεξάρτητη Αθλητική Επιθεώρηση⁽²⁾, στο πρώτο μέρος της οποίας ο ευρωπαϊκός αθλητισμός εξετάζεται γενικά, ενώ στο δεύτερο μέρος αναλύεται χρησιμοποιώντας το ευρωπαϊκό ποδόσφαιρο ως περιπτώσιολογική μελέτη.

2.7 Η **Συνθήκη της Λισαβόνας**, η οποία ελπίζεται ότι θα υιοθετηθεί το 2009, αφιερώνει μια ιδιαίτερη παράγραφο αποκλειστικά στον αθλητισμό και κατά συνέπεια ο αθλητισμός καθίσταται επιτέλους τομέας αρμοδιότητας της ΕΕ.

2.8 Πριν από την εκπόνηση της Λευκής Βίβλου αναλήφθηκε μια μακρά διαδικασία διαβούλευσης με κυβερνητικούς φορείς, με ΜΚΟ και με την οργανωμένη κοινωνία των πολιτών στα κράτη μέλη, καθώς και με Ολυμπιακές Επιτροπές και με φορείς αρμόδιους για τη λήψη αποφάσεων, σε συνδυασμό με διασκέψεις και άτυπες υπουργικές συναντήσεις και παράλληλα με μια διαβούλευση σε απευθείας σύνδεση η οποία διήρκεσε πολλούς μήνες και κατέληξε σε 777 απαντήσεις. Οι ποικίλες Γενικές Διευθύνσεις της ΕΕ πραγματοποίησαν αρκετές συνεδριάσεις για την επίτευξη συμφωνίας γύρω από τις πτυχές κάθε τομέα πολιτικής που σχετίζονται με τον αθλητισμό. Στη Λευκή Βίβλο εκτίθεται ένα ευρύ φάσμα πρωτοβουλιών τόσο για τον ερασιτεχνικό όσο και για τον ανταγωνιστικό αθλητισμό και, συγχρόνως, αναγνωρίζεται ότι ο αθλητισμός παραμένει ζήτημα εθνικής αρμοδιότητας.

2.9 Έπειτα από την ανάλυση των αποτελεσμάτων της διαδικασίας διαβούλευσης, κατέστη σαφές ότι τα κυριότερα ζητήματα που ενδιαφέρουν τον αθλητισμό συγκεντρώνονται σε τρεις βασικές θεματικές ενότητες, οι οποίες είναι οι εξής:

- ο κοινωνικός ρόλος του αθλητισμού·
- η οικονομική διάσταση του αθλητισμού·
- τα οργανωτικά ζητήματα στον αθλητισμό.

⁽¹⁾ Pál Schmitt: Ο ρόλος του αθλητισμού στην εκπαίδευση και Ivo Belet: Το μέλλον του επαγγελματικού ποδοσφαίρου στην Ευρώπη.

⁽²⁾ José Luis Arnaut, Ανεξάρτητη Αθλητική Επιθεώρηση: εκτενής έκθεση η οποία εκπονήθηκε κατά τη διάρκεια της Βρετανικής Προεδρίας της ΕΕ σε συνεργασία με διάφορες χώρες και ασχολήθηκε με τις ιδιομορφίες του ευρωπαϊκού αθλητισμού, με τις πραγματικές δυνατότητες ανάληψης πολιτικών πρωτοβουλιών και με την εξέγερση πρακτικών λύσεων.

2.10 Εκτός από αυτές τις θεματικές ενότητες, εντοπίστηκαν έξι ακόμη μεμονωμένα προβλήματα, τα οποία διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους και αφορούν τα εξής:

- την ύπαρξη αβεβαιότητας λόγω έλλειψης νομικού πλαισίου της ΕΕ·
- διάφορα ζητήματα που σχετίζονται με τη διαχείριση του αθλητισμού, ιδιαίτερα στην περίπτωση των επαγγελματιών αθλημάτων: τις άδεμτες πρακτικές ορισμένων μάντζερ παικτών, οι οποίοι παρέχουν ανεπαρκή προστασία σε ανήλικους παίκτες, τη χρήση απαγορευμένων ουσιών (ντόπινγκ), το ρατσισμό και τη βία στον αθλητισμό·
- ορισμένες προκλήσεις που σχετίζονται γενικά με τη χρηματοδότηση του αθλητισμού και με τα συνηθισμένα μέσα χρηματοδότησης, και ειδικότερα με τους δυνητικούς τρόπους χρηματοδότησης του αθλητισμού σε τοπικό επίπεδο·
- την απουσία δεδομένων σχετικά με τον τομέα του αθλητισμού, στα οποία οι πολιτικοί θα μπορούσαν να βασίσουν τις ενέργειές τους·
- το γεγονός ότι το υπερβολικό βάρος, η παχυσαρκία, οι καρδιαγγειακές παθήσεις και η αρθρίτιδα προσβάλλουν έναν αυξανόμενο αριθμό ατόμων ελλείψει σωματικής άσκησης· και
- την ανεπαρκή ενσωμάτωση του αθλητισμού στην εκπαίδευση.

2.11 Κατόπιν των αναλύσεων αυτών, η Επιτροπή αναγνώρισε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να συνεκτιμήσει περισσότερο τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του αθλητισμού και να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις που προσδιορίστηκαν. Έχει καταστεί προφανές ότι απαιτείται, αφενός, να δοθεί μεγαλύτερη σημασία στον αθλητισμό στο πλαίσιο τόσο των υφιστάμενων όσο και των σχεδιαζόμενων προγραμμάτων και μέτρων της ΕΕ και, αφετέρου, να ληφθούν αποφάσεις σχετικά με τον τρόπο κατά τον οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί η χρηματοδότηση της ΕΕ για την υποστήριξη σχεδίων στον τομέα του αθλητισμού. Έχει επίσης καταδειχθεί ότι χρειάζεται να αναπτυχθεί στενότερος διάλογος και πολιτική συνεργασία όσον αφορά τον αθλητισμό σε επίπεδο ΕΕ.

3. Σκοπός και περιεχόμενο της Λευκής Βίβλου

3.1 Στη Λευκή Βίβλος προσδιορίζεται ότι «Ο γενικός στόχος της είναι να δοθεί στρατηγική κατεύθυνση στο ρόλο του αθλητισμού στην Ευρώπη, να ενισχυθεί η συζήτηση συγκεκριμένων προβλημάτων, να αναδειχθεί περισσότερο η σημασία του αθλητισμού στη χάραξη της κοινοτικής πολιτικής και να ευαισθητοποιηθεί το κοινό όσον αφορά τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες του εν λόγω τομέα. Η πρωτοβουλία αυτή αποβλέπει στην αποσαφήνιση σημαντικών θεμάτων, όπως η εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου στον τομέα του αθλητισμού. Επιπλέον, επιδιώκει τη δημιουργία περισσότερων σχετικών με τον αθλητισμό ενεργειών σε επίπεδο ΕΕ»⁽³⁾.

3.2 Η Λευκή Βίβλος περιλαμβάνει πενήντα τρία συγκεκριμένα μέτρα και προβάλλει τον θετικό ρόλο που διαδραματίζει ο αθλητισμός σε πολυάριθμους τομείς της κοινωνίας. Ο κατάλογος των προβλεπόμενων μέτρων που ονομάστηκε σχέδιο δράσης «Pierre de Coubertin» συμπεριλαμβάνεται στη Λευκή Βίβλο ως παράρτημα. Το εν λόγω σχέδιο δράσης έχει δύο βασικούς στόχους:

- την ενσωμάτωση του αθλητισμού στις πολιτικές της ΕΕ προκειμένου να μπορεί να χρησιμοποιείται συχνότερα ως μέσο πολιτικής της ΕΕ· και

— τη διαμόρφωση μιας ασφαλέστερης νομικής βάσης με στόχο τη διασφάλιση της χρηστής διαχείρισης του αθλητισμού στην Ευρώπη.

4. Παρατηρήσεις

4.1 Οι αναλυτικές παρατηρήσεις της ΕΟΚΕ, οι οποίες εκτίθενται κατωτέρω, διατυπώνονται σύμφωνα με τη διάρθρωση που ακολουθείται στη Λευκή Βίβλο.

4.2 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί απόλυτα με την ανάλυση του σημαντικού και θετικού **ρόλου** που διαδραματίζει ο αθλητισμός στην κοινωνία.

4.3 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η Επιτροπή θα καταστήσει τη σωματική άσκηση για τη βελτίωση της υγείας ακρογωνιαίο λίθο των συναφών με τον αθλητισμό δραστηριοτήτων της και, επομένως, επικροτεί τόσο τις κατευθυντήριες γραμμές για τη σωματική άσκηση όσο και την ιδέα περί σύστασης ενός δικτύου σωματικής άσκησης για τη βελτίωση της υγείας (Health-Enhancing Physical Activity — HEPA). Είναι επιστημονικά αποδεδειγμένο ότι ο καθιστικός και χωρίς άσκηση τρόπος ζωής αυξάνει το ενδεχόμενο εμφάνισης παχυσαρκίας και πολυάριθμων χρόνιων παθήσεων. Το κόστος που συνεπάγεται η αντιμετώπιση των εν λόγω ασθενειών, καθώς και η απώλεια χρόνου εργασίας, αποτελεί επαχθή οικονομική και δημοσιονομική επιβάρυνση· κοστίζει φθηνότερα να διατεθούν χρήματα για την πρόληψη με τη μορφή σωματικής άσκησης. Χάρη στη βελτίωση των δυνατοτήτων άθλησης που σχετίζονται με την ηλικία και το φύλο, όπως επίσης μέσω της προώθησης των δυνατοτήτων άθλησης των συνταξιούχων, θα επιτευχθεί αποτελεσματικότερη πρόληψη των ατυχημάτων και θα μειωθεί, κατ'αυτόν τον τρόπο, η ανάγκη περίθαλψης. Κάτι τέτοιο προϋποθέτει επίσης αλλαγή νοοτροπίας εκ μέρους του κοινωνικού συνόλου.

4.4 Η ΕΟΚΕ συμμερίζεται την άποψη ότι η **συνεργασία σε διάφορους τομείς** είναι σημαντική και επικροτεί την πρόθεση για εφεξής συνεκτίμηση του αθλητισμού στα υφιστάμενα κοινοτικά προγράμματα (έρευνα και ανάπτυξη, δημόσια υγεία, νεολαία, ενεργός συμμετοχή των πολιτών στα κοινά και δια βίου μάθηση).

4.5 Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει το γεγονός ότι η Λευκή Βίβλος αναφέρεται στην ανάγκη συντονισμού των μέτρων για την καταπολέμηση του ντόπινγκ και θεωρεί ότι τα κράτη μέλη απαιτείται να συντονίζουν τις σχετικές ενέργειες τους με τις δραστηριότητες που αναλαμβάνονται προς το σκοπό αυτό από τους υπάρχουσες διεθνείς οργανώσεις, κυρίως για την αποφυγή ενδεχομένων αλληλεπικαλύψεων ενόψει της αποτελεσματικότερης χρησιμοποίησης των διαθέσιμων πόρων. Η καταπολέμηση του ντόπινγκ όπως εφαρμόζεται σήμερα δεν επαρκεί και οι νέοι δεν αποτρέπονται επαρκώς από τη χρήση μέσων ντόπινγκ. Η ΕΟΚΕ προτείνει, για αυτόν το σκοπό, την κατάρτιση μελέτης σχετικά με τις εθνικές νομοθεσίες, καθώς επίσης ανάλυσης συγκριτικού δικαίου προκειμένου να εντοπισθούν τα ενδεχόμενα κενά και ελλείψεις.

4.6 Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι η κατάρτιση μητρώων για την πρόληψη του ντόπινγκ εγείρει ερωτήματα σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων που προβλέπεται από την κοινοτική νομοθεσία.

4.7 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η Λευκή Βίβλος εξετάζει τη δυνατότητα στήριξης του αθλητισμού και της σωματικής άσκησης μέσω των κοινοτικών προγραμμάτων που υφίστανται ήδη στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης (Comenius, Leonardo, Erasmus, Grundtvig, ΕΠΕΠ και ECVET).

(3) Παράθεση από την εισαγωγή της Λευκής Βίβλου.

4.8 Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της μελέτης για την κατάρτιση νεαρών αθλητών και αθλητριών. Η ΕΟΚΕ συνιστά να εκπονηθεί μελέτη με θέμα την ευθύνη των αθλητικών σωματείων έναντι των νέων αθλητών υψηλού επιπέδου, ώστε να διασφαλιστεί, κατά τη λήξη της συμβατικής τους υποχρέωσης, η παροχή επαγγελματικής κατάρτισης και βοήθειας για την ένταξή τους στον ενεργό βίο.

4.9 Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι τα συστήματα κατάρτισης για ταλαντούχους νέους αθλητές και νέες αθλήτριες πρέπει να είναι ανοικτά σε όλους και να επιτρέπουν την ελεύθερη διακίνηση των εργαζομένων. Εντούτοις, το ζήτημα των παικτών που προέρχονται από το «φυτώριο» των διαφόρων ομάδων απαιτεί προσεκτική ανάλυση, δεδομένου ότι τα αθλητικά σωματεία διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο για τον εντοπισμό και την κατάρτιση νέων ταλέντων, στο οποία επενδύουν σημαντικά ποσά, επιτελώντας κατ'αυτόν τον τρόπο χρήσιμο κοινωνικό έργο. Τα αθλητικά σωματεία πρέπει να ενθαρρυνθούν να συνεχίσουν αυτές τους τις δραστηριότητες.

4.10 Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει με ικανοποίηση ότι η Λευκή Βίβλος αναφέρεται εκτενώς στις αθλητικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, στην **εθελοντική δραστηριότητα** και στον αθλητισμό της βάσης, δεδομένου ότι ένα μεγάλο μέρος του ευρωπαϊκού αθλητισμού εμπίπτει σε αυτό το πλαίσιο.

4.11 Συγχρόνως, η ΕΟΚΕ θεωρεί σκόπιμο να επισημάνει ότι, λόγω της μεγάλης ποικιλομορφίας των παραδόσεων που παρατηρείται σε αυτόν τον τομέα, η κατάσταση των μη κερδοσκοπικών οργανώσεων διαφέρει από χώρα σε χώρα από την άποψη της χρηματοδότησης, της οικονομικής δραστηριότητας και της στήριξης εκ μέρους της κεντρικής κυβέρνησης ή της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η ΕΟΚΕ ελπίζει ότι η μελέτη που προβλέπεται να πραγματοποιηθεί σχετικά με αυτό το θέμα θα ασχοληθεί με τη διερεύνηση των εν λόγω διαφορών.

4.12 Η ΕΟΚΕ επικροτεί το γεγονός ότι αναγνωρίζεται η συμβολή που μπορούν να έχουν τα μέτρα και των προγράμματα της ΕΕ για την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση του δυναμικού του αθλητισμού ως μέσου προαγωγής της **κοινωνικής ένταξης**, με στόχο να ενθαρρυνθεί η στενή συνεργασία μεταξύ των κοινωνικά αποκλεισμένων και των μειονεκτικών κοινωνικών ομάδων και του συνόλου της κοινωνίας.

4.13 Η Λευκή Βίβλος ασχολείται με το ζήτημα του αθλητισμού για τα **άτομα με αναπηρία**. Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει με ικανοποίηση ότι το έγγραφο αναφέρεται στην εξασφάλιση πρόσβασης στις αθλητικές εγκαταστάσεις, καθώς και στην κατάρτιση του προσωπικού και των εθελοντών που παρέχουν βοήθεια στα άτομα με ειδικές ανάγκες.

4.14 Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει με ικανοποίηση ότι πραγματοποιείται αναφορά στην προώθηση της συμμετοχής των **γυναικών** στον αθλητισμό και στην ανάληψη πιο δραστήριου ρόλου εκ μέρους τους, καθώς και στην προαγωγή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Η ενασχόληση των γυναικών με τον αθλητισμό μπορεί να ασκήσει θετική επίδραση στην άθληση των οικογενειών και των παιδιών, αποφέροντας έτσι πολύ σημαντικότερα κοινωνικά οφέλη.

4.15 Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει την ιδέα της συνεργασίας με τις υπάρχουσες εθνικές και διεθνείς οργανώσεις για την **πρόληψη της βίας** στους αθλητικούς χώρους και θεωρεί ότι είναι ζωτικής σημασίας να αποφευχθεί η αλληλεπικάλυψη των προσπαθειών με στόχο την αποτελεσματικότερη χρήση των πόρων.

4.16 Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ για την πρόληψη της βίας κατά τη διάρκεια αθλητικών εκδηλώσεων εμπίπτει επί του παρόντος στο πεδίο της συνεργασίας στον τομέα των εσωτερικών υποθέσεων, στο πλαίσιο της Ομάδας Εργασίας για την Αστυνομική Συνεργασία.

4.17 Η ΕΟΚΕ επικροτεί το γεγονός ότι στο έγγραφο αναγνωρίζεται ο οικονομικός αντίκτυπος του αθλητισμού και η δυνατότητά του να συμβάλλει στη δημιουργία θέσεων εργασίας, αλλά εκφράζει την απογοήτευσή της επειδή δεν προβλέπεται η δυνατότητα να διατεθεί μελλοντικά η υφιστάμενη χρηματοδότηση της ΕΕ στον αθλητισμό και στην ψυχαγωγία, αλλά ούτε και σε κοινοτικές και πολυλειτουργικές εγκαταστάσεις βάσει προκαθορισμένων κριτηρίων.

4.18 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι θα ήταν εξαιρετικά χρήσιμο για τη λήψη των αποφάσεων να καθιερωθεί ένα σύστημα τυποποιημένων στατιστικών για τον αθλητισμό σε επίπεδο ΕΕ.

4.19 Η ΕΟΚΕ κρίνει επίσης σκόπιμο να επισημάνει ότι υπάρχουν διαφορές μεταξύ των εθνικών αθλητικών δομών και των στατιστικών συστημάτων, καθώς και ότι πολλά από τα οικονομικά οφέλη του αθλητισμού απεικονίζονται σε δείκτες οι οποίοι δεν μπορούν να μετρηθούν εύκολα (π.χ. μείωση του χρόνου απουσίας λόγω ασθένειας και των δαπανών για την αγορά φαρμάκων, καθώς και ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής).

4.20 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι οι έρευνες του **Ευρωβαρομέτρου** είναι χρήσιμες και επιπλέον επιδοκιμάζει, αφενός, την προγραμματισμένη μελέτη με θέμα τις σχέσεις του αθλητισμού και τη διαδικασία της Λισαβόνας και, αφετέρου, την ανταλλαγή εμπειριών σχετικά με σημαντικές αθλητικές εκδηλώσεις.

4.21 Λαμβανομένης υπόψη της ποικιλομορφίας των **ευρωπαϊκών αθλητικών δομών** που προαναφέρθηκαν, η ΕΟΚΕ επικροτεί την ιδέα να καταρτίσει η Επιτροπή μελέτη όσον αφορά τη χρηματοδότηση του αθλητισμού στα κράτη μέλη και τις σχετικές φοροαπαλλαγές ή τα παρεχόμενα φορολογικά κίνητρα.

4.22 Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, η σχέση μεταξύ των **ιδιαιτεροτήτων του αθλητισμού** και της ευρωπαϊκής νομοθεσίας αποτελεί ζήτημα καθοριστικής σημασίας το οποίο επιβάλλεται να διευκρινιστεί για τις αθλητικές διοργανώσεις.

4.23 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι πρέπει να εξακολουθήσουν να καταβάλλονται προσπάθειες για την εξεύρεση μιας πιο ενδεδειγμένης λύσης. Μακροπρόθεσμα, η εφαρμογή της νομολογίας δεν παρέχει επαρκή **ασφάλεια δικαίου** στους αθλητικούς παράγοντες.

4.24 Η ανάγκη ευθυγράμμισης των κανόνων και των συμφερόντων των αθλητικών οργανώσεων με την ευρωπαϊκή νομοθεσία συνδέεται και με διάφορα άλλα θέματα, όπως: η προγραμματισμένη εκτίμηση αντίκτυπου σχετικά με τους μάνατζερ των παικτών, ο προβλεπόμενος διάλογος για τα συστήματα αδειοδότησης των αθλητικών σωματείων και η από κοινού πώληση των δικαιωμάτων μετάδοσης αθλητικών διοργανώσεων. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις προτάσεις αυτές.

4.25 Η ΕΟΚΕ συμεριζείται την ανάγκη **προστασίας των ανηλίκων αθλητών** και επιδοκιμάζει τις δράσεις που καθορίζονται στη Λευκή Βίβλο και αφορούν τα εξής: την παρακολούθηση της εφαρμογής της οδηγίας για την προστασία των νέων κατά την εργασία, την ανάθεση μελέτης για την παιδική εργασία και την ενημέρωση των κρατών μελών σχετικά με την ισχύουσα νομοθεσία.

4.26 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει πλήρως το σύνολο των προσπαθειών που αποσκοπούν στην καταπολέμηση των διαφόρων **μορφών εγκλήματος που σχετίζονται με τον αθλητισμό (διαφθορά, ξέπλυμα βρώμικου χρήματος)**, καθώς και τη διαμόρφωση ευρωπαϊκών στρατηγικών επί του θέματος.

4.27 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί ότι θα πρέπει να καθιερωθούν **σταθερά συστήματα αδειοδότησης** για τα επαγγελματικά αθλητικά σωματεία στην ΕΕ, τα οποία να διασφαλίζουν τη διαφάνεια των ενεργειών τους.

4.28 Η ΕΟΚΕ κρίνει ότι είναι πολύ σημαντικό να κατανέμονται τα έσοδα που προέρχονται από τα μέσα ενημέρωσης διαμέσου μηχανισμών αλληλεγγύης, υποστηρίζοντας κατ'αυτόν τον ερασιτεχνικό αθλητισμό.

4.29 Όσον αφορά τις πολυάριθμες δράσεις που αναφέρονται στην παρούσα γνωμοδότηση, η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της προαγωγής του διαλόγου και των συμφωνιών τόσο μεταξύ της Επιτροπής, των

κρατών μελών και των ΜΚΟ όσο και μεταξύ των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων.

4.30 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει σθεναρά τη δημιουργία ευρωπαϊκών επιτροπών κοινωνικού διαλόγου (*), προκειμένου να εξασφαλισθεί ότι ο διάλογος αυτός θα ενισχύσει τη λειτουργία της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας στον τομέα του αθλητισμού. Στον κοινωνικό διάλογο, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, θα πρέπει να συμμετέχουν όχι μόνον οι εργοδότες (σωματεία) και οι εργαζόμενοι (αθλητές, προπονητές, και προσωπικό υποστήριξης), αλλά και οι κατασκευαστές αθλητικών ειδών και οι διεθνείς οργανώσεις που δραστηριοποιούνται σε διάφορους τομείς του αθλητισμού.

4.31 Τα συνταξιοδοτικά ταμεία των αθλητών, τα δικαιώματα διαφήμισης και χρήσης εικόνας, η υγεία στην εργασία, τα ζητήματα που σχετίζονται με την κατάρτιση των παικτών σε τοπικό επίπεδο, οι συμβάσεις απασχόλησης, καθώς επίσης η προώθηση της επαγγελματικής αποκατάστασης στο τέλος της αθλητικής σταδιοδρομίας αποτελούν δυνητικά θέματα για τον κοινωνικό διάλογο σε ευρωπαϊκή κλίμακα.

Βρυξέλλες, 16 Ιανουαρίου 2007.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

(*) Βάσει των Άρθρων 138 και 139 της Συνθήκης για την ΕΕ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής «Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη» με θέμα: «Βελτίωση της ποιότητας της κατάρτισης των εκπαιδευτικών»

COM(2007) 392 τελικό

(2008/C 151/13)

Στις 3 Αυγούστου 2007, η Επιτροπή αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης περί θεσπίσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα

την «Βελτίωση της ποιότητας της κατάρτισης των εκπαιδευτικών»

Το ειδικευμένο τμήμα «Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη» στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 19 Δεκεμβρίου 2007 (εισηγητής: ο κ. M. SOARES).

Κατά την 441^η σύνοδο της ολομέλειάς της, της 16^{ης} και 17^{ης} Ιανουαρίου 2008 (συνεδρίασή της 16^{ης} Ιανουαρίου 2008), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Σύνοψη και συστάσεις

1.1 Η εκπαίδευση πάντα θεωρούνταν βασικό στοιχείο προσωπικής ανέλιξης και παράγοντας εξέλιξης της ίδιας της κοινωνίας. Σε ένα παγκοσμιοποιημένο και πολύ ανταγωνιστικό κόσμο, η εκπαίδευση αποκτά κεντρική αξία όσον αφορά το μέλλον της κοινωνίας και του ανθρώπου, με δεδομένη την πολυπλοκότητα των γνώσεων και των δεξιοτήτων που απαιτούνται.

1.2 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι ο βασικός στόχος της εκπαίδευσης συνεχίζει να είναι η δημιουργία ελευθέρων πολιτών με κρίση και αυτονομία, ικανών να συμβάλλουν στην εξέλιξη της κοινωνίας στην οποία ανήκουν, πολιτών που διαθέτουν το επίπεδο δεξιοτήτων που απαιτείται για να αντιμετωπίσουν νέες προκλήσεις και έχουν επίγνωση ότι αποτελούν τμήμα της πολιτιστικής κληρονομιάς, ότι μοιράζονται κοινές αξίες καθώς και ότι ο κόσμος που ζουν δεν ανήκει μόνο σε αυτούς αλλά ότι πρέπει να διατηρηθεί για τις επόμενες γενιές. Η παιδεία πρέπει να συμβάλλει επίσης στη χειραφέτηση των ατόμων.

1.3 Σε αυτό το πλαίσιο, οι εκπαιδευτικοί διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο για την υλοποίηση του στόχου αυτού, διότι καλούνται να μεταδώσουν τις γνώσεις τους αλλά και να έχουν μια αμφίδρομη επικοινωνία με τα παιδιά και τους νέους, σε μια κοινωνία όπου η σύνθεση της οικογένειας αλλάζει πολύ γρήγορα και αποκτά νέες μορφές οργάνωσης.

1.4 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με θέμα: «Βελτίωση της ποιότητας της κατάρτισης των εκπαιδευτικών», και γενικά συμφωνεί με την προσέγγιση που αναπτύχθηκε.

1.5 Ωστόσο, η ΕΟΚΕ φρονεί ότι, μολονότι η Επιτροπή διαθέτει περιορισμένες αρμοδιότητες σε αυτόν τον τομέα, η ανακοίνωση θα μπορούσε να εξετάσει και άλλα ζητήματα τα οποία, λόγω της σημασίας που έχουν αποκτήσει σήμερα, αξίζουν ιδιαίτερη προσοχή.

1.6 Δηλαδή, ποιές καινούριες στρατηγικές μπορούν και πρέπει να αναπτυχθούν για τη διδασκαλία σε έναν περιβάλλον που μεταβάλλεται διαρκώς σε παγκόσμιο επίπεδο, πώς να αντιμετωπιστούν οι νέες προκλήσεις που οφείλονται στην αλλαγή των οικογενειακών δομών και στην επακόλουθη νέα μορφή οργάνωσης της οικογένειας, πώς να συνδεθεί η συνεχής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών με τη δια βίου εκπαίδευση, πώς να καταστεί ενδιαφέρον το επάγγελμα του

εκπαιδευτικού για τους νέους, ειδικά όσον αφορά το επίπεδο των αποδοχών και άλλων διαφόρων κοινωνικών παροχών, πώς να αντιμετωπιστεί το δύσκολο πρόβλημα της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών, κ.τ.λ.

1.7 Όπως ακριβώς αναφέρει η ανακοίνωση της Επιτροπής, η ΕΟΚΕ είναι πεπεισμένη ότι σε μια όλο και πιο πολύπλοκη και απαιτητική κοινωνία φέρεται επιτακτική ανάγκη αντιμετώπιση του επαγγελματισμού του εκπαιδευτικού ως βασικό στοιχείο για την προώθηση μιας εκπαίδευσης υψηλού επιπέδου. Γι αυτό και η βελτίωση της ακαδημαϊκής και επαγγελματικής κατάρτισης, όπως και η δημιουργία κατάλληλων συνθηκών όσον αφορά τις αποδοχές και την επαγγελματική σταδιοδρομία, έχουν θεμελιώδη σημασία για την επίτευξη του στόχου αυτού.

2. Σύνοψη της ανακοίνωσης της Επιτροπής

2.1 Η ανακοίνωση χαρακτηρίζει την ποιότητα της ακαδημαϊκής και επαγγελματικής κατάρτισης των εκπαιδευτικών ως καθοριστικό παράγοντα για την εγγύηση της ποιότητας της εκπαίδευσης και τη βελτίωση των μαθητικών επιδόσεων των νέων. Απαριθμεί ένα σύνολο μέτρων που μπορούν να παρθούν για τον συγκεκριμένο τομέα και περιγράφει τον τρόπο που η Επιτροπή μπορεί να υποστηρίξει τη δράση αυτή.

2.2 Σύμφωνα με την Επιτροπή, οι προτάσεις αυτές θα συμβάλουν στη διασφάλιση του συντονισμού, της συνοχής και της κατάλληλης χρηματοδότησης της αρχικής και της επαγγελματικής κατάρτισης των εκπαιδευτικών. Επίσης, θα εγγυηθούν ότι όλοι οι εκπαιδευτικοί διαθέτουν τις κατάλληλες γνώσεις και διδακτικές ικανότητες και υιοθετούν κατάλληλη συμπεριφορά, ώστε να επιτελούν το έργο τους αποτελεσματικά. Οι προτάσεις θα προωθήσουν τον επαγγελματισμό της διδασκαλίας, θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη μια νοοτροπίας ανοιχτού διαλόγου γύρω από τις παιδαγωγικές πρακτικές και την έρευνα στον τομέα της διδασκαλίας και θα ενισχύσουν το καθεστώς και την αναγνώριση του επαγγέλματος αυτού.

2.3 Εάν πραγματοποιηθούν τα παραπάνω, θα καταστεί δυνατή η βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης γενικά και τα κράτη μέλη θα είναι σε θέση να επιτύχουν στο εθνικό τους επίπεδο τους στόχους της Λισαβώνας όσον αφορά την κοινωνική συνοχή, την ανταγωνιστικότητα και την οικονομική ανάπτυξη.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1 Το επάγγελμα του εκπαιδευτικού άλλαξε με το πέρασμα του χρόνου, όχι μόνον όσον αφορά τη διαδικασία αλλά και το λειτουργικό περιεχόμενο της διδασκαλίας, λόγω της εξέλιξης της κοινωνίας αλλά και των νέων απαιτήσεων που τίθενται έναντι του σχολείου. Ο εκπαιδευτικός «μεταφορέας γνώσεων», ο οποίος οφείλει να διαθέτει αδιαμφισβήτητες γνώσεις, εξελίχθηκε σε «εκπαιδευτικό-παιδαγωγό» διεγέρτη μάθησης και ικανό να συγκροτήσει τις γνώσεις που απόκτησαν οι νέοι μέσω άλλων πηγών, πολλές φορές πιο επίκαιρων και από αυτές των ίδιων των εκπαιδευτικών.

3.1.1 Ιδιαίτερο πρόβλημα συνιστούν οι γνώσεις που αποκτώνται μέσω του διαδικτύου και των νέων τεχνολογιών επικοινωνίας στις οποίες έχουν σήμερα πρόσβαση οι περισσότεροι νέοι και τις οποίες υιοθετούν χωρίς να σκεφθούν. Το πρόβλημα αυτό πρέπει να εξετάζεται είτε στο στάδιο της αρχικής είτε στο στάδιο της επαγγελματικής κατάρτισης των εκπαιδευτικών, ώστε οι εκπαιδευτικοί να είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν τις πηγές αυτές ως νέες γνώσεις που πρέπει να συμπεριληφθούν στην εκπαίδευση των νέων.

3.2 Το σχολείο, με την σειρά του, έγινε πιο δημοκρατικό και ετερογενές, αποτέλεσμα μιας πιο πολύμορφης, πιο απαιτητικής και σύνθετης κοινωνίας. Δημοκρατία, αξιοπρέπεια και ποικιλία κατέστησαν θεμελιώδεις αρχές, λόγω της εξέλιξης που σημειώθηκε στο σημερινό σχολείο, οι οποίες αποτελούν προϋπόθεση για τη δημιουργία ενός σχολείου που καταπολεμά τον αποκλεισμό και στο οποίο ενσωματώνονται παιδιά και νέοι με ειδικές ανάγκες. Στο πλαίσιο αυτό, ο εκπαιδευτικός βρίσκεται αντιμέτωπος με μια νέα ευθύνη, την ευθύνη να δίνει πιο εξατομικευμένες και πιο κατάλληλες απαντήσεις.

3.3 Τα φαινόμενα της μετανάστευσης, της κοινωνικής διάκρισης, της φτώχειας, της βίας μεταξύ των νέων, ως επί το πλείστον σε αστικές περιοχές καθώς και η αύξηση της αβεβαιότητας της εργασίας και η μακροχρόνια ανεργία «εισέβαλαν» στα σχολεία και κατέστησαν το επάγγελμα του εκπαιδευτικού σύνθετο, δύσκολο, ασταθό και ανασφαλές. Ο εκπαιδευτικός πολλές φορές δεν ξέρει πώς να αντιμετωπίσει αυτά τα νέα φαινόμενα αλλά και δεν του παρέχεται η απαραίτητη υποστήριξη για το σκοπό αυτό.

3.4 Επιπλέον, οι νέες μορφές οργάνωσης της οικογένειας λόγω του μεγαλύτερου αριθμού εργαζομένων γυναικών, της αύξησης του αριθμού μονογονικών οικογενειών και άλλων μορφών συμβίωσης, απαιτούν νέες ικανότητες εκ μέρους των καθηγητών όπως την ικανότητα κατανόησης της γονικής ευθύνης που επέλεξε η κάθε οικογένεια.

3.5 Η αρχική κατάρτιση των εκπαιδευτικών δεν ακολουθεί πάντα αυτή την εξέλιξη. Η κατάρτισή τους, που για μεγάλο χρονικό διάστημα είχε υπερβολικά ακαδημαϊκό χαρακτήρα, εξελίχθηκε σε κατάρτιση βασισμένη υπερβολικά στην παιδαγωγική και διδακτική πτυχή με αποτέλεσμα να παρατηρείται σημαντική μείωση των γνώσεων στα ειδικά μαθήματα της βασικής κατάρτισης. Πρέπει επομένως να αποκατασταθεί η ισορροπία μεταξύ αυτών των δύο πτυχών της κατάρτισης των εκπαιδευτικών.

3.6 Πράγματι, η αρχική κατάρτιση των εκπαιδευτικών θα πρέπει να είναι ένα ισορροπημένο σύνολο επιστημονικής και παιδαγωγικής γνώσης, διότι αυτό αυτή η ισορροπία πρέπει να χαρακτηρίζει το επάγγελμα του εκπαιδευτικού. Η κατάρτισή τους θα πρέπει επίσης να συμπεριλαμβάνει μια ψυχοκοινωνιολογική αλλά και μια ανθρωπολογική πτυχή ώστε να αποκτούν γνώσεις και τεχνικές που απαιτούνται για τη διδασκαλία σε ένα πολυπολιτισμικό περιβάλλον, προωθώντας τη διαπολιτισμικότητα, κάτω από συνθήκες όπου θα χρειαστεί να χειρίζονται και να αντιμετωπίζουν καταστάσεις δύσκολες και διενεκτικές. Η κατάρτιση θα πρέπει επίσης να διδάσκει στους εκπαιδευτικούς πώς να ακούν προσεκτικά τους νέους και να τους ενθαρρύνουν να αναζητούν τις καλύτερες δυνατές λύσεις. Με

την ευκαιρία αυτή πρέπει να συμπεριληφθούν τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται στα παιδιά και τους νέους, άρθρο 12 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού του ΟΗΕ, σύμφωνα με το οποίο όλα τα παιδιά και οι νέοι έχουν δικαίωμα στην εκπαίδευση, στον ελεύθερο χρόνο, στην καλή μεταχείριση και στο να λαμβάνουν τα ίδια τις αποφάσεις για το μέλλον τους.

3.7 Μολονότι η ΕΟΚΕ συμφωνεί με τη διαπίστωση της Επιτροπής, ότι καμία αρχική κατάρτιση δεν θα μπορέσει να εξασφαλίσει όλες τις γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται καθ' όλη τη διάρκεια της σταδιοδρομίας εκπαιδευτικού, είναι αλήθεια ότι όσο πιο μακροχρόνια και εξειδικευμένη είναι η αρχική κατάρτιση, τόσο μεγαλύτερη θα είναι και η επιθυμία του εκπαιδευτικού να αξιοποιήσει τη συνεχή κατάρτισή του. Στα πλαίσια των πολιτικών για την κατάρτιση των εκπαιδευτικών, η πτυχή αυτή δεν λήφθηκε επαρκώς υπόψη.

3.8 Από την άλλη πλευρά, η αρχική κατάρτιση των εκπαιδευτικών θα πρέπει να περιλαμβάνει πιο εκτενείς στόχους και να μην περιορίζεται στο είδος των γνώσεων που πρέπει να μεταδοθούν και στον τρόπο μετάδοσής τους. Θα πρέπει να στηρίζεται στην αντίληψη ότι ο εκπαιδευτικός είναι ένας επαγγελματίας που εξετάζει την μεθοδό του, είναι ικανός να αναλύει το περιβάλλον εντός του οποίου ασκεί τις δραστηριότητές του, χαράζει κατάλληλες στρατηγικές και αξιολογεί τα αποτελέσματά τους. Η κατάρτιση πρέπει να αντικατοπτρίζει την ιδέα ότι η εκπαίδευση μπορεί και πρέπει να είναι ένα μέσο κοινωνικής συνοχής, κοινωνικής και οικονομικής εξέλιξης και κατάρτισης ενεργών πολιτών, που προθυμοποιούνται να συμμετάσχουν και να σέβονται την πολιτισμική και περιβαλλοντική πολυμορφία, πολίτες ικανοί να δημιουργήσουν έναν καλύτερο κόσμο. Ουσιαστικά, οι εκπαιδευτικοί συνιστούν βασικούς κρίκους της κοινωνικής συνοχής.

3.9 Όσον αφορά την συνεχή κατάρτιση, δεν θα πρέπει να προκύπτει μόνο από τις ατομικές ανάγκες του εκπαιδευτή, ως επαγγελματία που αναγνωρίζει τα όρια των γνώσεων του και συνειδητοποιεί τις κοινωνικές και τεχνολογικές εξελίξεις που επήλθαν, αλλά θα πρέπει επίσης να προκύπτει από τις συλλογικές ανάγκες του σχολείου ως κοινότητα που εντάσσεται σε μια μεγαλύτερη κοινότητα με διάφορους φορείς και παράγοντες.

3.10 Σε πολλά κράτη μέλη η συνεχής κατάρτιση αποτελεί πρόσφατο επίτευγμα και πρέπει να προωθείται και στο μέλλον ως βασική προϋπόθεση για την εξέλιξη του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού. Η συνεχής κατάρτιση συνιστά ένα από τα λειτουργικά καθήκοντα των εκπαιδευτικών και αναγνωρίζεται ως απαραίτητη προϋπόθεση για την άσκηση του επαγγέλματος αυτού. Συνεπώς, πρέπει να διατεθούν ο χρόνος, ο χώρος και οι πόροι που απαιτούνται για να καταστεί συγκεκριμένη.

3.11 Η συνεχής κατάρτιση των εκπαιδευτικών που διδάσκουν μαθήματα επαγγελματικής και τεχνολογικής κατεύθυνσης, πρέπει να συμπορεύεται με την τεχνολογική εξέλιξη. Πρέπει να περιλαμβάνει επίσης τη συνεργασία με επιχειρήσεις ώστε οι εκπαιδευτικοί να έχουν τη δυνατότητα να λάβουν γνώση και να ενημερώνονται για τις νέες τεχνολογίες.

3.12 Ένα από τα μεγαλύτερα λάθη των πολιτικών για την συνεχή κατάρτιση είναι η σκέψη πως η συνεχής κατάρτιση μπορεί να τυποποιηθεί με βάση έναν συγκεκριμένο τομέα. Μολονότι δεν πρέπει να αγνοηθεί η πτυχή αυτή, η συνεχής κατάρτιση πρέπει να αντιστοιχεί στις ανάγκες της κοινότητας όπου εντάσσεται το σχολείο και να είναι σύμφωνη με το εκπαιδευτικό σχέδιο του ίδιου του σχολείου. Μόνο κατά αυτόν τον τρόπο καθίσταται εφικτό να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις που προκύπτουν από την κοινωνική και οικονομική εξέλιξη κάθε χώρας ή περιφέρειας και να ληφθούν υπόψη οι νέες ισορροπίες που προκύπτουν από την κοινωνική ζωή.

3.13 Οι συνθήκες πρόσβασης στη σταδιοδρομία και η εξέλιξη της, οι ειδικές ενισχύσεις που χορηγούνται κατά την άσκηση του επαγγέλματος, ένα επίπεδο αμοιβής που να αντιστοιχεί στη κοινωνική σημασία του επαγγέλματος και η κοινωνική αναγνώριση της λειτουργίας του είναι μερικοί από τους παράγοντες που συμβάλλουν, μαζί με την κατάρτιση των εκπαιδευτικών, στην προσέλκυση των πιο ικανών να ασκήσουν αυτό το δύσκολο και επίπονο επάγγελμα και στη βελτίωση της εκπαίδευσης, ανεβάζοντας τον πήχη των απαιτήσεων και της ποιότητας.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1 Η ανακοίνωση της Επιτροπής τονίζει το γεγονός ότι η ακαδημαϊκή και η επαγγελματική κατάρτιση των εκπαιδευτικών συνδέεται στενά με άλλες πολιτικές όπως: το ευρωπαϊκό σύμφωνο για τη νεολαία ⁽¹⁾, οι πολιτικές καινοτομίας, έρευνας, επιχειρήσεων ⁽²⁾, καθώς και οι πολιτικές για την πολυγλωσσία ⁽³⁾ και την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων ⁽⁴⁾.

4.2 Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει γενικά ότι οι πολιτικές αυτές μπορεί να σχετίζονται με το εξεταζόμενο θέμα, αλλά θεωρεί αναγκαίο να δοθεί έμφαση και σε άλλες πλευρές, που πρέπει οπωσδήποτε να λαμβάνονται υπόψη σε κάθε κατάρτιση, αρχική ή συνεχή των εκπαιδευτικών:

4.2.1 Οι στόχοι της Χιλιετίας, τους οποίους δεσμεύτηκαν να εκπληρώσουν όλα τα μέλη της ΕΕ στο πλαίσιο του ΟΗΕ, και οι οποίοι για να επιτευχθούν χρειάζονται υψηλά καταρτισμένους εκπαιδευτικούς, γι αυτό και η κατάρτιση θα πρέπει να είναι μέρος μιας κοινής στρατηγικής.

4.2.2 Οι στόχοι της Λισαβόνας, που υπογραμμίζουν την σημασία της γνώσης, και συνεπώς της εκπαίδευσης, καθώς ο άνθρωπος είναι το σημαντικότερο κεφάλαιο της Ευρώπης. Η ευαισθητοποίηση των νέων για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την κοινωνική οικονομία της αγοράς συνιστά στόχο που απορρέει από τη στρατηγική της Λισαβόνας και πρέπει να αποτελεί μέρος της εκπαίδευσης των νέων.

4.2.3 Η πτυχή της ισότητας των φύλων, όχι μόνο επειδή το μεγαλύτερο ποσοστό των εκπαιδευτικών είναι γυναίκες αλλά επειδή είναι επίσης ένα κεντρικό ζήτημα της ευρωπαϊκής πολιτικής για την κοινωνική και οικονομική εξέλιξη και την κοινωνική συνοχή.

4.2.4 Η συνολική εκπαίδευση των νέων σε όλες τις πτυχές: φυσική, πνευματική, δημιουργική, καινοτομική, παρεμβατική και κοινωνικά χρήσιμη. Η συνολική εκπαίδευση των παιδιών και των νέων απαιτεί ανάπτυξη της διανοητικής ικανότητας, διδακτική και παιδαγωγική προετοιμασία καθώς και ανάπτυξη της ικανότητας για ομαδική εργασία. Αυτό μπορεί να καταστεί εφικτό μέσω μιας απαιτητικής αρχικής κατάρτισης και μιας κατάλληλης συνεχούς κατάρτισης.

⁽¹⁾ Βλ. για παράδειγμα τη γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ της 26.10.2005 «Αντιμετώπιση των θεμάτων που απασχολούν τους νέους στην Ευρώπη — Εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Συμφώνου για τη Νεολαία και προώθηση της ενεργού συμμετοχής στα κοινά» (ΕΕ C 28 της 03.02.2006) (Εισηγήτρια: η κ. van TURNHOUT)

⁽²⁾ Βλ. για παράδειγμα τη γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ «Επενδύσεις στη γνώση και την καινοτομία» (γνωμοδότηση πρωτοβουλίας) της 12.07.2007 (ΕΕ C 256 της 27.10.2007) (Εισηγητής: ο κ. WOLF) ή «Απασχολησιμότητα και επιχειρηματικό πνεύμα» (διερευνητική γνωμοδότηση) της 11.07.2007 (ΕΕ C 256 της 27.10.2007) (Εισηγητής: ο κ. PARIZA CASTANOS)

⁽³⁾ Βλ. για παράδειγμα τη γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ της 26.10.2006 «Ένα νέο στρατηγικό πλαίσιο για την πολυγλωσσία» (ΕΕ C 324 της 30.12.2006) (Εισηγήτρια: η κ. LE NOUAIL)

⁽⁴⁾ Βλ. για παράδειγμα τη γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ της 30.05.2007 «Πρόταση σύστασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση του ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων για τη διά βίου μάθηση» (ΕΕ C 175 της 27.07.2007) (Εισηγητής: ο κ. RODRIGUEZ GARCIA CARO)

4.3 Η ανακοίνωση χαράσσει το προφίλ του εκπαιδευτικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τονίζοντας τρία ουσιαστικά στοιχεία: το φύλο, την ηλικία και τις αποδοχές χωρίς να εμβαδύνει τη σχέση που μπορεί να υπάρχει μεταξύ των στοιχείων αυτών.

4.3.1 Μολονότι σε όλους τους τομείς της εκπαίδευσης το μεγαλύτερο ποσοστό αποτελείται από γυναίκες, ο αριθμός αυτός είναι αντιστρόφως ανάλογος με την κοινωνική σημασία και /ή τις αποδοχές σε κάθε τομέα. Συνεπώς, από την προσχολική έως την ανώτατη εκπαίδευση, η αναλογία του αριθμού των γυναικών εκπαιδευτικών μειώνεται σταδιακά.

4.3.2 Η κοινωνική αναγνώριση του επαγγέλματος των εκπαιδευτικών είναι σήμερα πλέον περιορισμένη εφόσον το ανταγωνίζονται πιο ενδιαφέρουσες επαγγελματικές σταδιοδρομίες που αντιστοιχούν σε ισότιμα πτυχία, σταδιοδρομίες που προσελκύουν τα νεότερα στρώματα του πληθυσμού. Επίσης, διαπιστώνεται ότι ενώ οι απαιτήσεις του επαγγέλματος, τόσο όσον αφορά το επίπεδο της κατάρτισης όσο και την κοινωνική ευθύνη, έχουν αυξηθεί, δεν διαπιστώθηκε η ίδια εξέλιξη όσον αφορά τις συνθήκες εργασίας, την σταδιοδρομία ή τις αποδοχές των εκπαιδευτικών.

4.3.2.1 Τα μαθήματα των θετικών επιστημών, της επικοινωνίας και της πληροφορίας πλήττονται περισσότερο από τις συνέπειες του ανταγωνισμού αυτού με αποτέλεσμα τη γενική έλλειψη εκπαιδευτικών στα μαθήματα αυτά.

4.3.3 Η ΕΟΚΕ παρατηρεί ότι πολλοί από τους ισχυρισμούς της Επιτροπής δεν βασίζονται σε μια βαθιά ανάλυση, γι αυτό ενδέχεται να μην λαμβάνονται υπόψη πιο πολύπλοκες πραγματικότητες. Για παράδειγμα, εάν συγκρίνουμε τους μισθούς των εκπαιδευτικών με το μέσο εθνικό εισόδημα, είναι απαραίτητο να λάβουμε υπόψη τη βαρύτητα των μισθών σε σχέση με το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν, την σχέση των μισθών με την διάρκεια της σταδιοδρομίας και την σύγκριση με άλλα επαγγέλματα στα οποία απαιτείται αντίστοιχη ακαδημαϊκή κατάρτιση.

4.3.4 Στην Ευρώπη το σώμα των εκπαιδευτικών συγκροτείται σαφώς από ανθρώπους μεγαλύτερης ηλικίας με αποτέλεσμα να διακυβεύεται η δυνατότητα ανανέωσης, εφόσον ένα μεγάλο ποσοστό εκπαιδευτικών είναι ηλικίας μεταξύ των 50 και 64 ετών. Η ΕΕ θα πρέπει να διεξαγάγει διερευνητική μελέτη σχετικά με τις μελλοντικές συνέπειες της πυραμίδας των ηλικιών.

4.3.5 Αναγκαίο είναι επίσης το να γίνει πιο ελκυστικό το επάγγελμα του εκπαιδευτικού στους νέους κι αυτό προϋποθέτει φυσικά μεγαλύτερες χρηματοδοτήσεις, αλλά ακόμα περισσότερο την πρόβλεψη αλλαγών κοινωνικής φύσεως και νοοτροπίας ώστε να αναβαθμιστεί ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην κοινωνία.

4.4 Η ανακοίνωση της Επιτροπής αναφέρει κάποιες παραμέτρους, στο πλαίσιο των πολιτικών της εκπαίδευσης, που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στη βελτίωση της ακαδημαϊκής και επαγγελματικής κατάρτισης των εκπαιδευτικών, όπως η δια βίου μάθηση, η απόκτηση των αναγκαίων δεξιοτήτων, ο προβληματισμός σχετικά με την παιδαγωγική πρακτική και την έρευνα, τα προσόντα, την κατάρτιση των εκπαιδευτικών την ανώτατης εκπαίδευσης και τη διδασκαλία στην κοινωνία.

4.4.1 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί τους προβληματισμούς που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο, αλλά κρίνει ότι δεν πρέπει να αναλυθούν ασυνάρτητα, εκτός του πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται. Όλοι αυτοί οι προβληματισμοί είναι φυσικά σημαντικοί, αλλά απαιτούν από την κοινωνία μια διαφορετική εκτίμηση του σημερινού ρόλου του εκπαιδευτικού, σε ένα περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από πληθωρισμό γνώσεων, τεχνικών και τρόπων πρόσβασης στη γνώση.

5. Συστάσεις της ΕΟΚΕ

Συνεπώς, επιβεβαιώνοντας ότι συμφωνεί γενικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής, η ΕΟΚΕ φρονεί ότι η βελτίωση της ποιότητας της κατάρτισης των εκπαιδευτικών θα πρέπει να αντιμετωπιστεί με μια ευρύτερη προσέγγιση, η οποία δεν πρέπει να περιορίζεται μόνο στην αρχική και συνεχή κατάρτιση των εκπαιδευτικών. Γι αυτό τον λόγο, συνιστά τα ακόλουθα:

5.1 Θα πρέπει να αναβαθμισθεί η αναγνώριση του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού από την κοινωνία στην κοινωνία, λόγω της σημασίας του όσον αφορά την επίτευξη των στόχων που έχουν χαραχθεί στα πλαίσια της στρατηγικής της Λισσαβόνας. Οι εκπαιδευτικοί είναι εκείνοι που θα δημιουργήσουν το πιο πολύτιμο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης: τους ανθρώπινους πόρους.

5.2 Η καλύτερη αναγνώριση του επαγγέλματος προϋποθέτει αναβάθμιση των αποδοχών, της ομαδικής εργασίας και της συνεχούς κατάρτισης, της πρόσβασης στο επάγγελμα και της επαγγελματικής ανέλιξης, των συνθηκών εργασίας και των ειδικών ενισχύσεων που παρέχονται σε τομείς και κοινωνικές ομάδες που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη, ώστε να αυξηθεί το ενδιαφέρον των δυναμικότερων και ικανότερων νέων για το επάγγελμα.

5.2.1 Η αναβάθμιση αυτή θα πρέπει να συνοδεύεται από μια συγγραφική υποχρέωση στην οποία να διευκρινίζονται τα απαιτούμενα προσόντα των εκπαιδευτικών, τόσο όσον αφορά τις ακαδημαϊκές γνώσεις τους όσο και τις γνώσεις τους σχετικά με την κοινωνιολογική προέλευση των μαθητών τους καθώς και τις γνώσεις τους όσον αφορά τις παιδαγωγικές μεθόδους.

5.3 Μολονότι η εκπαίδευση δεν συνιστά ειδική αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ενδυνάμωση του ανοιχτού συντονισμού, η συλλογή και η διάδοση των πληροφοριών, η ανταλλαγή ορθών πρακτικών, η προώθηση ειδικών προγραμμάτων που συμβάλλουν στην αναβάθμιση της αναγνώρισης των εκπαιδευτικών, μπορεί να αποτελέσουν κατάλληλα μέσα που θα μπορούσαν να βοηθήσουν τα κράτη μέλη να αναπτύξουν ενεργές πολιτικές για τον στόχο αυτό.

5.4 Η εκπαίδευση είναι μια δραστηριότητα που συνεπάγεται μεγάλη ευθύνη και συνεπώς πρέπει να χαραχθούν στρατηγικές για την υποστήριξη των νεότερων εκπαιδευτικών στην αρχή της σταδιοδρομίας τους από πιο έμπειρους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι, λαμβανομένης υπόψη της ιδιαίτερης επιβάρυνσης που συνεπάγεται το επάγγελμα αυτό (σωματικής και ψυχολογικής) δεν θα πρέπει να είναι υποχρεωμένοι να διεκπεραιώνουν τα ίδια καθήκοντα ως την ηλικία συνταξιοδότησης.

5.5 Οι υπάρχουσες πολυεπιστημονικές ομάδες, συντονισμένες ή μη από εκπαιδευτικούς, είναι σήμερα ένα ουσιαστικό μέσο για οποιοδήποτε εκπαιδευτικό πρόγραμμα που λαμβάνει υπόψη καινούριες κοινωνικές πραγματικότητες (οικογενειακή δομή και οργάνωση, εργασιακός χρόνος και οργάνωση, μακροχρόνια ανεργία, μετανάστευση, ιδιαίτερα όσον αφορά την ελλιπή γνώση της γλώσσας και της κουλτούρας της χώρας υποδοχής) και μόνιμες ειδικές πραγματικότητες όπως (παιδιά και νέοι με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες λόγω κάποιας αναπηρίας, καταπολέμηση των φυλετικών διακρίσεων και ισότητα των φύλων). Οι δάσκαλοι του μέλλοντος για να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις εν λόγω προκλήσεις, σε ένα σχολείο που καταπολεμά τον αποκλεισμό, θα πρέπει στη βασική τους κατάρτιση να περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, ειδικές γνώσεις για τη διδασκαλία παιδιών με ειδικές ανάγκες. Στους δασκάλους με μακροχρόνια επιμόρφωση, που έχουν αποκτήσει μεταπτυχιακό ή/και διδακτορικό δίπλωμα, θα πρέπει να προσφέρονται επίσης δυνατότητες εξειδίκευσης στον εν λόγω τομέα.

5.6 Μια άλλη πραγματικότητα που εξαπλώνεται στα σχολεία είναι η βία μεταξύ των νέων, η οποία απαιτεί μια ολιστική προσέγγιση με στόχο την κατανόηση του φαινομένου αυτού που εμφανίζεται κυρίως στις αστικές περιοχές.

5.7 Από την άλλη πλευρά, η επένδυση σε βοηθητικό προσωπικό είναι σημαντική για την εκτέλεση των εκπαιδευτικών καθηκόντων που υπάγονται στην ευθύνη του σχολείου και υπερβαίνουν τα όρια της καθαυτής διδασκαλίας.

5.8 Η αρχική κατάρτιση πρέπει να λαμβάνει υπόψη τους βασικούς αυτούς όρους και συνεπώς να χαρακτηρίζεται από υψηλή ποιότητα τόσο όσον αφορά το επιστημονικό όσο και το παιδαγωγικό επίπεδο αλλά και όσον αφορά νέες δεξιότητες όπως η ικανότητα ομαδικής εργασίας, αλληλεπίδρασης με διάφορους κοινωνικούς παράγοντες (ιδιαίτερα την οικογένεια) ή η ικανότητα ενίσχυσης του ενδιαφέροντος των άλλων για τη μάθηση. Θα πρέπει επίσης να συμπεριλαμβάνει την εκμάθηση μεθόδων διοργάνωσης ομαδικών δραστηριοτήτων και δυναμικής της ομάδας, κατάλληλων για την πρόληψη και την εκτόνωση των λανθάνουσων εντάσεων στην κοινωνία.

5.9 Γι αυτό τον λόγο, η ΕΟΚΕ συνιστά να θεωρηθεί το επάγγελμα του εκπαιδευτικού ως επάγγελμα που απαιτεί μακρά αρχική κατάρτιση, συνεπάγεται υψηλές απαιτήσεις και προϋποθέτει καλύτερη γνώση της σχέσης μεταξύ του σχολείου, της κοινωνίας αλλά και του κόσμου της εργασίας.

5.10 Όσον αφορά την συνεχή κατάρτιση, πρέπει να συνιστά βασικό στοιχείο που θα καθορίζει την εξέλιξη της σταδιοδρομίας του εκπαιδευτικού. Για τον λόγο αυτό, τα κράτη πρέπει να καθορίσουν προγράμματα για την εφαρμογή ενός συστήματος που ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των εκπαιδευτικών και των σχολείων.

5.11 Η συνεχής κατάρτιση, για να έχει επιτυχία και για να είναι αποτελεσματική στους στόχους της, προϋποθέτει την ενεργό συμμετοχή των εκπαιδευτικών, από την φάση σχεδιασμού και της κατάρτισης των προγραμμάτων έως την εκτέλεσή τους και πρέπει να επικεντρώνεται κυρίως στα σχολεία και στους ειδικούς στόχους του εκπαιδευτικού προγράμματος κάθε σχολείου.

5.12 Οι κοινωνικοοικονομικοί παράγοντες, ιδιαίτερα οι συνδικαλιστικές οργανώσεις που αντιπροσωπεύουν τους εκπαιδευτικούς, πρέπει να αναγνωρίζονται ως αρμόδιοι συνομιλητές για τον προσδιορισμό των στόχων και την αξιολόγηση των συστημάτων αρχικής και συνεχούς κατάρτισης των εκπαιδευτικών.

5.13 Στην συνεχή κατάρτιση θα μπορούσε να συμπεριληφθεί και μια συνιστώσα «συμμετοχή γονέων και εκπαιδευτών», οι οποίοι θα ενθαρρύνονται να συμβάλλουν στην εφαρμογή του εκπαιδευτικού προγράμματος του σχολείου και θα συνειδητοποιούν τον πολυδιάστατο χαρακτήρα των παραγόντων που υφίστανται στη διαδικασία μάθησης των παιδιών τους αλλά συγχρόνως θα μπορούν να αναλαμβάνουν ισόξια τη διαπαιδαγώγηση των παιδιών τους εκτός του σχολικού περιβάλλοντος.

5.14 Η συνεχής κατάρτιση θα πρέπει αφενός να χρησιμοποιείται σαν ένα μέσο διαεπαγγελματικής συζήτησης, στην οποία θα ήταν επιθυμητό να συμμετάσχουν και άλλοι παράγοντες που παίρνουν μέρος στην εκπαιδευτική διαδικασία και αφετέρου να λαμβάνει υπόψη τη δυνατότητα συμπερίληψης διαφόρων σχολείων, σε ένα πιο σφαιρικό πλαίσιο.

5.15 Τέλος, τα ευρωπαϊκά προγράμματα θα πρέπει να προωθούν την ανταλλαγή εμπειριών και πληροφοριών ανάμεσα στα σχολεία των διαφόρων κρατών, που αντιμετωπίζουν ανάλογη πραγματικότητα. Για παράδειγμα, οι ανταλλαγές εμπειριών ανάμεσα σε σχολεία χωρών υποδοχής και καταγωγής των μεταναστών, θα ήταν χρήσιμες για την κατανόηση των δυσκολιών των παιδιών και των νέων αυτών έτσι ώστε να αναπτυχθούν στρατηγικές που επιτρέψουν να ξεπεραστούν οι προφανείς αυτές δυσκολίες.

5.16 Εξάλλου, το πλαίσιο που προσφέρει η στρατηγική της Λισσαβώνας, ήδη ενθαρρύνει, κυρίως μέσω της εκπαιδευτικής άδειας για λόγους σπουδών, την κινητικότητα των εκπαιδευτικών στα κράτη μέλη της Ένωσης, ως μέσο διάδοσης εμπειριών και καινοτόμων μέτρων που συμβάλλουν στη βελτίωση της δια βίου κατάρτισης.

Βρυξέλλες, 16 Ιανουαρίου 2008.

5.17 Τέλος, θα πρέπει να προσδιοριστούν κατάλληλοι δείκτες εκπαίδευσης, αναγνωρισμένοι σε όλα τα κράτη μέλη της Ένωσης, για την αξιολόγηση των δεξιοτήτων που έχουν αποκτηθεί και την τον προσανατολισμό των εκπαιδευτικών συστημάτων προς την επίτευξη του κοινού στόχου που είναι η βελτίωση των προσόντων και της κοινωνικής συνοχής.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών Για την προαγωγή της πλήρους συμμετοχής των νέων στην εκπαίδευση, την απασχόληση και την κοινωνία»

COM(2007) 498 τελικό

(2008/C 151/14)

Στις 5 Σεπτεμβρίου 2007, και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την

«Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Για την προαγωγή της πλήρους συμμετοχής των νέων στην εκπαίδευση, την απασχόληση και την κοινωνία»

Το ειδικευμένο τμήμα «Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις και δικαιώματα του πολίτη», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 19 Δεκεμβρίου 2007, με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. TRANTINA.

Κατά την 441η σύνοδο ολομέλειας, της 16ης και 17ης Ιανουαρίου 2008 (συνεδρίαση της 17ης Ιανουαρίου 2008), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε, με 137 ψήφους υπέρ, και 3 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Περίληψη και συστάσεις

1.1 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την Επιτροπή ότι επιβάλλεται να χαραχθεί μια πραγματική ευρωπαϊκή εγκάρσια στρατηγική για τα παιδιά και τη νεολαία και είναι πρόθυμη να συμβάλει στη διαδικασία αυτή με τα μέσα που διαθέτει, όπως η άμεση επαφή με τις οργανώσεις βάσης και η ευαισθητοποίηση των οργάνων της ΕΕ όσον αφορά τα προβλήματα και τις λύσεις επί τόπου.

1.2 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η διαδικασία για την οικοδόμηση μιας επιτυχημένης και βιώσιμης εγκάρσιας στρατηγικής για τη νεολαία θα μπορούσε να διευκολυνθεί με τη θέσπιση μόνιμης δομής εντός της Επιτροπής (που θα συντονίζει τις εργασίες των διαφόρων εμπλεκόμενων ΓΔ) ή διοργανικής ομάδας και θα πρέπει να βασίζεται σε μηχανισμό παρακολούθησης με σαφείς στόχους και προθεσμίες.

1.3 Η ΕΟΚΕ κρίνει ότι, πριν κινητοποιηθούν τα πάντα για την παραμονή των ηλικιωμένων στον ενεργό βίο, η αύξηση του ποσοστού απασχόλησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να ξεκινήσει από τη λήψη κάθε δυνατού μέτρου για τη μαζική απασχόληση των νέων, διότι αυτό θα είχε πολύ πιο μακροπρόθεσμες συνέπειες, κοινωνιολογικές (αυτονομία των νέων, κοινωνική κατάσταση, γεννητικότητα, οικογένεια, κλπ.), αλλά και οικονομικές, όσον αφορά την οικονομική μεγέθυνση, τη χρηματοδότηση του κοινωνικού τομέα, την κατανάλωση, την αποταμίευση, τις επενδύσεις (οικοδομικός τομέας, κλπ). Καλεί τα κράτη μέλη και τα ευρωπαϊκά όργανα να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για τη μείωση της ανεργίας των νέων στην Ευρώπη, κυρίως με την ταχύτερη και πιο αποτελεσματική

εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Συμφώνου για τη Νεολαία και των εθνικών προγραμμάτων μεταρρύθμισης των κρατών μελών στα πλαίσια της στρατηγικής της Λισσαβώνας.

1.4 Η ΕΟΚΕ ζητά επιμόνως να εξεταστεί με μεγαλύτερη προσοχή η κατάσταση των νέων στις αγροτικές περιοχές και στις φτωχές αστικές περιοχές. Η ΕΟΚΕ καλεί τα κράτη μέλη να ανταποκριθούν στην πρόκληση της εκρίζωσης της παιδικής φτώχειας και ζητά να ληφθούν επιπλέον μέτρα προκειμένου να βελτιωθεί η συμμετοχή στην κοινωνία επί ίσοις όροις των νέων με αναπηρία.

1.5 Η ΕΟΚΕ συνιστά να συνεχίσει η Επιτροπή να εργάζεται για την αναγνώριση της εθελοντικής εργασίας των νέων, η οποία θα επιτευχθεί με τη δέσμευση των οργανώσεων των εργοδοτών, των εργαζομένων, των εκπροσώπων του επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος και των ενδεδειγμένων ΜΚΟ.

1.6 Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει τις κύριες θέσεις της για το θέμα των εθελοντικών δραστηριοτήτων των νέων, κυρίως ότι:

- η Επιτροπή θα πρέπει να εξαγγείλει ένα Έτος Εθελοντών, και να δημοσιεύσει λευκή βίβλο για την εθελοντική δραστηριότητα και την ενεργό συμμετοχή στα κοινά στην Ευρώπη,
- η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβάλλουν τη σημασία που έχει η εργασία για την ανάπτυξη των νέων και να τονίσουν ότι, μέσω της ενεργού συμμετοχής των νέων σε οργανώσεις νέων και εργασιακές δραστηριότητες της νεολαίας, ενισχύονται οι δεξιότητες, οι αρχές και οι στάσεις τους.

1.7 Η ΕΟΚΕ δεν συνιστά την επιλογή μέσων ένταξης στην εργασία υπό συνθήκες ασταθείς, που δεν προσφέρουν προοπτικές: η αβεβαιότητα της εργασίας, τα μεταβαλλόμενα ωράρια, οι ολοένα πιο επισφαλείς συμβάσεις εργασίας δεν πρέπει πλέον να ενθαρρύνονται διότι έχουν ήδη αποδειχθεί οι συνέπειές τους για τους νέους διαφόρων κοινωνικών στρωμάτων. Η προσωρινή απασχόληση ως προσωρινή λύση για την κάλυψη της περιόδου από τη λήξη των βασικών σπουδών έως την ένταξη στον επαγγελματικό βίο, στην πραγματικότητα καθυστερεί την επαγγελματική ανέλιξη αλλά και την ανάληψη μακροπρόθεσμων ευθυνών στον κοινωνικό και οικογενειακό βίο, όπως δυστυχώς καταδεικνύουν οι μελέτες και οι παρατηρήσεις του Ιδρύματος του Δουβλίνου, της ΔΟΕ και του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου για την Απασχόληση.

1.8 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την ανάπτυξη διαρθρωμένου διαλόγου μεταξύ των υπευθύνων για τη λήψη αποφάσεων και των νέων. Ένας τέτοιος διάλογος θα συμβάλει στην ανάπτυξη της ευρωπαϊκής εγκάρσιας στρατηγικής για τη νεολαία που προτείνει η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της. Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει την πρόταση της Επιτροπής να συντάσσεται έκθεση της ΕΕ για τη νεολαία ανά τριετία και συνιστά να διασφαλιστεί η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών της νεολαίας, και ιδιαίτερα των εθνικών συμβουλίων νεολαίας, στη σύνταξη της έκθεσης.

1.9 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την ανάπτυξη ισχυρής εταιρικής σχέσης μεταξύ της ΕΕ και των νέων, που θα λάβει τη μορφή δηλώσεως η οποία θα υπογραφεί μεταξύ των ευρωπαϊκών οργάνων και του εταιρίου τους από την πλευρά των νέων, δηλαδή του ευρωπαϊκού φόρουμ των νέων.

2. Εισαγωγή

2.1 Η ΕΟΚΕ ασχολείται ήδη με το θέμα των νέων εδώ και περισσότερο από δέκα χρόνια. Οι πιο πρόσφατες γνωμοδοτήσεις της είναι ακόμη επίκαιρες και θα μπορούσαν να επαναληφθούν εδώ, τουλάχιστον εν μέρει ⁽¹⁾.

(1) Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ της 26ης Οκτωβρίου 2005 για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο σχετικά με τις ευρωπαϊκές πολιτικές για τη νεολαία — Αντιμετώπιση των θεμάτων που απασχολούν τους νέους στην Ευρώπη — εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Συμφώνου για τη Νεολαία και προώθηση της ενεργού συμμετοχής στα κοινά» (COM(2005) 206 τελικό), εισηγήτρια: η κ. Van Turnhout, ΕΕ C 28 της 3.2.2006, σ. 35.

Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ της 13ης Δεκεμβρίου 2006 με θέμα «Εθελοντισμός: ο ρόλος του στην ευρωπαϊκή κοινωνία και ο αντίκτυπός του», εισηγήτρια: η κ. Koller, ΕΕ C 325 της 30.12.2006, σ. 46.

Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ της 6ης Ιουλίου 2006 για την ανακοίνωση της Επιτροπής «Εφαρμογή του κοινοτικού προγράμματος της Λισσαβώνας: Προώθηση της επιχειρηματικής νοοτροπίας μέσω της εκπαίδευσης και της μάθησης» (COM(2006) 33 τελικό), εισηγήτρια: η κ. Jerneck, ΕΕ C 309 της 16.12.2006, σ. 110.

Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ της 12ης Ιουλίου 2007 με θέμα «Απασχόληση των κατηγοριών προτεραιότητας (Στρατηγική της Λισσαβώνας)», εισηγητής: ο κ. Greif, ΕΕ C 256 της 27.10.2007, σ. 93.

Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ της 14 Σεπτεμβρίου 2006 με θέμα «Η ευρωπαϊκή ιδιγένεια και τρόποι με τους οποίους θα μπορούσε να προβληθεί και να έχει αντίκρισμα στην πραγματικότητα», εισηγητής: ο κ. Never, ΕΕ C 318 της 23.12.2006, σ. 163.

Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ της 10ης Μαρτίου 2005 για την «Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την κατάρτιση του προγράμματος Νεολαία σε δράση για την περίοδο 2007-2013» (COM(2004) 471 τελικό — 2004/0152 (COD)), εισηγητής: ο κ. Rodríguez García-Caro, ΕΕ C 234 της 22.9.2005, σ. 46.

Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ της 30ής Μαΐου 2007 για την ανακοίνωση της Επιτροπής «Μια στρατηγική της ΕΕ για τη στήριξη των κρατών μελών στην προσπάθειά τους να μειώσουν τις βλάβες που προκαλούνται από το οινόπνευμα» (COM(2006) 625 τελικό), εισηγητής: η κ. Van Turnhout και ο κ. Janson, ΕΕ C 175 της 27.7.2007, σ. 78.

Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών για τη θέσπιση κοινών αρχών όσον αφορά την ευελιξία με ασφάλεια: περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας μέσω της ευελιξίας με ασφάλεια» (COM(2007) 359 τελικό), εισηγητές: οι κκ Janson και Ardhe (SOC/283, υπό επεξεργασία).

2.2 Στις 5 Σεπτεμβρίου 2007, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε την ανακοίνωσή της «Για την προαγωγή της πλήρους συμμετοχής των νέων στην εκπαίδευση, την απασχόληση και την κοινωνία», που προετοίμασαν από κοινού η ΓΔ «Εκπαίδευση και Πολιτισμός» και η ΓΔ «Απασχόληση, Κοινωνικές υποθέσεις και Ισότητα Ευκαιριών». Στην κατάρτιση της ανακοίνωσης συνεργάστηκαν και άλλες γενικές διευθύνσεις. Η ανακοίνωση ασχολείται με θέματα όπως η εκπαίδευση, η απασχόληση, η υγεία και η ενεργός συμμετοχή των νέων στα κοινά, τα οποία προσπαθεί να εξετάσει κατά τρόπο διακλαδικό. Συνοδεύεται από δύο έγγραφα εργασίας της Επιτροπής, εκ των οποίων το ένα αφορά τις εθελοντικές δραστηριότητες και το άλλο την απασχόληση των νέων.

2.3 Η ανακοίνωση προσφέρει λύσεις για ορισμένα ενδιαφέροντα συμπεράσματα της έκθεσης «Επενδύοντας στους νέους: μια στρατηγική ενδυνάμωσης» που δημοσιεύτηκε τον Απρίλιο του 2007 από το Σώμα συμβούλων ευρωπαϊκής πολιτικής της Επιτροπής (BEPA).

2.4 Κατ' αρχάς, η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει την προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τόσο όσον αφορά τη διαδικασία όσο και το περιεχόμενο της ανακοίνωσης. Σημειώνει με ικανοποίηση ότι στην κατάρτιση της συμμετείχαν πολλές γενικές διευθύνσεις.

2.5 Ωστόσο, η ΕΟΚΕ εκφράζει ορισμένες ανησυχίες όσον αφορά την εφαρμογή των σχεδίων για τη χάραξη της εγκάρσιας στρατηγικής για τη νεολαία. Η Επιτροπή δεν προτείνει μια διαδικασία για την επίτευξη αυτού του στόχου. Σύμφωνα με την αρχική αντίδραση του Συμβουλίου, προς το παρόν κανένα από τα κράτη μέλη δεν έχει σχέδια προς αυτή την κατεύθυνση.

3. Καλύτερη και περισσότερη εκπαίδευση για όλους τους νέους

3.1 Το κεφάλαιο αυτό ασχολείται σχεδόν αποκλειστικά με την επίσημη εκπαίδευση. Όμως, η ανεπίσημη εκπαίδευση παρέχει επίσης δεξιότητες και ικανότητες απαραίτητες για την επιτυχία της δια βίου μάθησης, συμπληρώνοντας το έργο του σχολικού συστήματος. Γι' αυτό και πρέπει οπωσδήποτε να ληφθεί υπόψη.

3.2 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί κατά βάση με τις προτάσεις που αφορούν τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης, οι οποίες ακολουθούν τις τρέχουσες στρατηγικές και έγγραφα.

3.3 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί επίσης ότι θα πρέπει να προστεθεί στο Ευροpass (Ευρωπαϊκό βιβλιόριο κατάρτισης) ένα ιδιαίτερο στοιχείο για τους νέους, συμπληρωματικά προς το Youthpass, επειδή το Youthpass αφορά μόνο τις δραστηριότητες των νέων στα πλαίσια του προγράμματος «Νεολαία σε δράση», ενώ το φάσμα των δραστηριοτήτων των νέων που πρέπει να αναγνωρισθούν είναι σαφώς ευρύτερο.

3.4 Η ΕΟΚΕ συνιστά να συνεχίσει η Επιτροπή να εργάζεται για την αναγνώριση της εθελοντικής εργασίας των νέων, η οποία θα επιτευχθεί με τη δέσμευση των οργανώσεων των εργοδοτών, των εργαζομένων, των εκπροσώπων του επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος και των ενδεδειγμένων ΜΚΟ.

3.5 Οι νέοι που εγκαταλείπουν το σχολείο θα πρέπει να έχουν την ευκαιρία να συμμετέχουν σε ανεπίσημα εκπαιδευτικά προγράμματα που θα τους προετοίμασουν για την ενήλικη ζωή και την επιτυχή συμμετοχή στην αγορά εργασίας, είτε ως εργαζόμενοι είτε ως επιχειρηματίες.

4. Νέοι και απασχόληση: μια πρόκληση για την Ευρώπη

4.1 Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι η ανεργία των νέων ευρωπαίων αποτελεί απειλή για το μέλλον της Ευρώπης και καλεί τα κράτη μέλη και τα ευρωπαϊκά όργανα να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για τη βελτίωση της κατάστασης. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει πρώτα απ' όλα να βασίζονται στην ταχύτερη και αποτελεσματικότερη εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Συμφώνου για τη Νεολαία, το οποίο εμφανίζει μεγάλες καθυστερήσεις σε πολλά κράτη μέλη. Σήμερα το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για τη Νεολαία αποτελεί περισσότερο μια διακήρυξη παρά ένα πραγματικό πρόγραμμα εργασίας.

4.2 Σε προηγούμενη γνωμοδότησή της ⁽²⁾, η ΕΟΚΕ ζητούσε να εξετασθεί η συμπεριληψη των ακόλουθων στόχων στα εθνικά προγράμματα μεταρρύθμισης των κρατών μελών, στα πλαίσια της στρατηγικής της Λισσαβώνας:

- Να τεθούν στόχοι σε κάθε κράτος μέλος για τη μείωση του αριθμού των άνεργων νέων τουλάχιστον κατά 50 % κατά την περίοδο 2006-2010 (προς το παρόν το ποσοστό των άνεργων νέων κάτω των 25 ανέρχεται σε 17,4 % στην Ευρωπαϊκή Ένωση)· το ποσοστό ανεργίας των νέων, στις περισσότερες χώρες, είναι υψηλότερο από τον εθνικό μέσον όρο ενώ, στα κράτη μέλη της ΕΕ, το ποσοστό ανεργίας των νέων είναι τουλάχιστον διπλάσιο από το γενικό ποσοστό ανεργίας.
- Να βελτιωθεί το υπάρχον σύστημα, προκειμένου να μειωθεί από έξι σε τέσσερις μήνες το μέσο διάστημα στο πέρας του οποίου ένας νέος βρίσκει απασχόληση ή θέση ως μαθητευόμενος.
- Να αναπτυχθούν συστήματα κοινωνικής προστασίας που θα επιτρέπουν στους νέους να προβαίνουν σε επιλογές που θα προσδιορίσουν το μέλλον τους.
- Να μειωθεί η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου κατά 50 % κατά την περίοδο 2006-2010 και να προωθηθεί η εργασιακή εμπειρία σε επιχειρήσεις.

4.3 Η ΕΟΚΕ υιοθέτησε πρόσφατα διερευνητική γνωμοδότηση για την ευελιξία με ασφάλεια ⁽³⁾, η οποία θα μπορούσε να αποτελέσει πρόσφορη βάση για τις μελλοντικές εργασίες επί του θέματος. Σημειώνει, μεταξύ άλλων, ότι σε πολλά κράτη μέλη, οι νέοι αντιμετωπίζουν μια ανασφαλή αγορά εργασίας, με υψηλό ποσοστό ανεργίας, συμβάσεις ορισμένου χρόνου, ανεπαρκή κοινωνική κάλυψη και θέσεις εργασίας υποδεέστερες των προσόντων τους.

4.4 Η κοινωνική αστάθεια, που μπορεί να θεωρηθεί έως σήμερα εγγενές και χαρακτηριστικό στοιχείο της ζωής των νέων, παρουσιάζει αυξανόμενη εξέλιξη που πλήττει πολυάριθμους νέους στην Ευρώπη αλλά και παγκοσμίως. Αρκεί να διαβάσει κανείς τις πρόσφατες εκθέσεις της ΔΟΕ για να πεισθεί ότι ολοένα περισσότεροι νέοι αντιμετωπίζουν σήμερα την αβεβαιότητα της απασχόλησης και οικονομικές δυσχέρειες. Οι προηγούμενες γενεές οφείλουν να διερωτηθούν για το μέλλον που θα κληροδοτήσουν στους νεότερους.

4.5 Η ΕΟΚΕ έχει ήδη ζητήσει να υποστηριχθεί η επιχειρηματικότητα των νέων με την παροχή οικονομικής και τεχνικής στήριξης και την μείωση της σχετικής γραφειοκρατίας για την εξαγορά, μεταβίβαση και ίδρυση μιας επιχείρησης. Ως εκ τούτου η ΕΟΚΕ εκφράζει ενδιαφέρον για το προτεινόμενο δοκιμαστικό σχέδιο που αφορά την προαγωγή της κινητικότητας των νέων επιχειρηματιών.

⁽²⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ της 26^{ης} Οκτωβρίου 2005 για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο σχετικά με τις ευρωπαϊκές πολιτικές για τη νεολαία — Αντιμετώπιση των θεμάτων που απασχολούν τους νέους στην Ευρώπη — εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Συμφώνου για τη Νεολαία και προώθηση της ενεργού συμμετοχής στα κοινά» (COM(2005) 206 τελικό), εισηγήτρια: η κ. Van Turnhout, ΕΕ C 28 της 3.2.2006, σ. 35.

⁽³⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών για τη θέσπιση κοινών αρχών όσον αφορά την ευελιξία με ασφάλεια: περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας μέσω της ευελιξίας με ασφάλεια» (COM (2007) 359 τελικό), εισηγητές: οι κκ Janson και Ardhe (SOC/283, υπό επεξεργασία).

4.6 Όσον αφορά την πρωτοβουλία της Επιτροπής για τις περιόδους πρακτικής άσκησης σε επιχειρήσεις, η ΕΟΚΕ συμφωνεί ότι πρέπει να θεσπιστεί και να προταθεί στις επιχειρήσεις ένα είδος ευρωπαϊκού χάρτη ποιότητας για τις περιόδους πρακτικής άσκησης. Έτσι, οι επιχειρήσεις θα δεσμεύονταν να τηρούν τις αρχές του χάρτη αυτού όσον αφορά τη σύναψη σαφών συμβολαίων με τους νέους. Σήμερα, σε πολλές περιπτώσεις, οι ασκούμενοι νέοι χρησιμοποιούνται σαν φθινό εργατικό δυναμικό αντί να αποκτούν γνώσεις και να προετοιμάζονται για το μελλοντικό τους επάγγελμα.

4.7 Με βάση την πρόταση της Επιτροπής που ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν τις εθνικές πολιτικές και τους πόρους της ΕΕ για να υποστηρίξουν τη μετάβαση των νέων από την εκπαίδευση στην απασχόληση, η ΕΟΚΕ καλεί τα κράτη μέλη να μειώσουν τις διοικητικές διατυπώσεις που επιβαρύνουν την υποβολή αιτήσεων για κοινοτικές χρηματοδοτήσεις, δεδομένου ότι μειώνουν τις πιθανότητες πρόσβασης σε τέτοιου είδους χρηματοδοτήσεις για τις ΜΚΟ που ασχολούνται με τους νέους, και που λειτουργούν χάρη στην εθελοντική εργασία. Η προ-χρηματοδότηση των σχεδίων των ΜΚΟ θα βοηθούσε επίσης να αυξηθούν οι πιθανότητες πραγματοποίησης των σχεδίων τους.

5. Χρήση του πλήρους δυναμικού όλων

5.1 Η ΕΟΚΕ ζητά επιμόνος να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στην κατάσταση των νέων στις αγροτικές περιοχές και στις φτωχές αστικές περιοχές. Σε πολλές αγροτικές και φτωχές αστικές περιοχές, οι νέοι δεν έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες υψηλής ποιότητας όσον αφορά την εκπαίδευση, την κατάρτιση, την κινητικότητα, την υγεία. Το ίδιο ισχύει για τις εγκαταστάσεις αναψυχής, καθώς και για τις ευκαιρίες απασχόλησης και συμμετοχής στην κοινωνία των πολιτών.

5.2 Η ΕΟΚΕ καλεί τα κράτη μέλη να ανταποκριθούν στην πρόκληση της εκρίζωσης της φτώχειας των παιδιών και των νέων, η οποία έχει σοβαρές επιπτώσεις για τα άτομα αυτά σε ένα ευρύ φάσμα τομέων, όπως η υγεία, η εκπαίδευση, ακόμα και οι ευκαιρίες που θα έχουν στο μέλλον να ξεφύγουν κάποτε από τον φαύλο κύκλο της φτώχειας.

5.3 Η ανακοίνωση δεν εξετάζει τη θεμελιώδη σχέση μεταξύ της έκτασης και του επιπέδου των δομών ημερήσιας φύλαξης παιδιών από τη μια μεριά, και των μεταγενέστερων σχολικών επιδόσεων και της επιτυχίας στην επαγγελματική ζωή από την άλλη. Η ΕΟΚΕ συνιστά να δοθεί έμφαση, σύμφωνα με τους στόχους της στρατηγικής της Λισσαβώνας, στη σημασία των δομών ημερήσιας φύλαξης παιδιών για την προετοιμασία για το σχολείο και για μια αυτόνομη ζωή, καθώς και στο γεγονός ότι αποτελούν ένα εξαιρετικό μέσο που διευκολύνει την κοινωνική ένταξη και αποκαθιστά τυχόν καθυστερήσεις.

5.4 Η ΕΟΚΕ ζητά να ληφθούν επιπρόσθετα μέτρα προκειμένου τα παιδιά και οι νέοι με ειδικές ανάγκες που βρίσκονται σε μειονεκτική κατάσταση ή πλήττονται από κάποια αναπηρία να μπορούν να συμμετάσχουν καλύτερα στην κοινωνία επί ίσοις όροις: ίση συμμετοχή στις δραστηριότητες του προγράμματος για τη νεολαία· ίση πρόσβαση στην ενημέρωση σχετικά με την πολιτική και τα προγράμματα για τους νέους· μέτρα ευαισθητοποίησης.

5.5 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί εν γένει με την ανάλυση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσον αφορά το θέμα της ισότητας των φύλων. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ σημειώνει με λύπη ότι η ανακοίνωση δεν περιλαμβάνει νέες προτάσεις για την καταπολέμηση των στερεοτύπων όσον αφορά τα φύλα.

5.6 Η ΕΟΚΕ έχει ήδη ζητήσει από την Επιτροπή να αναλάβει δράση που να επικεντρώνεται στην υγεία των παιδιών και των νέων και ειδικότερα σε έναν τρόπο ζωής υγιεινό και ισορροπημένο:

- η ΕΟΚΕ ζητά να υπάρχει συλλογική συμμετοχή των νέων στην πλατφόρμα της ΕΕ για τη διατροφή, τη σωματική άσκηση και την υγεία·
- η ΕΟΚΕ εκφράζει ανησυχίες για την αύξηση της επιζήμιας και επικίνδυνης κατανάλωσης οινοπνεύματος από τους νέους ενήλικους και τα παιδιά σε πολλά κράτη μέλη κατά τα τελευταία δέκα χρόνια, και ιδιαίτερα για την ευκαιριακή άμετρη κατανάλωση οινοπνεύματος που είναι γνωστή ως «*binge drinking*»·
- η ΕΟΚΕ εφιστά την προσοχή σε ορισμένες εμπορικές πρακτικές όπως η προσφορά μίγματος οινοπνεύματος και αναψυκτικών σε μεταλλικά δοχεία, προκειμένου να παροτρυνθούν οι νέοι στην τακτική κατανάλωση οινοπνεύματος·
- η ΕΟΚΕ ζητά να εντατικοποιηθούν τα μέτρα καταστολής όλων των μορφών βίας κατά των παιδιών και των νέων και να βελτιωθεί η ενημέρωση και η εκπαίδευση σχετικά με την πρόληψη και την παρέμβαση.

5.7 Σύμφωνα με το πνεύμα των πρόσφατων γνωμοδοτήσεων της ΕΟΚΕ για το θέμα της «αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών»⁽⁴⁾, θα πρέπει να συμπεριληφθεί στις οριζόντιες εγκάρσιες πολιτικές, όμως σε πνεύμα συνεργασίας και αλληλεγγύης με τις υπόλοιπες ηλικίες της κοινωνίας των πολιτών: τα παιδιά μικρής ηλικίας, τους μεσήλικες και τους ηλικιωμένους.

5.8 Συνεπώς, η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει τη νέα στρατηγική για την υγεία που υιοθετεί η Επιτροπή.

6. Δραστήριοι νέοι πολίτες

6.1 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την ενεργό συμμετοχή των νέων στα κοινά τόσο στις γνωμοδοτήσεις της όσο και με την προσφορά των εγκαταστάσεων της για την Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Νέων το 2007.

6.2 Σε προηγούμενη γνωμοδότησή της, η ΕΟΚΕ τόνιζε τη σημασία της ενεργού συμμετοχής και της αυτονομίας των νέων στην ευρύτερη κοινωνία και προέβaine στις ακόλουθες συστάσεις:

- Να τίθενται οι νέοι στο επίκεντρο των δραστηριοτήτων, να ενθαρρύνονται να συμμετέχουν ενεργά στην ανάπτυξη των πολιτικών και να τους δίδεται η δυνατότητα να εκφράζουν τη γνώμη τους αξιοποιώντας όλα τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους.
- Να παρέχουν τα κράτη μέλη και τα όργανα τους απαραίτητους πόρους, τη στήριξη και τους μηχανισμούς που θα διευκολύνουν τους νέους σε όλα τα επίπεδα να συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων και στην ανάληψη δράσεων που έχουν αντίκτυπο στη ζωή τους. Μόνον η πραγματική άσκηση επιρροής θα οδηγήσει στην πραγματική ανάληψη ευθυνών.
- Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναπτύσσουν και να εφαρμόζουν τις πολιτικές τους σε συνεργασία με τους νέους και τις οργανώσεις των νέων εμπλεκοντάς τους σε όλα τα βήματα.

⁽⁴⁾ Γνωμοδότηση πρωτοβουλίας της ΕΟΚΕ της 16^{ης} Δεκεμβρίου 2004 με θέμα «Οι σχέσεις μεταξύ των γενεών», εισηγητής: ο κ. Bloch-Lainé, ΕΕ C 157 της 28.6.2005, σ. 150.
Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Προώθηση της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών», εισηγητής ο κ. JAHIER, (CESE 1711/2007- SOC/277), υιοθετήθηκε κατά τη σύνοδο ολομέλειας της 12^{ης} και 13^{ης} Δεκεμβρίου 2007.

- Θα πρέπει να γίνονται διαβουλεύσεις με τους νέους, τις οργανώσεις των νέων και τους κοινωνικούς εταίρους για την λήψη μέτρων σχετικά με την πρωτοβουλία για τα εθνικά προγράμματα μεταρρύθμισης στα πλαίσια της στρατηγικής της Δισσαβόνας και με την παρακολούθηση της εφαρμογής της.

6.3 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι το τμήμα της ανακοίνωσης που ασχολείται με τις εθελοντικές δραστηριότητες των νέων (σημείο 5.2), θα έπρεπε να είναι πιο δυναμικό και λιγότερο γενικόλογο. Η ΕΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της διότι οι συστάσεις που εξέφρασε στη διερευνητική της γνωμοδότηση⁽⁵⁾ ουδόλως λήφθηκαν υπόψη στην ανακοίνωση.

6.4 Συνεπώς, η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει τις κύριες θέσεις της επί του θέματος:

- πρέπει να υιοθετηθεί ευρωπαϊκός χάρτης που θα καθορίζει το ρόλο των εθελοντικών οργανώσεων καθώς και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους·
- η Επιτροπή θα πρέπει να εξαγγείλει Έτος Εθελοντών και να δημοσιεύσει λευκή βίβλο για την εθελοντική δραστηριότητα και την ενεργό συμμετοχή στα κοινά στην Ευρώπη·
- τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν νομικό πλαίσιο που θα κατοχυρώνει το δικαίωμα άσκησης εθελοντικής δραστηριότητας ανεξάρτητα από το νομικό ή κοινωνικό καθεστώς του ατόμου και θα προβλέπει διατάξεις όσον αφορά την ασφάλιση και την επιστροφή των εξόδων·
- η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβάλλουν τη σημασία που έχει η εργασία για την ανάπτυξη των νέων και να τονίσουν ότι, μέσω της ενεργού συμμετοχής των νέων σε οργανώσεις νέων και εργασιακές δραστηριότητες της νεολαίας, ενισχύονται οι δεξιότητες, οι αρχές και οι στάσεις τους·
- η ΕΕ θα πρέπει να δώσει ιδιαίτερη έμφαση στην αναγνώριση των ικανοτήτων που αποκτώνται μέσω των εθελοντικών δραστηριοτήτων.

6.5 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την ανάπτυξη σθεναρής σύμπραξης μεταξύ της ΕΕ και της νεολαίας που θα λάβει τη μορφή δηλώσεων, η οποία αναμένεται να υπογραφεί εντός του έτους μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και του εταίρου τους από την πλευρά των νέων, δηλαδή του ευρωπαϊκού φόρουμ των νέων. Σημειώνει με ικανοποίηση ότι το ευρωπαϊκό φόρουμ των νέων είναι πρόθυμο να εξετάσει με τους εταίρους του ποια είναι τα κατάλληλα μέσα και εργαλεία που θα διασφαλίσουν ότι ακούγεται και λαμβάνεται υπόψη η γνώμη των νέων, ιδιαίτερα των νέων με λιγότερες ευκαιρίες, στα πλαίσια της διαδικασίας αυτής⁽⁶⁾.

6.6 Επιπλέον, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την ανάπτυξη διαρθρωμένου διαλόγου μεταξύ των υπευθύνων για τη λήψη αποφάσεων και των νέων. Ένας τέτοιος διάλογος θα συμβάλει στην ανάπτυξη της εγκάρσιας ευρωπαϊκής στρατηγικής για τη νεολαία, που προτείνει η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της. Προς τούτο, η ΕΟΚΕ προτείνει να συγκληθεί συνάντηση διαλόγου στην οποία θα συμμετάσχουν όλες οι σχετικές γενικές διευθύνσεις της Επιτροπής, εκπρόσωποι του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, καθώς και της κοινωνίας των πολιτών της νεολαίας, προκειμένου να καθορίσουν κοινό χάρτη πορείας για την αντιμετώπιση των θεμάτων των νέων

⁽⁵⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ της 13^{ης} Δεκεμβρίου 2006 με θέμα «Εθελοντισμός: ο ρόλος του στην ευρωπαϊκή κοινωνία και ο αντίκτυπός του», εισηγήτρια: η κ. Koller, ΕΕ C 325 της 30.12.2006, σ. 46.

⁽⁶⁾ Αντίδραση του ευρωπαϊκού φόρουμ των νέων στην ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής — 07/04/2007.

κατά τρόπο διακλαδικό. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι ο κοινός αυτός χάρτης πορείας θα αποτελέσει συγκεκριμένη απάντηση στα αιτήματα των νέων και της κοινωνίας των πολιτών της νεολαίας που εκφράστηκαν επ' ευκαιρία της διάσκεψης κορυφής των νέων στη Ρώμη, τον Μάρτιο του 2007.

6.7 Ο διαρθρωμένος διάλογος με τους νέους θα πρέπει επίσης να κάνει καλή χρήση των υφιστάμενων μέσων, δηλαδή των εκδηλώσεων για τη νεολαία που διοργανώνουν οι προεδρίες της ΕΕ και των ευρωπαϊκών εβδομάδων νέων. Οι εκδηλώσεις αυτές θα πρέπει να αξιοποιούνται για να εξετάζεται η πρόοδος της ευρωπαϊκής εγκάρσιας στρατηγικής για τη νεολαία, και τα αποτελέσματα στα

οποία καταλήγουν θα πρέπει να καταγράφονται και να λαμβάνονται υπόψη κατά την περαιτέρω εξέλιξη της στρατηγικής. Δεν χρειάζεται να συνταχθούν νέες δηλώσεις, δεν πρέπει δηλαδή να ανακαλύπτεται συνεχώς εκ νέου ο τροχός.

6.8 Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει την πρόταση της Επιτροπής να συντάσσεται έκθεση της ΕΕ για την νεολαία ανά τριετία. Η έκθεση αυτή θα πρέπει να συνδέεται με την εγκάρσια στρατηγική για τη νεολαία και με τους στόχους της, και να περιλαμβάνει καλώς ορισμένους δείκτες επιτυχίας ή αποτυχίας. Στην εκπόνηση της έκθεσης θα πρέπει να διασφαλίζεται η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών της νεολαίας, ιδιαίτερα των εθνικών συμβουλίων των νέων.

Βρυξέλλες, 17 Ιανουαρίου 2008.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

της γνωμοδότησης της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Η ακόλουθη τροπολογία, η οποία έλαβε τουλάχιστον το ένα τέταρτο των εκπεφρασμένων ψήφων υπέρ, απορρίφθηκε κατά τη συζήτηση (Άρθρο 54, παρ. 3, του Εσωτερικού Κανονισμού):

Σημείο 6.3

Να τροποποιηθεί ως εξής:

«Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι το τμήμα της ανακοίνωσης που ασχολείται με τις εθελοντικές δραστηριότητες των νέων (σημείο 5.2), πρέπει να είναι πιο εναργές και λιγότερο γενικόλογο. Υπενθυμίζει ότι δεν πρέπει να συγχέεται η εθελοντική δραστηριότητα με τον εθελοντισμό και ότι η εθελοντική δραστηριότητα μπορεί να είναι αμειβόμενη. Η ΕΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της διότι οι συστάσεις που εξέφρασε στη διερευνητική της γνωμοδότηση ⁽¹⁾ ουδόλως λήφθηκαν υπόψη στην ανακοίνωση».

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Ψήφοι υπέρ: 17 Ψήφοι κατά: 30 Αποχές: 15

⁽¹⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ της 13ης Δεκεμβρίου 2006 "Εθελοντισμός: ο ρόλος του στην ευρωπαϊκή κοινωνία και ο αντίκτυπός του", εισηγήτρια: η κ. Koller, συνηγήτρια: η κ. Eulenburg, ΕΕ C 325 της 30.12.2006, σ. 46

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα: «Πρόταση Κανονισμού του Συμβουλίου για την επέκταση των διατάξεων του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. [...] στους υπηκόους τρίτων χωρών που δεν καλύπτονται ήδη από τις εν λόγω διατάξεις μόνον λόγω της ιθαγένειάς τους»

COM(2007) 439 τελικό — 2007/0152 (CNS)

(2008/C 151/15)

Στις 5 Οκτωβρίου 2007, και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την

«Πρόταση Κανονισμού του Συμβουλίου για την επέκταση των διατάξεων του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. [...] στους υπηκόους τρίτων χωρών που δεν καλύπτονται ήδη από τις εν λόγω διατάξεις μόνον λόγω της ιθαγένειάς τους»

Το ειδικευμένο τμήμα «Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή του στις 19 Δεκεμβρίου 2007 με μόνο εισηγητή τον κ. Rodríguez García-Caro.

Κατά την 441^η σύνοδο ολομέλειας, της 16^{ης} και 17^{ης} Ιανουαρίου 2008 (συνεδρίαση της 16^{ης} Ιανουαρίου 2008), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Συμπεράσματα

1.1 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόταση Κανονισμού για την επέκταση των διατάξεων του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 και του κανονισμού εφαρμογής του στους υπηκόους τρίτων χωρών που δεν καλύπτονται ήδη από τις εν λόγω διατάξεις μόνον λόγω της ιθαγένειάς τους. Η επέκταση αυτή αντιπροσωπεύει πρόοδο όσον αφορά την ισότητα μεταχείρισης μεταξύ των πολιτών της Ένωσης και των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα σε αυτήν.

1.2 Γί' αυτόν τον λόγο, η ΕΟΚΕ, συνοψίζοντας τα όσα αναλύονται στο αντίστοιχο κεφάλαιο της παρούσας γνωμοδότησης, ελπίζει και εύχεται να ληφθούν υπόψη οι ακόλουθες παρατηρήσεις:

1.2.1 Να μην προκύψει καμία περίπτωση που θα ανάγκαζε να παραμείνει σε ισχύ ο κανονισμός αριθ. 859/2003, και επομένως ο κανονισμός αριθ. 1408/71 και ο κανονισμός εφαρμογής του.

1.2.2 Το κείμενο που θα αντικαταστήσει τον κανονισμό αριθ. 859/2003 να μην περιλαμβάνει παράρτημα με ειδικές διατάξεις που θα συνεπαγόταν αποκλεισμούς από την εφαρμογή του κανονισμού αριθ. 883/2004.

1.2.3 Να ζητείται πάντοτε η άποψη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, ως εκπροσώπου της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όταν μελετώνται τέτοιου είδους διατάξεις.

2. Εισαγωγή

2.1 Τον Απρίλιο του 1991, στη γνωμοδότηση πρωτοβουλίας που εξέδωσε σχετικά με το καθεστώς των προερχόμενων από τρίτες χώρες διακινούμενων εργαζομένων⁽¹⁾, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή δήλωνε ότι τάσσεται υπέρ της ισότητας μεταχείρισης, στον κοινωνικό τομέα, μεταξύ των υπηκόων χωρών της Κοινότητας και των υπηκόων τρίτων χωρών.

2.2 Τον Οκτώβριο του 1999, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε εκφράστηκε υπέρ της δίκαιης μεταχείρισης των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στα κράτη μέλη, μέσω της αναγνώρισης δικαιωμάτων και υποχρεώσεων ανάλογων με εκείνα που έχουν οι ίδιοι οι πολίτες της Ένωσης. Μεταξύ των δικαιωμάτων

αυτών περιλαμβάνεται, λογικά, και το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας, με ό,τι συνεπάγεται η κινητικότητα αυτή στον κοινωνικό και εργασιακό τομέα.

2.3 Η Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ΣΕΚ), στο άρθρο 63, θεσπίζει ότι το Συμβούλιο, μετά από την έναρξη ισχύος της συνθήκης του Άμστερνταμ, θα υιοθετήσει «μέτρα που [θα] καθορίζουν τα δικαιώματα και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες υπήκοοι τρίτων χωρών, οι οποίοι διαμένουν νομίμως σε κράτος μέλος δύνανται να διαμένουν σε άλλα κράτη μέλη»⁽²⁾. Τα μέτρα αυτά αφορούν το δικαίωμα διαμονής και το δικαίωμα κινητικότητας των προσώπων αυτών.

2.4 Τον Μάιο του 2003 εξεδόθη ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 859/2003⁽³⁾ για την επέκταση των διατάξεων του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 και του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 574/72 στους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν καλύπτονται ήδη από τις διατάξεις αυτές μόνον λόγω της ιθαγένειάς τους⁽⁴⁾. Με την πράξη αυτή εκπληρωνόταν η επιταγή του άρθρου 63 της ΣΕΚ και επεκτείνονταν οι διατάξεις των κανονισμών που αφορούν την κοινωνική ασφάλιση στους υπηκόους τρίτων χωρών, στα μέλη των οικογενειών τους και στους επιζώντες των πολιτών των κοινοτικών χωρών, οι οποίοι είναι υπήκοοι τρίτων χωρών, εφόσον διαμένουν νόμιμα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

2.5 Το 2004, με την υιοθέτηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, ορίστηκε ως ημερομηνία κατάργησης του κανονισμού 1408/71 η ημερομηνία υιοθέτησης και δημοσίευσης του κανονισμού εφαρμογής του προαναφερόμενου κανονισμού. Στην περίπτωση κατά την οποία δεν θα υιοθετηθεί η πρόταση κανονισμού επί της οποίας εκδίδεται η παρούσα γνωμοδότηση, οι υπήκοοι τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στην Ένωση θα εξακολουθήσουν να διέπονται από τις διατάξεις του κανονισμού 1408/71, δεν θα επωφεληθούν από την απλούστευση και από τις βελτιώσεις που εισήγαγε ο κανονισμός 883/2004, και, επιπλέον, θα προκύψει το εξής παράδοξο: θα υφίστανται ταυτόχρονα δύο κανονισμοί για την κοινωνική ασφάλεια, ο ένας εκ των οποίων θα είναι εφαρμοστέος αποκλειστικά σε υπηκόους τρίτων χωρών.

⁽²⁾ Ενοποιημένη απόδοση της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

⁽³⁾ ΕΕ L 124 της 20.05.2003, σ. 1.

⁽⁴⁾ Από τον κανονισμό 883/2004 καλύπτονται ήδη οι ανιθαγενείς, οι πρόσφυγες και τα μέλη των οικογενειών και οι επιζώντες πολιτών των κοινοτικών χωρών.

⁽¹⁾ ΕΕ C 339 της 31.12.1991, εισηγητής: ο κ. Amato.

3. Σύνοψη της πρότασης

3.1 Η πρόταση κανονισμού αναπτύσσεται σε τρία άρθρα και, πιθανότατα, ομοίως προς τον προηγούμενο, σε ένα παράρτημα, το οποίο δεν περιλαμβάνεται στην υποβληθείσα πρόταση. Το κείμενο των άρθρων αποτελεί κατά λέξη σχεδόν επανάληψη του περιεχομένου του κανονισμού τον οποίο αντικαθιστά.

3.2 Στο πρώτο άρθρο, διασαφηνίζεται το πεδίο εφαρμογής, το οποίο, ευλόγως, συνίσταται στους υπηκόους τρίτων χωρών, τα μέλη της οικογένειάς τους και τους επιζώντες τους, οι οποίοι διαμένουν νόμιμα σε ένα κράτος μέλος και στους οποίους δεν εφαρμόζεται ο κανονισμός αριθ. 883/2004.

3.3 Στο δεύτερο άρθρο, αναφέρονται οι ίδιες εξαιρέσεις που περιλαμβάνονται στον ισχύοντα επί του παρόντος κανονισμό αριθ. 859/2003, όσον αφορά τα δικαιώματα τα οποία δημιουργούνται για τις περιόδους πριν της 1ης Ιουνίου 2003, ημερομηνία έναρξης της ισχύος του ισχύοντος κανονισμού.

3.4 Στο τρίτο άρθρο θεσπίζεται η ημερομηνία έναρξης της ισχύος του νέου κανονισμού και η διάταξη για την κατάργηση του κανονισμού αριθ. 859/2003 από την ίδια ημερομηνία.

4. Παρατηρήσεις

4.1 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόταση κανονισμού και δηλώνει εκ νέου ότι υποστηρίζει ανεπιφύλακτα την επέκταση της ισότητας μεταχείρισης μεταξύ των υπηκόων των κρατών μελών της Ένωσης και των υπηκόων τρίτων χωρών, στον κοινωνικό τομέα, όντας πεπεισμένη ότι η ισότητα μεταχείρισης θα διευκολύνει την σταδιακή ένταξη των μεταναστών που προέρχονται από τρίτες χώρες στα κράτη που απαρτίζουν την Ένωση.

4.2 Η ΕΟΚΕ επικροτεί το γεγονός ότι το Συμβούλιο απηύθυνε στην ΕΟΚΕ σχετική αίτηση γνωμοδότησης, με την ευκαιρία των διαδικασιών της πρότασης κανονισμού για την επέκταση των διατάξεων του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 και του κανονισμού εφαρμογής του στους υπηκόους τρίτων χωρών που δεν καλύπτονται ήδη από τις εν λόγω διατάξεις μόνον λόγω της ιθαγένειάς τους. Από αυτή την άποψη, δεν κατανοεί το γεγονός ότι, κατά τις διαδικασίες του κανονισμού αριθ. 859/2003, δεν είχε εκδοθεί αντίστοιχη αίτηση γνωμοδότησης και, επομένως, η ΕΟΚΕ δεν είχε την ευκαιρία να εκφράσει την άποψή της για ένα τόσο σοβαρό ζήτημα.

4.3 Ανεξάρτητα από τα ζητήματα επί των οποίων απαιτείται υποχρεωτικά η γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ, φρονούμε ότι είναι σκόπιμο η γνώμη της να λαμβάνεται υπόψη σε κάθε περίπτωση όπου συζητούνται θέματα κοινωνικής φύσεως, κυρίως δε εάν τα θέματα αυτά άπτονται του πεδίου εφαρμογής των διατάξεων σχετικά με κοινωνικές παροχές που εντάσσονται στο πλαίσιο της κοινωνικής ασφάλειας.

4.4 Σε μία από τις αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού αριθ. 859/2003, αναφέρεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας που προσαρτάται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, τα δύο κράτη γνωστοποίησαν την επιθυμία τους να συμμετάσχουν στη θέσπιση και εφαρμογή του εν λόγω κανονισμού.

4.5 Στην πρόταση του κανονισμού που θα αντικαταστήσει τον κανονισμό αριθ. 859/2003, δεν έχει ακόμη περιληφθεί καμία αιτιολογική σκέψη που να αναφέρει το γεγονός αυτό· υποθέτουμε, επομένως, ότι δεν έχει ακόμη γίνει ανάλογη γνωστοποίηση εκ μέρους των δύο αυτών κρατών. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την επιθυμία να επαναληφθεί η υιοθέτηση αυτή με την ευκαιρία της έγκρισης του νέου κανονισμού, ούτως ώστε να αποτραπεί το ενδεχόμενο που ήδη αναφέρεται παραπάνω, στο σημείο 2.5 της παρούσας γνωμοδότησης, να εξακολουθήσει, δηλαδή, να ισχύει ο κανονισμός αριθ. 1408/71 αποκλειστικά σε ένα ή δύο κράτη μέλη και με εφαρμογή αποκλειστικά στους υπηκόους τρίτων χωρών.

4.6 Στον ισχύοντα κανονισμό αριθ. 859/2003, περιλαμβάνεται παράρτημα όπου θεσπίζονται εξαιρέσεις από την εφαρμογή του κανονισμού σε δύο κράτη μέλη, για πολύ συγκεκριμένες παροχές. Στο κείμενο της υπό εξέταση πρότασης, το εν λόγω παράρτημα δεν έχει περιληφθεί. Το γεγονός αυτό οφείλεται είτε στο ότι κανένα κράτος δεν εξέφρασε την επιθυμία να περιλάβει εξαιρέσεις από τον κανονισμό αυτόν είτε στο ότι δεν έχουν ακόμη εκφραστεί επί της πτυχής αυτής.

4.7 Όποιος κι εάν είναι ο λόγος της απουσίας του εν λόγω παραρτήματος, η ΕΟΚΕ, σύμφωνα και με την άποψη που εξέφρασε εδώ και περισσότερο από δεκαπέντε χρόνια, στη γνωμοδότηση πρωτοβουλίας για το καθεστώς των προερχόμενων από τρίτες χώρες διακινούμενων εργαζομένων^(*), απευθύνει εκ νέου έκκληση για ισότητα μεταχείρισης μεταξύ των υπηκόων των χωρών της Ένωσης και των υπηκόων τρίτων χωρών στον κοινωνικό τομέα και, κατά συνέπεια, εκφράζει την επιθυμία να μην επισυναφθεί κανένα παράρτημα στον νέο κανονισμό.

Βρυξέλλες, 16 Ιανουαρίου 2008.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

(*) ΕΕ C 339 της 31.12.1991, εισηγητής: ο κ. Amato.